

รายงานผลการปฏิบัติงาน

Annual Report of the National Human Rights Commission of Thailand

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

รายงานผลการปฏิบัติงาน

Annual Report of the National Human Rights Commission of Thailand

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

2019

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562.

-- กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2562.

196 หน้า.

1. สิทธิมนุษยชน. I. ชื่อเรื่อง.

323

ISBN 978-616-8274-07-1

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ที่ปรึกษา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะผู้จัดทำรายงาน

สำนักบริหารกลาง

สำนักกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน

สำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน

สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

สำนักกฎหมาย

สำนักดิจิทัลสิทธิมนุษยชน

หน่วยตรวจสอบภายใน

คณะบรรณาธิการ

บุญเกื้อ สมนึก

ชนินทร์ เกตุปราษฎ์

เอกชัย ปิ่นแก้ว

รตญา กอบศิริกาญจน์

พราหมณ์ นิยะบุตร

อัจฉรา ฉายากุล

สุกัญญา ต้นสายเพชร

ผู้ประสานงาน

มนีรัตน์ บวรพิสิฐกุล

จิตติมา หลักศิลป์

ชลธิชา พนมหอม

ผุศดี พุ่มไสว

ทศริน ไกวัลวรรณะ

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

120 หมู่ที่ 3 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 6-7

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ 02-141-3874 โทรสาร 02-143-9566

www.nhrc.or.th

ออกแบบและพิมพ์ที่ :

บริษัท พรินท์เอเบิล จำกัด

เลขที่ 285 ซอยพัฒนาการ 53 แขวงพัฒนาการ เขตสวนหลวง กทม. 10250

แฟกซ์ 02-322-5625 กด 11 สอบถามสินค้าและบริการ 094-559-2965

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทยตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2558 ห้ามคัดลอก ลอกเลียน ดัดแปลง ทำซ้ำ จัดพิมพ์ หรือกระทำการอื่นใด โดยวิธีการใด ๆ ในรูปแบบใด ๆ ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ เพื่อเผยแพร่ในสื่อทุกประเภท หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ นอกจาก จะได้รับอนุญาต มิเช่นนั้นจะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ และถูกดำเนินคดีการตามกฎหมายต่อไป

สารบัญ

ส่วนนำ	5	บทที่ 3 การวิเคราะห์รายละเอียดผลการดำเนินงาน	56
คำนำ	5	3.1 สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานในภาพรวม	57
ภาพเครื่องหมายราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	6	3.2 บทวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	154
คำนิยามองค์กร	7		
สารจากประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	8		
ภาพคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ 3	10	บทที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	162
ภาพผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	11	4.1 ปัญหา อุปสรรค	163
บทสรุปผู้บริหาร	13	4.2 ข้อเสนอแนะ	166
Executive Summary	26	บทที่ 5 รายงานงบการเงิน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	168
บทที่ 1 บทนำ	40	งบแสดงฐานะการเงิน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	169
1.1 ที่มาของรายงาน	41	ภาคผนวก	186
1.2 หน้าที่และอำนาจ และโครงสร้างองค์กร	41	ประกาศแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ 3	187
1.3 วิสัยทัศน์ และพันธกิจ	44	คำชี้แจงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ 1/2562	189
1.4 ยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2565	45	คำชี้แจงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ 2/2562	192
1.5 ภาพรวมด้านทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ	47		
1.6 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	48		
บทที่ 2 การเปรียบเทียบงบประมาณและผลการดำเนินงานระหว่างปีที่ผ่านมา กับปี 2562	50		
2.1 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2562	51		
2.2 การเปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	52		
2.3 การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในภาพรวม	53		

สารบัญ

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	จำนวนบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำแนกตามสำนัก/กลุ่มงาน	47
ตารางที่ 2	การเปรียบเทียบงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2562	48
ตารางที่ 3	งบประมาณที่ได้รับจัดสรรระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2562 ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	51
ตารางที่ 4	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)	52
ตารางที่ 5	การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในภาพรวมของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2562	54
ตารางที่ 6	การเปรียบเทียบสถิติเรื่องร้องเรียนที่ได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2562	61
ตารางที่ 7	ผลการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	64
ตารางที่ 8	กรณีตัวอย่างผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับเป็นคำร้อง ได้ตรวจสอบและจัดทำรายงานผลการพิจารณาและมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน	65
ตารางที่ 9	มาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอไปยังหน่วยงานของรัฐ จำแนกตามประเภทสิทธิ	96
ตารางที่ 10	ผลการติดตามการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐตามมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่รับเป็นคำร้องก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	97
ตารางที่ 11	ผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำแนกตามประเภทสิทธิ	98
ตารางที่ 12	แผนการดำเนินการการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ประจำปี 2561	99

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 1	ภาพรวมด้านทรัพยากรบุคคล	13
แผนภาพที่ 2	โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	43
แผนภาพที่ 3	ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกลยุทธ์	46
แผนภาพที่ 4	ผังความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	49
แผนภาพที่ 5	งบประมาณที่ได้รับจัดสรรระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2562 ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	51
แผนภาพที่ 6	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	52
แผนภาพที่ 7	สถิติเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำแนกตามประเภทสิทธิ	61
แผนภาพที่ 8	สถิติเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำแนกตามพื้นที่เกิดเหตุ และเพศของผู้ร้อง	62
แผนภาพที่ 9	กราฟสรุปผลคะแนนจากการประเมินองค์กรด้วยตนเอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	160

คำนำ

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จัดทำขึ้น เพื่อแสดงผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2562) ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 45 ที่บัญญัติว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้คณะกรรมการสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้แสดงผลสำเร็จในการดำเนินงานที่สำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ออกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน 2) การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ 3) การเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 4) การสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญด้านสิทธิมนุษยชน 5) การส่งเสริมการศึกษา การวิจัยและการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน 6) การส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และ 7) การบริหารจัดการและพัฒนาองค์กร รวมทั้งบทวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานประจำปีฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม เครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน และประชาชนทั่วไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กุมภาพันธ์ 2563

ภาพเครื่องหมายราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อุณาโลม

คือ ความยิ่งใหญ่

รัศมี

คือ การแผ่ไพศาลหรือการให้ความช่วยเหลือประชาชนไปทั่วทุกทิศ

รูปทรงดอกบัว

คือ ความมีคุณธรรม ความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อนมนุษย์อันเป็นจริยวัตรอันดีงามของคนไทย

รูปคนล้อม เป็นวงกลม

คือ การสร้างพลังความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการพัฒนาประเทศ

รูปมือ

คือ การร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคมทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ในการโอบอุ้มคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพด้วยหลักแห่งความเสมอภาค และภราดรภาพ

สีน้ำเงิน

คือ สีของความเชื่อมั่นของประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคม
คือ ความมุ่งมั่น อดทนในการทำงานเพื่อประชาชน
คือ ความสามัคคี และการประสานพลังอย่างหนักแน่นจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

ค่านิยมองค์กร

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาองค์กร โดยมุ่งหวังให้บุคลากรร่วมกันขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนด ภายใต้แนวคิดการทำงานอย่างมีส่วนร่วม บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งจากฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติงานได้ร่วมกันกำหนดค่านิยมองค์กร คือ “RIGHTS” เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ อันจะนำไปสู่องค์กรที่เป็นเลิศ ซึ่งได้ประกาศใช้ค่านิยมองค์กร เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2562 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

R: Respect	การเคารพและให้เกียรติกัน ยอมรับและเห็นคุณค่าในความเป็นมนุษย์ ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานและประชาชนด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ
I: Impartial	ปฏิบัติงานโดยยึดหลักการสิทธิมนุษยชน มีความยุติธรรม ปราศจากอคติและมีเหตุผล
G: Great Professional	มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์และศิลป์ของการปฏิบัติงาน รอบรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน และสหวิทยาการ ปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจและเข้าถึงสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ปัญหาความเดือดร้อนและความรู้สึกของประชาชนผู้ถูกละเมิด หรือผู้ได้รับผลกระทบ มีทักษะในการทำงาน มีจิตบริการ กระตือรือร้น ตลอดจนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้ พึงตระหนักในหน้าที่และการปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยา มีความรับผิดชอบ มีความกล้าหาญในการคิด แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ยึดมั่นและยืนหยัดในความถูกต้อง โดยไม่หวั่นเกรงต่อกระแสสังคม และพร้อมรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น
H: High Performance	เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง สร้างสรรค์นวัตกรรมการทำงานเพื่อให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ประชาชนและประเทศชาติ
T: Trust	เป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน ด้วยการปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐาน โปร่งใส และตรวจสอบได้
S: Synergy	มีความสามัคคี ผสานความร่วมมือในการทำงาน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ภายใต้บรรยากาศแห่งความเข้าใจ ช่วยเหลือสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน เพื่อบูรณาการไปสู่เป้าหมายเดียวกัน สร้างพลังความร่วมมือกับเครือข่ายทุกภาคส่วนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้มีความสำคัญกับการประสานงานระหว่างหน่วยงานทั้งภายในองค์กรและภายนอกทั้งที่เป็นองค์กรภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมและชุมชน

สารจากประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 และยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งมุ่งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเกิดการเคารพสิทธิมนุษยชน เน้นการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ และการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยครอบคลุมภารกิจหลักใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่หนึ่ง การตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ด้านที่สอง การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ด้านที่สาม การเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ด้านที่สี่ การชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในกรณีที่มีการรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม และ ด้านที่ห้า การสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

นอกจากนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้สร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น 1) กับสถาบันการศึกษาในภูมิภาคในรูปแบบของศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ใน 6 ภูมิภาค โดยเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และการประสานงานให้ความช่วยเหลือ หรือการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการร้องเรียน หรือการกล่าวอ้างการกระทำที่ละเมิด หรือส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน 2) กับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ ตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศและในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อรับทราบพัฒนาการด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญและแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางการดำเนินงานระหว่างกัน การเข้าร่วมประชุมกับกลไกของสหประชาชาติเพื่อนำเสนอการดำเนินงานของ กสม. ในประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนและฐานทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 3) การเตรียมการขอทบทวนสถานะของ กสม. ต่อเครือข่ายพันธมิตรสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระดับโลก (GANHRI) ซึ่งมีการกำหนดพิจารณาคำขอทบทวนสถานะของ กสม. ในเดือนมีนาคม 2563

อนึ่ง มีข้อสังเกตต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของ กสม. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง หรือพัฒนามาตรฐานการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศในภาพรวม ดังนี้ 1) คณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนบางแห่งยังไม่ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็วกรณีใดไม่อาจดำเนินการได้ หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการไม่ได้แจ้งเหตุผลให้ กสม. ทราบโดยไม่ชักช้าตามกลไกที่รัฐธรรมนูญ 2560 และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย กสม. ออกแบบมาใหม่ และ 2) ในการประสานงานเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศยังพบว่า หน่วยงานบางแห่งมีข้อจำกัดในการนำเสนอและแสดงข้อมูลเชิงสถิติ และบางแห่งต้องใช้เวลาในการรวบรวมและจัดส่งข้อมูล

นายวัส ติงสมิตร

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กุมภาพันธ์ 2563

ภาพคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ 3

นายวิส ตึงสมิตร
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางฉัตรสุดา จันทรดียิ่ง
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางประกายรัตน์ ตันธีรวงศ์
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายสุรเชษฐ์ สกิตนิรามัย
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ลาออก 5 เมษายน 2560)

นางอังคณา นีละไพจิตร
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ลาออก 31 กรกฎาคม 2562)

นางเตือนใจ ดีเทศน์
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ลาออก 31 กรกฎาคม 2562)

นายชาติชาย สุกฤกลม
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ลาออก 1 มิถุนายน 2562)

ภาพผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายโสพล จริงจิตร

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายบุญเกื้อ สมนึก

รองเลขาธิการคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์

รองเลขาธิการคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล

รองเลขาธิการคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางहरสา บุญรัตน์

ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายอัษฎะรัฐ เอ่งฉ้วน

ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายคมสรรถค์ เมธิกุล

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

1. ที่มาของรายงานประจำปี

รายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2562 จัดทำขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 45 ที่กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่สิ้นปีงบประมาณ โดยอย่างน้อยให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานด้วย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

2. ภาพรวมผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

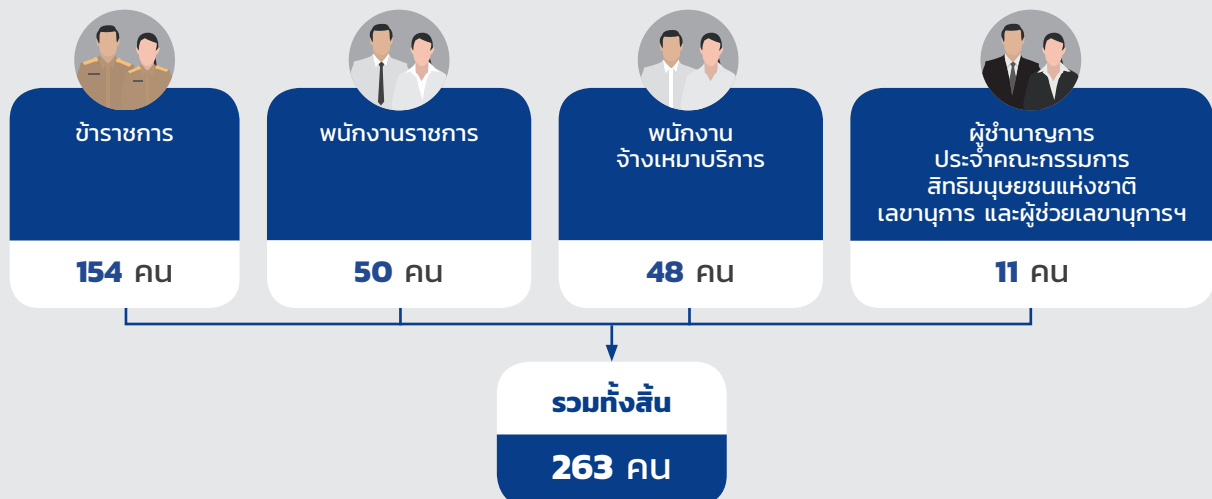
ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 และพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 และ 27 และแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2565 โดยในรายงานผลการปฏิบัติงานฉบับนี้ จะแบ่งผลการดำเนินงานออกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย

- 2.1 การตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- 2.2 การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ
- 2.3 การเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- 2.4 การสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญด้านสิทธิมนุษยชน
- 2.5 การส่งเสริมการศึกษาการวิจัยและการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน
- 2.6 การส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
- 2.7 การบริหารจัดการและพัฒนาองค์กร

แผนภาพที่ 1 ภาพรวมด้านทรัพยากรบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 จำแนกประเภทบุคลากร ดังนี้

ที่มา: สำนักบริหารกลาง สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

ภาพรวมด้านงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปี จำนวนทั้งสิ้น 215.7042 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ซึ่งได้รับงบประมาณทั้งสิ้น จำนวน 211.8779 ล้านบาท จำนวน 3.8263 ล้านบาท โดยได้รับจัดสรรงบประมาณใน 3 แผนงานหลัก คือ แผนงานบุคลากรภาครัฐ แผนงานพื้นฐาน และแผนงานบูรณาการ

3. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีการดำเนินงานจำแนกตามหน้าที่และอำนาจ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการเฝ้าระวังสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งส่งผลให้ประชาชนได้รับการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเสมอภาคเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน

3.1.1 สถิติการรับเรื่องร้องเรียน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีกล่าวอ้างว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งสิ้น 551 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 147 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.68 พื้นที่ที่มีการร้องเรียนสูงสุด คือ ภาคใต้ จำนวน 108 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.60 โดยผู้ร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ

52.09 เพศหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 35.39 และไม่ระบุเพศ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 12.52 เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีกล่าวอ้างว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งสิ้น 623 เรื่อง พบว่ามีเรื่องร้องเรียนลดลง จำนวน 72 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.55 โดยประเด็นสิทธิมนุษยชนที่มีการร้องเรียนมากที่สุดทั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และ 2562 ได้แก่ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

3.1.2 ผลการพิจารณา/ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณากรณีเรื่องร้องเรียนที่รับเป็นคำร้องไว้ตรวจสอบและจัดทำรายงานผลการพิจารณาและมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำนวน 393 เรื่อง พบว่า มีกรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องเด่นที่สังคมให้ความสนใจในวงกว้างและมีผลสำเร็จหรือความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 14 กรณี ดังนี้

- **กรณีที่ 1** สิทธิในชีวิตและร่างกาย อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิผู้บริโภค กรณีคัดค้านการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย พาราควอต (Paraquat) ของกรมวิชาการเกษตร
- **กรณีที่ 2** การเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการสมัครงานกับบริษัทเอกชน
- **กรณีที่ 3** สิทธิชุมชนอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในที่อยู่อาศัย กรณีกล่าวอ้างว่าได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการโรงงานอบฟอสเฟตทางการเกษตร
- **กรณีที่ 4** สิทธิบุคคลและชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าการดำเนินโครงการสำรวจแร่โพแทช ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและไม่ชี้แจงข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- **กรณีที่ 5** สิทธิคนพิการ กรณีกล่าวอ้างว่าสายการบินเลือกปฏิบัติกับผู้โดยสารด้วยเหตุแห่งความพิการ

- **กรณีที่ 6** สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าเด็กหญิงชาวโรฮีนจาเสียชีวิตภายในห้องกักขังของด่านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสงขลา
- **กรณีที่ 7** สิทธิในกระบวนการยุติธรรม อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้ายร่างกายในขณะที่ตรวจค้น กลั่นแกล้งจับกุมและดำเนินคดีทั้งที่ไม่ได้กระทำความผิด
- **กรณีที่ 8** สิทธิพลเมือง อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล กรณีมีผู้เผยแพร่ภาพถ่ายของผู้ร้องในระหว่างถูกจับกุมดำเนินคดี
- **กรณีที่ 9** สิทธิพลเมือง กรณีเจ้าหน้าที่ทหารกระทำการอันเป็นการกระทบต่อสิทธิมนุษยชน
- **กรณีที่ 10** สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าพนักงานสอบสวนไม่เร่งดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังอยู่ในคดีอื่น
- **กรณีที่ 11** ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพในร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าการปฏิบัติโดยใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังในระหว่างการคุมตัวไปศาลเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- **กรณีที่ 12** สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าชาวประมงพื้นบ้านได้รับผลกระทบจากผู้ประกอบการเลี้ยงหอยแครงบุกรุกที่สาธารณประโยชน์
- **กรณีที่ 13** สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าการก่อสร้างคลังก๊าซเหลวใหญ่และท่าเทียบเรือของคลังก๊าซมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพของชุมชนคลองน้อย
- **กรณีที่ 14** สิทธิชุมชนและสิทธิพลเมือง กรณีกล่าวอ้างว่าโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพาส่งผลกระทบต่อประชาชนและแกนนำผู้คัดค้านโครงการฯ ถูกข่มขู่คุกคาม

3.13 การติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางในการป้องกัน หรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สรุปได้ดังนี้

1) มาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำนวน 173 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิชุมชน โดยเฉพาะการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

จากการติดตามผลการดำเนินการพบว่า มาตรการหรือแนวทางที่ปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำนวน 173 เรื่อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาและสั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยุติการติดตาม จำนวน 39 เรื่อง ส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นกรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว

2) ผลการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จำแนกเป็นเรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน อยู่ระหว่างการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 116 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

3.2 การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย

3.2.1 การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2561 ซึ่งเป็นการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 1 มกราคม-31 ธันวาคม 2561 และได้เสนอรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี เมื่อเดือนมีนาคม 2562

3.2.2 การจัดทำรายงานคู่ขนานตามพันธกรณีระหว่างประเทศอันเป็นส่วนหนึ่งของการเสนอความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 27 (4) อยู่ระหว่างการจัดทำรายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ และรายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

3.3 การเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนรวมทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน จำนวน 5 ฉบับ ดังนี้

3.3.1 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

3.3.2 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.

3.3.3 ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.

3.3.4 ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราว และการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา)

3.3.5 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน (หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย และคู่มือการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

3.4 การชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในกรณีที่มีการรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า มีรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยบางส่วนซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม และได้ดำเนินการตรวจสอบและชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ 1) รายงานสรุปสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนทั่วโลก ครั้งที่ 29 ประจำปี 2562 (World Report 2019) ขององค์กรฮิวแมน ไรท์ส วอตช์ (Human Rights Watch: HRW) เผยแพร่เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2562 และ 2) รายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2561 (Country Reports on Human Rights Practices for 2018) ของกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกา เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2562

3.5 การสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน มีผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย

3.5.1 การจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับงานสิทธิมนุษยชนศึกษาจึงได้จัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน โดยคำนึงถึงบริบทและวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชนศึกษาอย่างเป็นระบบจำนวน 4 หลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) หลักสูตรสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูง
- 2) หลักสูตรธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
- 3) หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม
- 4) หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาพื้นฐาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดฝึกอบรมหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย จำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูง และหลักสูตรธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

3.5.2 การพัฒนาเครื่องมือเพื่อการสื่อสารและสร้างแหล่งเรียนรู้สิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มุ่งเน้นในการพัฒนาเครื่องมือให้กับบุคลากรทางการศึกษา โดยการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาในสถานศึกษาทั่วประเทศอย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของแต่ละบุคคลที่ทัดเทียมกัน และการเคารพสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่น จำนวน 5 ช่วงชั้น ประกอบด้วย 1) คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา ช่วงชั้นปฐมวัย 2) คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา ช่วงชั้นประถมศึกษาตอนต้น 3) คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา

ช่วงชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4) คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา ช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 5) คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา ช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.5.3 การกระตุ้นและสร้างบุคคลต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights IDOL)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ความสำคัญกับการค้นหา สนับสนุน ส่งเสริม และเชิดชูบุคคลหรือองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ 1) การมอบรางวัลเกียรติยศ “ผู้อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชน” รางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง ประจำปี 2561 เพื่อให้สังคมได้รับรู้ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคคล และองค์กรที่อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชนอย่างมุ่งมั่น ตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ประวัติ ผลงานเพื่อเป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจแก่บุคคลอื่นในสังคม ในงานวันสิทธิมนุษยชนสากล 10 ธันวาคม ประจำปี 2561 2) การประกาศเกียรติยศ “ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน” ประจำปี 2562 ในงานวันสตรีสากล 8 มีนาคม 3) การคัดเลือกผู้แทนเยาวชนไทยเข้าร่วมการแข่งขันได้วาทีสิทธิมนุษยชนระดับเยาวชนในประชาคมอาเซียน ประจำปี 2562 ภายใต้โครงการแข่งขันได้สาระว่าสิทธิมนุษยชนภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษา และ 4) การประกาศรางวัล “อรรธนารีศวร ประจำปี พ.ศ. 2561” เพื่อประกาศเกียรติคุณ ต่อบุคคลและหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการทำงานของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยปราศจากอคติและไม่เลือกปฏิบัติ

3.5.4 การสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน

เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีการดำเนินโครงการที่สำคัญในการสื่อสารสาธารณะเพื่อสิทธิมนุษยชน อาทิ การจัดทำแถลงการณ์ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปยังสาธารณชน

อย่างกว้างขวาง และการผลิตสื่อดิจิทัลส่งเสริมสิทธิมนุษยชนเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ ได้แก่ นิทานส่งเสริมสิทธิเด็ก เรื่อง “มดจิ๋วสู้รัง” ในรูปแบบ Motion Graphic ซึ่งเป็นสื่อสร้างสรรค์เป็นภาพกราฟิกแบบเคลื่อนไหว และการประกวดคลิปสั้นส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับสื่อในปัจจุบัน

3.5.5 การติดตาม วิเคราะห์ ให้ข้อเสนอแนะ และมีส่วนร่วมในแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานต่าง ๆ และจัดทำแผนความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ติดตามและให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติที่สำคัญ ได้แก่ แผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน โดยมีการจัดกิจกรรมความร่วมมือกับหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องเพื่อการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั้งในประเด็นพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำและร่วมสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ในประเทศไทย 2) การสัมมนาวิชาการระดับชาติ เรื่อง “การเข้าถึงกระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” 3) การสัมมนาวิชาการระดับชาติ เรื่อง “สิทธิมนุษยชน: ปัจจัยขับเคลื่อนความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยสู่ความยั่งยืนตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” 4) การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การลงโทษทางอาญากับหลักสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ 2” 5) การสร้างความเข้มแข็งในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยการจัดทำคู่มือสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 6) การจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่น และ

7) การจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ประจำปี 2562

3.5.6 การจัดให้มีศูนย์กลางการบูรณาการและการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกับเครือข่ายเพื่อให้เกิดพลังในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาค จึงได้จัดตั้งศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคร่วมกับสถาบันการศึกษาจำนวน 6 แห่ง ประกอบด้วย 1) ศูนย์ประสานงานสิทธิมนุษยชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดตั้งร่วมกับคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 2) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดตั้งร่วมกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 3) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคตะวันออก จัดตั้งร่วมกับคณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 4) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคใต้ จัดตั้งร่วมกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 5) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคเหนือ จัดตั้งร่วมกับคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ 6) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคตะวันตก จัดตั้งร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยมีภารกิจในการร่วมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการระดมพลังภาคีเครือข่ายสิทธิมนุษยชนเพื่อปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ อาทิ 1) การสัมมนาวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนและลงพื้นที่กรณีศึกษา: โครงการศึกษาแม่น้ำโขงกับการพัฒนานิเวศวัฒนธรรมชุมชนริมโขง เพื่อส่งเสริมให้สถาบันวิชาการในท้องถิ่นเป็นที่พึ่งของชุมชน และเพื่อการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ร่วมกับศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เนื่องเหนือ 2) การสัมมนาวิชาการด้านสิทธิมนุษยชน เรื่อง บทบาทครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษากับการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน” ร่วมกับ ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ภาคตะวันตก

3.6 การศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือแก่บุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนในการศึกษาวิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนรวมถึงการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือหรือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute: TDRI) ศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร ภายใต้แผนบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม จำนวน 1 เรื่อง คือ แนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย: กรณีแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมสัตว์ปีก นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินำเสนอและขับเคลื่อนผลงานการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชนให้องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่สนใจ รับทราบและนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ 1) โครงการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ เรื่อง “การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนของชุมชนประมงพื้นที่อ่าวปัตตานี” 2) โครงการศึกษาวิจัยความเชื่อมโยงระหว่างสิทธิชุมชนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ 3) โครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายหรือมาตรการเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของผู้สูงอายุ

3.7 การส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ มีผลการดำเนินงานประกอบด้วย

3.7.1 ความร่วมมือกับคณะกรรมการประจำสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน (Treaty Bodies) และสถาบันสิทธิมนุษยชนในระดับต่าง ๆ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้จัดทำรายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ รายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ และรายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

3.7.2 ความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับต่าง ๆ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ประสานความร่วมมือกับพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (GANHRI) กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (APF) และกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEANF) โดยเข้าร่วมประชุมในระดับต่าง ๆ อาทิ การประชุมประจำปี 2562 ของ GANHRI ในหัวข้อ “บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการส่งเสริมการนำข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัยเป็นระเบียบและปกติไปปฏิบัติใช้โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและมิติทางเพศของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ตลอดจนการติดตามประเมินผลและทบทวนข้อตกลงดังกล่าว” การประชุมประจำปี 2562 ของ APF และการประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายความร่วมมือด้านการสื่อสารระหว่างสมาชิก APF

3.7.3 ความร่วมมือกับกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เข้าร่วมประชุมในกรอบความร่วมมือกับกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน ได้แก่ การประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับผู้แทนไทย

ในคณะกรรมการการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (AICHR) และผู้แทนไทยในคณะกรรมการการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ACWC) การสัมมนาของ AICHR ว่าด้วยการเข้าถึงความยุติธรรม และการประชุมหารือระหว่างภูมิภาคของ AICHR ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

3.7.4 ผลงานสำคัญอื่น ๆ ในการดำเนินงานต่างประเทศ ได้แก่ การจัดทำข้อมูลเพื่อประกอบคำขอทบทวนสถานะ (re-accreditation) ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อส่งไปยังสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการประเมินสถานะ (SCA) ใน GANHRI

3.8 การบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กร

3.8.1 ผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร (ICT)

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการให้บริการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้แก่ 1) การพัฒนาระบบ/กลไก/บุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) การพัฒนาศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ 3) การพัฒนาหอจดหมายเหตุสิทธิมนุษยชนเพื่อเก็บรักษาเอกสารด้านสิทธิมนุษยชนที่แสดงถึงประวัติความเป็นมาและหลักฐานการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักวิชาชีพจดหมายเหตุและเป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อแสดงให้เห็นความมีธรรมาภิบาลรวมทั้งให้บริการและเผยแพร่

เอกสารจดหมายเหตุเพื่อเป็นความรู้ ประวัติศาสตร์ขององค์กร ตลอดจนเพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและการอ้างอิงในอนาคต

3.8.2 ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากร

1) การพัฒนาและจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พัฒนาและจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและความจำเป็นจำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ (1) หลักสูตรการฝึกอบรม “ปลูกพลังสร้างแรงบันดาลใจ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการพัฒนาทักษะที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ 3 ประเด็น ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างแนวคิดและทักษะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการเรียนรู้การปลูกสร้างแรงบันดาลใจให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ (2) การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม “พนักงานเจ้าหน้าที่” เพื่อให้การฝึกอบรมมีเนื้อหาและรูปแบบวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทขององค์กร ตลอดจนเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมากยิ่งขึ้น

2) การพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของบุคลากรที่จำเป็นต่อการบริหารและปฏิบัติงาน รวมถึงเป็นการยกระดับขีดความสามารถและศักยภาพให้สามารถรองรับการดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาทิ หลักสูตรสิทธิมนุษยชนและประเด็นกฎหมายธุรกิจการค้า การลงทุนที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน: การตรวจสอบและการป้องกันการทุจริต คอร์สรับขึ้นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และหลักสูตรการฝึกอบรม “ปลูกพลังสร้างความสำเร็จ” ซึ่งมีหลักสูตรย่อยเกี่ยวกับ (1) เทคโนโลยีสารสนเทศกับ

การเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (2) การบริหารงาน
สู่การขับเคลื่อนองค์กรที่ประสบความสำเร็จ และ
(3) การสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน

3) การพัฒนาบุคลากรโดยการส่งเข้ารับการ
ฝึกอบรมในหลักสูตรที่จัดโดยหน่วยงานภายนอก
เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ
ของบุคลากร และสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงาน
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจ ตลอดจน
การฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อม
ในการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นของบุคลากร
ระดับบริหาร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้จัดส่ง
บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมร่วมกับหน่วยงาน
ภายนอก จำนวน 60 โครงการ/หลักสูตร รวม 76 คน

3.9 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้นำแนวทาง
การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)
มาใช้เป็นเครื่องมือการบริหารจัดการที่มีมาตรฐาน
และพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ
ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี และสะท้อนให้เห็นถึงระดับการพัฒนา
ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์โดยคำนึงถึงค่านิยมหลัก (core-values)
11 ประการ ประกอบด้วย 1) การนำองค์กรอย่างมี
วิสัยทัศน์ 2) ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นผู้รับบริการ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน 3) การเรียนรู้
ขององค์กรและของบุคลากร 4) การให้ความสำคัญ
กับบุคลากรและเครือข่าย 5) ความสามารถในการ
ปรับตัว 6) การมุ่งเน้นอนาคต 7) การสนับสนุน
ให้เกิดนวัตกรรม 8) การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง
9) ความรับผิดชอบต่อสังคม 10) การมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์
และการสร้างคุณค่า และ 11) มุมมองในเชิงระบบ

4. สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่กำหนดไว้
ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560
สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ดังนี้

4.1 ปัญหา อุปสรรค

4.1.1 ปัญหา อุปสรรคด้านการจัดสรรงบประมาณ สำหรับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ในการสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนัก ถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
2560 มาตรา 247 (5) และพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (5) บัญญัติให้
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ
ในการสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนัก
ถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน และในมาตรา 27
(1) และ (3) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ มีภารกิจในด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
ให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนในสังคม
ด้วยหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ดังกล่าวครอบคลุม
กลุ่มเป้าหมายจำนวนมากและหลากหลาย ทั้งภาครัฐ
ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน
เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป คณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงต้องพัฒนารูปแบบ แนวทาง
ในการสร้างเสริมความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน
การจัดทำสื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน
ให้เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม
สามารถสร้างความตระหนัก เผยแพร่ความรู้และ
พัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้อง
กับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มอย่างแท้จริง

ในทางปฏิบัติปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ
สำหรับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจดังกล่าว

โดยตรง แต่ได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างจำกัดรวมไว้ในรายการการฝึกอบรม และประชาสัมพันธ์ ทั้งที่กิจกรรมเพื่อการสร้างเสริมความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ไม่ใช่กิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ ทำให้ต้องแบ่งจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้สำหรับการดำเนินการกิจสนับสนุนในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย ประกอบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามรายการข้างต้นมีจำนวนค่อนข้างน้อยอยู่แล้ว จึงเป็นข้อจำกัดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจหลัก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560

4.1.2 ปัญหา อุปสรรคด้านกฎหมาย ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อพิพาท ในด้านสิทธิมนุษยชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการแก้ไขปัญหากรณีการร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น ตามหลักการปารีสว่าด้วยสถานะและหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Paris Principles Relating to National Human Rights Institutions: Paris Principles) กำหนดว่า หน้าที่ที่จำเป็นของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรครอบคลุมถึงการแสวงหาข้อตกลงที่น่าเชื่อถือและปรองดอง โดยใช้

กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 บัญญัติให้คณะกรรมการอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระหว่างการพิจารณาตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อให้คู่กรณีทำความตกลงเพื่อประนีประนอมและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ ซึ่งได้มีการไกล่เกลี่ยได้ผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับของคู่กรณี แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ไม่ได้บัญญัติให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงานไว้ ทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีหน้าที่และอำนาจที่จะดำเนินการไกล่เกลี่ยอันเป็นหน้าที่และอำนาจที่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพึงมีตามหลักการปารีส

4.1.3 ปัญหา อุปสรรคด้านการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

1) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในช่วงที่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเหลือเพียง 3 คนไม่ถึงกึ่งหนึ่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 246 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 8 บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวน 7 คน ต่อมาปรากฏว่า ในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้มีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติลาออกจากการอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 60 ทำให้มีผู้ปฏิบัติหน้าที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเหลือเพียง 3 คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2562 จนถึงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ทำให้ไม่อาจดำเนินการประชุมและลงมติเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ได้ทำให้มีเรื่องค้างการพิจารณาเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ที่สำคัญ ได้แก่ การพิจารณามีมติรับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณา การพิจารณารายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน การพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างเอกสารแนวปฏิบัติ แลกเปลี่ยนภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานความสอดคล้องกับหลักการปารีสและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดส่งให้แก่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการประเมินสถานะ (SCA) ในเครือข่ายพันธมิตรสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระดับโลก (GANHRI) รวมทั้งการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะองค์กรกลางการบริหารงานบุคคล

2) การไม่ได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วนและเป็นไปตามกรอบระยะเวลาในการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (2) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา 26 (2) ประกอบมาตรา 40 กำหนดหน้าที่และอำนาจของ กสม. ในการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ซึ่งการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ดังกล่าวนี้ต้องรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีกระบวนการทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐและภาคประชาสังคมที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนแต่ละด้าน โดยมีการ

จัดสัมมนารับฟังความเห็น การมีหนังสือขอข้อมูลสถานการณ์สิทธิมนุษยชน สถิติและผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน โดยพบว่าในภาพรวมได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม พบข้อเท็จจริงว่าในการจัดสัมมนารับฟังความเห็นต่อร่างรายงานผลการประเมินสถานการณ์ ปี 2562 มีบางหน่วยงานไม่ได้จัดส่งผู้แทนเข้าร่วมการสัมมนา รวมทั้งในการขอข้อมูลเป็นหนังสือมีบางหน่วยงานไม่ตอบกลับ และบางหน่วยงานไม่จัดส่งข้อมูลภายในกำหนดระยะเวลา นอกจากนี้ ยังปรากฏปัญหาเกี่ยวกับช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูล โดยหน่วยงานส่วนใหญ่จัดเก็บข้อมูลตามปีงบประมาณ แต่รายงานผลการประเมินสถานการณ์ฯ เป็นการจัดทำรายงานตามปีปฏิทิน จึงส่งผลให้ได้ข้อมูลในการจัดทำรายงานไม่ครบถ้วนเท่าที่ควร

4.1.4 ปัญหาอุปสรรคด้านแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อเทียบกับมาตรฐานสากลของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีส

1) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย โดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ไม่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีส

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (4) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (4) และมาตรา 44 บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการตั้งข้อสังเกตจาก

เครือข่ายองค์กรทั้งในประเทศและระหว่างประเทศว่าหน้าที่และอำนาจดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหน้าที่และหลักความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีส อีกทั้งรัฐมีกลไกและทรัพยากรที่จะดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้อยู่แล้ว ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้กำหนดแนวทางการพิจารณารายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ต้องจัดทำคำชี้แจง เพื่อให้สามารถดำเนินการกิจตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ข้างต้นอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นในความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

2) การที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกลดสถานะจากเอ เป็นบี มีที่มาจากปัจจัยที่อยู่นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มีความเข้าใจว่า การที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกลดสถานะจากเอ (หมายถึง สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่สอดคล้องกับหลักการปารีส) เป็นบี (หมายถึง สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่สอดคล้องกับหลักการปารีสเพียงบางส่วน) มีสาเหตุจากผลการปฏิบัติหน้าที่หรือปัจจัยอื่นที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถแก้ไขได้ แต่ไม่ได้ดำเนินการแก้ไข ทั้งที่การถูกลดสถานะเมื่อคราวการเข้ารับการทบทวนสถานะ (re-accreditation) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2558 โดยคณะอนุกรรมการประเมินสถานะ (SCA) ในเครือข่ายพันธมิตรสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระดับโลก (GANHRI) มีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านกฎหมาย โดย SCA เห็นว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังไม่ได้แก้ไขอย่างเพียงพอและเป็นรูปธรรมในเรื่องการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (selection and appointment) ความคุ้มกันและความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ (functional immunity and independence) และการตอบสนองต่อประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนอย่างทันท่วงที ซึ่งการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งความคุ้มกันและความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ นั้น

เป็นเรื่องที่ต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีหน้าที่และอำนาจแก้ไขกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เองโดยตรง

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจนทำให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และความคุ้มกันการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นสาเหตุของการถูกลดสถานะตามความเห็นของ SCA ไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 แล้ว ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำรายงานความสอดคล้องกับหลักการปารีสและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดส่งให้แก่ฝ่ายเลขานุการของ SCA เพื่อประกอบการพิจารณาทบทวนสถานะ อันเนื่องมาจากการที่ SCA เสนอให้ลดสถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากสถานะเอ เป็นบี

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 คณะรัฐมนตรีโดยสำนักงบประมาณ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. และสภาผู้แทนราษฎรควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยคำนึงถึงการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (5) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (5) ในการสร้างเสริมความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย โดยจำแนกวงเงินที่จะจัดสรรสำหรับการสร้างเสริมความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นภารกิจตามหน้าที่และอำนาจหลักของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติออกจากงบประมาณที่จะจัดสรรในรายการการฝึกอบรม และประชาสัมพันธ์ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

4.2.2 รัฐสภาควรพิจารณาให้การสนับสนุนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ให้มีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อันสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีสยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเพิ่มเติมบทบัญญัติกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจในการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระหว่างการพิจารณาตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อให้คู่กรณีทำความเข้าใจเพื่อประนีประนอมและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542

4.2.3 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนควรร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลและฐานข้อมูลด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้ครบถ้วน รอบด้าน ทันต่อสถานการณ์ และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลการดำเนินการดังกล่าว ในเชิงโครงสร้างกระบวนการบริหารจัดการ และผลการดำเนินการทั้งในระดับผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcome) รวมถึงผลกระทบ (impact) ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศว่ามีพัฒนาการมากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือไม่ อย่างไร

4.2.4 หน่วยงานและองค์กรที่รับผิดชอบการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ควรดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ครบจำนวนตามองค์ประกอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้สามารถดำเนินการประชุมและลงมติเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560

4.2.5 หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องควรนำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำขึ้น ไปใช้ประโยชน์ในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนของแต่ละหน่วยงาน และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรายวิชาพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน บทบาทหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กลไกการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและการเยียวยา ตามหลักการปารีสและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 รวมถึงบทบาทในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชนในฐานะที่เป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นสมาชิกของ GANHRI และต้องเข้ารับการทบทวนสถานะโดย SCA ภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศดังกล่าว

EXECUTIVE SUMMARY

ANNUAL REPORT OF THE NATIONAL HUMAN RIGHTS COMMISSION OF THAILAND IN THE FISCAL YEAR 2019

1. Background and Introduction

The Annual Report of the National Human Rights Commission of Thailand (NHRCT), in the fiscal year 2019 presents all work carried out during 1st October 2018 to 30th September 2019. This report is compiled and concluded upon duties and powers under the Organic Act on National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017) (2017 Organic Act on the NHRCT), Article 45 whereas the NHRCT is mandated to make and present its annual report to the Cabinet and the Parliament within a duration of one hundred and eighty days counted from the end of fiscal year.

Within the annual report, the NHRCT, at least, is requested to summarize work carried out with problems, shortcomings and obstacles together with recommendations for further undertakings and make public accessible.

2. Summary of Performance

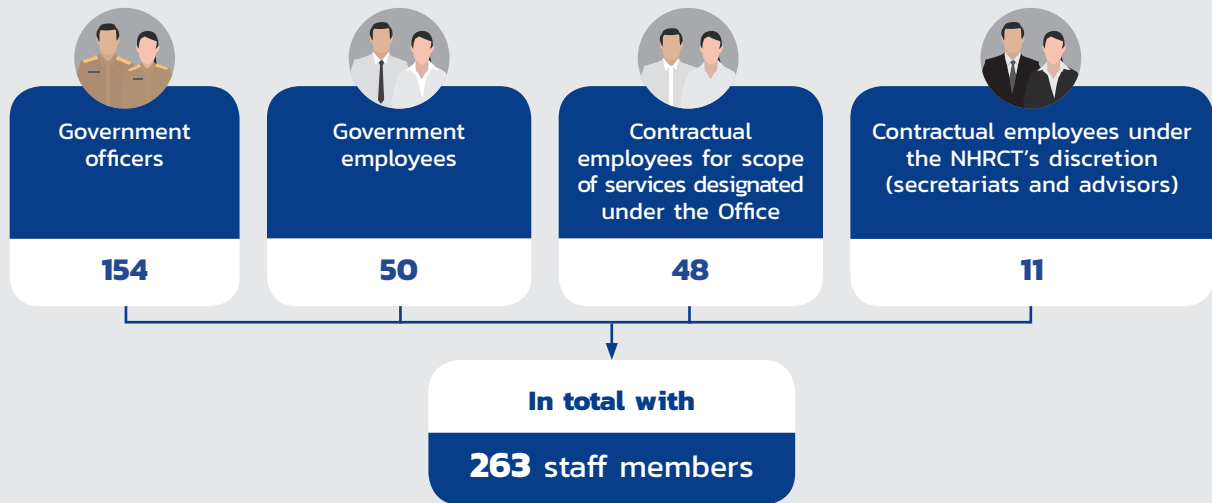
The outputs and outcomes carried out by the NHRCT would be in line with their duties and powers entrusted under Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017), Section 247; and the Organic Act on National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017),

Articles 45 and 27, with responding to the NHRCT's Strategic Plan, B.E. 2560 - 2565 (2017-2022). This annual report presents outputs and outcomes delivered by the NHRCT within 7 duties and powers as follows:

- 2.1 The complaint handlings with investigation and fact-finding conducted with reports and recommendations made towards human rights violation and dispute resettlement;
- 2.2 The making of human rights assessment report of a country;
- 2.3 The making of policy recommendations or guidance towards human rights promotion and protection;
- 2.4 The strengthening with empowerment and capacity-building to all sectors with human rights awareness raised;
- 2.5 The enhancement of human rights knowledge through human rights education and researches conducted with knowledge transferred;
- 2.6 The supporting of collaboration and linkages with efforts made to international human rights communities;
- 2.7 The strengthening and development with institutionalization of their office;

Figure No.1: Overall Manpower of the NHRCT's Office

Office of the NHRCT has been operated with various categories of staff-members, as of 30th September 2019 as follows:

Source : the Administration Bureau, Office of the NHRCT, as of 30th September 2019

And for the budget allocation and management, Office of the NHRCT, in the fiscal year 2019, had received the total budget in amount of 215.7042 million baht (approximately 6,880,963.98 USD). This amount was higher than amount allocated in the fiscal year 2018, as 211.8779 million baht (approximately 6,758,905.01 USD), with increase of 3.8263 million baht (approximately 122,058.97 USD). It was covering three main workplans, as:

- (i) the cost of staff members and manpower;
- (ii) the cost of operations undertaken under mandates and powers regulated by law; and
- (iii) the cost of activities carried-out through plans and efforts with integration made.

3. Outputs and Outcomes carried out by the NHRCT, in pursuit of Section 247, Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 and Article 26, the Organic Act on National Human Rights Commission, B.E. 2560

The NHRCT carries out their mandates and powers through various operations corresponding

to the human rights promotion and protection in systematic ways; and the human rights situation monitoring in continuity, with the prevention and protection of human rights violation on equal and non-discrimination basis with respect to human rights and dignity in accordance with all relevant human rights principles.

Within the fiscal year 2019, there were outputs and outcomes made and delivered by the NHRCT as follows:

3.1 The complaint handlings with investigation and fact-finding conducted with reports on human rights violation:

3.1.1 The statistics of receipt of complaints

In the fiscal year 2019, the NHRCT had received 551 complaints with allegation on commission or omission caused human rights violation. The most complaints lodged, presented in number with percentage from all complaints received, could be categorized as: with the allegation

of rights violated as, 147 cases or 26.68 percent were relating to rights in judicial process; with the area of incidents incurred as, 108 cases or 19.60 percent were from the south; with gender of complainants, there were 287 male or 52.09 percent, 195 female or 35.39 percent, and 69 or 12.52 percent no prescribed. And for the comparison of statistics within 623 complaints received in the fiscal year 2018 by the NHRCT, the cases lodged were decreased in number of 72 cases or 11.55 percent, but the most complaints lodged with allegation of rights violated in 2018 and 2019 were still relating to rights in judicial process.

3.1.2 The results of complaint handlings and investigation presented in reports of human rights violation investigation

The NHRCT had considered complaints lodged with merit to receive for handling the further investigation and making of reports on consideration with measures or guidance provided for the prevention and solutions towards human rights violation, in 393 cases and found that there were 14 landmark cases which should be highlighted for the public concerns with the achievement or progress made to human rights protection of relevant agencies, as:

- **Case No.1** Right to life and to body relating to right of consumer to anti the renewal of registration of hazardous material - Paraquat, by the Department of Agriculture.
- **Case No.2** Discrimination against people living with HIV/AIDS for job securing in a private company.
- **Case No.3** Community rights relating to right to housing, in case of allegation towards impacts incurred from the

operations of workplace with agricultural product broilers.

- **Case No.4** Right of persons and communities, in case of allegation towards the Potash survey conducted without participation of communities and giving of information to the public in prior.
- **Case No.5** Right of persons with disabilities, in case of allegation towards an airline with discriminatory practices made to passengers with disabilities.
- **Case No.6** Right and liberty to life and to body, in case of allegation towards the death of the Rohingya girl within a detention room under custody of the Immigration in Song Kla province.
- **Case No.7** Right in judicial process relating to right and liberty to life and to body, in case of allegation towards the battery being made by police(s) during the search with bullying, false charge and arrest for prosecution without guilty proof.
- **Case No.8** Civil rights pertaining to right and liberty of person, in case of the dissemination and publicizing of complainant's photos during being under the custody for legal proceedings.
- **Case No.9** Right under judicial process, in case of allegation towards military officer(s) taking action inducing human rights impacts.
- **Case No.10** Right under judicial process, in case of allegation towards police inquiry officer(s) with delay of case proceeded to alleged person(s) under imprisonment with any other charge.

- **Case No.11** Human dignity with right and liberty to body, in case of allegation of human rights violation towards the using of shackles with prisoners during transfer to a court.
- **Case No.12** Community rights, in case of allegation towards the encroachment of cockle farms into public area with impacts to folk fishermen.
- **Case No.13** Community rights, in case of allegation towards the construction of Hlam Yai Gas House and its sea port with impacts to environment and surroundings and livelihoods of Klong Noi community.
- **Case No.14** Community and civil rights, in case of allegation towards the construction project of Te Pha coal-powered plant with impacts to people and the threats made to leaders who fight against the project.

3.1.3 The following-up of actions and implementations made upon recommendations with measures or guidance provided by the NHRCT for preventing or protecting human rights violation or promoting human right

The NHRCT has been following-up the actions and implementations made upon recommendations with measures or guidance provided for preventing or protecting human rights violation or promoting human rights on regular basis and could make conclusion as follows:

1) In reference to recommendations with measures or guidance provided for preventing or protecting human rights violation to 173 cases, most of them pointed out to community rights,

particularly the reiteration of public participation towards the huge development projects with impacts or possible impacts to people and communities, and right under judicial process.

And from the following-up among them, it could be concluded that from the recommendations with measures or guidance provided in 173 human rights investigation reports, the NHRCT had considered and ordered Office of the NHRCT to stop following-up 39 cases due to most or part of them with substantive points have been implemented.

2) The findings from following-up actions with implementations made upon the recommendations with measures or guidance provided for human rights promotion and protection, categorized on means and operations taken upon those measures or guidance, have been under the implementing process for 116 cases where most of them relating to rights and liberty to life and to body.

3.2 The making of human rights assessment report of a country:

Within the fiscal year 2019, there were outputs made as follows:

3.2.1 The making of 2018 Human Rights Assessment Report of Thailand corresponding to incidents and facts incurred during 1st January - 31st December 2018, this report was presented to the Parliament and Cabinet in March 2019.

3.2.2 The making of shadow report to relevant International Human Rights Treaties is one of significant mandates of the NHRCT with the roles for reflection and following-up the bindings with implementations of the Treaties of Thailand, as a state party. This is

stipulated under Article 27 (4) of the 2017 Organic Act of the NHRCT. Recently there are two shadow reports being compiled and drafted as: to the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (ICERD); and to the Convention on the Rights of the Child (CRC).

3.3 The making of policy recommendations or guidance towards human rights promotion and protection:

In the fiscal year 2019, the NHRCT had made recommendations with measures or guidance on human rights promotion and protection, including the improvement and amendment of laws and regulations in line with human rights principles in 5 issues, as:

3.3.1 The recommendations for amendment and improvement of laws corresponding to human rights principles towards the draft Community Forest Act, B.E. ;

3.3.2 The recommendations for amendment and improvement of laws corresponding to human rights principles towards the draft National Park Act, B.E. ;

3.3.3 The recommendations for amendment and improvement of laws corresponding to human rights principles towards the draft Dispute Resettlement and Mediation Act, B.E. ;

3.3.4 The opinions made towards the draft Act with additional amendment of the Criminal Procedure Law (Issue No. ...), B.E. (the criteria on temporary release and the exercise of rights to litigate a case with legal proceedings or the consideration process on criminal case) ;

3.3.5 The recommendations on human rights promotion (human rights education curricula for various target groups and a manual for human rights education conducted for basic education) ;

3.4 The making of clarification and report against inaccurate or misleading facts and information, in case of there is any report made relating to human rights situation in Thailand with inaccuracy or unjust:

In the fiscal year 2019, the NHRCT had considered and opined that there were some reports being made relating to human rights situation in Thailand, in some parts, with inaccuracy and unjust, the Commission had scrutinized and made public statements against 2 main reports, as: (i) the World Human Rights Report, No.29, in 2019 (World Report 2019) of Human Rights Watch (HRW), publicized on the date of 2nd July 2019; and (ii) the County Report on Human Rights Practices for 2018 of the United State Department of State, publicized on the date of 19th November 2019.

3.5 The enhancement of all sectors in the society to have awareness on human rights:

3.5.1 The making and developing of human rights education curricula for various target groups:

The NHRCT gives high priority to the human rights education by making and developing of human rights education curricula for various target groups with the aims to promote all target groups to have more understandings and awareness on human rights and to apply these curricula within their different contexts and through various means of learning with appropriateness.

These curricula by end would expect the learners to attain human rights knowledge in systematic way, through 4 curricula, as: (i) a curriculum on human rights for executive level; (ii) a curriculum on business and human rights; (iii) a curriculum on human rights education relating to judicial process; and (iv) a curriculum on basic human rights education.

In the fiscal year 2019, the NHRCT had conducted 2 human rights education training programs for various target groups, as: one with a curriculum on human rights for executive level; and one with a curriculum on business and human rights.

3.5.2 The making and developing of tools for communications and creating of learning process on human rights:

The NHRCT has made efforts to develop tools for teachers and educators in continuity, with making of human rights education manuals and disseminating them to countrywide educational institutes for encouraging the creation of learning process on human rights in systematic way. All teachers and educators should apply these manuals to amalgamate with their class learning activities with sensitizing all learners, especially children and youth, to acquaint with human rights in general and to respect each other.

There were 5 human rights manuals designed corresponding to 5 learning steps, as: (i) for the early childhood (kindergarten); (ii) for the primary school, Grades 1-3; (iii) for the primary school, Grades 4-6; (iv) for the secondary school, Grades 7-9; and (v) for the secondary school, Grades 10-12.

3.5.3 The making of role models with creation of Human Rights IDOL:

The NHRCT has been giving high priority to acquire, seek, support and praise individuals, groups or organizations playing vital roles on human rights.

Within the fiscal year 2019, there were 4 main activities with incubation and rewarding the persons, groups or organizations taking outstanding roles on human rights promotion and protection, as: (i) The commemoration and award given for “persons or organizations dedicating for human rights”, as individuals, groups of individuals or organizations with prominent roles to promote and protect human rights within the year 2018. These persons and organizations were publicly named and given awards with tokens on the commemoration of Universal Human Rights Day, 10th December. These would be a salutation with admiration for them, while would help to inspire those working in the same way.; (ii) The commemoration and award given for “woman human rights defenders” in the year 2019, on the commemoration of International Women Day, 8th March.; (iii) The selection of youth representatives to take part in the 2019 ASEAN Community’ s Competition on Human Rights Debate, under the Project on Human Rights Debate in English for Tertiary Education.; and (iv) The consideration and giving of award named “Ardhanārīśwara” - an androgynous Hindu god, for individuals, groups of individuals or organizations with prominent roles to promote work with respect to gender equality and diversity and without prejudice and discrimination.

3.5.4 The public communications with strengthening of human rights culture:

In order to strengthen human rights culture in

Thai society, the NHRCT had created various significant programs and activities with public communications for human rights, as: the dissemination of press releases and public statements of the NHRCT on regular basis and the creating of digital media platforms for promoting human rights, i.e. the booklet with storytelling for children and kids, entitled “Rainbow Ants”, in motion graphic and the contest for human rights VDO clips. These all would help the public to be able to access with widespread to online social media.

3.5.5 The following-up, analysis, making of recommendations and partaking in processes relating to the making of strategic and action plans or any relevant activity on human rights promotion of other organizations with initiatives made on the cooperation among them:

The NHRCT has followed-up and given advices together with partaking in processes relating to the making of the National Action Plan on Business and Human Rights; and to take part in activities under collaboration with various organizations to promote and protect human rights, reflecting to issue-, area- and target-based dimensions, as: (i) to be a leading workforce providing technical supports to all relevant agencies to organize activities for propelling the United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPR) in Thailand; (ii) to organize and take part in the National Seminar on “Access to Effective Remedy under the UNGPR”; (iii) to organize and take part in the National Seminar on “Human Rights : Driving Factors for Building Competitiveness of Thai registered Companies to Sustainability under the UNGPR”; (iv) to organize and take part in the 2nd Seminar on “Penalty and Human Rights Principles”; (v) to strengthen human rights in the Deep South,

with making of human rights education manual for government officers in the Deep South; (vi) to organize and host activities for promoting rights of ethnic groups and Thai displaced persons; and (vii) to organize and host activities in the commemoration of indigenous peoples’ day in Thailand, for the year 2019.

3.5.6 The establishing and strengthening for regional human rights coordinating and learning centers:

As the NHRCT continually prioritizes the cooperation with regional networks for mobilizing human rights work, hence there were 6 regional human rights coordinating and learning centers formed together with local universities, as: (i) the Human Rights Coordinating Center in the Deep South, under collaboration with the Faculty of Political Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus; (ii) the Northeastern Human Rights Coordinating and Learning Center, under collaboration with the Faculty of Law, Khon Kaen University; (iii) the Eastern Human Rights Coordinating and Learning Center, under collaboration with the Faculty of Political Sciences and Faculty of Law, Burapa University; (iv) the Southern Human Rights Coordinating and Learning Center, under collaboration with the Faculty of Law, Ratchabhat Surathani University; (v) the Northern Human Rights Coordinating and Learning Center, under collaboration with the Faculty of Law, Chiang Mai University; and (vi) the Western Human Rights Coordinating and Learning Center, under collaboration with the Faculty of Humanities and Social Sciences, Ratchabhat Petchaburi University.

These 6 regional human rights coordinating and learning centers together with the NHRCT

would make collective efforts to organize human rights learning programs and activities including ones responding to local needs with capacity building and networking, e.g.: (i) to organize and host “the human rights seminar with outreach program : the Mekong study with development of ecological and cultural communities on the bank of Mekong river”, together with the Northeastern Human Rights Coordinating and Learning Center with the aim to promote the cooperation and engagement of local universities and communities for promoting and protecting of human rights; and (ii) to organize and host “the human rights seminar with outreach program on the role of teachers in secondary schools for providing human rights education programs”, together with the Western Human Rights Coordinating and Learning Center.

3.6 The undertaking of human rights study and research:

The NHRCT had duties and powers to support, promote and collaborate with individuals, public agencies and private sectors for conducting researches and studies with the dissemination of human rights knowledge, awareness raising and strengthening human rights mechanisms for their full functions delivered, including to give redress or remedy to all affected persons.

In the fiscal year 2019, the NHRCT together with the Thailand Development Research Institute (TDRI) had conducted a human rights research for elaborating bodies of knowledge to promote and protect human rights and to develop efficiency for operations of relevant organizations, under the Research Integration Plan with Innovation, entitled “the Guidance

for Promoting and Protecting Rights of Migrant Workers in Thailand : Case of Migrant Workers in Poultry Industry”.

Meanwhile the NHRCT was disseminating results of 3 human rights researches conducted to relevant organizations and the public, as: (i) the area-based Participatory Action Research for Solving and Mitigating Human Rights Violation, entitled “the Movement for Human Rights of Folk Fishermen Communities on Coastal Area of Pattani Gulf”; (ii) the study and research on “the Linkages of Community Rights with Natural Resources and Environment, under Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017)” ; and (iii) the study and research on “the Making of Policy Recommendations or Measures for Protecting and Promoting the Rights of the Elderly”.

3.7 The supporting of collaboration and linkages with efforts made to international human rights communities:

3.7.1 In the matter of cooperation made among relevant human rights treaty bodies, human rights-responsive agencies and the NHRCT, there were two shadow reports compiled with drafts, as : (i) on the compliance with the ICERD; and (ii) on the compliance with the CRC.

3.7.2 In the matter of cooperation made among the NHRIs, the NHRCT, as a member of the Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI), the Asia-Pacific Forum of National Human Rights Institutions (APF) and the South East Asia National Human Rights Institutions Forum (SEANF), has close cooperation with visibility in different platforms made, e.g. to attend the 2019 Annual Meeting of GANHRI which highlighting

the issue of “roles of NHRIs for promoting the application of the Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (GCM) with human rights and gender perspectives of those emigrants and the following-up with assessment towards the GCM”; to attend and present in the 2019 Annual Meeting of the APF; and to attend the Workshop on Communications and Networking among members of the APF.

3.7.3 In the matter of cooperation made among human rights mechanisms in ASEAN, the NHRCT had cooperation with visibility in different platforms made, e.g. to attend consultation meetings with the Representative of Thailand to the Asian Intergovernmental Commission on Human Rights (AICHR) and with the Representative of Thailand to the ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children (ACWC); to attend the AICHR’s Seminar on Access to Justice; and to attend the AICHR Interregional Dialogue : Sharing Good Practices on Business and Human Rights.

3.7.4 Other significant outputs made under international issues were the reports and information compiled with submission of application for re-accreditation of the NHRCT to Office of the High Commissioner on Human Rights (OHCHR), as a secretariat of the Sub-committee on Accreditation (SCA)-GANHRI.

3.8 The strengthening and development with institutionalization of Office of the NHRCT:

Within the fiscal year 2019, there were outputs made as follows:

3.8.1 The results of work on information and communication technology (ICT) development:

Office of the NHRCT has been taking operations with following-up of the implementations upon the Master Plan on ICT of the NHRCT and Office of the NHRCT, with the main objective to build capacities on ICT for ensuring cost-effectiveness and competency of services provided by Office of the NHRCT, as : (i) to develop system(s)/ mechanism(s)/ personnel with ICT literacy for supporting work of the NHRCT with utmost efficiency made; (ii) to develop the Human Rights Information Center of the NHRCT; (iii) to develop the Human Rights Archives with retaining of significant data, profiles and milestones of the NHRCT, including all evidences referring to background information and progress markers made in compliance with the international means and standards of archives profession, in order to retain trustworthy with good governance and to provide services with data accessible or retrieval for educations, researches and references in the future.

3.8.2 The results of work on personnel development:

Within the fiscal year 2019, there were outputs made as follows:

1) The NHRCT had developed 2 training curricula for providing in-house training programs with personnel development corresponding to the contexts and necessity, as : (i) a training curriculum on “Awakening Powers with Inspiration made” with the aim to encourage staff members of Office of the NHRCT to develop their skills with enhancing of effectiveness and ensuring of efficiency upon 3 main modules, as: knowledge and skills on applying of information technology to support the operations; knowledge

and skills on management with changes; and preparation with readiness and inspiration made to cope with changes in constructive ways; and (ii) a training curriculum for “competent officers” with more corresponding to practical skills and obligations of the NHRCT. These all curricula were made contextualizing with target groups and the Commission for ensuring of effectiveness and efficiency of services provided.

2) The personnel development with increase of knowledge, skills and competencies in various aspects corresponding to necessities and requirements for ensuring of effectiveness and efficiency of services provided, e.g. a curriculum on human rights and issues relating to trade laws and other relevant investment; a curriculum on Business and Human Rights with investigation and prevention of corruption for sustainable development; and a training curriculum on “Awakening Powers with Achievement made” that consisting of three training modules, as: (i) knowledge and skills on applying of information technology to support the operations; (ii) management with driving-up of organization to achievement; and (iii) inspiration made towards work carried out.

3) The personnel development through services of other organizations providing training programs with capacity-building and networking among organizations for supporting the further operations, including the training programs with preparation for promotion of career path. In fiscal year 2019, 76 staff members were supported to attend 60 training programs/curricula conducted by other organizations.

3.9 The applying of Public Sector Management Quality Award (PMQA) to develop and ensure the effectiveness and efficiency of duties carried out:

The NHRCT had applied the Public Sector Management Quality Award (PMQA) to be a tool for monitoring and analyzing the management of work with standard development for effectiveness and in alignment with the criteria and means of good governance, corresponding to 11 core values, as: (i) visionary leadership ; (ii) customer drive excellence; (iii) organization and personal learning; (iv) valuing employees and partners; (v) agility; (vi) focus on future; (vii) managing for innovation; (viii) management by fact; (ix) social responsibility; (x) focus on results and creating value; and (xi) system perspective.

4. Challenges, Obstacles and Recommendations

For the undertaking of duties and powers of the NHRCT, in pursuit of Section 247, Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017) and the Organic Act on National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017), challenges, obstacles and recommendations could be summarized as follows:

4.1 Challenges and Obstacles

4.1.1 On budget allocation in alignment with the duties and powers exercised with tasks delivered for the enhancement of all sectors in the society to have human rights awareness:

Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017), Section 247 (5) together with the Organic Act on the National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017), Article 26 (5) authorize the NHRCT to hold duties and powers for the enhancement

of all sectors in the society to have human rights awareness and in Article 27 (1) and (3) of the Organic Act stipulates the NHRCT with roles and duties on human rights promotion with targeting to all sectors in the society. And in pursuance of those duties and powers with vast and various target groups, covering state- and non-state actors, civil society organizations, educational institutes, mass media, children and youth, and the public, the NHRCT has been developing the modules and approaches for human rights promotion with awareness raising, media advocacy and human rights education kits corresponding to each target group. These could be used to disseminate knowledge and strengthen the capacity with human rights for all.

Anyway in practicality with operations undertaken in the fiscal year 2019, there was none of explicit budget allocated to such duties and work carried out by Office of the NHRCT and it was indeed given with limited amount accumulated under the budget line of training programs and public relations, while the main purposes of such activities would be focusing on human rights awareness raised merely not only public relations. Thus, this limited amount had to be divided and allocated to such tasks.

This could imply that with limits of budget allocated to the NHRCT, it is indeed not covering all main functional duties carried out, upon the 2017 Constitution and the 2017 Organic Act on the NHRCT.

4.1.2 On laws and regulations in any case which the NHRCT deems expedient to mediate and reconcile with dispute resettlement made on human rights aspects:

Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017), Section 247 (1) together with the Organic Act on the National Human Rights

Commission, B.E. 2560 (2017), Article 26 (1) authorize the NHRCT to hold duties and powers for scrutinizing towards and making of a report against inaccurate or misleading information provided towards human rights violation without the delay, including making of policy guidance and recommendations with appropriateness to prevent or give solutions to human rights violation and to ensure effective remedies made to affected persons, to all relevant public or private sectors.

And in the matters of human rights complaint handlings, the Paris Principles Relating to National Human Rights Institutions (the Paris Principles) declares that the substantive duties and mandates of the National Human Rights Institutions (NHRIs) in general shall cover the fact-finding mission carried out with trustworthiness and conciliation, the mediation process shall be introduced and undertaken for making of solutions. And in reference to work carried out under the National Human Rights Commission Act, B.E. 2542 (1999), Article 27, it authorizes the NHRCT, during the investigation conducted, shall initiate the mediation process among relevant individuals or agencies. This aims for the dispute resettlement among relevant parties with their mutual agreement and satisfaction, but for the 2017 Organic Act of the NHRCT, there is none of provisions made to authorize the NHRCT to keep exercising duties and mandates on mediation, thus the NHRCT is now not authorized to carry out the mediation function which is one of the functions designated to the NHRIs under the Paris Principles.

4.1.3 On the roles and duties exercised of the NHRCT:

1) The NHRCT could not play full functional mandates during the period when there were only three members in office and not be a quorum.

Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017), Section 246 together with the Organic Act on the National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017), Article 8 stipulate that the NHRCT shall consist of seven commissioners. But as time goes by within the third quarter of fiscal year 2019, some commissioners had resigned from the office with vacate of the duties carried out in accordance with the 2017 Organic Act on the NHRCT, thus there were only three commissioners in office and not be a quorum. During 1st August to 1st November 2019, there was none of official meeting of the Commission with resolutions adopted upon the duties and powers of the NHRCT stipulated under the 2017 Constitution and the 2017 Organic Act on the NHRCT, thus there was a backlog of cases considered in significant number and could not be finalized within the 2019 fiscal year, i.e. the discretion with adoption of complaints received with merit; the discretion with adoption of human rights investigation reports made, including policy recommendations and guidance or solutions of human rights promotion; the discretion with endorsement for report (s) on the acts with compliance to the Paris Principles and relevant documents, submitted to the SCA-GANHRI; and the discretion on personnel management under the duties and powers of the NHRCT as an authorized body for personnel management.

2) The shortcomings with time delay and incompleteness of information provided with comprehensiveness for the making of annual human rights assessment report of a country.

Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017), Section 247 (2) and the Organic Act on the National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017), Article 26 (2) together with Article 40 authorize the NHRCT to hold duties and powers for making of annual human rights assessment

report with compilation, analysis and synthesis of data and information with comprehensiveness, accuracy and updates.

In the fiscal year 2019, the NHRCT had initiated a work process with the engagement to relevant government authorities and civil society organizations along with each human rights issue. Some activities were organized as: the seminars for data sharing with opinions compiled and the issuing of official letters to relevant agencies with request for information, statistics and actions taken on relevant duties. So in general, all relevant agencies gave responses with fruitful cooperation, but there were some agencies not partaking in this process, with either not nominating any person to attend a seminar or not responding to a letter with request and even though submitting data and information requested but with late reply.

Anyway, there is a proof of conflict of timeframe for data gathering, as most of agencies would gather and manage their database upon the fiscal year, while this report would be accountable to incidents incurred with information compiled on calendar year. Thus, there would be a limit of data acquired and provided with accuracy and completeness.

4.1.4 On the perceptions with mindsets towards roles and duties with outputs and outcomes of the NHRCT in comparison with international standards designed for the NHRIs under the Paris Principles:

1) Duties and powers of the NHRCT for making of clarification and report of fact with accuracy and within the delay in case of there is any report made relating to human rights situation in Thailand with inaccuracy or unjust are not in compliance with duties and powers of the NHRIs under the Paris Principles.

Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017), Section 247 (4) and the Organic Act on the National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017), Article 26 (4) together with Article 44 authorize the NHRCT to hold duties and powers for making of clarification and report of fact with accuracy and with prompt action in case of there is any report made relating to human rights situation in Thailand with inaccuracy or unjust and providing to the public in general.

The NHRCT has been receiving comments and observations from various networking organizations both inside and outside Thailand that the exercise of such duties and powers would be in conflict with the principle of independence of operations made to the NHRIs under the Paris Principles, meanwhile the Government had already designed some certain organs and mechanisms with resources allocated to carry out such mandates, thus the NHRCT, in order to ensure their duties carried-out with independence, effectiveness and trustworthiness, had officially made the certain criteria for considering the validity of actions taken to human rights reports, in case of they should be responded with clarifications or statements.

2) The downgrading of status of the NHRCT from “A status” to be “B status” due to the uncontrolled factors and apart from the improvement and solving of the NHRCT themselves.

The NHRCT had been downgraded from “A status” - a status with full functions and acts in compliance with the Paris Principles, to be “B status” - a status with partial functions and acts in compliance with the Paris Principle, due to other uncontrolled factors and apart from the improvement and solving of the NHRCT themselves, especially the legal challenges.

The NHRCT had come into the application of re-accreditation with review of the SCA-GANHRI in November 2015, and at that time the SCA considered and opined that there were main concerns towards the operations of the NHRCT as: (i) the selection and appointment process; (ii) the functional immunity and independence; and (iii) the effective response to human rights incidents in due process. For both (i) and (ii), they need to be stipulated with amendment in any laws relating to the NHRCT, which somehow, the NHRCT is not in a position for the amendment of these laws.

Anyhow, the NHRCT had make efforts with clarification of facts and opinions to the Constitutional Drafting Committee, during the time of 2017 Constitution was drafted, until there were additional provisions made pertaining to the selection and appointment process for the NHRCT together with the functional immunity and independence which were main concerns and root causes for downgrading of status upon the SCA’s opinion and these significant changes had been made and stipulated in the 2017 Organic Act on NHRCT.

Within the fiscal year 2019, the NHRCT had compiled and submitted a report on compliance with the Paris Principles and all relevant documents to Secretariat of the SCA for consideration with review of application for re-accreditation.

4.2 Recommendations

4.2.1 The Cabinet, by the Budget Bureau, the Select Committee on Consideration of Draft Public Spending and Budget Act in Fiscal Year, B.E. and together with the Parliament shall consider to allocate budget for Office of the NHRCT in accountable with the NHRCT’s duties and powers,

under Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017), Section 247 (5) and the Organic Act on National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017), Article 26 (5), in alignment with the enhancement of all various sectors in the society to have human rights awareness, by segregating the amount allocated for human rights awareness raised from the amount allocated for training programs and public relations of Office of the NHRCT.

4.2.2 The Parliament shall consider to support the additional amendment of the Organic Act on National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017), with provisions on duties and powers of the NHRCT in alignment with duties and powers of the NHRIs under the Paris Principles, especially to adding provisions stipulated with duties and powers carried out by the NHRCT for initiating mediation process among relevant individuals or agencies during the process of investigation of human rights violation. This would for the aim to encourage all relevant parties to make an agreement with conciliation and settle down the solutions, likewise those used to stipulate under the National Human Rights Commission Act, B.E. 2542 (1999).

4.2.3 All relevant government authorities and human-rights responsive non-governmental organizations shall collaborate together with the NHRCT to develop the data gathering system with accumulation of human rights promotion and protection database with comprehensiveness, inclusiveness and regular update. This data platform should link and synergize with all other relevant data infrastructures for the systematic management with monitoring and following-up of outputs,

outcomes and impacts. They would be used for articulating the precise human rights assessment report with checking of progress markers made and would be used to compare with all relevant standards within International Human Rights Treaties that Thailand is a state party.

4.2.4 All relevant agencies and organizations in charge of the selection and appointment of the NHRCT upon the Organic Act on National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017) shall speedily undertake all processes with ensuring of the recruitment and selection of commissioners in certain number to meet a quorum or certain components the Commission without any delay, in order to make sure that there is a quorum with validity to adopting resolutions upon duties and powers stipulated under Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017) and the Organic Act on the National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017).

4.2.5 All relevant government authorities and private sectors shall apply and replicate the human rights education curricula for various target groups, being made by the NHRCT, to conduct and organize training programs or activities on human rights education. These would cover the common understandings on fundamental human rights; roles, duties and powers of the NHRCT; human rights mechanisms with access to remedy under the Paris Principles and the Organic Act on the National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017); and the NHRCT's mandates with international cooperation on human rights, as a member of the GANHRI that would be regularly reviewed for their functions and mandates with performance by the SCA-GANHRI.

บทที่

1

บทนำ

หัวข้อ :

- 1.1 ที่มาของรายงาน
- 1.2 หน้าที่และอำนาจ และโครงสร้างองค์กร
- 1.3 วิสัยทัศน์ และพันธกิจ
- 1.4 ยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2565

- 1.5 ภาพรวมด้านทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ
- 1.6 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัสตริ่งงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

1.1 ที่มาของรายงาน

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 45 ที่กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณให้คณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้คณะกรรมการสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

1.2 หน้าที่และอำนาจ และโครงสร้างองค์กร

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ซึ่งมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2560 มีผลเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีผลให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่ง นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ แต่ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

1.2.1 หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 มาตรา 27 และ มาตรา 52 บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ ดังนี้

1) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้าและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

2) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

3) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภาคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

4) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

5) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

6) ส่งเสริมสนับสนุนและร่วมมือกับบุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนในการศึกษาวิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือหรือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

7) ส่งเสริมและเผยแพร่ให้เด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไปตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของแต่ละบุคคลที่ทัดเทียมกัน และการเคารพในสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่น ซึ่งอาจแตกต่างกันในทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และศาสนา

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

8) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนและองค์การระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

9) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีหรือการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

10) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

11) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น

12) ให้คณะกรรมการออกข้อกำหนดทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน ทั้งนี้ ข้อกำหนดทางจริยธรรมดังกล่าวต้องระบุว่า การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษอย่างไร

1.2.2 หน้าที่และอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 47 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแล

ของคณะกรรมการ และมาตรา 48 บัญญัติให้สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

1) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

2) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการและกรรมการ

3) ศึกษารวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นใดในด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนภารกิจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือที่คณะกรรมการมอบหมาย

1.2.3 โครงสร้างองค์กร

การจัดโครงสร้างองค์กรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและขอบเขตหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 9 สำนัก และ 1 หน่วย ดังแผนภาพที่ 2

1.3 วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นสถาบันอิสระ
ในการร่วมสร้างสังคม
ให้เคารพสิทธิมนุษยชน”

พันธกิจ (Mission)

- 1) ดำเนินงานให้เกิด
การปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ
กฎหมาย พันธกรณี
ระหว่างประเทศ
ด้านสิทธิมนุษยชน
ที่ประเทศไทยจะต้อง
ปฏิบัติตาม
- 2) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ
และสร้างความตระหนัก
ในหลักสิทธิมนุษยชน
แก่ทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง
และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
อย่างเท่าเทียมกัน
- 3) ทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน
ในลักษณะเครือข่าย
อย่างเป็นระบบ
ด้วยกระบวนการปฏิบัติงาน
ที่มีมาตรฐาน
- 4) ประสานความร่วมมือ
กับสถาบันสิทธิมนุษยชน
ระดับนานาชาติ

เป้าประสงค์ (Goals)

- เป้าประสงค์หลัก**
“ทุกภาคส่วนของสังคมมีความรู้
ความเข้าใจและตระหนักถึง
สิทธิมนุษยชน รวมทั้งเคารพในศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ
และความเสมอภาค”
- เป้าประสงค์รอง**
- 1) ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกิดผลให้มี
และเปลี่ยนแปลงในด้านนโยบาย
ของรัฐบาล ตลอดจนการตรากฎหมาย
เพื่ออนุวัติการตามพันธกรณี
ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน
ที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตาม
และการปรับปรุงกฎหมาย
ให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
 - 2) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
มีประสิทธิภาพในการทำงาน
โดยเฉพาะการทำงานเชิงรุกและเน้น
ประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อสังคม
ทั้งด้านการส่งเสริม
และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
 - 3) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
มีความเข้มแข็งทางวิชาการเพื่อเป็น
สถาบันหลักในด้านสิทธิมนุษยชน
 - 4) การดำเนินงานของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับ
ความเชื่อมั่นจากประชาชนสูงยิ่งขึ้น
 - 5) ยกสถานะคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

1.4 ยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2565

ยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2565 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ 17 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1	ส่งเสริมและติดตามให้ทุกภาคส่วนของสังคมเกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนตามที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายไทย และพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตาม
กลยุทธ์ที่ 1.1	ติดตามและผลักดันให้ภาครัฐปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่สำคัญของคณะกรรมการประจำสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี
กลยุทธ์ที่ 1.2	ติดตามและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ยุทธศาสตร์ที่ 2	เน้นการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของภาครัฐและภาคเอกชนโดยการขับเคลื่อนและผลักดันอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน
กลยุทธ์ที่ 2.1	เน้นภารกิจในด้านการให้ข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายที่สำคัญต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
กลยุทธ์ที่ 2.2	กำหนดประเด็นปัญหาหรือพื้นที่สำคัญในการปฏิบัติงานประจำปี
กลยุทธ์ที่ 2.3	สนับสนุนบทบาทของภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชน
ยุทธศาสตร์ที่ 3	มุ่งการทำงานร่วมกับเครือข่ายภายในประเทศและพันธมิตรในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดการสร้างพลัง (synergy) ในการทำงานร่วมกัน
กลยุทธ์ที่ 3.1	พัฒนาการดำเนินงานและจัดให้มีแผนการสร้างเครือข่ายและทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม นักปกป้องสิทธิมนุษยชน และชุมชนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
กลยุทธ์ที่ 3.2	ส่งเสริมให้สถาบันวิชาการในท้องถิ่นเป็นที่พึ่งของชุมชนเพื่อการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่
กลยุทธ์ที่ 3.3	เสริมสร้างความร่วมมือกับพันธมิตรในเวทีระหว่างประเทศ ในการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อประโยชน์ในการทำงาน และพัฒนาศักยภาพขององค์กร
ยุทธศาสตร์ที่ 4	ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชน สื่อสารเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย รวมทั้งผลงานสำคัญของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อสาธารณชนอย่างถูกต้องและทั่วถึง
กลยุทธ์ที่ 4.1	พัฒนางานส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและจัดให้มีแผนในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ครอบคลุมเนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย และกระบวนการที่หลากหลายและเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 4.2	พัฒนากลไก ติดตาม เฝ้าระวังสถานการณ์สิทธิมนุษยชน และชี้แจง แสดงท่าทีตอบสนองต่อปัญหาและสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่สำคัญอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
กลยุทธ์ที่ 4.3	จัดให้มีศูนย์กลางความรู้และแหล่งข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชน
กลยุทธ์ที่ 4.4	พัฒนาการสื่อสารองค์กร/การประชาสัมพันธ์
ยุทธศาสตร์ที่ 5	เสริมสร้างและพัฒนากระบวนการทำงานและการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยยึดมั่นคุณธรรมและความโปร่งใส
กลยุทธ์ที่ 5.1	ปรับปรุงกระบวนการทำงานในภารกิจหลักขององค์กร (Core Business Process Redesign)
กลยุทธ์ที่ 5.2	พัฒนาการบริหารจัดการองค์กร ทรัพยากรบุคคลและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส
กลยุทธ์ที่ 5.3	พัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)
กลยุทธ์ที่ 5.4	จัดให้มีสถาบันพัฒนาระบบและองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนภายใต้การกำกับดูแลของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กลยุทธ์ที่ 5.5	พัฒนาระบบการทำงานขององค์กรให้ทันกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดิจิทัล (Digital)

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ แสดงได้ดังแผนภาพที่ 3 ดังนี้

แผนภาพที่ 3 ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกลยุทธ์

ที่มา: สำนักกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

15 ภาพรวมด้านทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ

15.1 ภาพรวมด้านทรัพยากรบุคคล

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีบุคลากรปฏิบัติงานที่จำนวน 263 คน จำแนกเป็นข้าราชการ 154 คน คิดเป็นร้อยละ 58.56 พนักงานราชการ 50 คน คิดเป็นร้อยละ 19.01 พนักงานจ้างเหมาบริการ 48 คน คิดเป็นร้อยละ 18.25 ผู้อำนวยการ/เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประจำประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.18 โดยสำนักที่มีบุคลากรปฏิบัติงานมากที่สุด คือ สำนักบริหารกลาง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 23.96 สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 19.77 และสำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 13.69 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำแนกตามสำนัก/กลุ่มงาน

สำนัก/กลุ่มงาน	ข้าราชการ	พนักงาน ราชการ	พนักงาน จ้างเหมา บริการ	ผู้อำนวยการ/ เลขานุการและ ผู้ช่วยเลขานุการฯ	รวม
เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ/ รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ/ ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ/ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	7	-	-	-	7
ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ/ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประจำ ประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ	-	-	-	11	11
สำนักบริหารกลาง	28	15	20	-	63
สำนักกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	11	5	3	-	19
สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	35	12	5	-	52
สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน	21	5	10	-	36
สำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิ มนุษยชน	10	3	-	-	13
สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน	14	6	4	-	24
สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ	9	1	-	-	10
สำนักกฎหมาย	11	-	3	-	14
สำนักดิจิทัลสิทธิมนุษยชน	6	2	3	-	11
หน่วยตรวจสอบภายใน	2	1	-	-	3
รวม	154	50	48	11	263

ที่มา : สำนักงานบริหารกลาง (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

1.5.2 ภาพรวมด้านงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 215,704,200 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 3,826,300 บาท โดยได้รับจัดสรรงบประมาณใน 3 แผนงานหลัก คือ แผนงานบุคลากรภาครัฐ แผนงานพื้นฐาน และแผนงานบูรณาการ รายละเอียดจำแนกตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และ 2562

หน่วย: บาท

แผนงาน	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร		เพิ่ม/ลด
	ปี 2561	ปี 2562	
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	136,034,500	141,613,300	5,578,800
2. แผนงานพื้นฐาน	72,128,900	71,913,800	-215,100
2.1 ผลผลิตการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน	47,526,600	48,908,700	1,382,100
2.2 ผลผลิตการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	24,602,300	23,005,100	-1,597,200
3. แผนงานบูรณาการ	3,714,500	2,177,100	-1,537,400
3.1 แผนงานบูรณาการด้านการขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	1,840,900	494,200	-1,346,700
3.2 แผนงานบูรณาการด้านการส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนา	1,873,600	1,682,900	-190,700
รวมทั้งสิ้น	211,877,900	215,704,200	3,826,300

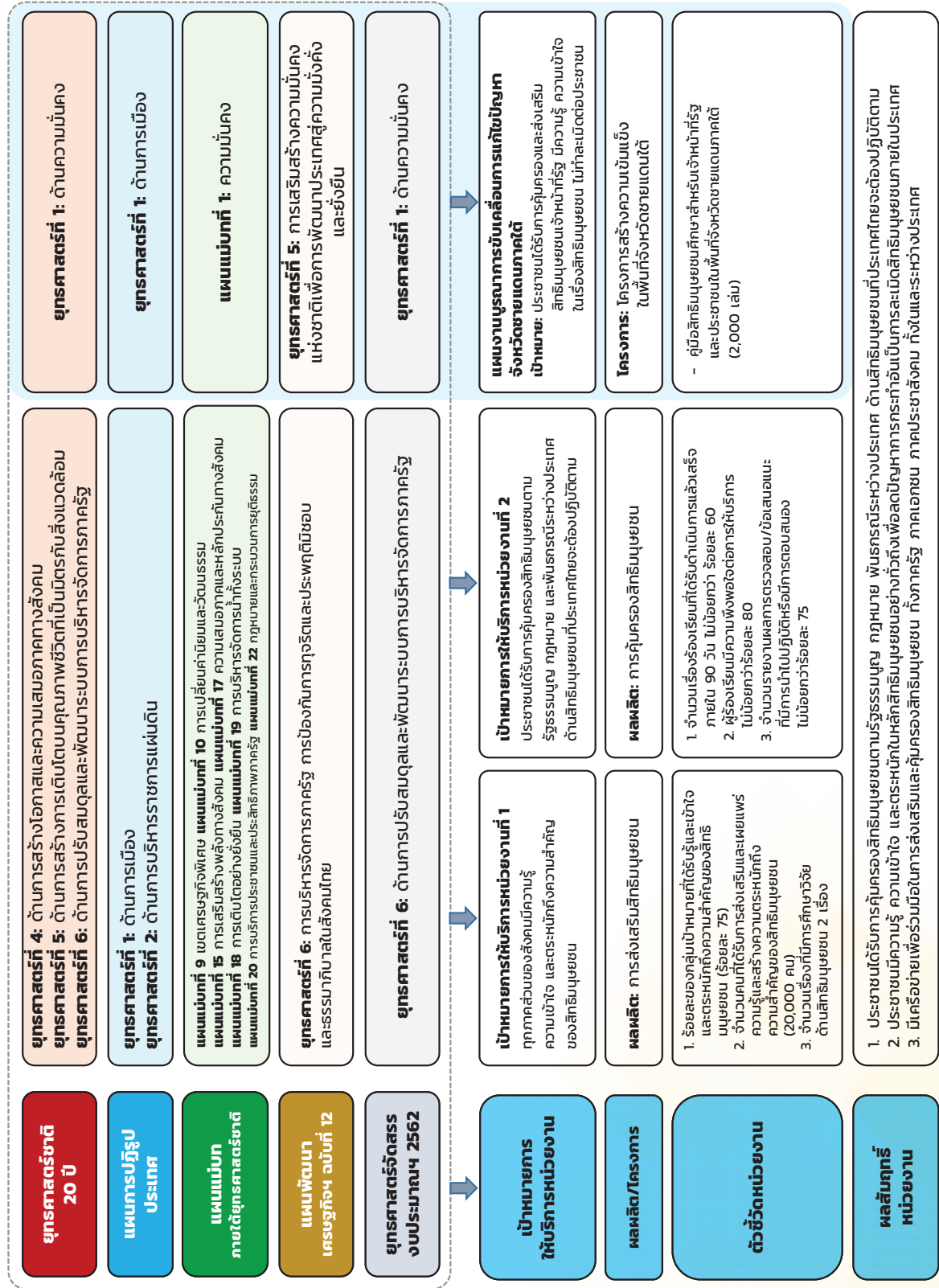
ที่มา: สำนักกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

1.6 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2562

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 การปฏิบัติหน้าที่ข้างต้นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2562 ดังรายละเอียดตามแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 พังความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภาคปฏิรูปยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษานิเทศน์แห่งชาติ

ที่มา: สำนักกการคณะกรรมการการศึกษานิเทศน์แห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

บทที่ 2

การเปรียบเทียบ
งบประมาณและ
ผลการดำเนินงาน
ระหว่างปีที่ผ่านมา
กับปี 2562

หัวข้อ :

2.1 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2562

2.2 การเปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

2.3 การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในภาพรวม

2.1 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2562

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2562 ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายบุคคลากร ค่าใช้จ่ายงบดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายงบลงทุน จำแนกรายละเอียด ตามตารางที่ 3 และแผนภาพที่ 5

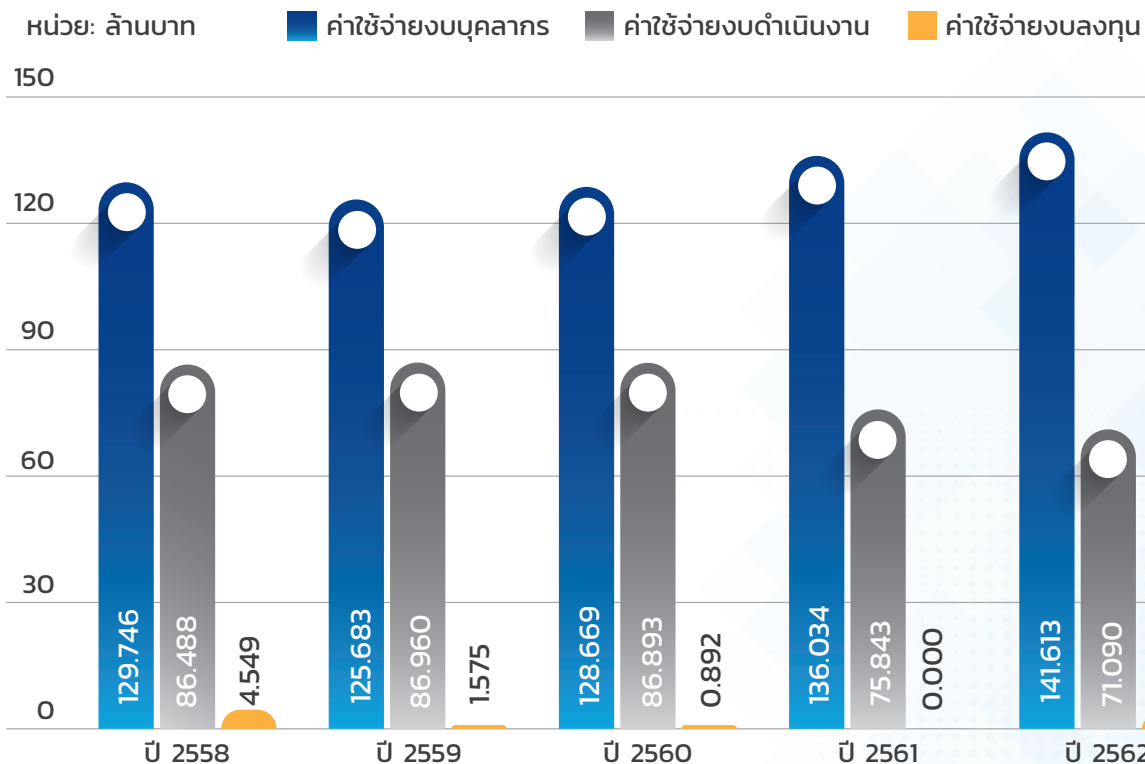
ตารางที่ 3 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2562 ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หน่วย: บาท

รายการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
ค่าใช้จ่ายบุคคลากร	129,746,300	125,683,300	128,669,700	136,034,500	141,613,300
ค่าใช้จ่ายงบดำเนินงาน	86,488,700	86,960,100	86,893,800	75,843,400	71,090,900
ค่าใช้จ่ายงบลงทุน	4,549,700	1,575,900	892,300	-	3,000,000
รวม	220,784,700	214,219,300	216,455,900	211,877,900	215,704,200

ที่มา: สำนักกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

แผนภาพที่ 5 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2562 ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ที่มา: สำนักกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

2.2 การเปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 215,704,200 บาท มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ (ณ วันที่ 30 กันยายน 2562) จำนวน 184,738,880 บาท คิดเป็นร้อยละ 86 รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

หน่วย: บาท

รายการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ 30 กันยายน 2562	ร้อยละของการเบิกจ่าย
ค่าใช้จ่ายบุคคลากร	141,613,300	131,447,402	93
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	71,090,900	50,385,802	71
ค่าใช้จ่ายลงทุน	3,000,000	2,905,676	97
รวม	215,704,200	184,738,880	86

ที่มา: สำนักบริหารกลาง (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

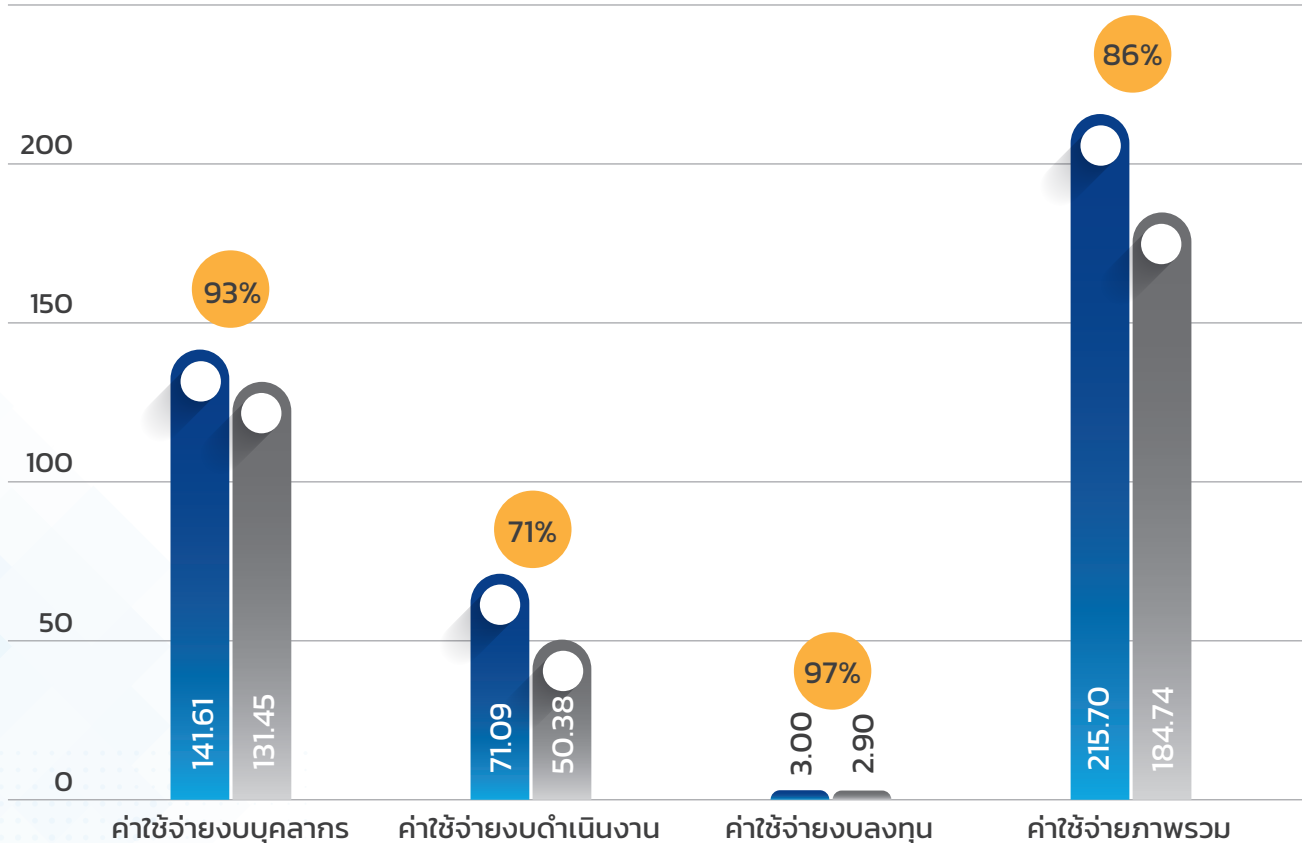
แผนภาพที่ 6 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

หน่วย: ล้านบาท

■ งบประมาณ พ.ศ. 2562

■ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

250

ที่มา: สำนักกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

2.3 การเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ในภาพรวม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่ปรากฏในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สรุปได้ดังนี้

แผนงานพื้นฐาน: ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ผลลัพธ์ที่ 1: การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

กำหนดตัวชี้วัด 2 ตัว คือ

- ร้อยละของประชาชนได้รับความรู้และเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน มีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 84.17
- จำนวนคนที่ได้รับการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ และสร้างความตระหนัก ถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน มีผลผลิตจำนวน 63,395 คน

ผลลัพธ์ที่ 2: การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กำหนดตัวชี้วัด 3 ตัว คือ

- จำนวนเรื่องร้องเรียนที่ได้รับดำเนินการแล้วเสร็จ ภายใน 90 วัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85.89
- ผู้ร้องเรียนมีความพึงพอใจต่อผลการให้บริการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 83.03
- จำนวนรายงานผลการตรวจสอบ/ข้อเสนอแนะ ที่มีการนำไปปฏิบัติหรือมีการตอบสนองไม่น้อยกว่าร้อยละ 92.30

แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการสร้างความเข้มแข็งในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้

กำหนดตัวชี้วัด 1 ตัว คือ

- คู่มือสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 2,000 เล่ม

แผนงานบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เพื่อส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กำหนดตัวชี้วัด 2 ตัว คือ

- จำนวนงานวิจัย มีผลผลิต 1 เรื่อง
- องค์ความรู้ที่สามารถนำไปต่อยอดเชิงลึกหรือนำไปแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของหน่วยงาน มีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 50

ทั้งนี้ สามารถแสดงการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในภาพรวม ตามตัวชี้วัดที่ปรากฏในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปรากฏตามตารางที่ 5

บทที่
1

บทที่
2

บทที่
3

บทที่
4

บทที่
5

ภาค
ผนวก

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในภาพรวมของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2562

แผนงาน/ผลผลิต/ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ปี 2561	ปี 2562
แผนงานพื้นฐาน: ด้านการปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ			
ผลผลิตที่ 1: การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน			
ตัวชี้วัด			
1. ร้อยละของประชาชนได้รับความรู้และเข้าใจ และตระหนักถึง ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน	ร้อยละ	59.19	84.17
2. จำนวนคนที่ได้รับการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ และสร้างความตระหนัก ถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน	คน	69,866	63,395
3. ร้อยละของประชาชนได้รับการส่งเสริมเรื่องสิทธิมนุษยชน มีความเข้าใจเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	93	-
ผลผลิตที่ 2: การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน			
ตัวชี้วัด			
1. จำนวนเรื่องร้องเรียนที่ได้รับดำเนินการแล้วเสร็จ ภายใน 90 วัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ	ร้อยละ	63	85.89
2. ผู้ร้องเรียนมีความพึงพอใจต่อผลการให้บริการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ	ร้อยละ	93	83.03
3. จำนวนรายงานผลการตรวจสอบ/ข้อเสนอแนะที่มีการนำไปปฏิบัติ หรือมีการตอบสนอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ	ร้อยละ	71	92.30
4. จำนวนรายงานข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและ/หรือข้อเสนอ ในการปรับปรุงกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการและ/หรือเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ไม่น้อยกว่าร้อยละ	ร้อยละ	82	-
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้			
โครงการสร้างความเข้มแข็งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้			
ตัวชี้วัด			
คู่มือสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้	เล่ม	-	2,000
จำนวนผู้เข้ารับการอบรม (เจ้าหน้าที่รัฐ)	คน	613	-
แผนงานบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม			
โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน			
ตัวชี้วัด			
1. จำนวนเรื่องที่มีการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน	เรื่อง	1	1
2. องค์ความรู้ที่สามารถนำไปต่อยอดเชิงลึกหรือนำไปแก้ไขปัญหา ในการดำเนินงานของหน่วยงาน	ร้อยละ	50	50

ที่มา: กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

การประชุมหารือ
กสม.และผู้แทนไทยใน AICHR

วันอังคาร

เวลา 13.30

55

หลักการสากล หรือ
UN Global Compact
กับ SDGs มีความเชื่อมโยง
กันอย่างไร?

Did you know
รู้หรือไม่

170

มากกว่า 170 คือจำนวน
ประเทศทั่วโลกที่
เข้าร่วมข้อตกลง
UN Global Compact

NANSEN
REFUGEE
AWARD

Ensemble
#Aveclesréfugiés

บทที่

3

การวิเคราะห์
รายละเอียด
ผลการดำเนินงาน

หัวข้อ :

3.1 สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานในภาพรวม

3.2 บทวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
(Public Sector Management Quality Award: PMQA)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

3.1 สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานในภาพรวม

ภาพรวมการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินงานโดยมุ่งหมายต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการเฝ้าระวังสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์การแก้ไขปัญหาทั้งในเชิงโครงสร้าง กระบวนการ และการสื่อสารเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ

1) การตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสนอมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ได้ดำเนินการกรณีผู้ร้องเรียนเป็นการเฉพาะตัว และกรณีการป้องกันมิให้เกิดสถานการณ์อันมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนในวงกว้าง โดยการตรวจสอบข้อเท็จจริงวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีต่าง ๆ อาทิ แนวนโยบาย กฎหมาย กฎ รวมถึงเกณฑ์และระบบที่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติ และมีมาตรการแก้ไขปัญหาคือข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาเชิงระบบที่ได้รับการตอบสนองจากคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางต่อสายการบินที่เลือกปฏิบัติกับผู้โดยสารด้วยเหตุแห่งความพิการ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการ

ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. เป็นต้น

2) การเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ การติดตามและประมวลสถานการณ์สำคัญที่มีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลจากภาควิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ข้อมูลจากการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การจัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลายภาคส่วน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง และนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากลด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบและโอกาสที่จะทำให้ปัญหาสิทธิมนุษยชนรุนแรงขึ้น โดยในปี 2562 ได้ระบุขอบเขตและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นสิทธิมนุษยชนและกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนที่จะติดตามสถานการณ์ รวม 14 ประเด็น ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตามปัญหาสำคัญของประเทศ ได้แก่ สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และการค้ามนุษย์โดยแสดงให้เห็นถึงการทำหน้าที่ของรัฐในด้านสิทธิมนุษยชนว่ามีความก้าวหน้าหรือยังมีข้อห่วงกังวลอย่างไร และมีข้อเสนอแนะต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี เพื่อให้พิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหามิติสิทธิมนุษยชนอย่างเหมาะสมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือวางแผนดำเนินงานและกำหนดมาตรการเพื่อลดและป้องกันความเสี่ยงอย่างเหมาะสมทั้งในเชิงโครงสร้างและกระบวนการ นอกจากนี้ การติดตามสถานการณ์สิทธิมนุษยชนอาจต้องใช้เป็นข้อมูลในการชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

3) การเสริมสร้างทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชนได้บูรณาการความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและเครือข่ายการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาค โดยเร่งให้ภาคการศึกษาพัฒนาหลักสูตรและโครงสร้างการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและบริบทของแต่ละท้องถิ่น เพื่อเอื้อต่อสิทธิทางการศึกษาของคนเฉพาะกลุ่ม การเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างการยอมรับในอัตลักษณ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนและตระหนักในสิทธิของผู้อื่น อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้งนี้ ได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมที่สำคัญเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเชิงระบบ เช่น การจัดทำคู่มือการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา 5 ช่วงชั้น ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการอบรมเพื่อสร้างเสริมความตระหนักด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูง (Human Rights Executive Program) เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการสร้างแนวปฏิบัติขององค์กรในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนแก่บุคลากรในองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียในสังคม เป็นต้น

4) การศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนและการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดให้มีการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปจัดทำข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือคำสั่งใด ๆ และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนและนำไปสนับสนุนการจัดทำรายงานการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน การจัดทำรายการผลการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ โดยในปี 2562 ได้ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute: TDRI) ศึกษาเรื่องแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย: กรณีแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมสัตว์ปีก ซึ่งนอกจากได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย

ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกแล้ว ยังได้ประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมและสิทธิมนุษยชนในภาพรวมด้วย เช่น มาตรฐานด้านแรงงานในมาตรฐานฟาร์ม การนำเข้าแรงงานที่ไม่เป็นธรรม การไม่รู้สิทธิของแรงงานและอุปสรรคในการเข้าถึงช่องทาง การร้องเรียนเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights: NAP) นอกจากนี้ ยังได้ขับเคลื่อนงานวิจัยที่ได้ดำเนินการในปีงบประมาณที่ผ่านมา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม คุ้มครองและปกป้องสิทธิมนุษยชนกับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย เรื่อง 1) “การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิชุมชนของชุมชนประมงพื้นบ้าน อ่าวปัตตานี” 2) “ความเชื่อมโยงระหว่างสิทธิชุมชนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ 3) “การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายหรือมาตรการเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของผู้สูงอายุ”

5) การประสานความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ จากสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในปัจจุบัน พบว่ามีหลายประเด็นเป็นปัญหาร่วมหรือเป็นปัญหาข้ามพรมแดนที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการปัญหา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้บริหารและบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เข้าร่วมประชุมตามกรอบความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศทั้งในกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับต่าง ๆ กลไกด้านสิทธิมนุษยชนของอาเซียน และหน่วยงานของสหประชาชาติ เพื่อติดตามพัฒนาการที่สำคัญด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนตัวอย่างที่ดีในการดำเนินงาน (best practices) เพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนในประเด็นสำคัญที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน เช่น ปัญหาธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์และแรงงานข้ามชาติ และปัญหาการค้ามนุษย์ เป็นต้น

จากสรุปภาพรวมการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหน้าที่และอำนาจข้างต้นนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานในเชิงระบบ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และเป้าหมาย

ขององค์กร คำนึงถึงความท้าทายขององค์กรที่มาจากสภาพปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในประเทศ อาทิ การนำประเด็นสิทธิมนุษยชนที่มีการร้องเรียน หรือพื้นที่ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนจำนวนมากมาสังเคราะห์และพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะ แผนงาน/โครงการเชิงยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม รวมทั้งเน้นการพัฒนาบุคลากรเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ โดยมีสรุปรายละเอียดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในภาพรวมดังต่อไปนี้

3.1 การตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้าและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีผลการดำเนินงานด้านการตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนี้

3.1.1 สถิติการรับเรื่องร้องเรียน

การพิจารณาเรื่องร้องเรียน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2561 ส่วนที่ 2 การตรวจเรื่องร้องเรียน และหมวด 3 การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

1) มอบหมายเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนตรวจเรื่องร้องเรียน ดังนี้

- แสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อพิจารณาว่าเรื่องร้องเรียนนั้นมีมูลและอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือไม่ รวมทั้งอาจใช้วิธีการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนหรือบุคคล เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ร้อง โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน เหมาะสม และอย่างระมัดระวัง (ระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2561 ข้อ 15)
- จัดทำความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาไม่รับไว้เป็นคำร้อง หากเป็นเรื่องที่ห้ามมิให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 39¹ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2561 ข้อ 17² และข้อ 18³

2) มอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณา โดยในการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบอาจดำเนินการ ดังนี้

- 1 เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นหรือองค์กรอื่นรับไว้ดำเนินการแล้ว เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม เป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว เป็นเรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเคยพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม เป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว เป็นเรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเคยพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เว้นแต่จะปรากฏหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น
- 2 เรื่องที่ข้อเท็จจริงไม่เพียงพอต่อการพิจารณาและไม่สามารถติดต่อผู้ร้องได้ ทั้งการพิจารณาต่อไปและไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม เรื่องที่ผู้ร้องประสงค์ขอลถอนเรื่องร้องเรียน เรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เคยพิจารณาแล้วและไม่ปรากฏหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป เรื่องที่ผู้ได้รับความเสียหายไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบ เป็นต้น
- 3 เรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นควรได้รับการดำเนินการแก้ไขโดยหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรง

- เรื่องที่เห็นว่ามีผลกระทบหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้เสนอมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- เรื่องที่เห็นว่าควรมีการป้องกันหรือแก้ไขไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใด หรือลักษณะใดขึ้นอีก อาจจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนหรือการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง
- เรื่องที่เห็นว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำนั้นไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีเหตุให้ยุติเรื่องระหว่างการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 39 วรรคสอง หรือระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2561 ข้อ 17 วรรคสาม ให้เสนอคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยุติเรื่อง และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจมีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะต่อบุคคลหรือหน่วยงานได้

3) มอบหมายสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไปยังบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ร้อง และติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามข้อ 2)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีกล่าวอ้างว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งสิ้น 551 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 147 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.68 พื้นที่ที่มีการร้องเรียนสูงสุด คือ ภาคใต้ จำนวน 108 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.60 โดยผู้ร้องเป็นเพศชาย จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 52.09 เพศหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 35.39 และไม่ระบุเพศ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 12.52 เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีกล่าวอ้างว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งสิ้น 623 เรื่อง พบว่า มีเรื่องร้องเรียนลดลง จำนวน 72 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.55 โดยประเด็นสิทธิมนุษยชนที่มีการร้องเรียนมากที่สุดทั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และ 2562 ได้แก่ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม รายละเอียดตามตารางที่ 6 แผนภาพที่ 7

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบสถิติเรื่องร้องเรียนที่ได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2562

หน่วย: เรื่อง

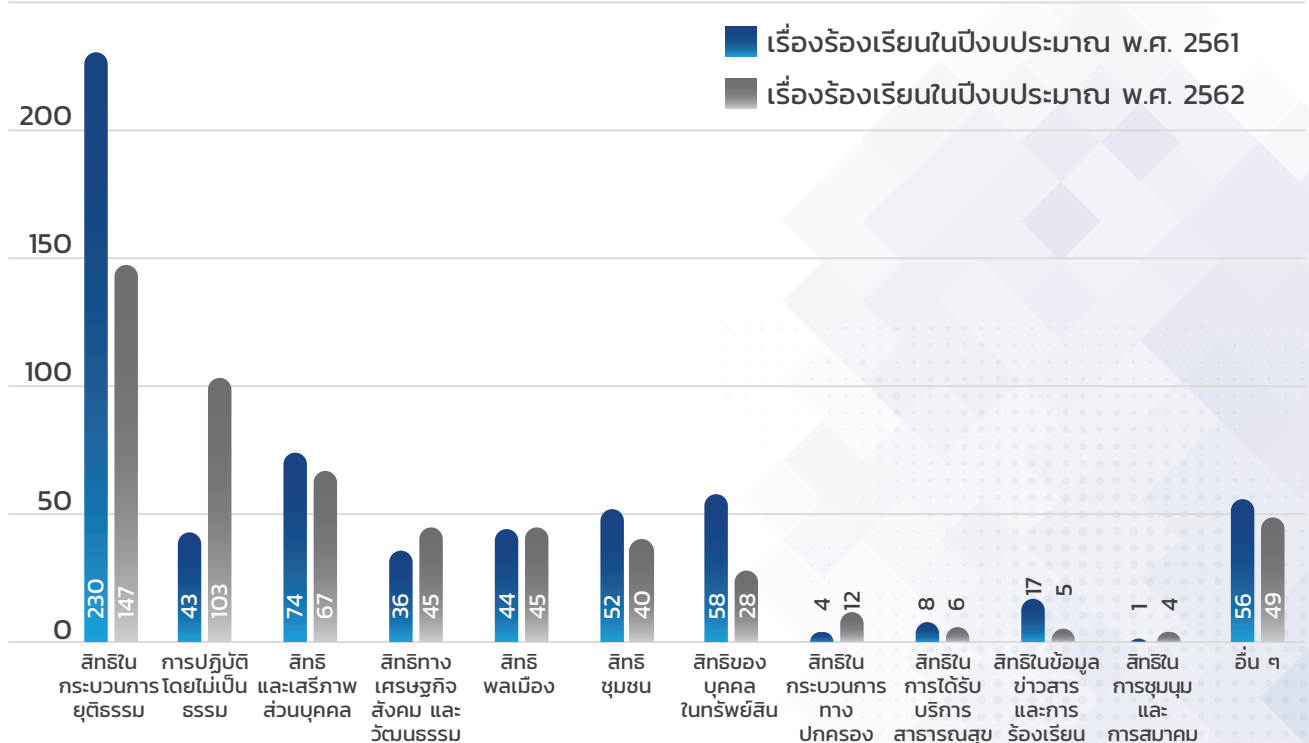
ลำดับที่	ประเภทสิทธิ	เรื่องร้องเรียนที่ได้รับ	
		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
1	สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	230	147
2	การปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม	43	103
3	สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล	74	67
4	สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	36	45
5	สิทธิพลเมือง	44	45
6	สิทธิชุมชน	52	40
7	สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน	58	28
8	สิทธิในกระบวนการทางปกครอง	4	12
9	สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุข	8	6
10	สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน	17	5
11	สิทธิในการชุมนุมและการสมาคม	1	4
12	อื่น ๆ	56	49
รวม		623	551

ที่มา: สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

แผนภาพที่ 7 สถิติเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำแนกตามประเภทสิทธิ

หน่วย: จำนวนเรื่อง

250

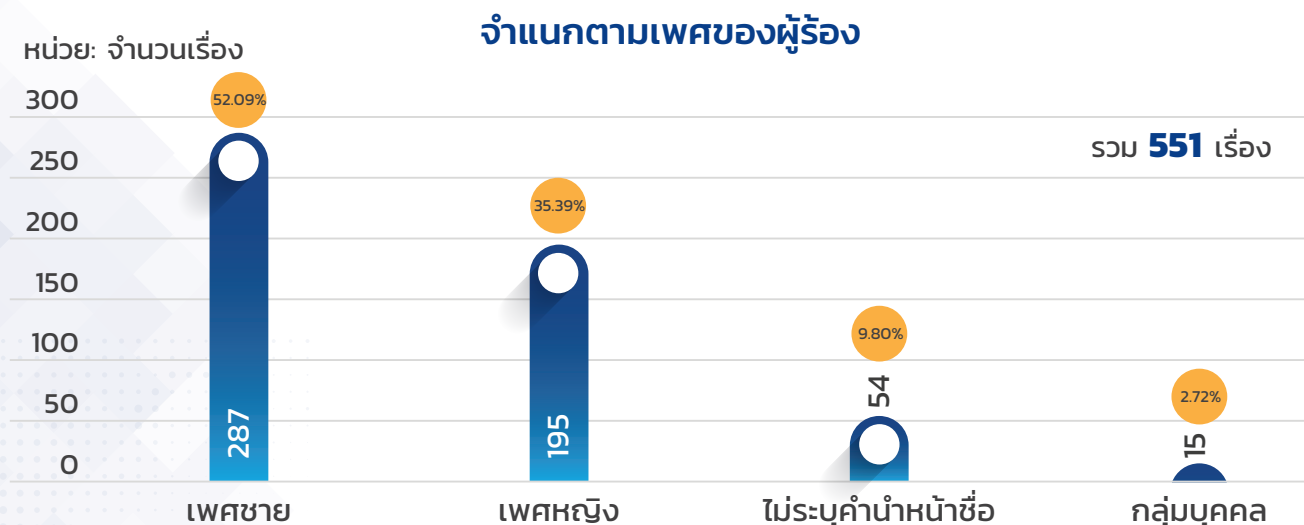
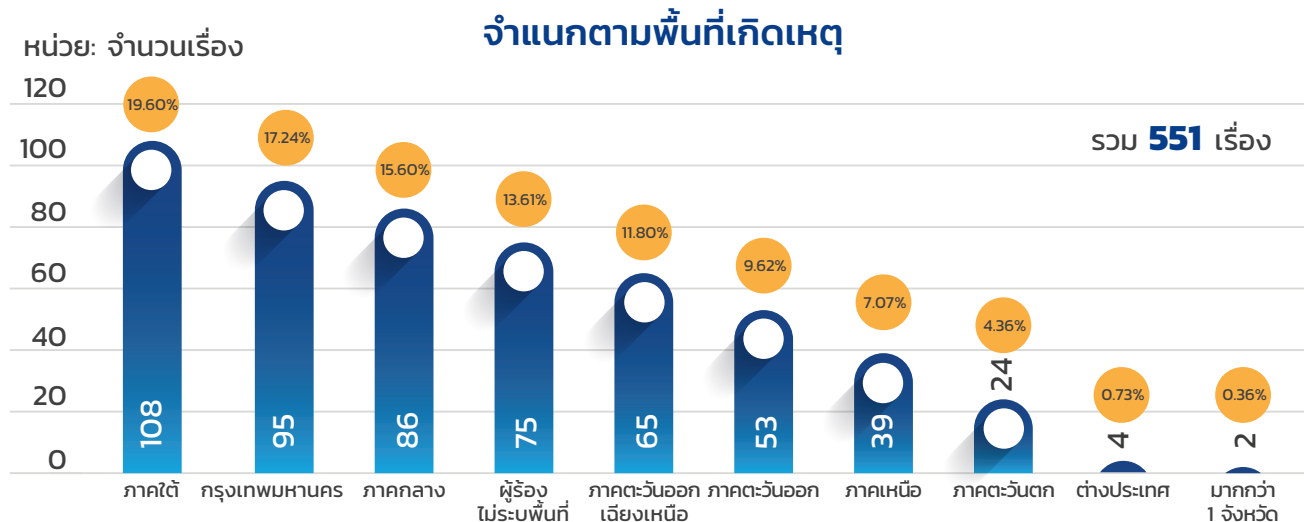

สำหรับเรื่องร้องเรียนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 551 เรื่อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ตรวจสอบเบื้องต้นปรากฏว่า เป็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่มีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะรับไว้เป็นคำร้องและตรวจสอบในเชิงลึก จำนวน 85 เรื่อง เป็นเรื่องร้องเรียนที่ควรได้รับการแก้ไขโดยหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรง จำนวน 175 เรื่อง และเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรืออยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น จำนวน 291 เรื่อง ส่วนหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนโดยกล่าวอ้างว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนใน 3 ลำดับแรก คือ 1) สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานในสังกัดกรมราชทัณฑ์ และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ภาค 4 ส่วนหน้า 2) การปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 3) สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ทั้งนี้ เรื่องร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 147 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.68 รองลงมาเป็นการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม จำนวน 103 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.69 พื้นที่ที่มีเรื่องร้องเรียนมากที่สุด คือ ภาคใต้ จำนวน 108 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.60 รองลงมา คือ กรุงเทพมหานคร จำนวน 95 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.24 ผู้ร้องเป็นเพศชาย จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 52.09 เพศหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 35.39 และไม่ระบุเพศ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80 รายละเอียดตามแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8 สถิติเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำแนกตามพื้นที่เกิดเหตุ และเพศของผู้ร้อง

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องร้องเรียนกล่าวหาว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในแต่ละภูมิภาคพบว่า มีการร้องเรียนกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1) สิทธิในกระบวนการยุติธรรมมีการร้องเรียนมากที่สุดในพื้นที่ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคกลาง พฤติการณ์ที่ถูกร้องเรียนค่อนข้างมาก ได้แก่ การขอให้เร่งรัดดำเนินคดีหรือคดีที่ถูกอายัดตัว การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบทั้งในชั้นจับกุมและการดำเนินคดีที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพ การทำร้ายร่างกายระหว่างจับกุมหรือควบคุมตัว และความไม่เพียงพอต่อสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ เช่น อาหาร ระบบการดูแลสุขภาพ และสภาพความแออัดของเรือนจำ เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลการร้องเรียนในประเด็นขอให้เร่งรัดดำเนินคดีและความจำเป็นพื้นฐานสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ดีขึ้น เป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องจากการประเมินสถานการณ์สิทธิในกระบวนการยุติธรรมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปี 2561 ที่พบว่ารัฐมีการดำเนินขั้นตอนต่าง ๆ ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งได้ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น

นอกจากนี้ การที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ในการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงยุติธรรมแล้ว พบว่า ผู้ร้องได้รับการแก้ไขปัญหาเร็วขึ้น แต่ยังมี การร้องเรียนในประเด็นดังกล่าวเพื่อขอให้ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่องสำหรับประเด็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบทั้งในชั้นจับกุมควบคุมตัว และการทำร้ายร่างกาย แม้ว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยตรวจสอบและมีข้อเสนอแนะแล้ว แต่ยังมี การร้องเรียนอย่างต่อเนื่องนั้น คณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจต้องทำงานในเชิงส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนคู่ขนานกันให้มากขึ้น

2) สิทธิพลเมืองมีการร้องเรียนมากที่สุดในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันตก พฤติการณ์ที่ถูกร้องเรียนค่อนข้างมากจะเป็นประเด็นปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลทั้งกลุ่มแรงงานข้ามชาติ กลุ่มผู้ไร้รัฐไร้สัญชาติ และกลุ่มผู้แสวงหาที่พักพิง เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเรื่องร้องเรียนที่ผ่านมายังเป็นปัญหาที่รบกวนการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเด็นดังกล่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปี 2561 รัฐบาลได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งเชิงโครงสร้างและกระบวนการ เช่น การปรับปรุงกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ในการขอสถานะบุคคล การจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติให้เข้าสู่ระบบการทำงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นต้น แต่ยังมีปัญหาการสำรวจที่ตกหล่นหรือยังไม่สามารถเข้าเงื่อนไขที่กำหนดจึงทำให้ประสบปัญหาการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน

3) การปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมมีการร้องเรียนมากที่สุดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พฤติการณ์ที่ถูกร้องเรียนค่อนข้างหลากหลาย เรื่องร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นลักษณะความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเรื่องร้องเรียนลักษณะนี้ส่วนใหญ่ไม่ใช่ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่เป็นเรื่องการบริหารจัดการภายในองค์กร คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะส่งเรื่องให้หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงดำเนินการ

3.1.1.2 ผลการพิจารณาและตรวจสอบคำร้องและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบคำร้องที่ได้รับในปี 2562 และคำร้องก่อนปี 2562 และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้วเสร็จรวมทั้งสิ้น 393 เรื่อง รายละเอียดตามตารางที่ 7

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

ตารางที่ 7 ผลการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

หน่วย: เรื่อง

ผลการตรวจสอบและการจัดทำรายงาน	รวม	ร้อยละ
1. มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน • มีมาตรการหรือแนวทางป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน • เสนอมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	67	17.04
2. ไม่มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ	162	41.22
3. ยุติการตรวจสอบเนื่องจากมีลักษณะตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2561 ข้อ 17 และข้อ 18	164	41.74
รวม	393	100

ที่มา: สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

จากตารางที่ 7 แสดงเรื่องราวเรียนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับไว้เป็นคำร้องเพื่อตรวจสอบและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนพบว่า ร้อยละ 41.74 เป็นเรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้ว เห็นควรให้ยุติการตรวจสอบ เนื่องจากเห็นว่าไม่มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และบางเรื่องมีลักษณะตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2561 ข้อ 17 และ ข้อ 18 ได้แก่ ผู้ร้องประสงค์ขอถอนเรื่องราวเรียน จากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเห็นว่าเป็นเรื่องที่ควรได้รับการแก้ไขโดยหน่วยงานอื่นของรัฐ เป็นต้น นอกจากนี้เป็นเรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นว่าไม่มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

แต่เห็นควรมีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ ร้อยละ 41.22 และเรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า เป็นเรื่องที่มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและให้มีมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ร้อยละ 17.04

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณากรณีเรื่องราวเรียนที่รับเป็นคำร้องไว้ตรวจสอบและจัดทำรายงานผลการพิจารณาและมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนพบว่า มีกรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องเด่นที่สังคมให้ความสนใจในวงกว้าง และมีผลสำเร็จหรือความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการอันเป็นการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จำนวน 14 กรณีสรุปสาระสำคัญได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 กรณีตัวอย่างผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รับเป็นคำร้องไว้ตรวจสอบและจัดทำรายงานผลการพิจารณาและมาตรการหรือแนวทางในการป้องกัน หรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำนวน 14 กรณี

กรณีที่ 1 สิทธิในชีวิตและร่างกาย อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิผู้บริโภค กรณีคัดค้านการต่ออายุ ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายพาราควอต (Paraquat) ของกรมวิชาการเกษตร

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนจากสมาคมสหพันธ์องค์กร ผู้บริโภคและมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคเพื่อขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2560 กรมวิชาการเกษตรในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการขึ้นทะเบียนและควบคุมการผลิต นำเข้า ส่งออก และจำหน่ายวัตถุอันตรายทางการเกษตร ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ดำเนินการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายพาราควอต (Paraquat) ซึ่งเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยไม่รอผลการพิจารณาของคณะกรรมการ วัตถุอันตรายที่อาจจะประกาศห้ามใช้ อันจะนำไปสู่การขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายพาราควอต เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ที่ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง ทั้งที่คณะกรรมการขับเคลื่อนปัญหาการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ที่มีความเสี่ยงสูง ในคราวประชุมครั้งที่ 4/2560 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2560 ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างแผนปฏิบัติการ ลด ละ เลิกใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีความเสี่ยงสูง 3 ชนิด เป็นการดำเนินการ ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดภาวะอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นการใช้พาราควอต เป็นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในภาคการเกษตรเป็นเรื่องการกำหนดนโยบายของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย แม้ว่าพาราควอตมีความเป็นพิษโดยตัวของ สารเคมี ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนและเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ก็มีความเห็นและวิธีการบริหารจัดการที่แตกต่างกันไปบนพื้นฐานของข้อมูลทางวิชาการ และข้อเท็จจริงที่ไม่สอดคล้องและขาดการรับฟังซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดปัญหาระบบ บริหารจัดการที่มีความทับซ้อนและขาดความเชื่อมโยงข้อมูลร่วมกัน กลายเป็นช่องว่าง ที่ทำให้ไม่สามารถกำกับดูแลและควบคุมการใช้พาราควอตได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม ปัญหาดังกล่าวยังรวมไปถึงวัตถุอันตรายอื่น ๆ ที่ใช้เป็นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วย เช่น ไกลโฟเซต (สารกำจัดวัชพืช) และคลอร์ไพริฟอส (สารเคมีกำจัดแมลง) เป็นต้น ประกอบกับกลไกการควบคุมวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ยังไม่อาจขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขาดการยอมรับ และไม่ครอบคลุม ทุกประเด็นปัญหา โดยเฉพาะมิติด้านเกษตรกรรมที่ยังย่นคว่อกับการคุ้มครองผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปัจจุบันการใช้พาราควอต ในภาคการเกษตรมีความเกี่ยวพัน โดยตรงต่อสุขภาพอนามัยและวิถีชีวิตของเกษตรกรและประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นหน้าที่ ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้ประชาชนทุกคนสามารถดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยการกำหนดนโยบาย มาตรการหรือกลไกต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องประสานกัน เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถประกอบเกษตรกรรม

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

การดำเนินการ

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย ในขณะที่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในฐานะผู้บริโภค ปลอดภัยจากอันตรายของสารเคมีและได้รับรู้ข้อมูลที่เป็นจริง รวมทั้งเป็นการลดผลกระทบสะสมที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ เมื่อปรากฏว่าการใช้สารเคมีทางการเกษตรก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม รัฐจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดการเยียวยาที่เหมาะสมและเป็นธรรมตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ถึงแม้ว่าการใช้พาราควอตในภาคการเกษตรจะเป็นเสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แต่รัฐธรรมนูญก็ได้บัญญัติให้รัฐต้องดูแลและส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี อันสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) ที่กำหนดให้รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเพื่อประโยชน์สาธารณะ และเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาการใช้พาราควอตในภาคการเกษตรในระยะยาวอันจะนำไปสู่ความยั่งยืนในทุกมิติ จึงมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ต่อคณะรัฐมนตรี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และคณะกรรมการวัตถุอันตราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (3) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (3) และมาตรา 42 ดังนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

1) คณะกรรมการวัตถุอันตรายซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ควรกำหนดให้พาราควอตเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มาตรา 18 โดยห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง

2) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรแก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกชนิดในระยะยาว โดยการจัดทำมาตรการและกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการควบคุมการใช้หรือการเลิกใช้สารเคมีในภาคการเกษตรทุกชนิดที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์ บ่งบอกถึงอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกันจะต้องพัฒนาทางเลือกด้านสารชีวภาพและเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืนสำหรับเกษตรกรอย่างเป็นระบบและจริงจัง

3) คณะรัฐมนตรีควรจัดให้มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการควบคุมสารเคมีทางการเกษตร โดยพิจารณาประกอบร่างพระราชบัญญัติความปลอดภัยจากการใช้สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช พ.ศ. ซึ่งจัดทำโดยคณะทำงานขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ กลุ่มมิติเกษตรและอาหารปลอดภัย ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนและติดตามมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ร่วมกับเครือข่ายด้านสาธารณสุขและองค์กรภาคประชาสังคม

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

1) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่า รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบเรื่องนี้ไปพิจารณา ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของ ข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยให้กระทรวงสาธารณสุขสรุปผลการพิจารณาผลการดำเนินการ ดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

2) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมวิชาการเกษตร และกระทรวงอุตสาหกรรม แจ้งผลการดำเนินการสอดคล้องกันว่า คณะกรรมการวัตถุอันตรายในการประชุม เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2561 มีมติให้จำกัดการใช้วัตถุอันตรายพาราควอต คลอร์ไพริฟอส และ ไกลโฟเซตแล้ว โดยให้ความเห็นชอบร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อจำกัด การใช้พาราควอต คลอร์ไพริฟอส และไกลโฟเซต ซึ่งร่างประกาศฯ ได้กำหนดให้เกษตรกร ผู้ใช้สารจะต้องผ่านการอบรม กำหนดหน้าที่ของผู้ขาย กำหนดชนิดพืชและพื้นที่ใช้สาร ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขาย ต้องแจ้งข้อมูลให้ทราบ เป็นต้น มอบหมายให้กรมวิชาการเกษตร เร่งดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเร่งรัดขยายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) หรือเกษตรอินทรีย์ (Organic Farming) ให้ครอบคลุมทั้งประเทศให้ได้ภายใน 2 ปี และ ร่วมกับหน่วยงานภาควิชาการหรือภาคเอกชน ศึกษาวิจัยหาหนทางลดปริมาณในการกำจัดศัตรูพืช และแนะนำเกษตรกรให้ใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดศัตรูพืช เพื่อเป็นการลดการใช้สารเคมี ให้ได้ภายใน 2 ปี เช่นกัน และให้ดำเนินการเผยแพร่ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สาร การใช้เครื่องพ่นสาร อุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสม การฝึกอบรมจะต้องทำให้เห็น อย่างเป็นรูปธรรม โดยจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอน ระยะเวลา และเป้าหมาย อย่างชัดเจน

3) กระทรวงสาธารณสุขได้รายงานผลการพิจารณาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2562 สรุปสาระสำคัญ ตามพระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562 ให้กระทรวงสาธารณสุขเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจาก สิ่งแวดล้อม พิจารณาผลจากการใช้วัตถุอันตรายพาราควอต (Paraquat) ไกลโฟเซต (Glyphosate) และคลอร์ไพริฟอส (Chlorpyrifos) จากข้อมูลพิษวิทยาจากต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลจากกองโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค พบว่า ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพเกษตรกรจากกลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง ตั้งแต่ปี 2554-2561 พบว่า ประมาณร้อยละ 30 ของผู้ได้รับการตรวจมีระดับเอนไซม์สูงกว่า คนทั่วไปและอยู่ในระดับเสี่ยงต่อสุขภาพ จากสัดส่วนของเกษตรกรที่มีความเสี่ยงจะเจ็บป่วย จากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งข้อมูลจากงานวิจัยของ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบสารพาราควอตในขี้เทาทารกแรกเกิด ซึ่งมีผลต่อการถูกทำลายของต่อมไร้ท่อในลูกอันตะทำให้มีอสุจิลดลง และต่อมไทรอยด์ มีภาวะฮอร์โมนไทรอยด์ต่ำทำให้เกิดภาวะสติปัญญาด้อย (Mental Retardation) ซึ่งส่งผล ต่อพัฒนาการและภาวะการเจริญเติบโตของเด็กในอนาคต กระทรวงสาธารณสุขเห็นว่า การใช้วัตถุอันตรายทั้ง 3 ชนิด เป็นการก่อให้เกิดโรคจากสิ่งแวดล้อม จึงเห็นควรยุติการใช้ สารเคมีทางการเกษตรทั้ง 3 ชนิดทันที เพื่อป้องกันและควบคุมโรคจากสิ่งแวดล้อม แก่ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

กรณีที่ 2 การเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการสมัครงานกับบริษัทเอกชน

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องทราญขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า บริษัทเอกชนกำหนดให้ผู้สมัครเข้าทำงานต้องตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงาน หากตรวจพบเชื้อดังกล่าวก็จะถูกปฏิเสธการเข้ารับทำงาน โดยที่ลักษณะงานไม่มีความเกี่ยวข้องหรือมีความเสี่ยงที่จะแพร่เชื้อเอชไอวีแต่อย่างใด ถือเป็นการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณากรณีข้างต้นแล้วเห็นว่า บริษัทเอกชนกำหนดให้ผู้สมัครเข้าทำงานต้องตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงาน เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน เป็นการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อผู้ร้อง โดยอาศัยเหตุแห่งสถานภาพทางสาธารณสุขอันถือเป็นสถานภาพอย่างอื่น (other status) แม้ว่าบริษัทเอกชนอีกรายหนึ่งชี้แจงว่า ไม่มีนโยบายให้ผู้สมัครงานตรวจหาเชื้อเอชไอวี การดำเนินการให้มีการตรวจเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงานเป็นการกระทำของบริษัทเอกชนซึ่งเป็นผู้รับจ้างจากบริษัทเอกชนในการคัดเลือกพนักงานเข้าทำงาน แต่เมื่อผลของการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้ร้องต้องตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนเข้าทำงาน ย่อมถือได้ว่าการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นเช่นเดียวกับการกระทำของผู้ถูกร้องรายอื่น การกระทำของบริษัทเอกชนทั้ง 6 แห่ง เป็นการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องทั้ง 6 แห่ง ดังนั้น จึงมีมติให้ข้อเสนอแนะมาตรการ หรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องทั้งหก กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และ (3) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) และ (3) ประกอบมาตรา 36 และมาตรา 42 ดังนี้

มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

1) ผู้ถูกร้องที่ 1 ที่ 2 ที่ 4 ที่ 5 และที่ 6 ควรพิจารณายกเลิกเงื่อนไขการตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงานในทุกตำแหน่ง และดำเนินการตามแนวปฏิบัติแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานที่ทำงาน ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่องแนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และโรคในสถานประกอบการกิจการลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2555 รวมทั้งการจัดทำมาตรฐานการบริหารจัดการเอดส์ในสถานประกอบการ (AIDS - response Standard Organization: ASO Thailand) ส่วนผู้ถูกร้องที่ 3 ควรควบคุมดูแลไม่ให้ผู้รับจ้างดำเนินการคัดเลือกพนักงานเข้าทำงานด้วยวิธีการใดอันเป็นการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีหรือโรคเอดส์

มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

2) กระทรวงสาธารณสุขควรบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ได้แก่ การใช้กลไกตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 เรื่อง ชนิดหรือประเภทของการรักษาพยาบาล การบริการอื่นของสถานพยาบาลและสิทธิของผู้ป่วยซึ่งผู้รับอนุญาตจะต้องแสดงตามมาตรา 32 (3) กับสถานบริการทางการแพทย์ที่มีบริการตรวจหาเชื้อเอชไอวีและเปิดเผยผลการตรวจต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะโดยสมัครใจหรือไม่ รวมถึงการดำเนินการให้มีมาตรการเชิงลงโทษต่อสถานพยาบาลที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กระทรวงแรงงานและกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ควรเร่งดำเนินการให้สถานประกอบกิจการเอกชนดำเนินการตามแนวปฏิบัติแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอชไอวีในสถานที่ทำงาน ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอชไอวีและโรคในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2555 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เรียกร้องให้มีการยกเลิกการตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงาน รวมถึงการจัดทำมาตรฐานการบริหารจัดการเอชไอวีในสถานประกอบการ (AIDS - response Standard Organization: ASO Thailand) ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง

คณะรัฐมนตรีควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานในภาคเอกชน ให้ครอบคลุมไปถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในโลกแห่งการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นผู้แสวงหางานทำที่ยังมิได้อยู่ในฐานะลูกจ้าง และผู้ที่มีฐานะเป็นลูกจ้างตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานและกฎหมายอื่น ตั้งแต่กระบวนการพิจารณารับเข้าทำงาน การกำหนดเงื่อนไขในการจ้างงาน การเลื่อนตำแหน่ง และการสิ้นสุดการจ้าง เพื่อให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยควรนำเอาแนวปฏิบัติระหว่างประเทศว่าด้วยเชื้อเอชไอวี/เอดส์ กับสิทธิมนุษยชน (International Guidelines on HIV/AIDS and Human Rights) ในส่วนที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ

ทั้งนี้ ควรมีการจัดตั้งกลไกการคุ้มครองและตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในโลกแห่งการทำงาน เพื่อทำหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบ และดำเนินการให้มีการเยียวยาผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ถูกเลือกปฏิบัติ อันจะทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

1) บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งแจ้งว่าได้ยกเลิกการตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับพนักงานเข้าทำงานทุกตำแหน่งของบริษัท มีผลนับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2562 เป็นต้นไป

2) รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักรับเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยให้กระทรวงแรงงานสรุปผลการพิจารณาผลการดำเนินการดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

กรณี 3 สิทธิชุมชนอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในที่อยู่อาศัย กรณีกล่าวอ้างว่าได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการโรงงานอบฟุ้งผลทางการเกษตร

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ร้องกับพวก รวม 13 คน ซึ่งเป็นชาวบ้านในพื้นที่ตำบลเชียงบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดพะเยา ได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบกิจการโรงงานอบฟุ้งทางการเกษตรของบริษัทเอกชน ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ มีเขม่าควันและกลิ่นเหม็น รวมทั้งมลพิษทางน้ำ มีกลิ่นเหม็น และน้ำเสียจากการประกอบกิจการไหลลงสู่ลำห้วยผาสาแหล่งน้ำสาธารณะ

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การประกอบกิจการโรงงานของบริษัทเอกชนปล่อยน้ำทิ้งไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ส่งผลให้น้ำในลำน้ำแวนเน่าเสียและส่งกลิ่นเหม็น ประชาชนไม่สามารถใช้ประโยชน์จากลำน้ำดังกล่าวในการอุปโภคบริโภคได้ตามปกติ อีกทั้งยังพบปัญหาเสียงดังรบกวน ส่งผลกระทบต่อสิทธิในการดำรงชีวิตของประชาชน เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน จังหวัดพะเยา และกรมควบคุมมลพิษ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) ประกอบมาตรา 36 โดยให้ดำเนินการภายใน 60 วัน ดังนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

1) องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน ควรพิจารณาอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 สั่งการให้บริษัทเอกชนปรับปรุงแก้ไขโรงงานอบแห้งผลผลิตทางการเกษตร มิให้สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ใกล้เคียง และตรวจสอบว่าบริษัทดังกล่าวได้ประกอบกิจการโดยถูกต้องตามชนิดหรือประเภทที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตให้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือไม่ รวมทั้งสั่งให้ระงับเหตุรำคาญทันทีหากพบว่ามีผลกระทบที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

2) จังหวัดพะเยา ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ควรอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ออกคำสั่งให้โรงงานอบแห้งผลผลิตทางการเกษตรของบริษัทดังกล่าวปรับปรุงแก้ไขปัญหาจากฝุ่นละอองและเสียงรบกวน รวมทั้งให้มีระบบบำบัดน้ำเสียของโรงงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน ในกรณีที่ตรวจพบว่าอาจจะก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหาย หรือความเดือดร้อนรำคาญอย่างร้ายแรงแก่บุคคลที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน ควรพิจารณาให้หยุดประกอบกิจการโรงงานทั้งหมดหรือบางส่วนในทันทีโดยให้ปรับปรุงให้แล้วเสร็จก่อนที่จะอนุญาตให้ดำเนินการประกอบกิจการต่อไป

3) กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ควรตรวจสอบโรงงานอบแห้งผลผลิตทางการเกษตรของเอกชนดังกล่าว ซึ่งจัดเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องถูกควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียออกสู่บรรยากาศ และระบายน้ำทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

1) องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบานแจ้งว่าได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ตรวจสอบข้อเท็จจริงและมีคำสั่งให้โรงงานปรับปรุงแก้ไขระบบบำบัดน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพเพียงพอ และจัดทำแผนปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหากลิ่นเหม็นและน้ำเสีย ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายความเสียหายหรือความเดือดร้อนแก่บุคคล หรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน โดยจะลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบการแก้ไขปรับปรุงโรงงาน รวมทั้งการออกใบอนุญาตการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภท การผลิต สะสม หรือแบ่งบรรจุ อาหารหมัก ดอง แช่เย็น จากผัก ผลไม้ หรือพืชอย่างอื่น ให้แก่บริษัทเอกชนดังกล่าว

2) จังหวัดพะเยาแจ้งว่า สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพะเยาได้ตรวจสอบและดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 สรุปได้ว่า มีการระบายน้ำทิ้งออกนอกบริเวณโรงงานโดยไม่ผ่านการบำบัด มีกลิ่นเหม็นคล้ายกลิ่นของระบบบำบัด อุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา จึงได้สั่งให้บริษัทเอกชนหยุดประกอบกิจการโรงงานในส่วนของการผลิตมะม่วงอบแห้ง และให้ปรับปรุงแก้ไขโรงงาน ต่อมา ได้ตรวจติดตามการปฏิบัติตามคำสั่ง พบว่าบริเวณบ่อบำบัดน้ำเสียยังคงมีกลิ่นแต่ไม่รุนแรง และอยู่ระหว่างจัดทำแผนการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเรื่องกลิ่นเหม็นจากโรงงาน และจะตรวจติดตามการปฏิบัติตามคำสั่งอย่างใกล้ชิด

3) กรมควบคุมมลพิษแจ้งว่า ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ตรวจสอบข้อเท็จจริงร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และตัวแทนผู้ร้องเรียนและมีหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน ในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กำกับดูแลการประกอบกิจการโรงงานของบริษัทเอกชนดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

กรณีที่ 4 สิทธิบุคคลและชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าการดำเนินโครงการสำรวจแร่โพแทช ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและไม่ชี้แจงข้อมูลให้ประชาชนทราบ

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณีกล่าวอ้างว่าการดำเนินการสำรวจแร่โพแทช ของบริษัท A ในพื้นที่อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและไม่ชี้แจงข้อมูลให้ประชาชนทราบ

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลเกี่ยวกับอาชญาบัตรพิเศษในการสำรวจแร่โพแทชและบันทึกช่วยจำเกี่ยวกับความร่วมมือกันทางการค้า เศรษฐกิจและเทคนิคระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อร่วมลงทุนในการพัฒนาเหมืองแร่โพแทชและผลิตปุ๋ยโพแทช เป็นข้อมูลข่าวสารอันเกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐในเรื่องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ได้รับการรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ และประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง การกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา 9 (8) แห่งพระราชบัญญัติ

บทที่
1

บทที่
2

บทที่
3

บทที่
4

บทที่
5

ภาค
ผนวก

การดำเนินการ

ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่ให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ จึงให้ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เกี่ยวกับการให้มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพให้ครบถ้วน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่โครงการสำรวจแร่โพแทช พร้อมข้อมูลเกี่ยวกับอาชญาบัตรพิเศษในการสำรวจแร่โพแทชระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนในพื้นที่อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร รวมทั้งสามารถใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป ต่อกระทรวงอุตสาหกรรม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสกลนคร และจังหวัดสกลนคร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (3) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (3) ดังนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

1) กระทรวงอุตสาหกรรมควรพิจารณากำชับให้หน่วยงานในสังกัดต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ตามมาตรา 9 (8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยครบถ้วน และสามารถให้ประชาชนเข้าถึงได้ตามที่กฎหมายกำหนด

2) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ควรร่วมกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสกลนครและจังหวัดสกลนคร พิจารณาชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่โครงการสำรวจแร่โพแทช พร้อมจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญาบัตรพิเศษในการสำรวจแร่โพแทชและบันทึกช่วยจำเกี่ยวกับความร่วมมือกันทางการค้า เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ในการร่วมลงทุนพัฒนาเหมืองแร่โพแทชและผลิตปุ๋ยโพแทชระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพและการใช้หรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่บุคคลและชุมชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร และสามารถใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กระทรวงอุตสาหกรรม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และจังหวัดสกลนคร แจ้งว่ามีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ตามกฎหมายกำหนด และที่ผ่านมาสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสกลนครได้ร่วมมือกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และจังหวัดสกลนคร ได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในบริเวณโครงการสำรวจแร่โพแทชในพื้นที่อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนครอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งได้ส่งสื่อประชาสัมพันธ์การสำรวจแร่โพแทช เผยแพร่ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนคร สำหรับประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลดังกล่าวแล้ว ในส่วนของจังหวัดสกลนครได้ร่วมกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสกลนคร ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการ รวมทั้งกำกับไปยังอำเภอวานรนิวาสให้สร้างความเข้าใจและรักษาความปลอดภัย ทั้งผู้ประกอบการและประชาชนผู้ต่อต้านและผู้สนับสนุน

กรณีที่ 5 สิทธิคนพิการ กรณีกล่าวอ้างว่าสายการบินเลือกปฏิบัติกับผู้โดยสาร ด้วยเหตุแห่งความพิการ

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรพิจารณาตรวจสอบ กรณีที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) กล่าวอ้างว่า ผู้เขียนและสามีที่ป่วยเป็นอัมพาตได้ใช้บริการสายการบินนกแอร์ ซึ่งไม่มีเครื่องมือหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้โดยสารที่ป่วยเป็นอัมพาตที่นั่งบนเก้าอี้รถเข็น (wheelchair) จึงต้องช่วยกันยกสามีผู้ร้องที่นั่งอยู่บนเก้าอี้รถเข็นลงจากเครื่องบินเพื่อไปยังรถยนต์ที่จอดรอรับอยู่ และพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินแจ้งว่านโยบายของสายการบินไม่รับผู้โดยสารที่เดินไม่ได้ เพราะไม่มีอุปกรณ์ช่วยเหลือ และต่อมาได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณีผู้ร้องซึ่งเป็นคนพิการอีกสองรายกล่าวอ้างว่า ได้จองบัตรโดยสารเครื่องบินสายการบินนกแอร์ไป-กลับ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ แต่เมื่อไปแสดงตนเพื่อขึ้นเครื่อง ปรากฏว่าพนักงานต้อนรับภาคพื้นดินของสายการบินดังกล่าวแจ้งว่า ไม่อนุญาตให้ผู้ร้องทั้งสองเดินทางโดยไม่มีผู้ร่วมเดินทางด้วย ทำให้ผู้ร้องทั้งสองต้องซื้อบัตรโดยสารของสายการบินอื่น ส่วนการเดินทางกลับสายการบินนกแอร์ได้คืนเงินค่าโดยสารให้ผู้ร้องที่ 1 ทั้งขาไปและขากลับ ส่วนผู้ร้องที่ 2 ได้รับคืนเงิน (refund) เฉพาะค่าโดยสารขาไป และคงบัตรโดยสารขากลับของผู้ร้องที่ 2 ไว้ โดยพนักงานของสายการบินนกแอร์อนุญาตให้ผู้ร้องทั้งสองเดินทางกลับ ซึ่งการบริการในเที่ยวบินขากลับของสายการบินนกแอร์มีการบริการอย่างครบครัน โดยแตกต่างจากเที่ยวบินขาไป เนื่องจากกรณีทั้งสองเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิคนพิการซึ่งเป็นประเด็นเดียวกัน จึงมีมติให้นำมาพิจารณารวมกัน

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า สายการบินนกแอร์ได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการแล้ว แต่วิธีการเข้าถึงไม่สะดวก เนื่องจากมีขั้นตอนการแจ้งล่วงหน้า ซึ่งผู้ร้องทั้งสองและคนพิการส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงหลักเกณฑ์ดังกล่าว สำหรับนำพาคนพิการหรือรถเข็นคนพิการขึ้นและลงจากเครื่องบินได้ก็ถือเป็น การแก้ปัญหาและพยายามให้ความสะดวกแก่ผู้ร้องทั้งสอง อีกทั้งภายหลังเกิดเหตุการณ์ ได้มีการสอบสวนข้อเท็จจริง รวมทั้งได้กล่าวตักเตือนและลงโทษพนักงานแล้ว กรณีนี้จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าสายการบินนกแอร์เลือกปฏิบัติต่อผู้ร้องทั้งสองด้วยเหตุแห่งความพิการ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิด หรือการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือความสับสนเสี่ยงอื่นที่อาจเกิดขึ้นได้ จึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามมาตรา 247 (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และมาตรา 26 (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใดๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามมาตรา 247 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และมาตรา 26 (3) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ดังนี้

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

มาตรการหรือแนวทาง
ที่เหมาะสมในการป้องกัน
หรือแก้ไขการละเมิด
สิทธิมนุษยชน
รวมทั้งการเยียวยา
ผู้ได้รับความเสียหาย
จากการละเมิด
สิทธิมนุษยชน

บริษัท สายการบิน นกแอร์ จำกัด (มหาชน) (ผู้ถูกร้อง) ควรดำเนินการ ดังนี้

1) ควรเยียวยาผู้ร้องทั้งสองตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงเพราะเหตุแห่งกรณีตามคำร้อง และเยียวยาผู้โดยสารซึ่งเป็นผู้ร่วมเดินทาง (escort /accompany) กับผู้ร้องที่ 2 โดยคืนค่าโดยสาร (refund) จากท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมือง-ท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2560

2) กรณีที่คนพิการเดินทางโดยจองตัวเครื่องบินเกิน 48 ชั่วโมง ก่อนออกเดินทาง ควรแจ้งเงื่อนไขการให้บริการต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน อาทิ การแจ้งขอรับบริการเก้าอี้รถเข็น (wheelchair) เก้าอี้รถเข็นในห้องโดยสาร (cabin wheelchair) หรืออุปกรณ์ยกคนพิการหรือเก้าอี้รถเข็นขึ้นเครื่องบิน (hydraulic lift) โดยแจ้งล่วงหน้าก่อนเดินทางไม่น้อยกว่า 48 ชั่วโมง ในขั้นตอนการซื้อบัตรโดยสารการจองที่นั่ง และแสดงตนเพื่อการขึ้นเครื่องบิน (check in) ผ่านระบบเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่าง ๆ โดยออกแบบระบบการให้บริการข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้คนพิการประเภทต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและเหมาะสม เช่น การบริการจองบัตรโดยสารออนไลน์ ควรจะมีประกาศในลักษณะข้อความแจ้งเตือนบนเว็บไซต์ หรือก่อนทำการยืนยันตกลงซื้อบัตรโดยสารออนไลน์ ควรมีช่องแสดงความตกลงหรือปฏิเสธขอรับบริการช่วยเหลือเพิ่มเติมก่อน จึงจะสามารถตกลงซื้อบัตรโดยสารออนไลน์ได้

กรณีที่คนพิการเดินทางโดยจองตัวเครื่องบินไม่ถึง 48 ชั่วโมง ก่อนออกเดินทาง หากไม่สามารถจัดการอำนวยความสะดวกและการช่วยเหลือคนพิการ ผู้ถูกร้องควรที่จะมีการแจ้งให้คนพิการทราบ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและเพื่อให้คนพิการสามารถพิจารณาประกอบการตัดสินใจได้

3) ควรจัดให้มีการอบรมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจว่าจะให้ผู้โดยสารเดินทางได้หรือไม่ ให้มีความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงการบริการสาธารณะ ทั้งข้อจำกัดและความจำเป็นที่ต้องใช้บริการของผู้โดยสารกลุ่มดังกล่าว รวมทั้งวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นคนพิการ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหากับผู้รับบริการในลักษณะเช่นเดียวกับคำร้องนี้ขึ้นอีก โดยให้คนพิการร่วมเป็นวิทยากรในการอบรม ส่วนกรณีที่ไม่อนุญาตให้ผู้โดยสารคนใดเดินทางและมีสิทธิได้รับคืนค่าโดยสาร (refund) ควรปรับปรุงระบบและขั้นตอนการดำเนินการให้ได้รับคืนค่าโดยสารโดยไม่ล่าช้า

ข้อเสนอแนะมาตรการ
หรือแนวทางในการ
ส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

1) กระทรวงคมนาคมควรดำเนินการ ดังนี้

1.1) จัดให้มีระเบียบและแนวปฏิบัติในการให้บริการของสายการบินต้นทุนต่ำสำหรับคนพิการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อเป็นแนวทางให้ทุกสายการบินปฏิบัติต่อคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียมกัน

1.2) เป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายคนพิการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อกิจการการขนส่งสาธารณะ

ข้อเสนอแนะมาตรการ หรือแนวทางในการ ส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน

ทางอากาศยาน อาทิ การก่อสร้างอาคารและสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์และ
เครื่องอำนวยความสะดวก การให้บริการของผู้ประกอบกิจการและเจ้าหน้าที่ ภายใต้การคำนึง
ถึงหลักการการออกแบบเพื่อการใช้งานของคนทุกกลุ่มในสังคมอารยสถาปัตย์
(Universal Design) และความต้องการพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท

2) กรมท่าอากาศยานควรดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยคนพิการ อาทิ พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กฎกระทรวงกำหนดลักษณะ หรือ
การจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ
และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. 2556 และ
กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและ
คนชรา พ.ศ. 2548 ให้ครอบคลุมท่าอากาศยานทุกแห่ง โดยกระจายวัสดุอุปกรณ์และ
เครื่องอำนวยความสะดวก รวมทั้งการให้บริการตามจุดต่าง ๆ ของท่าอากาศยานอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง

1) กระทรวงคมนาคม โดยสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ควรเสนอให้มี
ระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้โดยสารพิการในการเข้าถึงบริการขนส่งสาธารณะ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งสายการบินต้นทุนต่ำ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการบริการขนส่ง
ทางอากาศยานเพื่อการพาณิชย์ (สายการบิน) ไม่สามารถปฏิเสธการรับผู้โดยสารพิการได้
เว้นแต่เป็นกรณีตามที่กำหนดในข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน เพื่อให้เป็น
มาตรฐานเดียวกันของทุกสายการบิน และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการช่วยเหลือ
คนพิการเบื้องต้นของแต่ละสายการบินให้มีมาตรฐานเดียวกัน

2) กระทรวงคมนาคม โดยกรมท่าอากาศยาน และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด
(มหาชน) ควรเสนอให้มีการแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์
สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง
เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. 2556 โดยเพิ่มข้อกำหนดเกี่ยวกับ
การจัดให้มีเก้าอี้รถเข็นในห้องโดยสาร (cabin wheelchair) อุปกรณ์ยกคนพิการที่ใช้
รถเข็นขึ้นเครื่องบิน (hydraulic lift) โดยไม่ควรเรียกเก็บค่าใช้จ่ายส่วนนี้จากค่าธรรมเนียม
การใช้สนามบินของผู้ประกอบกิจการขนส่งพาณิชย์ทางอากาศ

ผลสำเร็จ/ ความก้าวหน้า ในการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน

1) สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย แจ้งว่า ได้จัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
โดยการเสนอร่างพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติได้มีมติเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว โดยมาตรา 41/133 วรรคสาม
ระบุว่า “ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการการบินพลเรือนตามมาตรา 41/125
ซึ่งเป็นผู้ประกอบการขนส่งทางอากาศเพื่อการพาณิชย์และผู้ดำเนินการเดินอากาศ
ต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 41/126 ปฏิเสธการรับคนพิการตามกฎหมาย
ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เว้นแต่เป็นกรณีตามวรรคหนึ่งหรือ
วรรคสองหรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน” ซึ่งกรณี
ยกเว้นได้แก่ เหตุผลด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย และกรณีผู้โดยสาร
ที่มีความประพฤติหรือมีประวัติว่าประพฤติตนไม่เรียบร้อยในระหว่างการเดินทาง
อากาศยาน

บทที่
1บทที่
2บทที่
3บทที่
4บทที่
5ภาค
ผนวก

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

2) กรมท่าอากาศยาน แจ้งว่า

2.1) สนามบินในสังกัดกรมท่าอากาศยานมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดอยู่แล้ว และได้สำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ณ สนามบินทั้ง 28 แห่ง โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ดังนี้ ที่จอดรถ ทางลาด ป้ายและสัญลักษณ์ การให้บริการข้อมูลข่าวสาร ห้องน้ำ ลิฟต์ บันได พื้นที่สำหรับหนีภัย พื้นที่ต่างสัมผัสนั่งสำหรับคนพิการหรือพื้นที่จอดรถเข็น และประกาศเตือนภัยและประกาศข้อมูลสำหรับคนพิการทางการเห็นและตัวอักษรไฟวิ่งหรือสัญญาณเตือนภัยสำหรับคนพิการทางการได้ยิน นอกจากนี้ กรมท่าอากาศยานได้มีแนวทางปฏิบัติในการให้บริการแก่บุคคลผู้ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ในการเดินทางทางอากาศให้กับสนามบินในสังกัดกรมท่าอากาศยานถือปฏิบัติ 12 ข้อ ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมหารือระหว่างผู้แทนจากสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม กรมการบินพลเรือน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) คณะกรรมการดำเนินงานธุรกิจการบินกรุงเทพ และผู้ประกอบการสายการบินที่ให้บริการเดินทางภายในประเทศ จำนวน 10 สายการบิน เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558

2.2) สนามบินในสังกัดกรมท่าอากาศยานที่ให้บริการอุปกรณ์ยกคนพิการที่ใช้รถเข็นขึ้นเครื่องบิน (hydraulic Lift) มี 2 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติกระบี่ ซึ่งให้บริการโดยบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และมีการเรียกเก็บค่าบริการ อนึ่ง ปัจจุบันท่าอากาศยานหัวหินมีผู้โดยสารที่ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวจำนวนน้อย จึงจะมีการส่งมอบอุปกรณ์ฯ ไปใช้ที่ท่าอากาศยานนานาชาติกระบี่ ซึ่งมีเที่ยวบินและผู้โดยสารจำนวนมากเพื่อการใช้อุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3) บริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) แจ้งว่า ได้เชิญผู้ร้องไปเป็นวิทยากรให้แก่บริษัทฯ ในหลักสูตรสิทธิและความเสมอภาคของคนพิการและการให้บริการสำหรับผู้โดยสารทุกคน (Inclusive Air Transport Service Training) และได้จัดทำคู่มือการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ โดยอ้างอิงจากคู่มือการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการแต่ละประเภท และผู้สูงอายุสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง เพื่อให้พนักงานได้ถือปฏิบัติต่อไป

กรณีที่ 6 สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าเด็กหญิงชาวโรฮีนจาเสียชีวิตภายในห้องกักขังของด่านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสงขลา

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณีกล่าวอ้างว่า นางสาวปี (นามสมมุติ) ชาวโรฮีนจา อายุ 16 ปี ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมขณะมีการปราบปรามการค้ามนุษย์ชาวโรฮีนจาในพื้นที่ภาคใต้ โดยไม่มีการจำแนกกว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ และถูกควบคุมตัวไว้ที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง ตำบลสำนักขาม อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ปี 2558 ต่อมา เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2560 นางสาวปี ได้เสียชีวิตลงด้วยภาวะเลือดออกในสมอง

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนางสาวบีและพี่สาวที่ถูกควบคุมกักขังโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดสงขลา เพื่อรอการผลักดันออกนอกราชอาณาจักร โดยการควบคุมกักขังผู้แสวงหาที่พักพิงชาวโรฮิงจากรณีที่เป็นเด็ก ปรากฏว่าประเทศไทยยังไม่มีแนวทางในการดูแลเด็กที่ติดตามครอบครัวของคนต่างด้าวที่แสวงหาที่พักพิงเมื่อผู้ปกครองถูกจับกุม เด็กจึงถูกส่งตัวเข้าห้องกักตัวในกรณีดังกล่าว ซึ่งกีดกันระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 10 (2) (ข) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ 37 (ค) ให้การรับรองไว้ว่า เด็กทุกคนที่ถูกกีดรอนเสรีภาพจะได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กทุกคนที่ถูกกีดรอนเสรีภาพจะต้องถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ ดังนั้น การควบคุมกักขังเด็กที่ติดตามครอบครัวชาวโรฮิงจาเพื่อแสวงหาที่พักพิง จึงขัดต่อข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners: Mandela Rules) ข้อ 11 และไม่เป็นไปตามแนวทางของกฎของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกกีดรอนเสรีภาพ (United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ 39 (ค) ที่กำหนดว่าจะต้องมีการแยกขังหรือกักกันตัวเด็กจากผู้ต้องขังผู้ใหญ่ การกระทำของด่านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสงขลาเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (3) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (3) ดังนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

1) กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรพิจารณาทางเลือกอื่นแทนการกักตัวเด็กที่ติดตามผู้ปกครองเพื่อแสวงหาที่พักพิงในระหว่างรอการส่งกลับประเทศต้นทางหรือเพื่อเดินทางต่อไปยังประเทศที่สาม โดยให้เด็กได้มีโอกาสอยู่ร่วมกับผู้ปกครองในสถานที่ที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กมีโอกาสได้รับการศึกษา การพัฒนาตามวัย และได้รับการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรเร่งจัดทำบันทึกความเข้าใจ เรื่อง การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรเอกชน กรณีการกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักกันตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ พ.ศ. 2560 ให้เกิดผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด เร่งจัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย พ.ศ. ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560

4) สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองควรพิจารณาปรับปรุงคำนิยามคำว่า “เด็ก” โดยใช้หลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

1) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ แจ้งว่า รับทราบและจะนำข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปอ้างอิง กำหนดนโยบายหรือวางแผนปฏิบัติงาน ให้เกิดความสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากลมากขึ้น และได้ร่วมกับส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาความเหมาะสมของร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การคัดกรองและคุ้มครองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับ ประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. ปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจสอบความถูกต้อง ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งร่างระเบียบ ฯ ดังกล่าวจะเป็นกลไกสำคัญในการ คัดกรองคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศ ต้นทางให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนมากขึ้น

2) กระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้จัดประชุม ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ที่ประชุมมีมติมอบหมายให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดรายละเอียดและแนวทางการนำ ผู้หลบหนีเข้าเมืองที่เป็นเด็กออกจากสถานกักตัว และการจัดทำร่างบันทึกความเข้าใจ เรื่อง การกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าว เพื่อรอการส่งกลับ พ.ศ. ร่างบันทึกความเข้าใจ ฯ ได้มีการปรับแก้เสร็จแล้ว และ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดทำร่างขั้นตอนการปฏิบัติงาน ที่เป็นมาตรฐาน (Standard Operating Procedure: SOP) เพื่อเตรียมไว้เป็นกรอบ การปฏิบัติภายหลังที่บันทึกความเข้าใจ ฯ บังคับใช้ ปัจจุบันสำนักงานสภาความมั่นคง แห่งชาติอยู่ระหว่างการนำร่างบันทึกความเข้าใจ ฯ กราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา อนุมัติและจัดพิธีร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจ ฯ ระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560 คณะรัฐมนตรีได้ประชุมเกี่ยวกับการจัดทำระบบคัดกรอง ผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย ที่ประชุมมีมติให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาออกระเบียบว่าด้วยการคัดกรองคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย และการแก้ไขเพิ่มเติมร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดกรองและคุ้มครอง คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. ขณะนี้ได้ขออนุญาตเพื่อนำเสนอร่างระเบียบ ฯ ดังกล่าวให้สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีทราบถึงผลการพิจารณา

3) กระทรวงการต่างประเทศ แจ้งว่า ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำโดยสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ ยกร่างบันทึกความเข้าใจ เรื่อง การกำหนดมาตรการและแนวทาง แทนการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ และเข้าร่วมประชุม พิจารณาร่างและให้ความเห็นที่เกี่ยวข้อง อาทิ การส่งเสริมความร่วมมือกับองค์การระหว่าง ประเทศ โดยเฉพาะสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) เพื่อเร่งรัดให้ส่งเด็กที่ได้รับการรับตัว ออกมาดูแลนอกห้องกักไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม รวมทั้งข้อคิดเห็นอื่น ๆ เพื่อให้ การดำเนินการตามบันทึกความเข้าใจ ฯ เป็นไปอย่างราบรื่น ต่อมา สำนักงานสภาความมั่นคง แห่งชาติได้จัดพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจ ฯ ที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2562 โดยมี พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

เป็นประธานสภากีฬายาน ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและแนวทางปฏิบัติงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการไม่กักตัวเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ไว้ในห้วงกักตรวจคนเข้าเมือง โดยจะให้อยู่ในความดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การภาคเอกชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม และหามาตรการช่วยเหลือในระยะยาว ซึ่งนับเป็นนโยบายและการดำเนินการด้านมนุษยธรรมที่สำคัญของรัฐบาลไทย และได้เสนอการปรับปรุงคำนิยามว่า “เด็ก” ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ไทยเป็นภาคี ซึ่งระบุว่า เด็กคือบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม สำหรับกรณีร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลักลอบ พ.ศ. ปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

4) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน แจ้งว่า ที่ผ่านมามีสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองรับตัวเด็กจะมีกระบวนการจัดทำทะเบียนประวัติเบื้องต้นและคัดกรองความเปราะบาง เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะมีการส่งตัวเด็กหรือเด็กพร้อมมารดาไปยังสถานสงเคราะห์ หรือบ้านพักเด็กและครอบครัวแล้วแต่กรณี เพื่อเข้ารับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 32 (3) เด็กที่ผู้ปกครองถูกจำคุก กักขัง การปฏิบัติดังกล่าวยังไม่มีมาตรฐานและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และได้ร่วมกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน (SOP) ภายใต้ร่างบันทึกความเข้าใจ เรื่อง การกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ พ.ศ. สำหรับใช้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกันของหน่วยงานรัฐ องค์การระหว่างประเทศ และเครือข่ายภาคเอกชน มีการจัดบริการสวัสดิการให้แก่เด็กและมารดาที่อยู่ในสถานรองรับของกรมกิจการเด็กและเยาวชน รวมทั้งฝึกอบรมให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยารวมทั้งบุคลากรอื่น ๆ ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย พันธกรณีระหว่างประเทศ และแนวปฏิบัติต่อเด็กที่อยู่ในสถานการณ์โยกย้ายถิ่นฐาน รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับรัฐ องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรเอกชนเพื่อจัดหาทรัพยากรเพื่อการช่วยเหลือแก่เด็กและมารดา

5) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง แจ้งว่า ได้พิจารณาทางเลือกอื่นแทนการกักตัวเด็กที่ติดตามผู้ปกครอง เพื่อแสวงหาที่พักพิงในระหว่างรอการส่งกลับประเทศต้นทางหรือเพื่อเดินทางต่อไปยังประเทศที่สาม โดยให้เด็กได้มีโอกาสอยู่ร่วมกับผู้ปกครองในสถานที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสได้รับการศึกษาพัฒนาตามวัย และได้รับการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) เรื่อง การกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และอยู่ระหว่างรอขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน (Standard Operating Procedure: SOP) ภายใต้บันทึกความเข้าใจ เรื่อง การกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าว

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

เพื่อรอการส่งกลับ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และเพื่อกำหนดกลไกและหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนของหน่วยงานในการสร้างหลักประกันว่าเด็กจะได้รับความคุ้มครองตามกรอบกฎหมายภายในประเทศและพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย รวมทั้งได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานอยู่แล้ว

6) กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน แจ้งว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบหลักตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560 ได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดกรองและคุ้มครองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. เสร็จแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

7) สำนักงานอัยการสูงสุด โดยสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน แจ้งว่า ได้เข้าร่วมประชุมพิจารณาร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย พ.ศ. แล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

กรณี 7 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย
กรณีกล่าวอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้ายร่างกายในขณะที่ตรวจค้น กลืนแกล้ง
จับกุมและดำเนินคดีทั้งที่ไม่ได้กระทำความผิด

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับเรื่องราวร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณีกล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2561 ขณะที่ผู้ร้องขับซิ่งจักรยานยนต์กลับจากบ้านของเพื่อนผู้ร้อง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุดจับกุมให้ผู้ร้องหยุดรถ ผู้ร้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจค้นตัวโดยมิได้ขัดขืน ผู้ร้องรู้สึกไม่ปลอดภัยจึงหยิบโทรศัพท์ออกมาเพื่อจะบันทึกภาพไว้เป็นหลักฐาน แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ยึดโทรศัพท์ของผู้ร้องและทำร้ายร่างกาย การตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่พบสิ่งของผิดกฎหมายใด ๆ จากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำกระดาสห่อลูกอมซึ่งภายในเป็นยาบ้า จำนวน 3 เม็ด มาสอบถามผู้ร้องว่าเป็นของผู้ร้องหรือไม่ เนื่องจากตรวจพบตกอยู่ห่างจากจุดตรวจค้นตัวผู้ร้องประมาณ 3 - 4 เมตร ทั้งที่ในขณะที่ตรวจค้นเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้แจ้งให้ผู้ร้องทราบว่าตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายแต่อย่างใด ต่อมาวันที่ 12 เมษายน 2561 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำตัวผู้ร้องไปที่สถานีตำรวจภูธรพบพระ โดยได้แจ้งข้อกล่าวหาผู้ร้องในความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ผู้ร้องให้การปฏิเสธและเห็นว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยเฉพาะกรณีทำร้ายร่างกายผู้ร้องในขณะที่เข้าตรวจค้นจับกุม และกลั่นแกล้งดำเนินคดีแก่ผู้ร้องทั้งที่ผู้ร้องไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกล่ามโซ่

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมเป็นการตรวจค้นและจับกุมโดยใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม มีผลทำให้ผู้ร้องได้รับบาดเจ็บ เป็นการละเมิดสิทธิในร่างกายของผู้ร้อง อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน สำหรับกรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมกลั่นแกล้งดำเนินคดีแก่ผู้ร้องในความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษในประเภท 1 (ยาบ้า) ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งที่ผู้ร้องไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา พนักงานอัยการจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ยื่นฟ้องผู้ร้องต่อศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนในความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษในประเภท 1 (ยาบ้า) ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต และศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ตามคดีหมายเลขดำที่ 1491/2561 เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2561 จึงเป็นกรณีตามมาตรา 39 (1) ประกอบมาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ประกอบกับผู้ร้องได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรพบพระซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุม ให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมไว้ด้วย โดยพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์และสอบปากคำผู้ร้อง และได้ส่งเรื่องไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เขต 6 (จังหวัดพิษณุโลก) เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปแล้ว จึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) ประกอบมาตรา 36 โดยให้ดำเนินการ ภายในเวลา 60 วัน ดังนี้

ข้อเสนอแนะ มาตรการหรือ แนวทางที่เหมาะสม ในการป้องกัน หรือแก้ไขการละเมิด สิทธิมนุษยชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมที่กระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีการตรวจค้นและจับกุมผู้ต้องหาโดยใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสมแก่พฤติการณ์ และควรกำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดว่าในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้นและจับกุมบุคคล จะต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน โดยใช้ความระมัดระวังและใช้วิธีการที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็นแก่การตรวจค้นและการจับกุม เพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะเดียวกับคำร้องนี้ขึ้นอีก ทั้งนี้ให้ดำเนินการภายในระยะเวลา 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานนี้

ผลสำเร็จ/ ความก้าวหน้า ในการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แจ้งว่า ได้มีหนังสือแจ้งไปยังตำรวจภูธรภาค 6 พิจารณาดำเนินการกำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้นและจับกุมบุคคลจะต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน โดยใช้ความระมัดระวังและใช้วิธีการที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็นแก่การตรวจค้นและการจับกุม และต่อมาตำรวจภูธรจังหวัดตาก แจ้งว่า ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง กรณีการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจค้นและจับกุมโดยใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม และได้กำชับการปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้นจับกุมบุคคลไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดให้ดำเนินการโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน ใช้ความระมัดระวังและใช้วิธีการที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็นแก่การตรวจค้นจับกุม และภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

กรณี 8 สิทธิพลเมือง อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล กรณีมีผู้เผยแพร่ภาพถ่ายของผู้ร้องในระหว่างถูกจับกุมดำเนินคดี

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณีกล่าวอ้างว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรพระประแดงถ่ายภาพผู้ร้อง และมีผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กเผยแพร่ภาพถ่ายของผู้ร้อง ซึ่งถูกจัดทำขึ้นและอยู่ในความครอบครองดูแลของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระหว่างถูกจับกุมดำเนินคดีเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลและสิทธิของผู้ต้องหา

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรพระประแดง เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แม้จะไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่เพียงพอจะรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ที่เผยแพร่ภาพถ่ายโดยตรง แต่การที่ผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดทำภาพถ่ายขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์และเป็นข้อมูลในสำนวนการสอบสวนคดีอาญา และมีผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กเผยแพร่ภาพถ่ายของผู้ร้อง ย่อมแสดงให้เห็นว่าภาพถ่ายของผู้ร้องถูกจัดทำขึ้นและอยู่ในความครอบครองดูแลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการควบคุมดูแลและขาดความระมัดระวังอย่างเพียงพอ จนทำให้เกิดความเสียหายและกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของผู้ร้องและบุคคลใกล้ชิดของผู้ร้อง จึงเป็นการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงให้ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) ประกอบมาตรา 36 ดังนี้

ข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

- 1) ควรตรวจสอบและดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดที่กระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการนำภาพถ่ายผู้ร้องในขณะทำทะเบียนประวัติผู้ต้องหาและภาพถ่ายขณะผู้ร้องถูกสวมกุญแจมือไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ
- 2) ควรกำชับเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้ระมัดระวังในการส่งต่อภาพถ่ายของประชาชนที่ถูกจับกุมดำเนินคดีไม่ให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลภายนอกนำภาพถ่ายดังกล่าวไปเผยแพร่ต่อสาธารณะอันอาจกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัวของประชาชนในลักษณะเดียวกับคำร้องนี้อีก

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แจ้งว่า ได้แจ้งตำรวจภูธรภาค 1 ให้ตรวจสอบและดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดที่กระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และกำชับเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้ระมัดระวังในการส่งต่อภาพถ่ายของประชาชนที่ถูกจับกุมดำเนินคดี ไม่ให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลภายนอกนำภาพถ่ายดังกล่าวไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ อันอาจกระทบสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัวของประชาชนในลักษณะนี้อีก ต่อมาตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ แจ้งว่า สั่งการให้สถานีตำรวจภูธรพระประแดงดำเนินการตรวจสอบ

ผลสำเร็จ/ ความก้าวหน้า ในการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน

และดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดที่กระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้ว อีกทั้งได้กำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดให้ระมัดระวังในการส่งต่อภาพถ่ายของประชาชนที่ถูกจับกุมดำเนินคดี ไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลภายนอกนำภาพดังกล่าวไปเผยแพร่ต่อสาธารณะอันเป็นการกระทบสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัวของประชาชน หากมีผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

กรณีที่ 9 สิทธิพลเมือง กรณีเจ้าหน้าที่ทหารกระทำการอันเป็นการกระทบต่อสิทธิมนุษยชน

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบ กรณีตามที่ปรากฏเป็นข่าว เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2560 มีเจ้าหน้าที่ทหารไม่ทราบสังกัดเดินทางไปบ้านพักของนางสาวซี (นามสมมติ) สมาชิกกลุ่มขบวนการประชาธิปไตยใหม่ และกลุ่มฟื้นฟูประชาธิปไตย จังหวัดปทุมธานี มีมารดาของนางสาวซี อยู่บ้านเพียงลำพัง และให้มารดาของนางสาวซี ตักเตือนนางสาวซีให้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงที่นางสาวซีได้ทำไว้กับเจ้าหน้าที่ทหารเมื่อปี 2557ว่าจะยุติและไม่เคลื่อนไหวจัดกิจกรรมทางการเมือง และจะต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ก่อนเดินทางออกนอกประเทศ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทหารได้กล่าวหาว่านางสาวซีกำลังละเมิดบันทึกข้อตกลงดังกล่าว ก่อนหน้านั้นเจ้าหน้าที่เคยมายังบ้านพักของนางสาวซี กว่า 30 ครั้ง รวมถึงการมาพบของเจ้าหน้าที่ทหารสร้างความกดดันและส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของมารดาของนางสาวซีเป็นอย่างมาก

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ทหารทั้ง 4 นาย เข้าไปบ้านพักของนางสาวซี เพื่อต้องการให้นางสาวซียุติและไม่เคลื่อนไหวจัดกิจกรรมทางการเมืองเป็นไปอย่างเปิดเผยและไม่มีการกระทำใดที่มีลักษณะเป็นการข่มขู่คุกคามต่อมารดาของนางสาวซี นอกจากนี้ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติชี้แจงว่า บันทึกข้อตกลงระหว่างนางสาวซีและกลุ่มนักศึกษา กับคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่จัดทำขึ้นเมื่อปี 2557 ไม่มีผลทางกฎหมาย เนื่องจากได้ถูกยกเลิก ประกอบกับภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว นางสาวซียังสามารถจัดกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ การกระทำของเจ้าหน้าที่ทหารจึงยังมิอาจถือได้ว่าเป็นการจำกัดเสรีภาพของนางสาวซีตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 34 ได้ให้การรับรองและคุ้มครองไว้แต่อย่างใด ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์อันสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะเดียวกับคำร้องนี้อีก จึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อกองทัพบกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) ดังนี้

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

ข้อเสนอแนะมาตรการ
หรือแนวทางที่เหมาะสม
ในการป้องกันหรือ
แก้ไขการละเมิด
สิทธิมนุษยชน

กองทัพบก ควรกำชับให้หน่วยงานในสังกัดหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรักษา
ความสงบเรียบร้อย งดเว้นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการกระทบบหรือละเมิดต่อ
เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง
และครอบครัวของนางสาวซี รวมทั้งบุคคลอื่นๆ ตลอดจนการกระทำที่อาจทำให้สมาชิก
ในครอบครัวของบุคคลเหล่านั้นเกิดความหวาดกลัว

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

กองทัพบก แจ้งว่า มีแนวปฏิบัติของกองทัพบกในการป้องกันการกระทำ
อันอาจละเมิดสิทธิมนุษยชน สรุปได้ว่า ได้จัดประชุมชี้แจงและสั่งการของผู้บัญชาการ
ทหารบกต่อผู้บังคับหน่วยขึ้นตรงทุกเดือน โดยได้เน้นย้ำให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น
กำกับดูแลการปฏิบัติการกิจของหน่วยอย่างใกล้ชิด โดยยึดถือและปฏิบัติตามกรอบ
อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด และจัดทำแนวทางการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน
เพื่อให้กำลังพลที่ปฏิบัติการกิจทั้งในสายงานปกติ และกำลังป้องกันชายแดน
ได้ทำความเข้าใจหลักการสิทธิมนุษยชนและระมัดระวังการปฏิบัติ เพื่อมิให้เป็น
การละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกำกับดูแล
การปฏิบัติการกิจของกำลังพลโดยผู้บังคับหน่วยตามลำดับชั้น ทำหนังสือ/วิทยุสั่งการ
เน้นย้ำการปฏิบัติตามห้วงเวลาด้วย

กรณีที่ 10 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าพนักงานสอบสวนไม่เร่งดำเนินคดี แก่ผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังอยู่ในคดีอื่น

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียน กรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ร้อง
เป็นนักโทษเด็ดขาดในคดีความผิดฐานพยายามฆ่า ปัจจุบันถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลาง
เขาบิน นอกจากคดีนี้แล้ว ผู้ร้องยังถูกดำเนินคดีอีก 2 คดี คือ คดีอาญา ที่ 118/2551
ของสถานีตำรวจภูธรสาขลา อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งพนักงาน
สอบสวน สถานีตำรวจภูธรสาขลาได้รับคำร้องทุกข์ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2551 และ
คดีอาญาที่ 187/2553 ของสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
ซึ่งพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงได้รับคำร้องทุกข์ไว้ เมื่อวันที่
5 กรกฎาคม 2553 และได้สอบปากคำผู้ร้องแล้ว แต่คดียังไม่มีความคืบหน้าเนื่องจาก
ยังไม่ปรากฏว่าพนักงานอัยการได้พิจารณาสั่งคดีอย่างไร การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองไม่ดำเนินคดี
ที่มีการอายัดตัวผู้ร้องไว้ให้เสร็จสิ้นอาจทำให้ผู้ร้องเสียสิทธิประโยชน์อันพึงได้รับในระหว่าง
ที่ถูกคุมขัง

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า กรณี
การดำเนินคดีตามคดีอาญา ที่ 118/2551 ของสถานีตำรวจภูธรสาขลา นั้น พนักงานสอบสวน
สถานีตำรวจภูธรสาขลาสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ร้อง
เสนอไปยังพนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ จากนั้นพนักงานอัยการจังหวัด
สมุทรปราการพิจารณาสำนวนการสอบสวนแล้วจึงสั่งฟ้องผู้ร้อง ปัจจุบันอยู่ระหว่างรอ
การส่งตัวผู้ร้องมาเพื่อดำเนินคดี กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจ

การดำเนินการ

ยุทธสาขาลากระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยังมีปัญหาในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำตัวผู้ร้องไปดำเนินคดี จึงให้มีหนังสือแจ้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมราชทัณฑ์พิจารณาทำจับพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจยุทธสาขลา และเรือนจำกลางเขาบินให้ประสานงานกัน เพื่อนำตัวผู้ร้องส่งพนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป สำหรับการดำเนินการดำเนินคดีตามคดีอาญา ที่ 187/2553 ของสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง เห็นว่า พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงได้รับคำร้องทุกข้อไว้ เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2553 และสอบปากคำและอายัดตัวผู้ร้องแล้ว ปัจจุบันคดีอยู่ในขั้นตอนการดำเนินการของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงโดยยังไม่ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ สำนักงานคดีอาญาธนบุรีแต่อย่างใด โดยสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงชี้แจงว่า “ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า สำนวนการสอบสวนนั้นได้หายไป ไม่สามารถหาสำนวนการสอบสวนมาส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องได้ ดังนั้น จึงขอถอนการอายัดตัวผู้ร้อง ไม่ต้องการตัวเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายอีกต่อไป” จึงเห็นว่า การกระทำของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงกระทบต่อสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทั้งต่อผู้เสียหายและต่อผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในอันที่จะได้รับการพิสูจน์ความจริงในเรื่องที่มีการกล่าวหาดำเนินคดี อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนที่จะได้รับหลักประกันการคุ้มครองความปลอดภัยจากการก่ออาชญากรรม การกระทำของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง จึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ร้อง จึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) ประกอบมาตรา 36 ดังนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงควรพิจารณาตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในคดีอาญา ที่ 187/2553 ตั้งแต่ผู้ที่ได้รับมอบหมายคนแรกต่อเนื่องจนถึงคนปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่นั้นเกิดจากผู้ใดแล้วจึงพิจารณาดำเนินการแก่ผู้นั้นตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรพิจารณากำชับและกวดขันพนักงานสอบสวนให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นย้ำว่าในการปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ให้ถือปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเคร่งครัด

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรแจ้งเวียนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามหลักสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำและเผยแพร่ทาง www.nhrc.or.th ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายในระยะเวลา 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานนี้

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แจ้งว่า ได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว โดยให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง ตามคดีอาญาที่ 187/2553 ว่ามีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ อย่างไร และได้แจ้งให้หน่วยงานในสังกัดกำกับและกวดขันพนักงานสอบสวนให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นย้ำการปฏิบัติหน้าที่ให้ถือปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเคร่งครัด และแจ้งเวียนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเผยแพร่ทาง www.nhrc.or.th ต่อมา สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง แจ้งว่า เดิมคดีอาญาที่ 187/2553 พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง ผู้รับผิดชอบ ได้ทำการสอบสวนและทำหนังสืออัยการผู้ต้องหาไว้ต่อเรือนจำพิเศษธนบุรี (บางบอน) และสถานีตำรวจนครบาลแสมดำไว้แล้ว เนื่องจากผู้ต้องหาได้ถูกจับกุมและถูกคุมขังในคดีอื่น ต่อมาพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบ ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่นจึงได้มอบสำนวนการสอบสวนให้กับรองผู้กำกับสืบสวนสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง ซึ่งเป็นหัวหน้างานสอบสวนรับไปเพื่อนำไปมอบหมายให้กับพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนต่อไป โดยได้มีการสอบสวนคดีดังกล่าวจนแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2554 มีความเห็นสั่งฟ้องโดยได้เสนอสำนวนการสอบสวนต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นแล้ว แต่ในช่วงเดือนตุลาคม 2554 ได้เกิดอุทกภัยน้ำท่วมภาคกลางและกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง และที่ทำการพนักงานอัยการพิเศษธนบุรี 1 ทำให้ส่งสำนวนการสอบสวนไม่ได้ และเก็บสำนวนการสอบสวนไว้ เมื่อน้ำลดทุกสถานที่ทำงานได้ตามปกติก็มีการส่งสำนวนที่ทำการสอบสวนเสร็จไปยังพนักงานอัยการ แต่สำนวนคดีอาญาที่ 187/2557 ไม่ได้นำส่งไปด้วย ต่อมาได้รับหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อแจ้งรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏผลการสอบสวนว่า เป็นความบกพร่องจึงได้พิจารณาโทษตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 หมวด 5 มาตรา 82 หากแต่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งสังกัดกองบังคับการตำรวจป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองบัญชาการสอบสวนกลาง ดังนั้น สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง จึงไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาลงโทษได้ แต่ได้ส่งเรื่องทั้งหมดให้กองกำกับการ 6 กองบังคับการตำรวจป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองบัญชาการสอบสวนกลางต้นสังกัด พิจารณาดำเนินการต่อไป

2) กรมราชทัณฑ์ แจ้งว่า สั่งการให้เรือนจำกลางเขาบินย้าย น.ช. ผู้ร้องไปคุมขังยังเรือนจำกลางสมุทรปราการเพื่อดำเนินคดีของสถานีตำรวจภูธรสาขลา จังหวัดสมุทรปราการ แต่เนื่องจาก น.ช. ผู้ร้องเป็นผู้ต้องขัง ที่มีพฤติการณ์ต้องควบคุมดูแลเป็นพิเศษ เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือ ต้องกำหนดวันเวลาในการดำเนินคดีที่ชัดเจนก่อนการย้ายผู้ต้องขังไปดำเนินคดี เพื่อป้องกันปัญหาผู้ต้องขังที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือย้ายไปดำเนินคดีที่เรือนจำอื่นเป็นระยะเวลานานอาจมีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับยาเสพติดและสร้างเครือข่ายได้ จึงได้ให้เรือนจำกลางเขาบินประสานงานไปยังสถานีตำรวจภูธรสาขลา จังหวัดสมุทรปราการให้กำหนดวัน เวลาในการดำเนินคดีกับผู้ต้องขังให้ชัดเจนก่อนแล้วจึงดำเนินการย้าย น.ช. ผู้ร้อง ไปคุมขังยังเรือนจำกลางสมุทรปราการ

กรณีศึกษาที่ 11 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพในร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าการปฏิบัติโดยใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังในระหว่างการคุมตัวไปศาลเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณีกล่าวอ้างว่า บุตรชายผู้ร้องกับพวกอีก 7 คน เป็นผู้ต้องขังในความควบคุมของเรือนจำอำเภอพล อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดพล ในคดีความผิดฐานร่วมกันวางเพลิงเผาทรัพย์ ร่วมกันทำให้เสียทรัพย์ อั้งยี่ ซ่องโจร และความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 จากเหตุเผาซุ้มเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 9 ในอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น บุตรชายผู้ร้องกับพวก ถูกจับกุมและนำตัวมาฝากขังที่เรือนจำอำเภอพล พนักงานสอบสวน ได้สรุปสำนวนพร้อมความเห็นควรส่งฟ้องผู้ต้องหาทั้งแปดเสนอพนักงานอัยการจังหวัดขอนแก่น โดยพนักงานอัยการจังหวัดขอนแก่น ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดพล ซึ่งนัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การและตรวจพยานหลักฐาน เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2560 ในการคุมตัวบุตรชายผู้ร้องกับพวกอีก 7 คน ไปศาลจังหวัดขอนแก่น ผู้ถูกร้องได้ใส่ตรวนแก่บุตรชายผู้ร้องกับพวก และไม่อนุญาตให้บุตรชายผู้ร้องกับพวกผูกเชือกสำหรับดึงโซ่ตรวนเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคแก่การเดิน รวมทั้งไม่อนุญาตให้ใส่ถุงเท้า เพื่อป้องกันการเสียดสีระหว่างตรวนกับข้อเท้า ผู้ร้องเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการปฏิบัติที่โหดร้ายและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขังในคดีที่ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นว่า ความเสียหายที่บุตรชายผู้ร้องกับพวกได้รับเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่นำตัวบุตรชายผู้ร้องกับพวกออกไปภายนอกเรือนจำเท่านั้น และเป็นผลมาจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ให้อำนาจผู้ถูกร้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังได้ การใช้ตรวนแม้จะก่อให้เกิดผลเสียหายบ้างแต่สิทธิและเสรีภาพของบุตรชายผู้ร้องกับพวกมิได้หายไปอย่างสิ้นเชิง ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องใช้เครื่องพันธนาการประเภทตรวน แก่บุตรชายผู้ร้องกับพวกอีก 7 คน ในระหว่างการคุมตัวออกไปภายนอกเรือนจำ จึงยังไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของบุตรชายผู้ร้องกับพวก จึงมีมติให้ยุติเรื่อง อย่างไรก็ตาม การใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขัง แม้จะมีกฎหมายราชทัณฑ์กำหนดประเภทและเงื่อนไขการใช้เครื่องพันธนาการไว้แต่กฎหมายดังกล่าวมีลักษณะเป็นการเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจเลือกใช้เครื่องพันธนาการโดยมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและแน่นอนเป็นแนวทางกำกับการใช้ดุลพินิจว่า เมื่อใดเป็นกรณีมีเหตุจำเป็นหรือมีเหตุสมควรที่จะใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งอาจก่อให้เกิดกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจเกินขอบเขตและความจำเป็นตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อันเป็นการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังเกินสมควรได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลจากการใช้อำนาจโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจเกินขอบเขตและเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด จึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อกรมราชทัณฑ์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

การดำเนินการ

พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) และให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (3) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (3) ประกอบมาตรา 42 ดังนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

1) กรมราชทัณฑ์ควรกำชับเรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0705/ว38 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2548 เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ต้องขังอย่างเคร่งครัด ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาใช้บังคับ และควรจัดอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในการสั่งใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความจำเป็น โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของผู้ต้องขังด้วย โดยเฉพาะผู้ต้องขังซึ่งศาลยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด จะปฏิบัติต่อผู้นั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

2) กรมราชทัณฑ์ควรพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยนำพฤติการณ์แห่งคดีและความรุนแรงในการกระทำความผิดรวมทั้งพฤติกรรมของผู้ต้องขังขณะที่อยู่ภายในเรือนจำมาพิจารณา เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจเกินกว่าความจำเป็นในการควบคุมผู้ต้องขัง และควรพิจารณาใช้เครื่องพันธนาการประเภทอื่นทดแทนเครื่องพันธนาการประเภทตรวน เช่น กุญแจมือ กุญแจเท้า หรือชุดกุญแจมือและกุญแจเท้าเพื่อคุ้มครองบุคคลมิให้ถูกกระทำในลักษณะลดทอนหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และในกรณีที่ต้องใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขัง ควรพิจารณาอนุญาตหรือจัดให้มีเครื่องป้องกันมิให้เกิดอันตรายหรือบาดเจ็บจากการใช้เครื่องพันธนาการตามสมควรได้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานศาลยุติธรรมควรพิจารณาจัดให้มีช่องทางเดินสำหรับผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะ เพื่อความสะดวกในการควบคุมตัวผู้ต้องขังตั้งแต่ทางเดินระหว่างที่จอดรถไปยังห้องควบคุมตัวที่ศาลอันจะช่วยป้องกันการใช้เครื่องพันธนาการที่เกินสมควร

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

1) กรมราชทัณฑ์ แจ้งว่า ได้มีหนังสือกำชับเรือนจำเกี่ยวกับการใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังให้เป็นไปตามกฎหมายแล้ว โดยสั่งการให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศพิจารณาการใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังให้เป็นไปตามกฎหมาย และไม่ขัดกับพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

2) สำนักงานศาลยุติธรรม แจ้งว่า ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 21 การใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ต้องขังมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมไม่ให้ผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมส่อว่าเป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตไม่สมประกอบ ซึ่งอาจทำอันตรายต่อชีวิตร่างกายของตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติกรรม น่าจะหลบหนีการควบคุมอันจำเป็นต่อการใช้เครื่องพันธนาการ จึงเห็นว่าการใช้เครื่องพันธนาการยังไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2550 ข้อ 7 (4) (5) และข้อ 8 (ข) ได้กำหนดมาตรการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ เพื่อความเหมาะสมในการรักษาความปลอดภัย โดยได้กำหนดช่องทางเข้าออกอย่างเป็นระบบ สำหรับราชทัณฑ์ที่มีหน้าที่รับส่งผู้ต้องขังให้แยกช่องทางเข้าออก และที่จอดรถพิเศษให้ใกล้กับห้องคุมขัง และจัดให้มีรั้วเหล็กกันโดยรอบอาคารศาลยุติธรรม เพื่อป้องกันบุคคลมิให้เข้าใกล้อาคาร อีกทั้งได้กำหนดช่องทางเดินภายในอาคารศาลยุติธรรมอย่างเป็นสัดส่วนสำหรับผู้พิพากษา ผู้ต้องหาหรือจำเลย และผู้มาติดต่อไม่ให้ปะปนกัน สำหรับกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอให้จัดให้มีช่องทางเดินสำหรับผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะนั้น สำนักงานศาลยุติธรรมได้ประสานไปยังศาลจังหวัดพลเกี่ยวกับช่องทางเดินระหว่างที่จอดรถไปยังห้องควบคุมของศาลได้รับแจ้งว่า ปัจจุบันศาลจังหวัดพลมีการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลหลังใหม่ ซึ่งอยู่บริเวณด้านหลังอาคารที่ทำการศาลเดิม ทำให้พระราชทัณฑ์ที่นำตัวผู้ต้องขังมาศาลไม่สามารถจอดรถบริเวณใกล้ห้องควบคุมได้ จึงต้องเปลี่ยนจุดจอดรถเป็นบริเวณด้านข้างอาคารที่ทำการศาล และให้ผู้ต้องขังเดินเข้าประตูด้านข้างอาคารที่ทำการศาลไปยังห้องควบคุมระยะทางประมาณ 50 เมตร โดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมรักษาความปลอดภัย อย่างไรก็ตาม หากอาคารที่ทำการศาลหลังใหม่แล้วเสร็จ จะมีการปรับปรุงห้องควบคุมโดยแยกห้องควบคุมชายและหญิงออกจากกัน เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2550 และการเคลื่อนย้ายผู้ต้องขังจะกลับมาใช้จุดจอดรถเดิม ซึ่งอยู่ใกล้ห้องควบคุม โดยมีระยะทางจากที่จอดรถไปยังห้องควบคุมประมาณ 10 - 20 เมตร อันเป็นการสะดวกแก่การเคลื่อนย้ายผู้ต้องขัง เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2550 ข้อ 7 (4) (5) และข้อ 8 (ข)

3) กระทรวงยุติธรรม แจ้งว่า กระทรวงยุติธรรม โดยกรมราชทัณฑ์ ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติกับผู้ต้องขังโดยคำนึงถึงการป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่กฎหมายกำหนด โดยกำหนดให้กรมราชทัณฑ์มีหลักสูตรการอบรม เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักการสิทธิมนุษยชนให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์อยู่แล้ว และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ต้องขัง กรณีการใช้เครื่องพันธนาการ จึงได้กำหนดแนวทางในการพิจารณา กรณีการใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังอยู่ในหมวด 3 ข้อ 14-19 ของร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดไว้ว่าในกรณีที่ต่อนำตัวผู้ต้องขังไปนอกเรือนจำ ถ้าจะใช้เครื่องพันธนาการให้ใช้กุญแจมือ เว้นแต่ผู้ต้องขังที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกผู้ต้องขังนั้นตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเป็นผู้ต้องขังในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไปจะใช้ตรวน หรือกุญแจเท้า หรือชุดกุญแจมือและกุญแจเท้าก็ได้ และห้ามใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ต้องขังซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี ผู้ต้องขังซึ่งมีอายุเกิน

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

60 ปี ผู้ต้องขังหญิง หรือผู้ต้องขังซึ่งเจ็บป่วย เว้นแต่เป็นคนร้ายหรือเสียจริต ซึ่งเห็นเป็นการจำเป็นต้องป้องกันมิให้ก่ออันตราย ปัจจุบันร่างกฎกระทรวงดังกล่าว ได้ผ่านความเห็นชอบแล้ว อยู่ระหว่างดำเนินการตามขั้นตอนออกกฤษฎีกา ร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

กรณี 12 สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าชาวประมงพื้นบ้านได้รับผลกระทบจากผู้ประกอบการ เลี้ยงหอยแครงบุกรุกที่สาธารณประโยชน์

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณีกล่าวอ้างว่า ชาวประมงพื้นบ้านที่ประกอบอาชีพประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับความเดือดร้อนจากกรณีกลุ่มนายทุนผู้ประกอบการขยายพื้นที่ บุกรุกจับจองพื้นที่สาธารณประโยชน์ซึ่งประชาชนใช้ร่วมกันเพื่อประกอบกิจการ เลี้ยงหอยแครงโดยผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านทำให้ไม่มีพื้นที่ จับสัตว์น้ำ สำนักงานประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาสุราษฎร์ธานี ผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในพื้นที่ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ประกอบการหลายราย ได้เพาะเลี้ยงหอยทะเลนอกเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ว่าด้วยการประมง และปักเสาคอนกรีตหลักไม้ไผ่รวมทั้งสร้างสิ่งปลูกสร้างล่อล่าน้ำ ส่งผลกระทบต่อสิทธิของชุมชนและกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านในการเข้าใช้ประโยชน์ ในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินอันเป็นแหล่งประกอบอาชีพประมงของชุมชน รวมทั้ง กีดขวางทางเดินเรือจนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน จึงมีมติให้มี ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิด สิทธิมนุษยชน ต่อกรมประมง กรมเจ้าท่า กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) ประกอบ มาตรา 36 ดังนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการ
หรือแนวทางที่เหมาะสม
ในการป้องกันหรือ
แก้ไขการละเมิด
สิทธิมนุษยชน

1) คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ควรบูรณาการความร่วมมือกับ กรมประมงและกรมเจ้าท่า ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่อ่าวบ้านดอน เพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อประชาชนผู้ใช้ประโยชน์ ในที่สาธารณะอ่าวบ้านดอนกลุ่มอื่น ๆ

2) กรมประมง กรมเจ้าท่า และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ควรสั่งการให้เจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการต่อ ผู้เพาะเลี้ยงหอยทะเลนอกเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต รวมทั้งเฝ้าระวังไม่ให้มีการเพาะเลี้ยงหอยหรือสร้างสิ่งปลูกสร้างนอกพื้นที่ที่คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด สุราษฎร์ธานีกำหนดให้เป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

ข้อเสนอแนะมาตรการ
หรือแนวทางที่เหมาะสม
ในการป้องกันหรือ
แก้ไขการละเมิด
สิทธิมนุษยชน

3) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ร่วมกับกรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการฟื้นฟูอ่าวบ้านดอน ในส่วนที่จะมีการรื้อถอนคอกหอย ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ตามธรรมชาติ และควรรอนุรักษ์ บำรุงรักษาและจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร สัตว์น้ำอย่างยั่งยืน

4) กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ควรให้การสนับสนุนและ ส่งเสริมให้ชุมชนชายฝั่งรอบพื้นที่อ่าวบ้านดอนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแนวเขตเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และวางกฎกติกาการใช้ประโยชน์และมาตรการควบคุมดูแลในชุมชนเพื่อป้องกันไม่ ให้มีการขยายพื้นที่เพาะเลี้ยงหอยทะเลโดยผิดกฎหมาย

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

1) จังหวัดสุราษฎร์ธานี แจ้งว่า คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี กรมประมงและกรมเจ้าท่า และหน่วยงานต่าง ๆ อีก 19 หน่วยงาน ได้บูรณาการ ความร่วมมือกัน ตามคำสั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งแต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหา การบุกรุกพื้นที่อ่าวบ้านดอน โดยได้แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ร่วมปฏิบัติการรื้อถอนคอกหอย ออกตรวจลาดตระเวนพื้นที่ เพื่อป้องกันการบุกรุกพร้อมทั้งจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนชายฝั่ง รอบพื้นที่อ่าวบ้านดอน

2) กรมเจ้าท่า แจ้งว่า ได้รื้อถอนคอกหอยที่ปักหลักครอบครองเข้ามาในเขต แนวชายฝั่ง 1,000 เมตรในเขตตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจัดทำโครงการ “ยุทธการทวงคืนผืนน้ำ” เพื่อแก้ไขปัญหาและ บังคับใช้กฎหมายการบุกรุกพื้นที่อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3) กรมประมง แจ้งว่า ได้ร่วมกับชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอน ปักหลักแนวเขตพื้นที่ ที่เหมาะสมในการเลี้ยงหอยในอ่าวบ้านดอนเพื่อบริหารจัดการพื้นที่อนุญาตออกจาก พื้นที่นอกเขตอนุญาต มีการปักหลักแนวระยะเลี้ยงและร่องน้ำเดินเรือ ตลอดจนป้องกัน ไม่ให้มีการขยายพื้นที่เพาะเลี้ยงหอยทะเลผิดกฎหมาย

กรณีที่ 13 สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าการก่อสร้างคลังก๊าซแหลมใหญ่และท่าเทียบเรือ ของคลังก๊าซมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพของชุมชนคลองน้อย

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณี กล่าวอ้างว่า การก่อสร้างคลังก๊าซแหลมใหญ่และท่าเทียบเรือของคลังก๊าซมีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพของชุมชนคลองน้อย อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาตรวจสอบแล้ว และมีมติให้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสมาทรสงคราม ซึ่งรับมอบอำนาจจากอธิบดี กรมเจ้าท่า พิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างท่าเทียบเรือขนาดไม่เกิน 500 ตันกรอส

บทที่
1

บทที่
2

บทที่
3

บทที่
4

บทที่
5

ภาค
ผนวก

ประเด็นการร้องเรียน

ของบริษัทเอกชน A ภายใน 90 วัน เนื่องจากขัดต่อการประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองสมุทรสงคราม พ.ศ. 2558 ที่มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2558 อีกทั้งการดำเนินโครงการขาดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติที่รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 57 มาตรา 66 และมาตรา 67 ซึ่งรับรองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 มาตรา 4

การดำเนินการ

สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสมาทรสงคราม แจ้งว่า ไม่สามารถเพิกถอนใบอนุญาตให้ก่อสร้างท่าเทียบเรือดังกล่าวได้ เนื่องจากเห็นว่าการขออนุญาตก่อสร้างท่าเทียบเรือไม่ขัดกับผังเมืองรวมเมืองสมุทรสงคราม และการออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างท่าเทียบเรือเป็นการกระทำโดยชอบแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสมาทรสงคราม ไม่ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงมีมติให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อสั่งการให้มีการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ผลสำเร็จ/ ความก้าวหน้า ในการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2562 รับทราบสรุปผลการพิจารณาต่อข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอสรุปสาระสำคัญได้ว่า ได้หารือกับกระทรวงมหาดไทยในฐานะเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายของพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2518 ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้แจ้งผลการหารือว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินต้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองสมุทรสงคราม พ.ศ. 2558 ที่กำหนดไว้ แม้บริษัทเอกชน A ได้ยื่นขออนุญาตก่อสร้างท่าเทียบเรือก่อนกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองสมุทรสงคราม พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับ และต่อมากรมเจ้าท่าได้ออกใบอนุญาตให้บริษัทเอกชน A ปลุกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำประเภทท่าเทียบเรือขนาดไม่เกิน 500 ต้นกรอสตามใบอนุญาต เลขที่ 5/2558 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2558 ก็ไม่ได้มีผลทำให้กรณีดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ เนื่องจากเป็นการอนุญาตภายหลังกฎกระทรวง ฯ มีผลบังคับใช้แล้ว ต่อมากระทรวงคมนาคมได้สั่งการให้กรมเจ้าท่านำความเห็นทางกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาดำเนินการตามกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างกรมเจ้าท่านำความเห็นทางกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตให้ปลุกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

กรณีศึกษา 14 สิทธิชุมชนและสิทธิพลเมือง กรณีกล่าวอ้างว่าโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพาส่งผลกระทบต่อประชาชน และแกนนำผู้คัดค้านโครงการฯ ถูกข่มขู่คุกคาม

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณีกล่าวอ้างว่า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลปากบาง อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้า และโครงการทำเหมืองแร่สำหรับโรงไฟฟ้าถ่านหินจะต้องสร้างสะพานยื่นไปในทะเลยาว 3 กิโลเมตร ผู้ร้องเห็นว่าโครงการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ สุขภาพ วัฒนธรรมและชุมชน รวมทั้งวิถีการทำประมงพื้นบ้าน และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งมีการใช้อิทธิพลข่มขู่ประชาชนผู้เป็นแกนนำคัดค้านโครงการ

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (Environment Health Impact Assessment : EHIA) ของโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา และโครงการทำเหมืองแร่สำหรับโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพาของผู้ถูกร้อง แม้จะมีการกระทำที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการพิจารณาที่ไม่รอบด้านและไม่ทั่วถึงก็ตาม แต่ปรากฏว่ากลุ่มผู้ร้องร่วมกับเครือข่ายปกป้องสองฝั่งทะเลกระบี่-เทพา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้จัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน โดยมีสาระสำคัญให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยถอนรายงาน EHIA โรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา ออกจากกระบวนการพิจารณาในชั้นเสนอขอความเห็นจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ รวมทั้งให้ผู้ร้องและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ จัดตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง สำหรับกรณีการข่มขู่คุกคาม เห็นว่าเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีในศาลหรือเรื่องที่มีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว จึงมีมติให้ยุติเรื่อง กรณีผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ 42 มีหนังสือถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ขอความร่วมมือให้ทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เข้าร่วมกับกลุ่มคัดค้านโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา แม้ว่าหนังสือขอความร่วมมือของผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ 42 ดังกล่าว อาจมีความไม่เหมาะสมต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ แต่ยังไม่เป็นผลโดยตรงที่จะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ และมีได้เป็นการยับยั้งการแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการตรวจสอบพบการกระทำที่อาจนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามนัยมาตรา 247 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (3) ประกอบมาตรา 42 ดังนี้

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

ข้อเสนอแนะมาตรการ
หรือแนวทางที่เหมาะสม
ในการป้องกันหรือ
แก้ไขการละเมิด
สิทธิมนุษยชน

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยควรจัดทำแนวทางว่าด้วยการปฏิบัติงานบนหลักการสิทธิมนุษยชนสำหรับผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บริหารทุกระดับของกระทรวงมหาดไทย ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติรับรองไว้ และกำกับให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

2) ผู้บัญชาการทหารบกควรกำกับหน่วยทหารในสังกัดให้ระมัดระวังการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจส่งผลต่อการละเมิดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือละเมิดสิทธิมนุษยชนประการอื่น

3) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรกำกับหน่วยงานในสังกัดที่รับผิดชอบการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (รายงาน EHIA) ให้นำหลักการมีส่วนร่วมตามที่กำหนดไว้ในเอกสาร “แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางสังคมในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม” มาใช้ในการพิจารณาให้ความเห็นต่อรายงาน EHIA อย่างเคร่งครัด รวมทั้งควรจัดให้มีระบบการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล มาตรฐานทางวิชาการ และการเปิดให้มีการรับฟังความเห็นทางวิชาการเพื่อประกอบการพิจารณาหรือทบทวนรายงานการศึกษา

4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ควรจัดให้มีการติดตามการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงกับเครือข่ายปกป้องสองฝั่งทะเลกระบี่-เทพา ยุติโรงไฟฟ้าถ่านหิน โดยให้มีการปฏิบัติบนหลักวิชาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ตลอดจนเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความที่มีสาเหตุมาจากการคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพาให้แล้วเสร็จโดยเร็วตามข้อ 4 ของบันทึกข้อตกลงดังกล่าว

ผลสำเร็จ/
ความก้าวหน้า
ในการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

1) กระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2562 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีข้อสั่งการและแนวปฏิบัติงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บริหารทุกระดับของกระทรวงมหาดไทยดำเนินงานในระดับพื้นที่เพื่อดูแลประชาชนให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมายที่กำหนดให้มีการบูรณาการงานและสร้างการรับรู้สู่ชุมชน

2) กองทัพบก แจ้งว่า ผู้บัญชาการทหารบกได้มีการประชุมและสั่งการให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบที่กฎหมายกำหนด และบังคับใช้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2558 เท่าที่จำเป็นเพียงเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย

3) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แจ้งว่า ได้นำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ รับทราบข้อเสนอแนะ และได้มีแนวทางปฏิบัติโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวิเคราะห์รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (Environment Health Impact Assessment: EHIA)

3.1.1.3 การติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือ ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 36 กำหนดให้กรณีที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตรวจสอบแล้ว เห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้เสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความ เสียหายไปยังหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง และมาตรา 42 ที่กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ อาจเสนอมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่งต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ในการติดตามการดำเนินการ ตามมาตรการหรือแนวทางนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ได้ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2561 ในหมวด 5 ว่าด้วยเรื่องการติดตามผลการดำเนินการ ตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ติดตามผลการดำเนินการ ตามมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไข การละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทาง ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสิ้น 289 เรื่อง จำแนกเป็นการติดตามผลการดำเนินการ ตามมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันและแก้ไข การละเมิดสิทธิมนุษยชน จำนวน 173 เรื่อง และการ ติดตามข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จำนวน 116 เรื่อง ดังนี้

1) การติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทาง ในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 173 เรื่อง สามารถจำแนกเป็นมาตรการหรือแนวทางที่ปรากฏ ในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ออกก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 169 เรื่อง และที่ออกภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 4 เรื่อง รายละเอียดตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 มาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอไปยังหน่วยงานของรัฐ จำแนกตามประเภทสิทธิ

หน่วย: เรื่อง

ประเภทสิทธิ	รวม
สิทธิชุมชน	19
สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	5
สิทธิในการจัดการที่ดิน	19
สิทธิในกระบวนการปกครอง	0
สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย	104
สิทธิพลเมือง	11
การเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรม	6
สิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข	4
สิทธิสตรี	1
สิทธิผู้สูงอายุ	1
สิทธิเด็ก	2
สิทธิในทรัพย์สิน	1
สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล	0
รวม	173

ที่มา: สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

จากตารางที่ 9 มาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอต่อหน่วยงานของรัฐเป็นมาตรการหรือแนวทางด้านสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย จำนวน 104 เรื่อง ด้านสิทธิชุมชน จำนวน 19 เรื่อง และด้านสิทธิในการจัดการที่ดิน จำนวน 19 เรื่อง เมื่อพิจารณาผลการติดตามการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของหน่วยงานรัฐตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอและปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ออกก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 173 เรื่อง พบว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาและสั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยุติการติดตาม 39 เรื่อง โดยสามารถจำแนกออกตาม

สาเหตุของการยุติการติดตามตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2561 ข้อ 42 รายละเอียดตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการติดตามการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐตามมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ได้รับเป็นคำร้องก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

หน่วย: รายงาน (ฉบับ)

เหตุแห่งการยุติการติดตาม	จำนวน	ร้อยละ
กรณีบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นประเด็นสาระสำคัญในการบรรเทาปัญหา	34	87.18
กรณีที่คู่กรณีได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลหรือที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วในประเด็นเดียวกันกับมาตรการการแก้ไขปัญหาดังกล่าว	2	5.13
กรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานมิได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือดำเนินการแล้ว แต่ยังไม่แล้วเสร็จ โดยมีเหตุผลอันสมควร	2	5.13
กรณีอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด (หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการที่ไม่ต่ำกว่ามาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กำหนด)	1	2.56
รวม	39	100

ที่มา: สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

จากตารางที่ 10 สาเหตุส่วนใหญ่ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาและสั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยุติการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางที่ปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ออกก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้แก่ กรณีบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นประเด็นสาระสำคัญแล้วคิดเป็นจำนวน 34 เรื่อง หรือร้อยละ 87.18 นอกนั้นเป็นการสั่งการให้ยุติการติดตามผล เนื่องจากเป็นกรณีที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลหรือมีคำพิพากษาแล้ว เป็นกรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานมีอาจดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางได้โดยมีเหตุอันสมควร และเป็นกรณีอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด (หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการที่ไม่ต่ำกว่ามาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนด) ตามลำดับ

2) การติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

การติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่าเมื่อคณะรัฐมนตรีรับทราบข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอแล้วให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาดำเนินการให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทราบโดยไม่ชักช้า

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 116 เรื่อง สามารถจำแนกตามประเภทสิทธิมนุษยชนได้ตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำแนกตามประเภทสิทธิ

หน่วย: รายงาน (ฉบับ)

ประเภทสิทธิ	ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
สิทธิพลเมือง	1
สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย	100
สิทธิชุมชน	3
สิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข	-
สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	-
สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	3
สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ	2
สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล	-
สิทธิในการจัดการที่ดิน	2
สิทธิผู้พิการ	2
สิทธิเด็ก	2
สิทธิผู้ต้องขัง	1
รวม	116

ที่มา: สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

จากตารางที่ 11 ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี รัฐสภา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างดำเนินการทั้ง 116 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย (จำนวน 100 เรื่อง) ตัวอย่างเช่น กรณีเจ้าหน้าที่ทหารซ้อมทรมานบุคคลผู้ต้องสงสัยในระหว่างถูกควบคุมตัวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ระหว่างกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ตรวจสอบข้อร้องเรียนตามที่ถูกล่าวหา

3.12 การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ

การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (2) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560

มาตรา 26 (2) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำรายงานดังกล่าวเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา 40 ได้กำหนดกรอบเวลาให้จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน สามารถขอขยายเวลาได้อีกไม่เกิน 180 วัน โดยต้องแจ้งให้รัฐสภาทราบ รวมทั้งให้แนวทางการจัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยว่า ให้กระทำการการสรุป ประกอบด้วย ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยมีให้ระบุรายละเอียดอันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็น และต้องคำนึงถึงความถูกต้องเป็นธรรม และผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ และมาตรา 41 กำหนดว่า ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำแผนการดำเนินการเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่นี้เป็นไปโดยไม่ชักช้า แล้วเสร็จในระยะเวลาที่กำหนด

ในการดำเนินการตามกฎหมายข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำและประกาศแผนการดำเนินการ จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยประจำปี 2561 ทางเว็บไซต์ของสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 12 แผนการดำเนินการการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ของประเทศไทย ประจำปี 2561

ระยะเวลา	ขั้นตอนหลัก	กระบวนการ
ธันวาคม 2560-มกราคม 2561	ขั้นที่ 1 การวางแผน ขั้นที่ 2 การออกแบบ	- การประมวลสถานการณ์ที่ผ่านมา และจัดทำข้อมูลเบื้องต้น พร้อมนำเสนอประเด็นหลักที่จะติดตาม - การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการออกแบบคำถาม
กุมภาพันธ์-ธันวาคม 2561	ขั้นที่ 3 การเก็บข้อมูล/ ตรวจสอบ ขั้นที่ 4 การติดตาม/ วิเคราะห์	- การประชุมภายในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ - การเก็บข้อมูลจากแหล่งเปิด พร้อมสอบทานข้อมูล - การเปรียบเทียบ/ตรวจสอบมาตรฐานสิทธิมนุษยชน ตามสนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชน และข้อสังเกตของ คณะกรรมการประจำสนธิสัญญา รัฐธรรมนูญ การตอบรับ ของรัฐบาลต่อกระบวนการ UPR - การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของประเด็นนั้นจากปีที่ผ่านมา
กันยายน-ธันวาคม 2561	ขั้นที่ 5 การจัดทำรายงาน	- การจัดทำเค้าโครง - การจัดทำรายงานตามประเด็น กลุ่มประเด็นและการจัดทำ รายงานในภาพรวม - การรับฟังความเห็น/ข้อมูลจากส่วนที่เกี่ยวข้อง - การนำเสนอร่างรายงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อเห็นชอบ
ธันวาคม 2561-มีนาคม 2562	ขั้นที่ 6 การเสนอรายงานผล การประเมินสถานการณ์ ด้านสิทธิมนุษยชนของ ประเทศไทย ต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรี เผยแพร่ ต่อสาธารณะ	การจัดพิมพ์และจัดส่งรายงานผลการประเมินสถานการณ์ ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยให้รัฐสภา คณะรัฐมนตรี เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ
กุมภาพันธ์ 2562 เป็นต้นไป	ขั้นที่ 7 การสื่อสาร/ สร้างการเปลี่ยนแปลง	- การนำเสนอและรับฟังความเห็นของรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี - การติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ - การประมวลสถานการณ์และจัดทำข้อมูลเบื้องต้นพร้อมเสนอ ประเด็นหลักที่จะติดตามในปี 2562 - การจัดทำและเสนอแผนดำเนินการสำหรับจัดทำรายงานปี 2562

ที่มา: สำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

ในการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยประจำปี 2561 นั้น คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ประมวลเหตุการณ์สำคัญในปี 2561 ที่มีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจาก แหล่งข่าวเปิดทั่วไปแหล่งข้อมูลจากภาควิชาการและข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเอง ทั้งการตรวจสอบกรณีร้องเรียน การลงพื้นที่และการจัดการรับฟังความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งได้ขอข้อมูลจาก

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งโดยการมีหนังสือขอทราบ ข้อมูลอย่างเป็นทางการ การประชุม และการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานบางแห่ง เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำมาวิเคราะห์ถึงความ สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยตามสนธิสัญญาระหว่าง ประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี ซึ่งในภาพรวมได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติได้ทำการประเมินสถานการณ์โดยระบุถึงพัฒนาการ และความก้าวหน้าในการดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่พบ และจัดทำความเห็นและ ข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติได้ส่งรายงานผลการประเมินสถานการณ์ ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2561 ถึงประธาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีและเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2562 ผู้แทนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ประกอบด้วยนางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายชาติชาย สุธาภิบาล กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้แถลงรายงานผล การประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของ ประเทศไทย ฉบับนี้ต่อรัฐสภา ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของ รายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ของประเทศไทย ได้ดังนี้

เนื้อหาของรายงานผลการประเมินสถานการณ์ ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 4 ส่วน รวม 14 ประเด็น กล่าวคือ

ส่วนที่หนึ่ง สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง มี 3 ประเด็น ได้แก่ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม การกระทำ ทรมาณและการบังคับให้สูญหาย และเสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็น เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

ส่วนที่สอง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม มี 3 ประเด็น ได้แก่ สิทธิทางการศึกษา สิทธิด้านสุขภาพ และธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ส่วนที่สาม สิทธิมนุษยชนของบุคคล 5 กลุ่ม ได้แก่ สิทธิเด็ก สิทธิผู้สูงอายุ สิทธิคนพิการ สิทธิของผู้มีปัญหา สถานะและสิทธิ และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

ส่วนที่สี่ สถานการณ์ที่อยู่ในความห่วงใย 3 ประเด็น ได้แก่ สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการค้ามนุษย์

สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศในปี 2561 ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่ารัฐได้มีความพยายาม หลายประการในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะ การลดความเหลื่อมล้ำ การส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพ เพื่อให้ผู้มีอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับ การรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ได้มีโอกาส เข้าถึงสิทธิดังกล่าวมากขึ้น มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิรูปประเทศ การตราหรือแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมาย การกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เช่น การออกกฎหมายและมาตรการให้ความช่วยเหลือ ในการประกันตัวแก่ประชาชนเพื่อให้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างการดำเนินคดี การลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาทั้งในมิติของการเข้าถึงและมิติด้านคุณภาพ ผ่านมาตรการต่าง ๆ รวมถึงการจัดตั้งกองทุนเพื่อความ เสมอภาคทางการศึกษา การจัดทำแผนปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุขที่มุ่งให้ประชาชนได้รับโอกาสที่เท่าเทียม ในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็น การให้ความสำคัญ กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการจัดทำพระราชบัญญัติ โกล่เกลี่ยข้อพิพาท โดยให้ความสำคัญกับการแก้ไข ปัญหา ความขัดแย้ง อันเป็นการสร้างความสมานฉันท์ในสังคม ไทย ซึ่งในการตราพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ สำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีข้อเสนอแนะ และสนับสนุน จึงขอชื่นชมการดำเนินการของรัฐบาล และสภานิติบัญญัติแห่งชาติในเรื่องดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นว่ายังมีการดำเนินการบางประการที่เป็นปัญหาหรือ มีผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน จึงมีข้อสังเกตรวมทั้ง ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดการเคารพและ คุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้ดียิ่งขึ้นในบางประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก สิทธิในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในการจับกุมบุคคล ซึ่งเป็นประเด็นที่มีการร้องเรียนมายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ค่อนข้างมาก จึงเห็นควรที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามขั้นตอนของกฎหมายอย่างเคร่งครัด หากพบว่าเจ้าหน้าที่กระทำความผิด ควรต้องดำเนินการทางกฎหมายอย่างจริงจัง รวมทั้งควรเร่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย โดยให้มีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับหลักการของอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี

ประเด็นที่สอง เสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งอาจมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ ประกาศ/คำสั่ง คสช. ที่ยังมีอยู่ หรือกฎหมายที่ออกตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 และการใช้ดุลพินิจตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการใช้เสรีภาพดังกล่าวสามารถมีข้อจำกัดได้ โดยมีเงื่อนไขบางประการ รวมถึงเงื่อนไขเพื่อประโยชน์ของความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวมแต่การใช้เงื่อนไขนี้ต้องมีการตีความโดยเคร่งครัด คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นว่า รัฐควรใช้ความระมัดระวังในการบังคับใช้กฎหมายประเภทนี้ โดยเฉพาะกับกลุ่มที่เห็นต่างจากรัฐเพื่อลดปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นที่สาม การเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลบางกลุ่ม ในปีที่ผ่านมา รัฐบาลมีความพยายามในการพัฒนาบริการสาธารณะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งด้านการศึกษาสาธารณสุข และด้านอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าบุคคลบางกลุ่มที่เข้าไม่ถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐได้แก่ ประชาชนกลุ่มเปราะบางกลุ่มต่าง ๆ เช่น บุคคลหรือเด็กที่มีฐานะยากจน เด็กเร่ร่อน ผู้อาศัยในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดาร โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยในจังหวัดชายแดนใต้ คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ เป็นต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงเห็นว่าในการพัฒนา

บริการสาธารณะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน รัฐบาลควรเร่งรัดกำกับ และติดตามการปฏิบัติตามแผนปฏิรูปประเทศกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญกับประชาชนที่เป็นกลุ่มเปราะบางเป็นพิเศษ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงสิทธิได้อย่างเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำซึ่งเป็นเป้าหมายหลักสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปประเทศ

ประเด็นที่สี่ สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่มีวิถีชีวิตที่พึ่งพิงทรัพยากรในพื้นที่ในบางกรณี นอกจากนี้ การประกอบกิจการอุตสาหกรรมบางประเภทยังทำให้เกิดมลพิษ

ในสิ่งแวดล้อม เช่น การปล่อยสารเคมีที่เป็นอันตราย ปัญหาฝุ่นละออง และปัญหาการทิ้งขยะและกากของเสีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิต และสุขภาพของประชาชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า รัฐบาลควรให้ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งควรมีมาตรการตรวจสอบการประกอบกิจการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวดและจริงจัง และควรเร่งแก้ไขปัญหาประชาชนที่ได้รับผลกระทบด้านสุขภาพและความเป็นอยู่จากปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ

ต่อมาเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2562 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้จัดส่งความเห็นต่อรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2561 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบจำนวน 17 หน่วยงาน

3.1.3 การเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

การเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนี้เป็นหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (3) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (3) ซึ่งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน และตามหลักรัฐธรรมนูญมาตรา 247 วรรคสอง ที่บัญญัติให้เมื่อรับทราบข้อเสนอแนะดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็วหากไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบโดยไม่ชักช้า

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีข้อเสนอแนะ ทั้งที่เป็นเอกสารข้อเสนอแนะในเรื่องนั้นโดยเฉพาะและที่เป็นข้อเสนอแนะปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเสนอไปยังรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ฉบับ สรุปได้ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

ประเด็น/ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0503/41625 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2561 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ต่อมา สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับพิจารณาเป็นวาระเร่งด่วน โดยมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ในคราวการประชุม ครั้งที่ 89/2561 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2561 ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฯ ในขณะนั้นอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นความสำคัญของสิทธิชุมชน จึงเห็นควรจัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 247 (3) ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือคำสั่งใด ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อแก้ไขปัญหาการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานทับซ้อนที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมซึ่งอยู่อาศัยมา ก่อนการขาดแคลนพื้นที่ทำกิน การจับกุม ดำเนินคดีและไล่รื้อทรัพย์สินของชุมชนโดยมีประเด็นเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. รวมอยู่ด้วย อีกทั้ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ดังต่อไปนี้

1) ร่างมาตรา 31 ถึงมาตรา 41 การจัดตั้งป่าชุมชน บัญญัติให้ชุมชนที่ประสงค์นำพื้นที่ป่ามาขอจัดตั้งป่าชุมชนต้องยื่นแผนจัดการป่าชุมชนประกอบคำขอต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาอนุญาตก่อน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า รัฐควรมีหน้าที่รับรองสิทธิที่มีอยู่แล้วของชุมชนและไม่เพิ่มอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมากเกินไป โดยเฉพาะชุมชนใดที่ดำเนินการจัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยมีข้อกังวลว่าชุมชน เช่น กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ชวมนัน อ่างไม่มีโอกาสรับรู้ถึงวิธีการเข้าถึงทรัพยากร จะต้องจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนเสนอต่อรัฐก่อนใช้ประโยชน์และอาจเป็นภาระมากเกินไปที่ชุมชนเหล่านั้นที่จะต้องดำเนินการได้เอง จึงมีข้อเสนอว่า ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนฯ จำเป็นต้องมีมาตรการหรือวิธีการอำนวยความสะดวกให้กับชุมชนเหล่านั้นเพิ่มเติม เช่น บัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมป่าไม้มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการเขียนแผนโครงการของชุมชนในพื้นที่ เพื่อเป็นการขจัดอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิของชุมชน

2) ร่างมาตรา 44 หน้าที่และอำนาจคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เห็นควรเพิ่มหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในป่าชุมชนด้วยเพื่อประโยชน์ในการติดตามและบริหารจัดการทรัพยากรในป่าชุมชน

3) ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. บัญญัติให้มีการตรากฎบัญญัติหลายมาตรา ซึ่งกฎหมายระดับอนุบัญญัติถือว่ามีความสำคัญและกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน เนื่องจากกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และมาตรการควบคุมต่าง ๆ เช่น การกำหนดเขตป่าอนุรักษ์ (มาตรา 4) การกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน (มาตรา 42 วรรคสอง) การออกข้อห้ามมิให้กระทำการในป่าชุมชน (มาตรา 51 วรรคสอง (2) การขออนุญาตใช้ประโยชน์จากไม้ (มาตรา 52) การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน (มาตรา 56) รวมถึงการกำหนดกฎระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ โดยผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบาย ซึ่งมีสัดส่วนกรรมการโดยตำแหน่งมาจากหน่วยงานของรัฐมากกว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยไม่ได้กำหนดหลักประกันความเป็นธรรมของประชาชนในการจัดทำร่างอนุบัญญัติไว้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงเห็นว่าการออกกฎหมายลำดับรองควรเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการจัดทำร่างอนุบัญญัติเหล่านั้นด้วย

4) ร่างมาตรา 56 ถึงมาตรา 57 การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทนหรือค่าบริการจากบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกและการรับเงินบริจาคจากบุคคลภายนอกของป่าชุมชน มีข้อสังเกตว่าเงินดังกล่าวไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินและให้ตกเป็นทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน จึงเห็นควรบัญญัติให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนต้องแสดงบัญชีทรัพย์สินรายรับ-รายจ่ายของป่าชุมชนต่อสาธารณะด้วย เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจใช้เป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติโดยเร่งด่วน ต่อมาสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีหนังสือกราบเรียนประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ซึ่งต่อมาได้ส่งข้อเสนอแนะต่อร่างกฎหมายดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจต่อไป เมื่อพิจารณาตามข้อสังเกตของคณะกรรมการการพิจารณา ร่าง พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ. ฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว และพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2562 ในภาพรวมแล้วเห็นว่า ทั้งคณะกรรมการการฯ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เห็นถึงข้อกังวลของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้จัดทำข้อเสนอแนะไป ทั้งในประเด็นที่พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 อาจสร้างภาระให้แก่ประชาชน เช่น ในส่วนการทำแผนจัดทำป่าชุมชน การกำหนดอายุของแผนจัดการป่าชุมชน 5 ปี ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ เพิ่มเติมระยะเวลาแก้ไขคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 30 วัน เป็นต้น จึงได้มีข้อสังเกตและมีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว กรณีดังกล่าวถือได้ว่าเป็นผลสำเร็จของการจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (3)

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

2) ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.

ประเด็น/ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ควรให้ความสำคัญของสิทธิชุมชน จึงเห็นควรจัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

1) ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชนในท้องถิ่น เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. มาตรา 8 มีการปรับปรุงหลักการให้ดีขึ้นกว่ากรณีตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรให้ระบुरายละเอียดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน เช่น การจัดให้มีการรับฟังตั้งแต่การเริ่มสำรวจพื้นที่ การให้ข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอต่อการพิจารณาให้ความเห็นเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันไว้ในกฎหมายลำดับรอง ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคคลหรือชุมชนมีสิทธิในการโต้แย้งหรือคัดค้านการกำหนดเขตเพื่อขอให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ทบทวนดุลพินิจอีกครั้งและเห็นว่า ร่างมาตรา 18 เกี่ยวกับการจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งยังคงเป็นอำนาจของหน่วยงานของรัฐ และอธิบดีในการจัดทำและเห็นชอบก่อนการประกาศใช้ ซึ่งแผนการบริหารจัดการพื้นที่ดังกล่าวเกี่ยวข้องเป็นไปเพื่อดูแล รักษา คุ้มครองพื้นที่ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ เห็นสมควรเพิ่มเติมข้อความในมาตรานี้ให้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนการรับฟังความเห็นของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ เห็นควรให้มีการกำหนดแผนที่เหมาะสมในการร่วมกันบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติระหว่างรัฐและประชาชน บุคคลและชุมชนมีส่วนร่วมในการจำแนกเขตการจัดการ (zoning) ในแผนบริหารจัดการพื้นที่ซึ่งต้องพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดการพื้นที่ประเภทต่าง ๆ

2) ประเด็นความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น เห็นว่าการรวมตัวเป็นชุมชนเป็นแนวคิดที่ด้วยสิทธิเชิงกลุ่ม (collective rights) ที่ก่อให้เกิดอัตลักษณ์และการสร้างเจตจำนงร่วมกันอันสืบทอดมาในรูปแบบของประเพณี ซึ่งยาวนานกว่าระบบกรรมสิทธิ์ของปัจเจกบุคคล เห็นควรมีบทนิยามเกี่ยวกับชุมชน ที่ให้บุคคลหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 43 เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนโดยเฉพาะชุมชนที่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยพื้นที่ชายฝั่งและทะเลในการดำรงชีพ การมีบทบัญญัติห้ามการเข้าไปกระทำการบางอย่างในเขตที่ถูกประกาศเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สมควรจะต้องกำหนดบทยกเว้นไว้สำหรับกรณีดังกล่าว เป็นการเฉพาะด้วย เช่น การแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา 22 ซึ่งเป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจอนุญาตให้บุคคลเข้าไปกระทำการตามมาตรา 19 (2) (5) (6) และ (7) โดยเพิ่มเติมให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้บุคคลหรือชุมชนสามารถเข้าไปเก็บหาทรัพยากรธรรมชาติ ล่องหรือนำสัตว์ป่าออกโดยอาจใช้เครื่องมือต่าง ๆ ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องเป็นการดำเนินการเพื่อการเลี้ยงชีพตามวิถีปกติของชุมชนท้องถิ่นแห่งนั้นและไม่กระทบต่อความสมดุลและยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ทั้งยังต้องสอดคล้องกับแผนบริหารจัดการพื้นที่ตามมาตรา 18 ซึ่งชุมชนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดทำด้วย ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า แม้ร่างมาตรา 63 วรรคท้ายจะได้บัญญัติยกเว้นโทษบุคคลที่กระทำการต่าง ๆ อันเป็นความผิดตามมาตรา 19 ในเขตพื้นที่อุทยานไว้แล้วก็ตาม แต่ด้วยเหตุที่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทเฉพาะกาลซึ่งใช้บังคับเฉพาะกรณีของบุคคลที่ไม่มีที่ทำกินและอยู่อาศัยในพื้นที่ที่ถูกประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติอยู่ก่อนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ จึงไม่ครอบคลุมถึงกรณีของบุคคลหรือชุมชนที่อยู่อาศัยหรือพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่อื่นซึ่งยังไม่ได้รับการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ หรือในเวลาต่อมา มีการขยายพื้นที่อุทยานแห่งชาติมาถึงจะทำให้บุคคลหรือชุมชนที่ไม่โยกย้ายออกไปจากเขตพื้นที่ดังกล่าวมีความผิดอันจะทำให้กระทบต่อสิทธิทางวัฒนธรรมและสิทธิในที่อยู่อาศัย โดยการกำหนดให้เป็นดุลพินิจของ

พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างยืดหยุ่นและเหมาะสมกับแต่ละระบบนิเวศทั้งทางบกและทางทะเล

3) ประเด็นการสร้าง ความชัดเจนในเรื่องของการทำกินของบุคคลและชุมชนท้องถิ่นที่ต้องพึงพิงทรัพยากรธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า ร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. มาตรา 63 วรรคสอง ที่กำหนดให้ประชาชนที่ได้รับความช่วยเหลือจากปัญหาไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยนั้น ควรกำหนดให้ชัดเจนว่า บุคคลหรือชุมชนที่ได้อยู่อาศัยและดำรงชีวิตในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ วนอุทยานต่าง ๆ เป็นสิทธิหรือประโยชน์ประเภทใด และจะมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณารับรองสิทธิหรือประโยชน์ดังกล่าวของบุคคลหรือชุมชนอย่างไร ทั้งนี้ สิทธิหรือประโยชน์ ตลอดจนการรับรองและเพิกถอนสิทธิดังกล่าวจะต้องไม่ปะปนไปกับสิทธิครอบครองสิทธิในการทำประโยชน์ในที่ดิน หรือกรรมสิทธิ์ เพื่อมิให้มีการเปลี่ยนมือหรือแปลงสิทธิไปเป็นสิทธิครอบครอง กรรมสิทธิ์ หรือสิทธิประเภทอื่นตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน หรือกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ประการต่อมา มีข้อสังเกตว่า เจตนารมณ์ในการปรับปรุงพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ตามที่ปรากฏในคำแถลงชี้แจงร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. มีว่า “3.1 ชุมชนมีส่วนร่วมในการประกาศจัดตั้ง และการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ และข้อ 3.4 เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่อยู่อาศัยหรือทำกินอยู่แล้วในอุทยานแห่งชาติ” แต่เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. มาตรา 63 ที่กำหนดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 หรือคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 นั้น จะเห็นได้ว่า เงื่อนไขที่กำหนดกรอบในการตราพระราชกฤษฎีกายังไม่มีความชัดเจนในเรื่องของการประกันสิทธิของบุคคลหรือชุมชนที่เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวิถีประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเกิดเป็นจารีตประเพณีที่เกี่ยวข้อง

กับการใช้ชีวิตในพื้นที่ป่า หากเป็นแต่เพียงเกณฑ์การช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัย และที่ทำกินซึ่งอยู่ในกรอบทางเศรษฐกิจ ซึ่งขาดการคำนึงถึงหลักการส่งเสริมให้ชุมชนดั้งเดิมช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมอันเป็นมิติทางวัฒนธรรม อาจทำให้มีหลักการที่แตกต่างกันระหว่างการบัญญัติให้ร่างกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติเป็นกฎหมายที่กำหนดให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างรัฐกับชุมชน จึงควรมานัดคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2553 เรื่อง แนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงมาใช้ประกอบในการพิจารณากำหนดกรอบพระราชกฤษฎีกาด้วย นอกจากนี้ การสำรวจการถือครองที่ดินก็ควรพิจารณาข้อมูลจากภาพถ่ายทางอากาศแผนที่แนบท้ายประกาศเขตหวงห้ามหรือเขตป่าอนุรักษ์ และการใช้ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ในการศึกษารากเหง้าของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต่อมาสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาแจ้งว่าประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาแล้วมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ซึ่งต่อมาได้ส่งข้อเสนอแนะต่อร่างกฎหมายดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจต่อไปแล้ว และต่อมาเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2562 ราชกิจจานุเบกษา ก็ได้ประกาศพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 ใช้เป็นกฎหมาย ก็ปรากฏว่ามีการแก้ไขเนื้อหาในบทบัญญัติซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งในเรื่องของการกำหนดให้บุคคลหรือชุมชนเข้าไปรับฟังความเห็น และให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดให้การจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ และการเพิ่มเติมบทบัญญัติในบทเฉพาะกาลให้บุคคลสามารถเข้าไปเก็บหาหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้โดยไม่ต้องรับโทษ ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

3) ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.

ประเด็น/ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นควรให้มีการพิจารณาศึกษา รวบรวมข้อเท็จจริงและวิเคราะห์กรณีการสนับสนุนและผลักดันร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ต่อคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (3) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (3) และมาตรา 42

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

1) ควรกำหนดนิยามของคำว่า “คู่กรณี” ในมาตรา 3 ให้ชัดเจน เช่น “คู่กรณีตามข้อพิพาททางอาญา” หมายความว่ารวมถึงผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา “คู่กรณีตามข้อพิพาททางแพ่ง” หมายความว่ารวมถึงผู้แทนโดยชอบธรรมและผู้อนุบาล เป็นต้น เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการไกล่เกลี่ย รวมทั้งเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของการตกลงระงับข้อพิพาทและยุติการดำเนินคดี

2) ควรพิจารณาทบทวนบทบัญญัติมาตรา 4 ให้ครอบคลุมหน่วยงานของรัฐที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีความชัดเจน เป็นต้นว่า “มาตรา 4 หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น เว้นแต่ในกรณีใดที่ไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยในเรื่องใดไว้เป็นการเฉพาะให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับ” เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะของการเป็นกฎหมายกลางว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

3) ควรพิจารณาทบทวนบทบัญญัติมาตรา 5 กำหนดให้นำหลัก “อายุความสะดุดหยุดอยู่” มาใช้แทนการขยายระยะเวลาออกไป 60 วัน และสำหรับข้อพิพาททางอาญาเห็นควรเพิ่มเติมบทบัญญัติว่า “สำหรับข้อพิพาททางอาญา

ในกรณีที่ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาไม่ยินยอมตามที่ไกล่เกลี่ย ให้จำหน่ายข้อพิพาทนั้นแต่เพื่อประโยชน์ในการที่ผู้เสียหายจะไปดำเนินคดีต่อไป อายุความการร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายอาญาให้เริ่มนับแต่วันที่จำหน่ายข้อพิพาทหรือนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งถึงที่สุดไม่บังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท” เพื่อป้องกันการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตในการประวิงคดี และคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในการดำเนินคดีอาญา

4) ควรกำหนดให้ชัดเจนในมาตรา 8(2) ว่า ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยควรประกอบด้วยผู้มีประสบการณ์ในแต่ละด้านซึ่งมีความหลากหลายอย่างน้อยควรประกอบด้วยผู้มีประสบการณ์ด้านกฎหมายเฉพาะด้านการประนีประนอมข้อพิพาททางแพ่งหรือทางอาญาด้านวิชาชีพต่าง ๆ ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านการสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตวิทยา ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านอาชญาวิทยา หรือด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยให้หน่วยงานที่บุคคลนั้นเคยทำงานหรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้รับรอง

5) ควรแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 12 วรรคสอง ว่า “ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีหลายคน หากมีการตั้งข้อรังเกียจผู้ไกล่เกลี่ยตามวรรคหนึ่งโดยคู่กรณีคนใดคนหนึ่งในฝ่ายเดียวกันให้มีการพิจารณาข้อรังเกียจดังกล่าวร่วมกันเพื่อพิจารณาถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ยและตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นต่อไป” และมีควรบัญญัติผลของการถูกถอดถอนตามมาตรา 13 ให้เกิดความชัดเจน โดยเฉพาะการถูกถอดถอนตามมาตรา 12 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 13(4) ให้เห็นความแตกต่างกับเพิกถอนตามมาตรา 15 (3) ที่มีผลทำให้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 8

6) ควรแก้ไขปรับปรุงมาตรา 33 กำหนดให้ข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับการทารุณกรรมต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว เป็นข้อพิพาททางอาญาที่ไม่สามารถไกล่เกลี่ยได้ตามพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากผู้เสียหายมีสิทธิที่จะร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพและมีมาตรการพิเศษตามกฎหมายเฉพาะประเภทนั้น ๆ อยู่แล้ว ซึ่งมีความเหมาะสมกว่าการใช้กระบวนการทางอาญา

7) ควรกำหนดให้สิทธิภาคีอาญามาฟ้องระงับเมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาททางอาญาครบถ้วนสมบูรณ์แล้วเพื่อเป็นหลักประกันการเยียวยาแก่ผู้เสียหาย ทั้งนี้ ควรกำหนดให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือสำนักงานอัยการในท้องที่ทำการตรวจสอบบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทและมีอำนาจกำหนดให้ใช้วิธีการฟื้นฟู บำบัดรักษา หรือแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของคู่กรณีที่เป็นฝ่ายกระทำให้เกิดความเสียหาย หรือให้กระทำการที่เป็นการแสดงความสำนึกผิดขอโทษต่อผู้เสียหาย หรือให้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ระหว่างคู่กรณีโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

8) ควรกำหนดให้หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยส่งบันทึกข้อตกลงไปให้สำนักงานอัยการในท้องที่เพื่อตรวจสอบ หากเป็นการยอมความโดยชอบด้วยกฎหมายและคู่กรณีได้ปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นแล้วให้สิทธิภาคีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ แต่หากบันทึกข้อตกลงไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือคู่กรณีไม่ได้ปฏิบัติตามข้อตกลงให้บันทึกข้อตกลงดังกล่าวสิ้นผลไปเฉพาะข้อตกลงในส่วนอาญา แต่ไม่กระทบต่อการระงับข้อพิพาทในส่วนแพ่งหรือการเยียวยาอื่น ๆ แก่ฝ่ายผู้เสียหาย และควรกำหนดว่า “เพื่อประโยชน์ในการที่ผู้เสียหายจะไปดำเนินคดีต่อไป อายุความการร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายอาญาให้เริ่มนับแต่วันที่บันทึกข้อตกลงระงับพิพาทนั้นสิ้นผล”

9) ควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติ มาตรา 37 มิให้นำคุณสมบัติของผู้ไกล่เกลี่ยทั่วไป ตามมาตรา 8 มาใช้บังคับผู้ไกล่เกลี่ยของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน โดยให้เป็นกลไกของภาคประชาชนผู้ใช้บริการที่จะพิจารณาคัดเลือกผู้ไกล่เกลี่ยที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายยอมรับและไว้วางใจมาทำหน้าที่ เนื่องจากการไกล่เกลี่ยเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้คู่พิพาทได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการหาหนทางแก้ไขปัญหให้กับตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละชุมชน

10) ควรพิจารณาทบทวนบทกำหนดโทษทางอาญาในหมวด 5 มาตรา 40 และมาตรา 41 ให้มีความเหมาะสมเนื่องจากมีบทกำหนดโทษที่ค่อนข้างรุนแรง และไม่สอดคล้อง

กับกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 การไกล่เกลี่ยคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และการไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ซึ่งไม่ได้มีการกำหนดบทลงโทษทางอาญาไว้ ประกอบกับตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 15 (3) กำหนดให้ความเป็นผู้ไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง เมื่อถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย และมีข้อกำหนดจริยธรรมของผู้ไกล่เกลี่ย ตามมาตรา 11 ซึ่งถือเป็นมาตรการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ไกล่เกลี่ยไว้แล้ว

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 ราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 โดยมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนี้

1) ประเด็นอายุความนำหลักอายุความสะดุดหยุดอยู่มาใช้ในระหว่างการไกล่เกลี่ยสำหรับข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน “มาตรา 40 เมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง มีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามมาตรา 44 แล้ว ให้หยุดนับอายุความในการดำเนินคดีอาญา และเมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งให้ดำเนินคดีต่อไป ตามมาตรา 61 ให้นับอายุความดำเนินคดีต่อจากเวลานั้น”

2) ประเด็นการตั้งข้อรังเกียจผู้ไกล่เกลี่ยในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีหลายคน ผลของการที่ผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งถูกตั้งข้อรังเกียจถูกถอดถอนตามร่างมาตรา 13 (เดิม) ร่างมาตรา 15 (ใหม่) นั้น ได้ปรับปรุงแก้ไขในร่างมาตรา 18 โดยการบัญญัติผลของการถูกถอดถอนให้ชัดเจนแล้ว ดังนี้ “มาตรา 18 ในกรณีที่ผู้ไกล่เกลี่ยถูกถอดถอนหรือความเป็นผู้ไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลงในระหว่างการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่กรณีอาจตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นต่อไปโดยอาจใช้เอกสารของกระบวนการ

ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดำเนินการมาแล้วได้ตามที่คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่เห็นสมควร

3) ประเด็นข้อพิพาททางอาญาที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ตามพระราชบัญญัตินี้ได้เพิ่มเติมความในร่างมาตรา 8 มีผลครอบคลุมข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่เสนอให้ความผิดเกี่ยวกับการทารุณกรรมต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวเป็นข้อพิพาททางอาญาที่ไม่สามารถไกล่เกลี่ยได้ตามพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากผู้เสียหายมีสิทธิที่จะร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้ “มาตรา 8 พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว”

4) ประเด็นผลของการที่คู่กรณีทำข้อตกลงระงับข้อพิพาททางอาญา ร่างมาตรา 37 (ร่างมาตรา 35 เดิม) ได้แก้ไขเกี่ยวกับข้อพิพาททางอาญาที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับเมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทในส่วนแพ่งแล้ว โดยไม่มีข้อยกเว้น (ได้ตัดข้อยกเว้นที่ว่า “...เว้นแต่คู่กรณีจะตกลงให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับทันที...” ออกไป) ส่วนข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน ตามหมวด 4 ได้กำหนดไว้ในร่างมาตรา 64 ร่างมาตรา 65 และร่างมาตรา 66 นั้น กำหนดให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับเมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาททางอาญาครบถ้วนสมบูรณ์แล้วแจ้งพนักงานสอบสวนทราบ เพื่อจัดทำบันทึกการปฏิบัติตามข้อตกลงส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมสำนวนการสอบสวน เพื่อพิจารณาส่งยุติคดี เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งยุติคดี สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ

5) ประเด็นการดำเนินการไกล่เกลี่ยในกรณีข้อพิพาททางอาญา อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือ

ศาล ข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวนตามหมวด 4 ที่มีการเพิ่มเติมขึ้นใหม่ ได้กำหนดไว้ในร่างมาตรา 64 ร่างมาตรา 65 และร่างมาตรา 66 คือเมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงแล้ว ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทราบเพื่อจัดทำบันทึกการปฏิบัติตามข้อตกลง ส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมสำนวนการสอบสวนและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาส่งยุติคดี ซึ่งหากผู้ต้องหาปฏิบัติตามข้อตกลงไม่ครบถ้วนหรือจงใจไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงโดยไม่มีเหตุอันสมควร พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกคำสั่งดำเนินคดีต่อไป และกรณีอายุความร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายอาญา สำหรับข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวนตามหมวด 4 ร่างมาตรา 40 ดังนี้ “มาตรา 40 เมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามมาตรา 44 แล้ว ให้หยุดนับอายุความในการดำเนินคดีอาญา และเมื่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งให้ดำเนินคดีต่อไปตามมาตรา 61 ให้นับอายุความดำเนินคดีต่อจากเวลานั้น

6) ประเด็นบทกำหนดโทษ ร่างมาตรา 71 จากเดิมมีกำหนดระวางโทษจำคุกและปรับขั้นต่ำไว้ด้วยได้ยกเลิกโดยกำหนดเฉพาะเพดานโทษขั้นสูงแทน ดังนี้ “มาตรา 71 ผู้ไกล่เกลี่ยผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ “มาตรา 72 ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อบุญใจให้กระทำการไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ไม่เกินห้าปีหรือปรับตั้งแต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” นอกจากนี้ เนื้อหา หมวด 4 การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ในชั้นการสอบสวน ในชั้นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และสถานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการเพิ่มเติมขึ้นใหม่ทั้งหมด โดยนำมาจากร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน พ.ศ.

4) ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวและการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินการกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา)

ประเด็น/ความเป็นมา

คณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจได้มีหนังสือ ที่ สว (สนช) (กมธ2) 0010/2043 ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2561 ส่งข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง สิทธิพลเมืองเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน กรณีกล่าวอ้างว่านักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐคุกคาม ทำให้ได้รับความหวาดกลัวและเกรงว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัยไปยังคณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ ซึ่งมอบหมายให้คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองผู้บริโภคพิจารณาและคณะอนุกรรมการฯ ได้เชิญประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2561 ซึ่งผู้แทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เข้าร่วมประชุมดังกล่าว และจากการติดตามเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องได้ทราบว่า สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราว และการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินการกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา) ซึ่งมาตรา 8 แห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มีข้อความว่า

“ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 161/1 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 161/1 ในกรณีที่ที่ราชกรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลว่า โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ศาลจะมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องคดีนั้นก็ได้ และห้ามโจทก์ยื่นฟ้องคดีนั้นอีก คำสั่งเช่นว่านี้ไม่ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่”

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมเมื่อวันที่ 10 และ 18 กรกฎาคม 2561 ได้พิจารณาหลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการตราพระราชบัญญัติในเรื่องดังกล่าวแล้ว มีความเห็น ดังนี้

1. ประเทศไทยได้สนับสนุนการรับรองข้อมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ (ข้อมติที่ 53/144 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2541) ที่เห็นชอบกับสาระของปฏิญญาว่าด้วยสิทธิและความรับผิดชอบของปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล และองค์กรของสังคมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่เป็นที่ยอมรับอย่างสากล (Declaration on Human Rights and Responsibility of individuals, Groups and Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognized Human Rights and Fundamental Freedoms) หรือปฏิญญาว่าด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน (Declaration on Human Rights Defenders) แต่จากข้อมูลการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระหว่างปี 2557-2560 และรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ปี 2560 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพบว่า นักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยประสบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เช่น หายตัวไป ถูกลอบสังหาร ถูกข่มขู่คุกคามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Strategic Litigation Against Public Participation: SLAPP) โดยการดำเนินคดีแพ่งหรือคดีอาญาเพื่อยับยั้งการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งมุ่งใช้เพื่อข่มขู่บุคคลที่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ อันเป็นการกีดกันให้บุคคลที่ถูกดำเนินคดีติดสินใจระงับการแสดงความคิดเห็น จำต้องประนีประนอมยอมความ และยุติการตรวจสอบประเด็นสาธารณะ

2. หลักการในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวระบุว่า “...ป้องกันมิให้มีการใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต อันเป็นการลวงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น” โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในส่วนที่ให้เพิ่มเติม

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

มาตรา 161/1 ว่า “การฟ้องคดีอาญาในปัจจุบันปรากฏปัญหาว่า คดีจำนวนไม่น้อยที่โจทก์ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต หรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ เช่น การยื่นฟ้องต่อศาลในพื้นที่ทางไกลเพื่อให้จำเลยได้รับความลำบากและต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเดินทางไปต่อสู่อัย หรือการฟ้องจำเลยในข้อหาที่หนักกว่าความเป็นจริง เพื่อต่อรองให้จำเลยต้องยอมกระทำหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการมิชอบ โดยเฉพาะการฟ้องร้องเพื่อคุกคามการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของจำเลยในการป้องกันตนเองหรือป้องกันประโยชน์สาธารณะ ทำให้มีคดีขึ้นสู่การไต่สวนมูลฟ้องของศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้ที่ถูกฟ้องร้องและบุคคลที่เกี่ยวข้อง” ซึ่งในเรื่องนี้ คณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนได้ออกแถลงการณ์ เมื่อสิ้นสุดการเยือนประเทศไทย (ระหว่างวันที่ 26 มีนาคม – 4 เมษายน 2561) และมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทยว่า “รัฐบาลควรดูแลว่าการฟ้องหมิ่นประมาทจะไม่ถูกธุรกิจนำมาใช้เป็นเครื่องมือบั่นทอนสิทธิและเสรีภาพอันชอบธรรมของผู้ได้รับผลกระทบ องค์กรประชาสังคม และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนเราทราบข้อเสนอแนะแก้ไขมาตรา 161/1 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายคุ้มครองพยาน รวมถึงความริเริ่มในการจัดทำแนวทางปฏิบัติเพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ความพยายามดำเนินการเหล่านี้เป็นโอกาสอันดีสำหรับรัฐบาลไทยที่จะได้จัดการกับข้อกังวลเกี่ยวกับพื้นที่พลเมืองที่หดแคบลงไปอย่างไรก็ตาม เพื่อให้บังเกิดผลหน่วยงานของรัฐทั้งหมดที่รับผิดชอบการดำเนินการดังกล่าว ควรทำงานร่วมกับผู้ได้รับประโยชน์อย่างสร้างสรรค์และตราบทบัญญัติที่ตอบสนองข้อกังวลที่ชอบธรรมทั้งหมด”

3. กรณีนักปกป้องสิทธิมนุษยชนประสบปัญหาถูกฟ้องร้องดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Strategic Litigation Against Public Participation: SLAPP) นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ได้รับรองหลักความเสมอภาคกัน

ในกฎหมายและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อีกทั้งรัฐบาลไทย ได้สนับสนุนการรับรองปฏิญญาว่าด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และได้รับข้อเสนอแนะภายใต้กระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชน (Universal Periodic Review: UPR) ว่าจะทำให้กฎหมายไทยว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ประกอบกับแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมได้กำหนดให้มีการพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วย การเพิ่มบทบัญญัติมาตรา 161/1 ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะเป็นการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนซึ่งมีความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องดำเนินคดีในลักษณะดังกล่าว รวมทั้งมีผลเป็นการปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลและชุมชนในการป้องกันตนเองและป้องกันประโยชน์สาธารณะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภาพรวมทั้งยังอาจส่งผลไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางสังคม อันเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สม 0007/167 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2561 กราบเรียนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แสดงความเห็นสนับสนุนมาตรา 8 แห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ให้เพิ่มมาตรา 161/1 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ความว่า “มาตรา 161/1 ในกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลว่า โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ศาลจะมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องคดีนั้นก็ได้ และห้ามโจทก์ยื่นฟ้องคดีนั้นอีก คำสั่งเช่นว่านี้ ไม่ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่”

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอความเห็นและข้อเสนอในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 ดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งสนับสนุน

ให้มีการดำเนินการเรื่องดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยมีความเห็นให้ปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำบางส่วน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปประกอบการพิจารณาดำเนินการ จนนำไปสู่การตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 34) พ.ศ. 2562 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลบังคับใช้ ตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2562

5) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน (หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย และคู่มือการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ประเด็น/ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พัฒนาการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในการสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน อันจะเป็นรากฐานในการสร้างวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนให้น่ามาซึ่งความผาสุกของสังคมและประเทศชาติต่อไป ทั้งนี้ ได้ดำเนินการโดยมุ่งหมายให้เกิดการส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1) การส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน อันจะช่วยสร้างเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน และทำหน้าที่ใช้บังคับกฎหมายและดำเนินงานต่าง ๆ ตามหน้าที่และอำนาจของแต่ละหน่วยงาน โดยคำนึงถึงผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชน สร้างความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้แทนสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาและกระบวนการยุติธรรม จัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ

เพื่อเผยแพร่ให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ที่มุ่งเน้นที่จะก่อให้เกิดสังคมแห่งความเสมอภาค โดยไม่ทอดทิ้งใครไว้เบื้องหลัง สร้างโอกาสที่เป็นธรรม โดยไม่แบ่งแยก และคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2) การส่งเสริมเผยแพร่ให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของแต่ละบุคคลที่ทัดเทียมกัน และการเคารพสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่นซึ่งอาจแตกต่างกันในทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา โดยได้ประสานความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการซึ่งกำกับดูแลสถานศึกษาในสังกัดกว่า 30,000 แห่ง มีบุคลากรทางการศึกษากว่า 400,000 คน ทำหน้าที่สนับสนุนและให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานแก่เด็กนักเรียนในประเทศกว่า 7,000,000 คน ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา 5 ช่วงชั้น ได้แก่ 1) ระดับปฐมวัย 2) ระดับประถมศึกษาตอนต้น 3) ระดับประถมศึกษาตอนปลาย 4) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 5) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อใช้เป็นแนวทางอย่างเป็นระบบในการสร้างเสริมสิทธิมนุษยชน ในสถานศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นสมควรเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (3) (5) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (3) (5) ประกอบกับมาตรา 27 (1) (2) และมาตรา 33

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแนวทางในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ได้แก่ หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย และคู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความตระหนักและส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยต่อไปโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย เป็นหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่

- หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 รายวิชา ได้แก่ 1) พัฒนาการและความรู้พื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน 2) กฎหมาย พันธกรณี มาตรฐาน และกลไกระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน 3) กฎหมายภายในประเทศและกลไกการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 4) การประยุกต์ใช้แนวทางฐานสิทธิมนุษยชน (Human Rights – based approach) และ 5) ทศนคติและค่านิยมด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งผู้สอนสามารถนำโครงสร้างเนื้อหาที่เป็นหลักการของสิทธิมนุษยชนในแต่ละรายวิชาดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน รวมทั้งกลุ่มเปราะบางที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน (Knowledge) ทักษะด้านสิทธิมนุษยชน (Skill) และทัศนคติด้านสิทธิมนุษยชน (Attitude)
- หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย 5 รายวิชา ได้แก่ 1) สถานการณ์สิทธิมนุษยชน 2) สิทธิในกระบวนการยุติธรรมเฉพาะทาง 3) ทักษะการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมเฉพาะทาง 4) วิเคราะห์และสมมนาปัญหาพิเศษและกรณีศึกษาในเรื่องการละเมิดสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

เฉพาะทาง และ 5) เทคนิคการเป็นวิทยากรกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ หลักสูตรดังกล่าวมุ่งส่งเสริมให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน หลักมนุษยธรรม หลักนิติธรรม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อประกันการเคารพและคุ้มครองสิทธิของพลเมือง และการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน อันจะเป็นรากฐานในการสร้างวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม และนำมาซึ่งความผาสุกของประชาชน สังคม และประเทศชาติ

- หลักสูตรประกาศนียบัตรสิทธิมนุษยชน สำหรับนักบริหารระดับสูงเป็นหลักสูตรที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับสถาบันพระปกเกล้าจัดทำขึ้นโดยมุ่งเน้นการให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่กลุ่มนักบริหารระดับสูงในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนและสื่อมวลชน เช่น ความหมายและแนวคิดด้านสิทธิมนุษยชน พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี ข้อตกลงระหว่างประเทศและมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในปัจจุบัน บทบาทนักบริหารในการสร้างวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชน เป็นต้น อันเป็นการสร้างเสริมความรู้ให้แก่กลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพในการกำหนดทิศทาง และบริหารจัดการองค์กรต่าง ๆ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ การใช้บังคับกฎหมาย และ/หรือการปฏิบัติงานขององค์กร และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน และเคารพสิทธิมนุษยชนของบุคคลในองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคม รวมทั้งเกิดเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูงในทุกภาคส่วน
- หลักสูตรธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนสำหรับรัฐวิสาหกิจเป็นหลักสูตรระยะสั้น ประกอบด้วยหัวข้อวิชาการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน: กำหนดกรอบประเด็นปัญหา (Framing the problem) จากกรณีศึกษาและการนำหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับ

สิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติไปพัฒนาเพื่อรัฐวิสาหกิจไทย เพื่อเป็นต้นแบบให้กับ การดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยป้องกัน แก้ไข และบรรเทาผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนอันอาจเกิดจากการประกอบธุรกิจ ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นต่อการค้าและการลงทุนในระดับประเทศและภูมิภาค และมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการค้าและพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศให้เป็นอย่างยั่งยืน

2) คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านสิทธิมนุษยชน โดยยึดโยงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งสิ้น 5 ช่วงชั้น ได้แก่ ระดับประถมศึกษาตอนต้น ไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย รวมถึงการปลูกฝังเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนแทรกไปในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตและพลังที่จะขับเคลื่อนประเทศ ในภายภาคหน้าเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชนอย่างมีส่วนร่วม มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนัก ในหลักการเคารพสิทธิมนุษยชน ทั้งการเคารพในศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ การเชื่อมั่นในความเท่าเทียมของบุคคล โดยปราศจากการแบ่งแยก การศรัทธาในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และการปฏิบัติต่อผู้อื่นในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์เช่นเดียวกัน ภายใต้บริบทของสังคมที่มีความหลากหลายทั้งทางชาติพันธุ์ ศาสนา และวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ส่วนราชการต่าง ๆ พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย และคู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ได้มีการประสานจากกระทรวงแรงงาน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ขอหลักสูตร

สิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย และคู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับการ ศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปศึกษาและเสนอความเห็นตามที่คณะรัฐมนตรีสั่งการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างกฎหมายของหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน จำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีการสนับสนุนและผลักดันร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

2) ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

3) ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

4) ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

5) ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

6) ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.

7) ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ.

8) ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.

9) เสนอความเห็นเกี่ยวกับข้อจำกัดตามกฎหมายในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทางราชการ กรณีสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ขอความอนุเคราะห์

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

เข้าศึกษาข้อมูลรายละเอียดเรื่องราวร้องเรียนที่สำนักงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

10) จัดทำความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของประธานกรรมการ
และกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่
ต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560
มาตรา 60 วรรคหนึ่ง

11) จัดทำความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการ
ออกระเบียบและประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
เป็นการใช้อำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดซึ่งเป็นการใช้อำนาจ
โดยตรงตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

12) จัดทำความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับขั้นตอน
และระยะเวลาในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและเลขาธิการ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

3.1.4 การชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ในกรณีที่มีการรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์ สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

การชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ฯ
เป็นหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (4)
และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา
26 (4) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้า
ในกรณีที่มีรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
ในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 44 กำหนดว่า
เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่ง
ชาติว่ามีรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
ในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมให้
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบและ

ชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้า
เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในปี 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ได้เฝ้าระวังการรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชน
ในประเทศไทยที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม และ
มีการชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและเผยแพร่
ให้แก่ประชาชนทราบ 2 เรื่อง ได้แก่

1. การชี้แจงต่อรายงานสรุปสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ทั่วโลก ครั้งที่ 29 ประจำปี 2562 (World Report 2019) ขององค์กรฮิวแมน ไรตส์ วอช (Human Rights Watch-HRW)

เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2562 ฮิวแมน ไรตส์ วอช
ซึ่งเป็นองค์กรสิทธิมนุษยชนต่างประเทศ ได้เปิดเผย
รายงานสรุปสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนทั่วโลก
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ได้ตรวจสอบข้อมูลในรายงานสถานการณ์ดังกล่าว
ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยแล้ว พบว่ามีข้อมูล
บางประการไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม คณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงได้ตรวจสอบและจัดทำคำชี้แจง
ที่ 1/2562 เผยแพร่เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2562 รวมทั้ง
ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง 2 ประเด็น ดังนี้

เสรีภาพในการแสดงออก

1.1 กรณีที่รายงานว่า รัฐบาลชะลอการยกเลิก
มาตรการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม
และการชุมนุมอย่างเข้มงวด ทั้งที่มีการประกาศให้มีการ
เลือกตั้งทั่วไปในเดือนกุมภาพันธ์ 2562 แล้ว

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่
11 ธันวาคม 2561 ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติ (คสช.) ที่ 22/2561 เรื่อง การให้ประชาชนและ
พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งมีผลให้
ยกเลิกคำสั่งหัวหน้า คสช. จำนวนหลายฉบับ รวมทั้ง
การยกเลิกความผิดฐานมั่วสุมหรือชุมนุมทางการเมือง
เกินกว่า 5 คนขึ้นไปตามข้อ 12 ของคำสั่งหัวหน้า คสช.
ที่ 3/2558 ทำให้ประชาชนและพรรคการเมืองสามารถ
ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ตั้งแต่วันที่ 11 ธันวาคม
2561 เป็นต้นไป และปัจจุบันมีการเลือกตั้งแล้ว

1.2 กรณีที่รายงานว่านักเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยอย่างน้อย 130 คน ในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดถูกดำเนินคดีในข้อหาชุมนุมอย่างผิดกฎหมาย และบางคนถูกดำเนินคดีในข้อหาขู่ว่าจะปลุกปั่นจากการเรียกร้องอย่างสงบ ให้รัฐบาลทหารจัดการเลือกตั้งโดยไม่ให้มีการชะลอออกไป และให้ยกเลิกมาตรการจำกัดเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดยทันที

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 22/2561 ดังกล่าวข้างต้น ได้ยกเลิกคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 3/2558 ข้อ 12 ทำให้ศาลจำหน่ายคดีในข้อหาชุมนุมทางการเมืองตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป นอกจากนี้ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย พบว่า ในบางกรณีรัฐสกัดกั้นการชุมนุม ผู้จัดการชุมนุมได้ขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดีเพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เช่น การจัดกิจกรรม “We Walk...เดินมิตรภาพ” ของเครือข่ายประชาชน People Go Network เมื่อเดือนมกราคม 2561 ซึ่งศาลได้มีคำสั่งมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการปิดกั้น ขัดขวางการใช้เสรีภาพในการชุมนุมภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย รวมทั้งให้ดำเนินการใช้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ดูแลการชุมนุมสาธารณะและรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยเคร่งครัด เป็นผลให้กิจกรรมดังกล่าวสามารถดำเนินการได้จนแล้วเสร็จ เป็นต้น

2. การชี้แจงต่อรายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2561 (Country Reports on Human Rights Practices for 2018) ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบข้อมูลในรายงานสถานการณ์ดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยแล้ว พบว่ามีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยที่อาจไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม จึงได้ตรวจสอบและจัดทำคำชี้แจง ที่ 2/2562 เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2562 ดังนี้

2.1 หมวด 2 การเคารพสิทธิเสรีภาพของพลเมือง

กรณีที่รายงานว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้เสรีภาพในการชุมนุมอย่างสงบ ซึ่งต้องเป็นไปตามข้อจำกัดของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บังคับใช้เพื่อ “คุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น” อย่างไรก็ตาม คำสั่ง คสช. ที่ประกาศใช้ภายใต้มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 และยังมีผลบังคับใช้ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ยังคงห้ามการชุมนุมทางการเมืองของบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปและกำหนดบทลงโทษผู้ที่สนับสนุนการชุมนุมทางการเมืองใด ๆ ก็ตาม

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2561 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วย ได้มีคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 22/2561 เรื่องการให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ยกเลิกคำสั่งหัวหน้า คสช. จำนวนหลายฉบับรวมทั้งการยกเลิกความผิดฐานมั่วสุมหรือชุมนุมทางการเมืองเกินกว่าห้าคนขึ้นไปตามข้อ 12 ของคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 3/2558 ทำให้ประชาชนและพรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ตั้งแต่วันที่ 11 ธันวาคม 2561 เป็นต้นไป และหลังจากการยกเลิกคำสั่งฉบับนี้มีข้อมูลว่าศาลยุติธรรมและศาลทหารมีคำพิพากษายกฟ้องและจำหน่ายคดีความผิดฐานชุมนุมทางการเมืองเกินกว่าห้าคนแล้วจำนวนหนึ่ง

2.2 หมวด 5 ท่าทีของรัฐบาลต่อการสืบสวนโดยองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรเอกชนในประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กรณีที่รายงานว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับคำร้อง 225 เรื่อง นับตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 จนถึงเดือนกันยายน 2561 ในจำนวนนี้มี 36 เรื่อง เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาการกระทำมิชอบโดยตำรวจ กลุ่มสิทธิมนุษยชนยังคงวิพากษ์วิจารณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ไม่ยื่นฟ้องร้องผู้กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยตนเองหรือในนามของผู้ร้องเรียน

ขอชี้แจงว่าตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2560 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561 มีเรื่องร้องเรียนที่ กสม. รับเป็นคำร้อง จำนวน 232 เรื่อง ในจำนวนนี้มีกรณีข้อกล่าวหาว่าเป็นการกระทำความผิดโดยตำรวจ จำนวน 9 เรื่อง ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและจัดทำเป็นรายงานผลการตรวจสอบ ฯ เรียบร้อยแล้ว จำนวน 5 เรื่อง และอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง จำนวน 4 เรื่อง

ในประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ยื่นฟ้องร้องผู้กระทำความผิดสิทธิมนุษยชนด้วยตนเองหรือในนามของผู้ร้องเรียนนั้น ขอชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ไม่ได้กำหนดให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจในการฟ้องคดีแทนผู้ร้องเรียนแต่ให้ร้องทุกข์กล่าวโทษแทนผู้เสียหายซึ่งเป็นไปตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ที่บัญญัติว่า

ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญาและผู้เสียหายไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมายมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ออกแนวปฏิบัติในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญาแล้วเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561

3.1.5 การสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

มาตรา 26 (5) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 บัญญัติหน้าที่และอำนาจให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการเพื่อการสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคม ตลอดจนประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน และได้จัดทำแผนส่งเสริมสิทธิมนุษยชนตามยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2565 เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชน จำนวน 8 กลยุทธ์

ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1) ให้มีหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย กลยุทธ์ที่ 2) พัฒนาเครื่องมือเพื่อการสื่อสารและสร้างแหล่งเรียนรู้สิทธิมนุษยชน กลยุทธ์ที่ 3) ค้นหา สนับสนุน ส่งเสริม และเชิดชูบุคคลหรือองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights IDOL) กลยุทธ์ที่ 4) การสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน กลยุทธ์ที่ 5) ติดตาม วิเคราะห์ ให้ข้อเสนอแนะ และเข้าไปมีส่วนร่วมในแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานต่าง ๆ และจัดทำแผนความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ กลยุทธ์ที่ 6) ขยายประเด็นสิทธิมนุษยชนจากวาระโลกเพื่อสร้างความรับรู้และผลักดันให้เกิดการดำเนินการให้สอดคล้องตามวาระโลก กลยุทธ์ที่ 7) จัดให้มีศูนย์กลางการบูรณาการและการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา (Human Rights Education & Learning Hub) และกลยุทธ์ที่ 8) สร้างดัชนี Thailand Human Rights Index: Thailand HRI ในรัฐกิจ ธุรกิจ ประชากร โดยมีการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ดังนี้

1) การจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับงานสิทธิมนุษยชนศึกษาจึงได้ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา ผู้แทนสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน โดยคำนึงถึงบริบทและวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชนศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน (Knowledge หรือ K) ทักษะด้านสิทธิมนุษยชน (Skill หรือ S) และทัศนคติด้านสิทธิมนุษยชน (Attitude หรือ A) ที่จะช่วยส่งเสริมให้ครอบคลุมแก่กลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนในสังคม และเป็นรากฐานในการสร้างวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนอันจะนำมาซึ่งความผาสุกของสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย จำนวน 4 หลักสูตร ดังนี้

- หลักสูตรที่ 1 หลักสูตรสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูง
 หลักสูตรที่ 2 หลักสูตรธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
 หลักสูตรที่ 3 หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม
 หลักสูตรที่ 4 หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาพื้นฐาน

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

เพื่อขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชนศึกษาให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดฝึกอบรมหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย จำนวน 2 หลักสูตร ดังนี้

1.1) หลักสูตรสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำโครงการสร้างเสริมความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูง (Human Rights Executive Program) เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูง ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการสร้างแนวปฏิบัติขององค์กรในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลในองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคม กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสื่อมวลชน โดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ได้ว่าจ้างสถาบันพระปกเกล้าจัดการฝึกอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูง ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสื่อมวลชน จำนวน 70 คน ระยะเวลาฝึกอบรม ระหว่างวันที่ 21 เมษายน-10 กันยายน 2562 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้พื้นฐานหลักการด้านสิทธิมนุษยชน แนวทางฐานสิทธิมนุษยชน (Human Rights-Based Approach) ตลอดจนการวิเคราะห์สถานการณ์สิทธิมนุษยชนและการนำไปประยุกต์ใช้ ความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนในภาคธุรกิจ แนวทางในการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจปฏิบัติตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน หลักการของกระบวนการยุติธรรม แนวคิดและวิธีการสันติวิธี และประชาเสวนาเพื่อเป็นเครื่องมือในการหาทางออกในการแก้ไขปัญหาการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองและขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชน ตลอดจน ความรู้ด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชน พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และกฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ความรู้กลไกภายใต้สนธิสัญญา (The Treaty-Based Bodies) และกลไกที่มีที่มาจากกฎบัตรสหประชาชาติ (Charter-Based Bodies) รวมถึง Universal Periodic Review (UPR) กฎหมายและกลไกสิทธิมนุษยชนระดับชาติ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเทศไทย โดยมีกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสังคมและองค์กร การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนในสังคมและองค์กรร่วมกัน และมีกิจกรรมศึกษาดูงานด้านสิทธิมนุษยชนกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรชุมชน ภายในประเทศทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์ โดยมีกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่จริง และจัดทำเอกสารวิชาการเชิงนโยบายส่วนบุคคล/กลุ่ม เพื่อเป็นแนวทาง/ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเกิดความตระหนักถึงการนำความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนจากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อร่วมสร้างสังคมให้เคารพสิทธิมนุษยชน

1.2) หลักสูตรธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

• คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ร่วมกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) หรือ ITD และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนสำหรับรัฐวิสาหกิจ” โดยมีผู้แทนรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยที่เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนรวมทั้งสิ้น 56 แห่ง เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2561 ณ ห้องจามจุรี บอลรูม เอ บี โรงแรมปทุมวัน ปริ้นเซส กรุงเทพมหานคร

• คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ร่วมกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) หรือ ITD จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “สิทธิมนุษยชนและประเด็นกฎหมายธุรกิจ การค้า การลงทุนที่เกี่ยวข้อง” เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศด้านการค้าและการลงทุน และหลักสูตรธุรกิจพื้นฐานของไทยที่เกี่ยวข้องกับ

การคุ้มครองสิทธิแรงงาน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่มาร้องเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานสากล จำนวน 2 รุ่น รุ่นที่ 1 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 31 มกราคม -1 กุมภาพันธ์ 2562 โดยมีเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 50 คน ณ โรงแรมโนโวเทล สยามสแควร์ กรุงเทพมหานคร และรุ่นที่ 2 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 7-8 มีนาคม 2562 โดยมีเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าร่วมการอบรม จำนวน 48 คน ณ โรงแรมโนโวเทล สยามสแควร์ กรุงเทพมหานคร

2) การพัฒนาเครื่องมือเพื่อการสื่อสารและสร้างแหล่งเรียนรู้สิทธิมนุษยชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มุ่งเน้นในการพัฒนาเครื่องมือให้กับบุคลากรทางการศึกษา โดยการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษาให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน

ของแต่ละบุคคลที่ตัดเย็บกัน และการเคารพสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่นซึ่งอาจแตกต่างกันในทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา โดยประสานความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการซึ่งกำกับดูแลสถานศึกษาในสังกัดกว่า 31,000 แห่ง มีบุคลากรทางการศึกษากว่า 400,000 คน ทำหน้าที่สนับสนุนและให้การศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กนักเรียนในประเทศกว่า 7,000,000 คน ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา 5 ช่วงชั้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาในสถานศึกษาทั่วประเทศอย่างเป็นระบบ ดังนี้

- คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา ช่วงชั้นปฐมวัย
- คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา ช่วงชั้นประถมศึกษาตอนต้น
- คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา ช่วงชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
- คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา ช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- คู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษา ช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คู่มือการจัดการเรียนรู้
สิทธิมนุษยชนศึกษา
ระดับปฐมวัย

(ภาพประกอบโดย: ศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ อ่อนวิทย์)

คู่มือการจัดการเรียนรู้
สิทธิมนุษยชนศึกษา
ระดับประถมศึกษาตอนต้น

(ภาพประกอบโดย: ศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ อ่อนวิทย์)

คู่มือการจัดการเรียนรู้
สิทธิมนุษยชนศึกษา
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

(ภาพประกอบโดย: ศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ อ่อนวิทย์)

คู่มือการจัดการเรียนรู้
สิทธิมนุษยชนศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(ภาพประกอบโดย: ศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ อ่อนวิทย์)

คู่มือการจัดการเรียนรู้
สิทธิมนุษยชนศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(ภาพประกอบโดย: ศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ อ่อนวิทย์)

3) การกระตุ้นและสร้างบุคคลต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights IDOL)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ความสำคัญกับการค้นหา สนับสนุน ส่งเสริม และเชิดชูให้มีบุคคลหรือองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

3.1) โครงการจัดงานวันสิทธิมนุษยชนสากล 10 ธันวาคม ประจำปี 2561

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2491 (ค.ศ. 1948) และได้ถือเอาวันที่ 10 ธันวาคมของทุกปีเป็นวันสิทธิมนุษยชน (Human Rights Day) โดยในปี 2561 นี้ เป็นปีที่ครบรอบ 70 ปีของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แม้ปฏิญญาดังกล่าวจะไม่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย แต่ปฏิญญาดังกล่าวก็มีพลังยิ่งกว่ากฎหมายหลายฉบับ เนื่องจากเป็นเอกสารสิทธิมนุษยชนสำคัญของโลกที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งหมายของมวลมนุษยชาติที่ต้องการร่วมกันสร้างความเท่าเทียม ไม่แบ่งแยก เพื่อให้ทุกคนเคารพในสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และเห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นความสำคัญของวันดังกล่าวที่รำลึกถึงการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้มีมติรับรอง เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2491 เพื่อเป็นมาตรฐานในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนทั่วโลก โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อร่วมรำลึกถึงความสำคัญของวันสิทธิมนุษยชนสากล ซึ่งเป็นวันที่สหประชาชาติมีมติรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
- 2) เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสสังคมให้ประชาชนสนใจและตระหนักถึงเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน
- 3) เพื่อรณรงค์เผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนที่หลากหลายให้สาธารณชนได้รับรู้และเรียนรู้อย่างกว้างขวาง
- 4) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนและประสานการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2561 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดงานวันสิทธิมนุษยชนสากล 10 ธันวาคม ในหัวข้อ “70 ปี ปฏิญญาสากล: สิทธิมนุษยชนก้าวไกลสู่สังคมไทยยั่งยืน” ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับความสนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยมีผู้เข้าร่วมงาน จำนวน 555 คน ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไป และองค์กรภาคีเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนเข้าร่วมจัดนิทรรศการ จำนวน 10 องค์กร ทำให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน และข้อมูลของหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง ประชาชนได้รับรู้ เรียนรู้ และเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น กิจกรรมภายในงาน ประกอบด้วย

- การปาฐกถาพิเศษ โดยประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายวัส ติงสมิตร ในหัวข้อ “70 ปี ปฏิญญาสากล: สิทธิมนุษยชนก้าวไกลสู่สังคมไทยยั่งยืน”

- การฉายวิดีโอทัศน์ “เหลียวหลัง แลหน้า บนเส้นทางสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย” ซึ่งกล่าวถึง การเกิดปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพัฒนาการของเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ผ่านมา 70 ปี และรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ประจำปี 2561 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 2) สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม 3) สิทธิมนุษยชนของบุคคล และ 4) สถานการณ์หลัก 3 ประเด็น ได้แก่ สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการค้ามนุษย์

- การมอบรางวัลเกียรติยศ “ผู้อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชน” รางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง ประจำปี 2561 เพื่อให้สังคมได้รับรู้ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคคล และองค์กรที่อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชนอย่างมุ่งมั่น ตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ประวัติ ผลงานเพื่อเป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจแก่บุคคลอื่นในสังคม โดยมีการมอบรางวัล “ผู้อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชน” จำนวน 3 ราย และ

รางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2561 ในแต่ละประเภท จำนวน 10 ราย ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. รางวัลเกียรติยศ “ผู้อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชน” จำนวน 3 ราย ได้แก่
 - 1.1 นางชินเทียค่า (แพทย์หญิงชินธิยา หม่อง)
 - 1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ เศรษฐมาลินี
 - 1.3 นายเสรี นนทสุติ
2. รางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2561 จำนวน 10 ราย แบ่งเป็นแต่ละประเภท ดังนี้
 - 2.1 ประเภทบุคคลทั่วไป จำนวน 3 ราย ได้แก่
 - 2.1.1 นายฐิติธยานันท์ หนักป้อ
 - 2.1.2 นายแพทย์สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ
 - 2.1.3 นางอภันตรี เจริญศักดิ์

- 2.2 ประเภทเด็กและเยาวชน (อายุไม่เกิน 25 ปี) จำนวน 1 ราย ได้แก่ สโมสรนักศึกษาวิทยาลัย นวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
- 2.3 ประเภทสื่อมวลชน จำนวน 3 ราย ได้แก่
 - 2.3.1 นางสาวนลัทพร ไกรฤกษ์
 - 2.3.2 นางสาวหทัยรัตน์ พหลทัฬห
 - 2.3.3 Mr. Luke Duggleby
- 2.4 ประเภทองค์กรภาคเอกชน จำนวน 3 ราย ได้แก่
 - 2.4.1 เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรบรรทัด
 - 2.4.2 ฝ่ายสตรี สหพันธ์เกษตรกรรมภาคใต้
 - 2.4.3 มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค

ผู้ได้รับรางวัล ทั้ง 9 ราย

การมอบรางวัลให้แก่บุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่บุคคลและองค์กรในการที่จะปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นในฐานะเป็นบุคคลและองค์กรที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้ที่อุทิศตนและมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริม ปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทำให้ส่งผลดีทั้งต่อตนเองและผลประโยชน์ของประเทศโดยรวม อีกทั้งการเผยแพร่ประวัติและผลงานของบุคคลและองค์กรที่ได้รับรางวัลดังกล่าวทำให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเห็นตัวอย่างการทำงานของผู้ได้รับรางวัลที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างและเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อร่วมกันทำให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลงและคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

- การมอบรางวัลผู้ชนะการแข่งขันได้ว่าที่สิทธิมนุษยชนภาษาอังกฤษ ระดับอุดมศึกษา และได้เป็นผู้แทนประเทศไทยเข้าร่วมการแข่งขันได้ว่าที่สิทธิมนุษยชนระดับเยาวชนในประชาคมอาเซียน ประจำปี 2561 (AICHR Youth Debates on Human Rights) ณ กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา
- การจัดนิทรรศการเพื่อแสดงประวัติและผลงานของผู้ได้รับรางวัลดังกล่าว และนิทรรศการของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรเครือข่าย เพื่อเผยแพร่ความรู้สิทธิมนุษยชนสู่สังคมอย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินงานร่วมกับบุคคลและองค์กรที่ได้รับรางวัลอย่างต่อเนื่อง โดยเชิญผู้ที่ได้รับรางวัลเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในโครงการต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์กับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนเพื่อร่วมกันหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการส่งเสริม สิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข

3.2) โครงการจัดงานวันสตรีสากล 8 มีนาคม และประกาศเกียรติยศ “ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน” ประจำปี 2562

หลายปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหลายคนทั้งหญิงและชายถูกสังหาร ถูกอุ้มหาย ถูกทำร้ายหรือถูกคุกคาม รวมถึงการคุกคามทางเพศ ซึ่งพบว่า มีหลายกรณีที่ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมายได้ และบ่อยครั้งที่มีการนำเรื่องเพศสภาพมาลดทอนศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้กำหนดจัดงานวันสตรีสากล 8 มีนาคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเชิดชูเกียรติ สร้างขวัญกำลังใจในการเสียสละ อุทิศตนในการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนแก่ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนอันเป็นแบบอย่าง

- 1) เครือข่ายผู้หญิงกลุ่มรักษาน้ำอัน ผู้ปกป้องสิทธิชุมชนจากผลกระทบของโครงการสร้างโรงน้ำตาล และโรงไฟฟ้าชีวมวล จังหวัดสกลนคร
- 2) เครือข่ายปกป้องสิทธิผู้หญิงมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ทำงานในประเด็นการยุติความรุนแรงในครอบครัว
- 3) เครือข่ายสตรีม้งในประเทศไทย ผู้ต่อสู้กับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวจากวัฒนธรรมความเชื่อท้องถิ่น
- 4) มูลนิธิผู้หญิง องค์การที่ทำงานด้านสิทธิและการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้หญิงพม่ามุสลิม
- 5) นางสาวสุชาลณี แก้วเหล็กไหล ผู้ประสานงานเครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงานข้ามชาติ (MWRN)
- 6) นางพะเยาว์ อัคฮาด สตรีผู้เรียกร้องความยุติธรรมสำหรับเหยื่อที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมือง เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2533

INTERNATIONAL WOMEN'S DAY จูเนสตรีสากล

**งานเชิดชูเกียรติ
ผู้หญิงนักรบปกป้อง
สิทธิมนุษยชน
เนื่องในวันสตรีสากล
ประจำปี 2562**

คณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ขอเชิญร่วมงานเชิดชูเกียรติ
ผู้หญิงนักรบปกป้องสิทธิมนุษยชน
เนื่องในวันสตรีสากล
ประจำปี 2562

**วันพฤหัสบดีที่ 7 มีนาคม 2562
ห้องประชุมประจักษ์ ชั้น 1
หอศิลปวัฒนธรรม
แห่งกรุงเทพมหานคร
เวลา 10.30 – 13.30 น.**

- ศึกษาดูงาน โดย อังคณา มีระโพธิ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานคณะกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ด้านสิทธิและความเป็นเอกภาพทางเพศสภาพ
- การปาฐกถา เรื่อง “มาตรการคุ้มครองผู้หญิงนักรบปกป้องสิทธิมนุษยชน” โดย รองศาสตราจารย์ ดร. ปัทมา ศรีสิน รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการสังคม คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- การแสดงความเป็นปึกแผ่นบุคลากร กลุ่มบุคคลที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณ “ผู้หญิงนักรบปกป้องสิทธิมนุษยชน” โดย Ms. Katia Chirizki รองผู้แทน สำนักข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- พิธีมอบเกียรติบัตร เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติผู้หญิงนักรบปกป้องสิทธิมนุษยชน
- เวทีอภิปรายชื่อ “การถอดบทเรียนจากประสบการณ์การต่อสู้ของผู้หญิงนักรบปกป้องสิทธิมนุษยชน ร่วมกับปราชญ์ ผู้หญิงนักรบปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ด้านการปกป้องรักษา โดย ทักษิณ พลทวี อดีตผู้สื่อข่าวอาวุโส สถาบันการกัมพูชาเพื่อสิทธิ

Ms. Katia Chirizki
รองผู้แทน
สำนักข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Ms. Katia Chirizki
รองผู้แทน
สำนักข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทั้งนี้ ผู้ได้รับการประกาศเกียรติยศ “ผู้หุญ นักปกป้องสิทธิมนุษยชน” ได้ร่วมกันอภิปราย ถอดบทเรียนจากประสบการณ์การต่อสู้ของผู้หุญ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนในเวทีดังกล่าว ซึ่งสามารถ นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแนวทางการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาและการพัฒนากลไกในการ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ ดังนี้

1) รัฐบาลควรเร่งพิจารณาแก้ไขปัญหาความรุนแรง ข้ำซ้อนที่ผู้หุญกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้หุญนักปกป้อง สิทธิมนุษยชน รวมถึงผู้หุญกลุ่มเฉพาะอื่น ๆ ยังคงต้อง เผชิญอยู่อันเกิดจากทัศนคติ ค่านิยม เศรษฐกิจและ วัฒนธรรมทางสังคมที่มีลักษณะเหลื่อมล้ำ ไม่เป็นธรรม และเลือกปฏิบัติ

2) รัฐบาลควรสร้างหลักประกันในการเข้าถึงความ ยุติธรรมของผู้หุญทุกคน สร้างพื้นที่ปลอดภัยอันเป็น มิตรต่อผู้หุญ เพิ่มความตระหนักรู้ถึงความอ่อนไหว ทางเพศสภาพ หลีกเลี่ยงการกระทำอันเป็นการละเมิดข้ำ ต่อหุญผู้เสียหายจากความรุนแรง

3) รัฐบาลควรประกันการเพิ่มสัดส่วนของผู้หุญ ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกระดับ ซึ่งรวมถึง การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลไกต่าง ๆ ทั้งทางด้าน การเมืองและกฎหมายเพื่อสร้างพื้นที่ให้ผู้หุญได้มีโอกาส นำเสนอปัญหา รวมถึงมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงหรือปัญหาอื่นใด ที่กระทบต่อสิทธิและคุณภาพชีวิตของผู้หุญ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นต้น

4) รัฐบาลควรเพิ่มมาตรการในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่บังคับ ใช้กฎหมาย ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงาน ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะการใช้สิทธิ ในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนโยบายสาธารณะ โดยสุจริตอันเป็นวิสัยของประชาชนซึ่งสามารถกระทำ ได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 (3)

3.3) โครงการแข่งขันโต้สารวาทีสิทธิมนุษยชน ภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษา

การโต้สารวาทีเป็นเทคนิคหนึ่งที่สามารถนำ มาใช้เพื่อปลูกฝังแนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน สร้างกระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และจัดการ ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่เยาวชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจา กเป็นการโต้สารวาทีในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ที่มีแก่นสาระสำคัญและมีประโยชน์บนพื้นฐานของ ข้อมูลที่เป็นจริง มีกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เยาวชน นิสิต นักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับ อุดมศึกษาจากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ร่วมกับกรมอาเซียน กระทรวง การต่างประเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวง ยุติธรรม และผู้แทนไทยในคณะกรรมการธิการระหว่าง รัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ดำเนินการ จัดแข่งขันโต้สารวาทีสิทธิมนุษยชนภาษาอังกฤษ ระดับ อุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังให้มีความตระหนักและรู้คุณค่าของ การเคารพสิทธิมนุษยชน กระตุ้นให้เกิดความสนใจเรียนรู้ เรื่องสิทธิมนุษยชนในสถาบันการศึกษา ตลอดจนพัฒนา ศักยภาพเยาวชนให้มีทักษะด้านการฟัง การคิด การพูด การใช้ภาษาและการนำเสนอโดยผ่านการเรียนรู้ จากการแข่งขันโต้วาที นอกจากนี้ ยังเป็นการคัดเลือก ผู้แทนเยาวชนไทย จำนวน 3 คน เข้าร่วมการแข่งขัน โต้วาทีสิทธิมนุษยชนระดับเยาวชนในประชาคมอาเซียน ประจำปี 2562 ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในการ จัดแข่งขัน ระหว่างวันที่ 17-20 กันยายน 2562 ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ การดำเนินการประกอบด้วย 1) การจัดสัมมนา เชิงปฏิบัติการ เรื่อง การส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชน สำหรับนิสิตนักศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและ ลงพื้นที่ทำกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชน ระหว่างวันที่ 29 สิงหาคม -1 กันยายน 2562 ณ โรงแรมทีเค พาเลซ & คอนเวนชัน กรุงเทพมหานคร และ 2) การแข่งขันโต้วาที ในประเด็นสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2562 ณ กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร

3.4) โครงการงานประกาศผลรางวัล “อรรธนารีศวร ประจำปี พ.ศ. 2561

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ร่วมกับสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยจัดงานประกาศผลรางวัลและประกาศเกียรติคุณต่อบุคคลและหน่วยงาน ที่ให้การสนับสนุนการทำงานของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศโดยปราศจากอคติและไม่เลือกปฏิบัติ ใช้ชื่อรางวัลว่า “รางวัลอรรธนารีศวร” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ยกย่องคุณภาพชีวิตของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศให้ดีขึ้น เพื่อให้สังคมได้รับรู้และตระหนักถึงสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศและการอยู่ร่วมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติและอคติ รวมทั้งยกย่องและเชิดชูเกียรติบุคคลและหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนที่ให้การสนับสนุนการทำงานของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติและอคติ โดยมีผู้ได้รับรางวัล “อรรธนารีศวร ประจำปี พ.ศ. 2561” ดังนี้

- **รางวัลมิตรภาพ (FRIENDSHIP AWARD)**
คือ เอกอัครราชทูต โดนิกา โพตตี เอกอัครราชทูต แคนาดาประจำประเทศไทย
- **รางวัลแห่งความภาคภูมิใจ (PRIDE AWARD)**
 - ประเภอบุคคล คือ รศ.ดร.เสรี วงษ์มณฑา
 - ประเภตองค์กร คือ Gisney Land Taiwan
- **รางวัลด้านส่งเสริมสุขภาพในชุมชนหลากหลายทางเพศ**
 - ประเภอบุคคล คือ แพทย์หญิง จิราภรณ์ อรุณากูร
 - ประเภตองค์กร คือ มูลนิธิเพื่อนพนักงานบริการ (SWING)
- **รางวัลด้านส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของชุมชนหลากหลายทางเพศ**
 - ประเภอบุคคล คือ คุณนาตา ไชยจิตต์

- รางวัลด้านส่งเสริมความเข้มแข็งและศักยภาพของชุมชนหลากหลายทางเพศ
 - ประเภอบุคคล คือ บาทหลวงเอียน แบ็กซ์เตอร์
- **รางวัลแห่งความพยายาม (EFFORT RECOGNITION AWARD)**
 - ชมรมรังสรรค์สวรรค์ จังหวัดเชียงราย
 - องค์กรพิงค์มิ่งกี้เพื่อความหลากหลายทางเพศ ประเทศไทย จังหวัดลพบุรี

4) การสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้สื่อสารสิทธิมนุษยชนต่อสาธารณชน โดยผ่านกลไกคณะทำงานสื่อสารองค์กร สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริง ข้อตระหนักรู้ในหลักสิทธิมนุษยชนต่อสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งเป็นการสร้างการรับรู้ให้สังคมเกิดความตระหนักถึงการไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีแถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปยังสาธารณชนอย่างกว้างขวางผ่านเว็บไซต์ www.nhrc.or.th ดังนี้

- 1) เรื่อง ขอประณามการยึดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลกาหนึะ และการก่อเหตุระเบิดในพื้นที่ภาคใต้ช่วงเทศกาลปีใหม่ 2562 (เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2561)
- 2) เรื่อง ขอประณามการก่อเหตุฆาตกรรมและลอบวางระเบิดคาร์บอมบ์หน้าหน่วย ตชด. สงขลา (เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2562)
- 3) เรื่อง ขอให้นำเสนอข่าวการหายตัวไปของเด็กหญิง โดยเคารพในหลักสิทธิเด็ก กฎหมาย และจริยธรรมวิชาชีพ (เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2562)

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

- 4) เรื่อง ความห่วงใยต่อวิกฤตการณ์มลพิษทางอากาศในภาคเหนือที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิในการมีสุขภาพที่ดีของประชาชน (เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2562)
- 5) เรื่อง ขอประณามการก่อเหตุลอบวางระเบิดบริเวณตลาดบ่อทองปัตตานี (เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2562)
- 6) เรื่อง ความห่วงใยต่อกรณีนักกิจกรรมการเมืองถูกทำร้ายและขอให้หน่วยงานของรัฐนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมโดยเร็ว (เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2562)

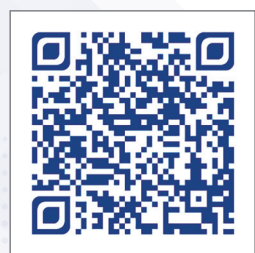
ทั้งนี้ เพื่อสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีการดำเนินโครงการที่สำคัญในการประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารสิทธิมนุษยชน ดังนี้

4.1) โครงการผลิตสื่อดิจิทัลส่งเสริมสิทธิมนุษยชนเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์

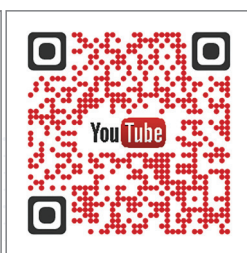
1) นิทานส่งเสริมสิทธิเด็ก เรื่อง “มดจิ๋วสีรุ้ง” ในรูปแบบ Motion Graphic เป็นสื่อสร้างสรรค์เป็นภาพกราฟิกแบบเคลื่อนไหว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังให้เด็กเยาวชนรู้จักเคารพในตัวเองและยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน เสริมการมองโลกอย่างมีจินตนาการผ่านตัวละคร

“มดจิ๋วสีรุ้ง” และชักชวนให้ผู้ใหญ่เปิดโอกาสรับฟังคำตอบจากเด็ก ๆ ไม่ด่วนสรุปและตัดสินใจซึ่งเป็นการเคารพสิทธิของเด็กอย่างสร้างสรรค์ และทำให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนภายในระยะเวลาอันสั้น

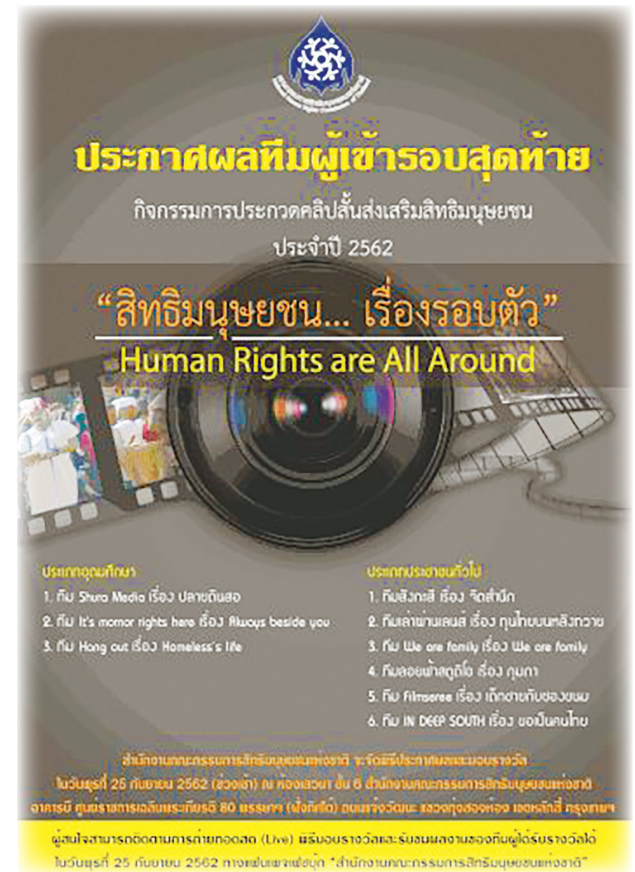
2) โครงการประกวดคลิปสั้นส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนผ่านรูปแบบคลิปสั้นที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับสื่อในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดกิจกรรมการประกวดคลิปสั้นส่งเสริมสิทธิมนุษยชน หัวข้อ “สิทธิมนุษยชน... เรื่องรอบตัว” หรือ Human Rights are All Around ประจำปี 2562 ขึ้น โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษา และประชาชนทั่วไปได้ร่วมแบ่งปันมุมมองและความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิมนุษยชนผ่านการผลิตสื่อในรูปแบบคลิปสั้นที่สามารถสื่อสารและถ่ายทอดประเด็นสำคัญเรื่องสิทธิมนุษยชน จากนามธรรมสู่รูปธรรมได้อย่างกระชับและน่าสนใจซึ่งมีผู้สนใจส่งผลงานเข้าร่วมประกวดทั้งสิ้น 61 เรื่อง แบ่งเป็นประเภทอุดมศึกษา 32 เรื่อง และประเภทประชาชนทั่วไป 29 เรื่อง และมีการประกาศและมอบรางวัล เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2562 ดังนี้

E-book

Motion graphic

ประเภทประชาชนทั่วไป จำนวน 6 รางวัล ได้แก่

- ทีม IN DEEP SOUTH ผลงานเรื่อง ขอเป็นคนไทย ได้รับรางวัลชนะเลิศ
- ทีมเล่าผ่านเลนส์ ผลงานเรื่อง ทูนไทยบนหลังทวย ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1
- ทีม Filmseree ผลงานเรื่อง เด็กชายกับซองขนม ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2
- ทีมสังกะสี ผลงานเรื่อง จิตสำนึก ได้รับรางวัลชมเชย
- ทีมลอยฟ้าสตูดิโอ โรงเรียนอัมพวงวิทยาคม จังหวัดตาก ผลงานเรื่อง กุมภา ได้รับรางวัลชมเชย
- ทีม We are family ผลงานเรื่อง We are family ได้รับรางวัลชมเชย

ประเภทอุดมศึกษา จำนวน 3 รางวัล ได้แก่

- ทีม Shura Media มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผลงานเรื่องปลายดินสอ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2
- ทีม It's mornor rights here มหาวิทยาลัยนเรศวร ผลงาน เรื่อง Always beside you ได้รับรางวัลชมเชย
- ทีม Hang out มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผลงาน เรื่อง Homeless's life ได้รับรางวัลชมเชย

อนึ่ง ผู้สนใจรับชมผลงานนิทานส่งเสริมสิทธิเด็ก เรื่อง “มดจิวส์รุ่ง” ในรูปแบบ Motion Graphic และคลิปสั้นที่ได้รับรางวัลทั้ง 9 เรื่อง หรือต้องการนำผลงานไปเผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกัน สามารถติดตามรับชมผลงานทั้งหมดทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (www.nhrc.or.th) หรือช่องทางยูทูบของศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน

4.2) โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารสิทธิมนุษยชน

การผลิตสื่อและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารสิทธิมนุษยชนผ่านสื่อวิทยุเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนและสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั้งในและต่างประเทศ กระตุ้นให้สังคมเกิดการตระหนักรู้และเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นรวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์และกิจกรรมขององค์กรคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในรายการ “คุยกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” ออกอากาศสดทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา คลื่น FM 87.5 KHz ทุกวันพุธของสัปดาห์เวลา 21.00-21.30 น. และรายการ “หยิบมาถก ยกมาคุย” ออกอากาศสดทางสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คลื่น FM 101.5 KHz ทุกวันพฤหัสบดีของสัปดาห์ เวลา 13.05-13.55 น. รวมทั้งการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือในการจัดนิทรรศการสัญจรร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อาทิ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น

4.3) โครงการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่ความรู้สิทธิมนุษยชนและสื่อประชาสัมพันธ์

เพื่อการประชาสัมพันธ์องค์กร ประกอบด้วยเอกสารเผยแพร่ความรู้สิทธิมนุษยชน จำนวน 85,000 แผ่น แผ่นพับเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับภาษาไทย จำนวน 20,000 แผ่น และแผ่นพับเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับภาษาอังกฤษ จำนวน 3,000 แผ่น

4.4) โครงการจดหมายข่าวมุมมองสิทธิ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ได้จัดทำจดหมายข่าวมุมมองสิทธิ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนต่อสาธารณะ เดือนละ 1 ฉบับ ต่อเนื่องมา 18 ปี โดยในปีที่ 18 ได้จัดพิมพ์ฉบับที่ 10 เดือนตุลาคม 2562 ถึง ปีที่ 19 ฉบับที่ 9 กันยายน 2563 รวมจำนวน 12 ฉบับ

“คนพิการทางจิตสังคม” : เปลี่ยนมุมมอง เพื่อรับสถานการณ์ในอนาคต

ฉบับที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

สารคดี ๒ ของเดือนพฤศจิกายนของทุกปี เป็นวันคนพิการแห่งชาติ ขณะที่วันที่ ๑๐ ตุลาคมของทุกปี องค์การอนามัยโลกกำหนดให้เป็นวันสุขภาพจิตโลก (World Mental Health Day) เพื่อให้สังคมได้มีความเข้าใจถึงความสำคัญของสุขภาพจิต เพราะผู้ที่ประสบปัญหาสุขภาพจิตทั่วโลกนั้นมีจำนวนไม่น้อย องค์การอนามัยโลกประมาณการในปี ๒๐๑๙ ว่ามีผู้ที่อยู่ในภาวะซึมเศร้าไม่ต่ำกว่า ๓๐๐ ล้านคน และมีประชากรถึง ๕๓ ล้านคนเคยประสบปัญหาทางสุขภาพจิต โดยในจำนวนดังกล่าว มีถึง ๑๐ ล้านคนที่เคยมีอาการป่วยทางจิตอย่างรุนแรง และร้อยละ ๕๐ ของผู้ที่มีอาการป่วยทางจิต เมื่ออยู่ในประเทศไทยก็พบว่า อัตราการฆ่าตัวตายในปี ๒๕๕๘ อยู่ที่ ๖.๓๕ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน และบาดเจ็บที่เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายสำคัญของคนไทย ตกปีละ ๕๓,๐๐๐ คน หรือเฉลี่ยทุก ๆ ชั่วโมง จะมีผู้ที่ฆ่าตัวตาย ๖ คน

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการของสหประชาชาติได้รับรองว่า คนพิการนั้นมีสิทธิที่มีอิสระในการดำรงชีวิตที่มีศักดิ์ศรีเช่นเดียวกับคนทั่วไป สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ไม่ถูกเลือกปฏิบัติหรือกีดกันออกจากสังคมด้วย

“คนพิการทางจิตสังคม” : เปลี่ยนมุมมองเพื่อรับสถานการณ์ในอนาคต

มูลนิธิ : มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา

ภาพกิจกรรม : ภาพกิจกรรมอบรมและสัมมนาเรื่อง “การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ”

5.1) โครงการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การลงโทษทางอาญากับหลักสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ 2”

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เสด็จพระดำเนินไปทรงเปิดงานสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การลงโทษทางอาญากับหลักสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ 2” ซึ่งการจัดสัมมนาทางวิชาการในครั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงยุติธรรม และสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย จัดขึ้นเมื่อวันศุกร์ที่ 6 กันยายน 2562 ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชัน เซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนให้หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย ตระหนักถึงความสำคัญของหลักสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะกรณีเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญากับหลักสิทธิมนุษยชน และเพื่อผลักดันข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาค้นค้นคุณเน้นยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มุ่งนำคนดีคืนสู่สังคม

5) การติดตาม วิเคราะห์ ให้ข้อเสนอแนะ และเข้ามามีส่วนร่วมในแผนยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานต่าง ๆ และจัดทำแผนความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ และขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทย ดังนี้

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ทรงมีพระราชดำรัสเปิดงานสัมมนาว่ามีความยินดีที่ได้มาร่วมในพิธีเปิดสัมมนาทางวิชาการครั้งนี้ คำว่า “สิทธิมนุษยชน” มีความสำคัญและแสดงถึงสิทธิที่มนุษย์ทุกคนพึงมีเพื่อทรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และพึงได้รับความคุ้มครอง รวมถึงผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำ โดยต้นเหตุของการกระทำหลายครั้งมักเกิดขึ้นจากการขาดโอกาส ขาดความรู้ และทางเลือกที่ถูกต้องในชีวิต ดังนั้นนอกเหนือจากการลงโทษด้วยการจำคุกเสรีภาพแล้ว การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานรวมทั้งการให้สิทธิในการแก้ไขตนเองและการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ผ่านมาประเทศไทยมีบทบาทนำในการผลักดันมาตรฐานสากลที่คุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะผู้ต้องขังหญิง จนทำให้สหประชาชาติรับรองข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง และมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในประวัติศาสตร์ด้านสิทธิมนุษยชนเพราะข้อกำหนดกรุงเทพมหานคร ทำให้นานาประเทศหันมาสนใจเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขังและนำไปสู่การรับรองข้อกำหนดแมนเดลาในเวลาต่อมา

ผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้รับทราบข้อมูลสำคัญและมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่อง การลงโทษทางอาญากับหลักสิทธิมนุษยชน อาทิ “ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์” ปัจจุบันจำนวนผู้ต้องขังในไทยที่เพิ่มสูงถึงเกือบสี่แสนคน ทำให้ไทยครองอันดับ 6 ของโลก และเป็นอันดับ 1 ในกลุ่มประเทศอาเซียน จนเกิดภาวะที่เรียกว่า “คนล้นคุก” โดยสถิติผู้ต้องขัง 80% เป็นผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรม ทั้งนี้หากมองย้อนกลับไปถึงสาเหตุของจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มสูงขึ้น จะพบว่าเกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้างที่กระบวนการยุติธรรมเน้นไปที่การลงโทษผู้กระทำความผิดและการแก้แค้นทดแทนเป็นหลัก ซึ่งหากปล่อยให้เป็นอย่างนี้เรื่อยไป มีความกังวลว่าจะกลายเป็นระเบิดเวลาที่จะสร้างผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมไทยและสังคมทั้งระบบ ดังนั้นจึงต้องปรับกระบวนการต้นในการแก้ไขปัญหามุ่งเน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดมาเป็นกระบวนการทำให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชย เยียวยา ผู้กระทำความผิดได้รับการฟื้นฟู แสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ และชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการนำมาตรการทางเลือกอื่น ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีกำกับติดตามเข้ามาใช้แทนการลงโทษทางอาญา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษที่เหมาะสม และอยากที่จะกลับมาเป็นคนดีในสังคมได้

มาตรการด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อการลงโทษทางอาญาเป็นแนวทางปฏิบัติที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับเด็กจะมีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเพิ่มเข้ามาเพื่อให้การกระทำต่าง ๆ คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก ซึ่งอนุสัญญานี้ถือเป็นฐานสำคัญที่ถูกนำมาใช้เป็นหลักคิดในการกำหนดมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีทางอาญา เช่น การใช้กระบวนการประชุมกลุ่มบำบัด ฟันฟู แก้ไข หรือการไกล่เกลี่ย หรือที่เรียกว่า กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เพื่อไม่ให้เด็กต้องถูกกักขังและได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง

การสัมมนาในครั้งนี้ได้มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหากระบวนการยุติธรรมไทย ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องกลับมาพิจารณาตั้งแต่กระบวนการเรียนการสอนกฎหมายในระดับมหาวิทยาลัย การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ และผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติเพื่อแก้ไขปัญหาคนล้นคุก รวมทั้งจะต้องเพิ่มทางเลือกในการลงโทษทางอาญา คือ การบำเพ็ญประโยชน์หรือบริการสาธารณะ สิ่งเหล่านี้เป็นมาตรการที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างความเข้าใจและลดอคติของคนในสังคม เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถกลับมาเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติได้อีกครั้ง

5.2) การจัดสัมมนาวิชาการระดับชาติ เรื่อง “การเข้าถึงกระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน”

เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2561 ณ โรงแรม อนันตรา ริเวอร์ไซด์ อาคารอวานี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) ให้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่ทำหน้าที่เป็นกลไกทางการยุติธรรมของรัฐ (State-based Judicial Mechanisms) กลไกการร้องทุกข์ที่ไม่ใช่กระบวนการยุติธรรมโดยรัฐ (State-based Non-judicial Mechanisms)

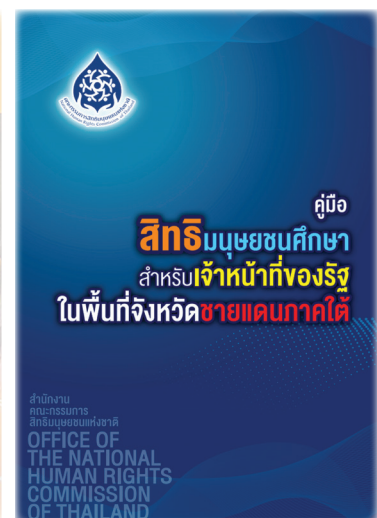
5.3) การสัมมนาวิชาการระดับชาติ เรื่อง “สิทธิมนุษยชน: ปัจจัยขับเคลื่อนความสามารถในการแข่งขันของ บริษัทจดทะเบียนไทยสู่ความยั่งยืนตามหลักการชี้แนะ เรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ (UNGPs)”

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์จัดการสัมมนาวิชาการระดับชาติ เรื่อง “สิทธิมนุษยชน: ปัจจัยขับเคลื่อนความสามารถในการ แข่งขันของบริษัทจดทะเบียนไทยสู่ความยั่งยืนตาม หลักการชี้แนะเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนขององค์การ สหประชาชาติ (UNGPs)” และจัดพิธีลงนามในบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจและ สิทธิมนุษยชนด้วยการนำหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจ กับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติไปปฏิบัติ ณ โรงแรม แกรนด์ ไฮแอท เอราวัณ กรุงเทพมหานคร

5.4) โครงการสร้างความเข้มแข็งในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือสิทธิมนุษยชน ศึกษาสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร ภาค 4 ส่วนหน้า รวมถึงผู้แทนสำนักงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำคู่มือสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับ เจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในส่วนที่เป็นแนวคิดพื้นฐาน ความหมาย และเนื้อหาของสิทธิ ตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย รวมถึงการเคารพและไม่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ตามหน้าที่ของพลเมือง และรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงคู่มือดังกล่าวให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวทางการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานชัดเจน ซึ่งถือเป็นเครื่องมือ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.5) โครงการเสวนาวิชาการระดับชาติ เรื่อง “การเข้าถึงกระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ (Access to Remedy) ตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน”

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเยียวยาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากกิจกรรมทางธุรกิจ ประกอบด้วย ผู้แทนคณะทูตและองค์การระหว่างประเทศในประเทศไทย ผู้แทนหน่วยงานหน่วยงานภาครัฐ ในกระบวนการยุติธรรม ผู้แทนสหประชาชาติ และสมาคมธุรกิจที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการเสวนาวิชาการระดับชาติ เรื่อง “การเข้าถึงกระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” ณ โรงแรมอนันตรา ริเวอร์ไซด์ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอภิปรายและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UN Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) ให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงการเยียวยา เพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน อันจะนำไปสู่การสร้างความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทยในเรื่องการทำธุรกิจที่ไม่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน

การจัดงานเสวนาวิชาการ เรื่อง “การเข้าถึงกระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ (Access to Remedy) ตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน” ได้รับความสนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นอย่างมาก โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ 300 คน ผู้เข้าร่วมการเสวนาครั้งนี้ได้รับความรู้ความเข้าใจในหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UN Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) โดยเฉพาะหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงการเยียวยาโดยมุ่งไปที่กลไกหลัก 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) กลไกทางการยุติธรรมของรัฐ (State-based judicial Mechanisms) 2) กลไกการร้องทุกข์ที่ไม่ใช่กระบวนการยุติธรรมโดยรัฐ (State-Based non-judicial mechanism) และ

3) กลไกการร้องทุกข์ในระดับปฏิบัติการโดยภาคธุรกิจ ทั้งนี้ การส่งเสริมภาคธุรกิจให้เคารพสิทธิมนุษยชนจะไม่ประสบความสำเร็จได้หากปราศจากการดำเนินการตามเสาหลักที่ 3 “การเข้าถึงกระบวนการเยียวยา” (Access to Remedy) โดยภาครัฐต้องมีกระบวนการที่ทำให้แน่ใจได้ว่าผู้เสียหายสามารถเข้าถึงการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นกลไกทางศาลหรือกลไกที่นอกเหนือจากศาล หรือกระบวนการทางปกครอง และเมื่อปรากฏว่าธุรกิจกระทำหรือมีส่วนทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสิทธิมนุษยชน ภาคธุรกิจก็ถูกคาดหวังให้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการบรรเทาผลกระทบต่อบุคคล/ชุมชนในระดับปฏิบัติการ การเสวนาครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน อันจะนำไปสู่การสร้างความเชื่อมั่นของนานาชาติในเรื่องการทำธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน

5.6) โครงการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิและการคุ้มครองวิถีชีวิตตามประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น และสนับสนุนให้กลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่นสามารถเข้าถึงสิทธิของตน และเปิดพื้นที่ในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนี้

1) กิจกรรมรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเล ภายใต้หัวข้อ “เหลียวหลังแลหน้า 9 ปี มติ ครม. ชาวเล” เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอย่างยั่งยืน และติดตามผลการปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2553 เรื่อง การฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล ผู้เข้าร่วมจำนวน 550 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และสตูล รวม 44 ชุมชน ผู้แทนหน่วยงาน ภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันพัฒนาองค์กร

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

ชุมชน (องค์การมหาชน) มูลนิธิชุมชนไท ศูนย์มานุษยวิทยา
สิรินธร และสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ระหว่างวันที่ 1-2 ธันวาคม 2561 ณ สวนอนุสรณ์สีนํามิ
บ้านน้ำเค็ม ตำบลบางม่วง อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพังงา
โดยมีกิจกรรมการแสดงออกทางวัฒนธรรมเพื่อแสดง
อัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล เช่น การแสดง
ประกอบเพลง “ตัวก็ไทยใจก็ไทย” ของกลุ่มเยาวยชน
มอแกลนบ้านน้ำเค็ม การแสดงร่อนเงาะและการเสวนา
เพื่อสะท้อนปัญหาของกลุ่มชาวเล กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล
ประกอบด้วย ชาวอุรักลาไวย มอแกลน และมอแกลน
จำนวน 2,800 ครอบครัว ประชากรประมาณ 14,000 คน
อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งอันดามันมานานกว่า 300 ปี
ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาที่มุ่งเน้น
การเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยว
และการประกาศเขตอุทยานทางทะเล ส่งผลกระทบ
ต่อวิถีและการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล
เป็นอย่างมาก เช่น ความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัยและ
ที่ทำกิน พื้นที่ทางจิตวิญญาณ เป็นต้น ซึ่งหลายหน่วยงาน
ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ร่วมกับผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์
ชาวเลจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขจนนำไปสู่
มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2553 โดยมอบหมาย
ให้หน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันแก้ไขปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์

ชาวเล 10 ประเด็น ได้แก่ ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย
การประกอบอาชีพด้านการประมงและทรัพยากร
ทางบกโดยการผ่อนปรนให้ใช้อุปกรณ์ดั้งเดิมของชาวเล
ปัญหาด้านสาธารณสุข การไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน
การศึกษาของเด็ก การส่งเสริมด้านภาษาและวัฒนธรรม
ท้องถิ่น การส่งเสริมชุมชนและเครือข่ายชาวเลให้เข้มแข็ง
ตลอดจนปัญหาด้านอคติทางชาติพันธุ์ซึ่งการดำเนินงาน
ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวผ่านมา 9 ปี แล้ว แต่พบว่า
ปัญหาในหลายด้านยังไม่ได้รับการแก้ไขหรือการแก้ไข
ให้แล้วเสร็จ การจัดกิจกรรมนี้ทำให้เกิดความเข้าใจ
ระหว่างชาวเลและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมากขึ้น
นำไปสู่การแก้ไขปัญหาหลายประการ เช่น การพัฒนา
ที่อยู่อาศัยแบบแปลงรวมในพื้นที่ป่าชายเลน การทำ
ข้อตกลงร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
การผ่อนปรนการทำประมงในเขตอุทยานแห่งชาติ
เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานก็ไม่อาจบรรลุ
เป้าหมายได้ เนื่องจากยังมีปัญหาด้านนโยบาย ส่งผลให้
หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องขาดความมั่นใจในการ
ดำเนินงานแก้ปัญหา จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหา
ของชาวเล ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน
2561 ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมและความเข้าใจ
ที่ดีต่อกันจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ ดังนี้

- รัฐบาลควรจะมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เรื่องความสำคัญและหลักปฏิบัติตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2553 และมีหนังสือสั่งการไปยังหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป
- เห็นควรให้จัดตั้งคณะทำงานด้านแก้ไข ปัญหาชาติพันธุ์ชาวเลในพื้นที่ 5 จังหวัด โดยมี องค์ประกอบจากภาคประชาสังคมและชุมชน มากกว่ากึ่งหนึ่ง ให้มีหน้าที่ในการร่วมกันวางแผน แก้ไขปัญหา รวมทั้งติดตามสรุปบทเรียน และประมวลปัญหาที่ติดขัดเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงโครงสร้างและนโยบายต่อคณะกรรมการ ระดับชาติในการติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไข ปัญหาชาวเลในภาพรวม
- เห็นควรจัดตั้งกลไกคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อติดตามและหนุนเสริมการแก้ไขปัญหชาติพันธุ์ ชาวเล และพิจารณาขับเคลื่อนการดำเนินงาน ในภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งต้องการการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ในระดับกระทรวง และปัญหาที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้างกฎหมายและนโยบาย เพื่อให้เกิดความมั่นคงต่อชุมชนชาวเลให้รอบด้าน
- เห็นควรให้รัฐมีนโยบายในการประกาศเขตคุ้มครอง ทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ชาวเล โดยเริ่มต้นที่พื้นที่ นาร่องที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐ ชุมชน ภาคประชาสังคมภาควิชาการ เพื่อที่จะถอดบทเรียนและขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ตามเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2553 โดยมีงบประมาณและ ทรัพยากรสนับสนุน เพราะเมื่อชุมชนมีความมั่นคง ด้านที่อยู่อาศัยและการดำรงชีวิตจะส่งผลให้ ประหยัดงบประมาณของภาครัฐในการจัดหา สวัสดิการและให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ

2) กิจกรรมจัดเก็บข้อมูลของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยรังสิต กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานประสานการพัฒนาสังคมสุขภาวะ และมูลนิธิชุมชนไท เพื่อแก้ไขปัญหคนไทยพลัดถิ่น ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตรัง และระนอง โดยการ

พิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ภายใต้ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลให้สามารถเข้าถึง สิทธิ และบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้รับรอง ไว้ให้ประชาชนชาวไทยในฐานะพลเมือง ซึ่งกิจกรรม ดังกล่าวเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน ความสำคัญของการพิสูจน์สัญชาติและการรับรอง ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ตลอดจนวิธีการจัดเก็บข้อมูล ให้นักศึกษาและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อให้นักศึกษานำความรู้ที่ได้ไปลงเก็บข้อมูลข้อมูลของ คนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่ จำนวน 40 คน โดยตรวจสอบ เครือญาติ พยาน และเอกสารแสดงตัวตนเท่าที่มี สำรวจข้อมูล สอบประวัติ บันทึกข้อมูลฝังเครือญาติ ถ่ายภาพ และออกหนังสือรับรองการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ของเครือข่ายคนไทยพลัดถิ่น ซึ่งถือเป็นเอกสารเบื้องต้น ก่อนการสำรวจข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ -2 มีนาคม 2562 ณ วัดตโปธาราม อำเภอมือง จังหวัดระนอง และระหว่าง วันที่ 2-8 มิถุนายน 2562 ณ หอประชุมองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดระนอง อำเภอมือง จังหวัดระนอง ได้สำรวจ ข้อมูลเพิ่มเติมและยื่นเอกสารต่อเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ เพื่อบันทึกข้อมูลกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นเข้าสู่ระบบการพิจารณา ปี 2562 โดยสามารถบันทึกข้อมูลของคนไทยพลัดถิ่น จำนวนรวมทั้งสิ้น 112 ราย การดำเนินการดังกล่าว ส่งผลให้กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นสามารถเข้าใจเรื่องสิทธิความเป็น พลเมือง และสามารถมาแสดงตัวเพื่อรับการสำรวจและ จัดทำข้อมูลเบื้องต้น และเข้าสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา สิทธิและสถานะบุคคล สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2562 เห็นชอบต่อร่างคำมั่นของไทย ที่จะประกาศในการประชุมระดับสูงว่าด้วยความไว้รัฐ ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ 70 ระหว่างวันที่ 7-11 ตุลาคม 2562 โดยมีสาระสำคัญเป็นการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมือง เพื่อพัฒนากระบวนการแก้ไขปัญหคนไทยพลัดถิ่น ไร้สัญชาติ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นบนพื้นฐานของกฎหมาย และระเบียบที่มีอยู่ และให้ครอบคลุมกลุ่มที่ตกหล่น จากการแก้ไขปัญหในอดีตเนื่องจากช่องทางกฎหมายและ แนวทางปฏิบัติในช่วงที่ผ่านมา

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

5.7) กิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ประจำปี 2562

วันที่ 9 สิงหาคม ของทุกปีเป็นวันชนเผ่าพื้นเมืองโลก คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับสมาชิกชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย และองค์กรภาคีเครือข่าย จัดงาน “วันชนเผ่าพื้นเมือง ประจำปี 2562” ในชื่องาน “ภาษาแม่ ภาษาเรา ภาษาโลก” เพื่อให้เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มคนไทยพลัดถิ่น มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักเกี่ยวกับสิทธิและการคุ้มครองวิถีชีวิตตามประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน และสามารถแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้ ประชาชนทั่วไปสามารถรับรู้และเข้าใจถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มคนไทยพลัดถิ่น ยอมรับถึงความแตกต่างหลากหลายระหว่างเชื้อชาติ ยอมรับความเท่าเทียมกัน ในฐานะเพื่อนมนุษย์ และเข้าใจในความเป็นพหุสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การไม่เลือกปฏิบัติแบ่งเขาแบ่งเรามองคนเป็นคน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้คนทุกเผ่าพันธุ์ ระหว่างวันที่ 8-10 สิงหาคม 2562 ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ กว่า 36 กลุ่ม เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1) การเปิดพื้นที่แสดงออกทางวัฒนธรรมชนเผ่า โดยมีการรณรงค์เผยแพร่วัฒนธรรมของชนเผ่าต่าง ๆ การประกวดชุดประจำเผ่า เพื่อสร้างความภาคภูมิใจ และการแสดงอัตลักษณ์ในการแต่งตัวของแต่ละเผ่า การแสดงละครสั้นของกลุ่มเยาวชนต้นกล้าชนเผ่าพื้นเมืองที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาท้องถิ่น

2) การจัดเวทีวิชาการในประเด็นที่สนใจร่วมกัน อาทิ ภาษาชนเผ่าพื้นเมืองที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ชุมชน การจัดการที่ดินบรรพบุรุษและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ การจัดการระบบไร่นาหมุนเวียนและความมั่นคงทางอาหาร ผ่ากับผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมือง และมีการเสวนา เรื่อง “ชนเผ่าพื้นเมือง: การยกระดับมติคณะรัฐมนตรี แนวนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตกะเหรี่ยงและชาวเลสู่การพัฒนากฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตชาติพันธุ์” และมีการเสวนา หัวข้อ “ตัวตนชนเผ่าพื้นเมืองและการยกระดับมติคณะรัฐมนตรี แนวนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตกะเหรี่ยงและชาวเล”

3) การจัดนิทรรศการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และส่วนราชการอื่น ๆ ให้คำปรึกษาด้านสิทธิมนุษยชน และรับเรื่องร้องเรียน ปัญหาสถานะบุคคล ซึ่งมีกลุ่มผู้มีปัญหาสถานะได้ยื่นเรื่องเพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่ได้จากการจัดกิจกรรม ดังนี้

1) ขอให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประกาศเขตมรดกโลกในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน การฟื้นฟูวิถีชีวิตชนเผ่าพื้นเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล และกะเหรี่ยงโดยการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการร่างกฎหมายและตั้งคณะทำงานเพื่อคุ้มครองพื้นที่ทางวัฒนธรรม

2) ขอให้ยุติการทำเหมืองแร่ถ่านหินที่อมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และให้เร่งติดตามและคลี่คลายคดีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีต่อชนเผ่าพื้นเมือง และให้มีการเยียวยาครอบครัวของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนชนเผ่าอย่างเป็นรูปธรรม

3) กรณีการฟื้นฟูวิถีชีวิตชนเผ่าพื้นเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล และกะเหรี่ยง มีข้อเสนอที่สำคัญ อาทิ การคุ้มครองพื้นที่ทางจิตวิญญาณ โดยจัดตั้งกลไกการทำงานโดยความร่วมมือของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทยและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชนเผ่าพื้นเมืองและเร่งรัดดำเนินการส่งเสริมพื้นที่นำร่องเรื่องเขตวัฒนธรรมพิเศษหรือเขตคุ้มครองทางวัฒนธรรมและโฉนดชุมชน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน และ 7 สิงหาคม 2553 ให้เกิดรูปธรรมที่เน้นความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของชนเผ่าพื้นเมือง ขอให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการเรื่องเอกสารสิทธิในพื้นที่ดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล เพื่อให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิตและเร่งรัดติดตามและคลี่คลายคดีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีต่อชนเผ่าพื้นเมือง และ

ขอให้มีการเยียวยาครอบครัวของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เช่น ฝ่าอย่างป็นรูปธรรม

6) จัดให้มีศูนย์กลางการบูรณาการและการเรียนรู้ ด้านสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกับเครือข่ายเพื่อให้เกิดพลังในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาค จึงได้จัดตั้งศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ในภูมิภาคร่วมกับสถาบันการศึกษา จำนวน 6 แห่ง ดังนี้

1) ศูนย์ประสานงานสิทธิมนุษยชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดตั้งร่วมกับคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดตั้งร่วมกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคตะวันออก จัดตั้งร่วมกับคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคใต้ จัดตั้งร่วมกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

5) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคเหนือ จัดตั้งร่วมกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคตะวันตก จัดตั้งร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

โดยมีภารกิจในการร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการระดมพลังภาคีเครือข่ายสิทธิมนุษยชน เพื่อปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ดังนั้น เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการส่งเสริม คุ้มครอง และ

สร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน และชุมชนในพื้นที่ ตลอดจนเป็นการระดมความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานร่วมกับเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งในส่วนองภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ในปิงปประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่สรุปได้ดังนี้

1) กิจกรรมการสัมมนาเพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ทั้ง 6 แห่งทั่วประเทศ ดำเนินการกิจกรรมแล้วเสร็จ ระหว่างวันที่ 23-24 พฤษภาคม 2562 ณ โรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น

2) กิจกรรมการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจัดสัมมนาวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนและลงพื้นที่กรณีศึกษา: โครงการศึกษาแม่น้ำโขงกับการพัฒนานิเวศวัฒนธรรมชุมชนริมโขง เพื่อส่งเสริมให้สถาบันวิชาการในท้องถิ่นเป็นที่พึ่งของชุมชนและเพื่อการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ดำเนินการกิจกรรมแล้วเสร็จระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม -3 มิถุนายน 2562

3) กิจกรรมสัมมนาวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคตะวันตก: บทบาทครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา กับการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน” เพื่อส่งเสริมให้สถาบันวิชาการในท้องถิ่นเป็นที่พึ่งของชุมชน และเพื่อการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ดำเนินการกิจกรรมแล้วเสร็จระหว่างวันที่ 6-7 มิถุนายน 2562 ณ โรงแรมเมธาวลัย จังหวัดเพชรบุรี

4) การจัดสัมมนาวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคใต้: สิทธิชุมชนและสิทธิในที่ดินทำกิน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับประชาชนและนิสิตนักศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิชุมชนและสิทธิในที่ดินทำกิน ดำเนินการกิจกรรมแล้วเสร็จ เมื่อวันที่

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

14 มิถุนายน 2562 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

5) กิจกรรมการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออก โดยการจัดค่ายเยาวชนส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่และนิสิต นักศึกษา ระหว่างวันที่ 26-28 มิถุนายน 2562 ณ โรงแรมโอโยราแกรนด์ พัทยาใต้ จังหวัดชลบุรี

3.1.6 การศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 27 (1) ได้บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 26 ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับบุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนในการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงดำเนินการให้ความช่วยเหลือหรือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วย โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในหลายด้าน ดังนี้

- เพื่อสนับสนุนการจัดทำรายงานการตรวจเรื่องร้องเรียน
- เพื่อสนับสนุนการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
- เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ
- เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สังคม/ภาคส่วนต่าง ๆ เคารพสิทธิมนุษยชน
- เพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institution: TDRI) ศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กรภายใต้แผนบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม จำนวน 1 เรื่อง คือ **เรื่อง แนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย: กรณีแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมสัตว์ปีก**

1) สารัตถะของเนื้อหา และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยฯ ได้นำความเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาประมวลกับข้อมูลที่ได้จากการสอบถามและสัมภาษณ์ทั้งเชิงกลุ่ม (focus group) และเชิงบุคคล ซึ่งได้ปรับ/ประยุกต์จากเครื่องมือการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence: HRDD) และการรับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2562 ณ ห้องประชุมอาคารเคยูโฮม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร

เนื้อหาของรายงานฉบับสมบูรณ์ (final report) นำเสนอเป็น 5 ส่วนหลัก ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัญหาและขั้นตอนการศึกษา

1) อุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทยพึ่งพาแรงงานข้ามชาติเป็นสำคัญ ทำให้การจัดการต่าง ๆ ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังเนื่องจากจะมีผลกระทบ หรือเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่าง ๆ

2) การทบทวนรายงานการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งนำเสนอสถานการณ์การละเมิดสิทธิของแรงงานในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกของไทย พบว่า เหตุการณ์ความขัดแย้งในกรณีของแรงงานข้ามชาติกับอุตสาหกรรมสัตว์ปีกของไทยหลัก ๆ เกิดขึ้นในเดือนตุลาคม 2558 จำนวน 2 เหตุการณ์ คือ กรณีแรงงานสัญชาติเมียนมากับโรงงานไก่เนื้อในจังหวัดนครราชสีมาประท้วง (เรื่องการจ่ายเงิน และการใช้แบ่งทานาคา) และกรณีแรงงานในฟาร์มไก่ (ปกปิดชื่อ) จังหวัดลพบุรี และต่อมาในเดือน

พฤศจิกายน 2558 องค์การพัฒนาเอกชนต่างประเทศ ได้แก่ Swedwatch และ Finnwatch ได้นำเสนอรายงานการละเมิดสิทธิแรงงานในโรงงานผลิตไก่เนื้อของประเทศไทย

3) มีการนำเสนอรายงานการละเมิดสิทธิแรงงานฯ ดังกล่าวเผยแพร่ผ่านสื่อ ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์และการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคม เช่นเดียวกับสถานการณ์ของธุรกิจประมงก็พบว่า มีการสั่งห้ามการนำเข้าและการลดลงของยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไก่เนื้อจากประเทศไทยในตลาดของประเทศต่าง ๆ อาทิ สหภาพยุโรป เยอรมนี สวีเดน และฟินแลนด์ แม้ว่าจะไม่มีดำเนินการดำเนินมาตรการของรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ อย่างเป็นทางการก็ตาม

4) เป้าหมายและการออกแบบกระบวนการที่นำมาใช้ในการศึกษา คือ (4.1) การเน้นการสานสร้างความเข้าใจในสังคม และ (4.2) การลดจุดอ่อนการศึกษาในอดีตที่ยังมีการสำรวจข้อมูลไม่รอบด้าน หรืออาจจะครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มเท่านั้น

ส่วนที่ 2 อุตสาหกรรมสัตว์ปีกกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน

1) อุตสาหกรรมสัตว์ปีกเป็นอุตสาหกรรมปศุสัตว์ที่ใหญ่ที่สุดของไทย มีปัจจัยความสำเร็จในช่วงที่ผ่านมา โดย (1.1) การปรับรูปแบบไปสู่การเป็นฟาร์มขนาดใหญ่มากยิ่งขึ้น (1.2) การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและการลงทุนส่งเสริมโดยธุรกิจขนาดใหญ่ และ (1.3) การปรับตัวเพื่อให้สินค้าของอุตสาหกรรมเป็นที่ยอมรับในระดับโลก

2) ที่ผ่านมามีอุตสาหกรรมสัตว์ปีกเผชิญความท้าทายต่าง ๆ มาโดยตลอด แต่ก็มีปรับตัว/พัฒนารูปแบบการผลิตในอุตสาหกรรมอยู่ตลอดเวลา โดยหลังจากที่เผชิญกับวิกฤตไข้หวัดนกกระบาดในเอเชีย เมื่อปี 2548 อุตสาหกรรมสัตว์ปีกในประเทศไทยได้นำระบบฟาร์มแบบปิด (compartment) มาใช้ในกระบวนการผลิตเป็นรายแรกของโลก นอกจากนั้นยังนำระบบความปลอดภัยทางชีวอนามัย (biosecurity) มาใช้เป็นมาตรการสำคัญจนทำให้ผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกของประเทศไทยได้รับการยอมรับจากทั่วโลก โดยประเทศไทยเป็นผู้ส่งออก

ผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกมากที่สุดเป็นอันดับที่ 4 ของโลก และเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกแปรรูปมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ของโลก ซึ่งประเทศต่าง ๆ ในสหภาพยุโรปเป็นทั้งคู่ค้า และคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากส่วนหนึ่งทำการค้าขายกันภายในภูมิภาคเป็นหลัก

3) หลังจากวิกฤติการณ์ในช่วงปี 2558-2559 อุตสาหกรรมสัตว์ปีกมีความเคลื่อนไหว โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับแรงงานโดยทั่วไป และแรงงานข้ามชาติทั้งในเชิงบวกและลบ ที่สำคัญ อาทิ (3.1) การกำหนดรูปแบบการปฏิบัติที่ดีด้านแรงงาน (Good Labor Practice: GLP) โดยการทำบันทึกความเข้าใจร่วม (MoU) ระหว่างกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมปศุสัตว์ และสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทยเพื่อยกระดับการคุ้มครองแรงงานในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย (3.2) การแสดงออกของผู้ประกอบการในการเสนอแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเก็บสะสมวันหยุด และการนับเวลาพักจาก 2 เป็น 4 ชั่วโมง เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการผลิต (แบบฟาร์มปิด) ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีควมคืบหน้าในการดำเนินการแต่อย่างใด (3.3) การกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงมากขึ้นแก่แรงงานข้ามชาติที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย (ทำให้แรงงานบางส่วนเดินทางกลับประเทศต้นทาง) และ (3.4) การเปิดศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service: OSS) ทำให้แรงงานข้ามชาติที่เดินทางมายังประเทศไทยโดยส่วนใหญ่ได้รับการขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย และสามารถติดตามตรวจสอบได้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

ส่วนที่ 3 ช่องว่างทางกติกาในการกำกับดูแล

1) หลักการสิทธิมนุษยชนสากลส่วนใหญ่เป็นหลักปฏิบัติแบบทั่วไป และมีได้มีสภาพบังคับในตัวเอง นอกจากนั้นระบบการบังคับใช้กฎหมายภายนอกและภายในของประเทศไทยก็มีลักษณะทวินิยม (dualism) ซึ่งการผูกพันใด ๆ ของกฎหมายหรือข้อตกลงระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นและมีกระบวนการติดตาม บังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยการแก้ไขการตรา การบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศก่อนโดยเบื้องต้น

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

2) ประเทศไทยให้สัตยาบันในสนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนจำนวน 7 ฉบับ (จากทั้งหมด 9 ฉบับ) โดยสนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชน 2 ฉบับ ที่ประเทศไทยยังไม่เป็นภาคี (ไม่ให้สัตยาบัน และ/หรือภาคยานุวัติสาร) คือ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance: CPED) และอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว (Convention on the Protection of the Rights of Migrant Workers and Members of Their Families: ICRMW) ขณะที่ได้ให้สัตยาบันกับอนุสัญญาพื้นฐานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) จำนวน 19 ฉบับ จากทั้งหมด 189 ฉบับ ยกเว้นอนุสัญญาว่าด้วยเสรีภาพการรวมกลุ่ม นอกจากนี้ยังนำหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UNGP) มาปรับใช้ในการดำเนินงานของภาคส่วนต่าง ๆ แต่ทว่ายังไม่สามารถประกาศแผนปฏิบัติการแห่งชาติด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (NAP) ได้แต่อย่างใด⁴

3) โดยหลักการพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดว่าแรงงานข้ามชาติย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิเทียบเท่ากับแรงงานไทย เว้นแต่มีกฎหมายอื่นที่ระบุการปฏิบัติโดยจำเพาะแตกต่างออกไป

4) มาตรฐานสินค้าด้านแรงงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ แม้ว่าจะเป็นมาตรฐานโดยสมัครใจ แต่ผู้ผลิตสินค้าสัตว์ปีกส่งออกในประเทศไทยจะอยู่ในลักษณะ “การจำต้องปฏิบัติตามโดยปริยาย” เนื่องจากการเรียกร้องของผู้ซื้อและกลไกทางการตลาดในต่างประเทศรวมถึงกรมปศุสัตว์

5) การสำรวจการแก้ไขปัญหาละเมิดหลักการสิทธิมนุษยชนสากลที่ถูกอ้างถึงในการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานในมิติต่าง ๆ

เกือบทั้งหมด ยกเว้นการจัดทำสัญญาจ้างในภาษาที่ลูกจ้างสามารถเข้าใจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาแม่ของลูกจ้างนั้น ๆ ในขณะที่ยังมีข้อพิพาทเรื่องระบบการนับเวลาการทำงานของแรงงานในฟาร์มและการสะสมวันหยุด

6) การตรวจสอบมาตรการการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) สำหรับไก่เนื้อ (GAP Broiler) พบว่า ยังไม่ระบุประเด็นแรงงานภาคบังคับและเสรีภาพในการรวมกลุ่ม ในขณะที่สำหรับรูปแบบการปฏิบัติที่ดีด้านแรงงาน (GLP) สำหรับสัตว์ปีกทั่วไป (GLP Poultry) ระบุประเด็นแรงงานภาคบังคับและเสรีภาพในการรวมกลุ่ม ส่วน GAP สำหรับสัตว์ปีกอื่น ๆ ระบุเฉพาะประเด็นความปลอดภัยทางชีวอนามัย (biosecurity) เท่านั้น

7) ประเทศผู้ผลิตชั้นนำในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกโลกในลักษณะเดียวกับประเทศไทย อาทิ บราซิล เยอรมนี และสวีเดน ต่างมีบริบททางสังคมและเศรษฐกิจที่แตกต่าง (เช่น ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานขณะที่บราซิลมีคนตกงานจำนวนมาก)

8) บริการด้านสาธารณสุขและการศึกษาของไทยเป็นไปตามสถานการณ์การเข้าเมือง ขณะที่ในหลายกรณีประเทศคู่แข่งกำหนดให้บริการสาธารณสุขของประเทศเป็นสิทธิแบบถ้วนหน้า

9) กระบวนการขอเอกสารเพื่อเข้าเมืองของประเทศไทย ยังใช้ระบบกระดาษ ในขณะที่ในหลาย ๆ ประเทศ (อาทิ สวีเดน และประเทศในสหภาพยุโรป) เปลี่ยนเป็นระบบออนไลน์แล้ว

10) กฎหมายไทยยังไม่นำระบบชั่วโมงการเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงาน (on-calling hour) มาใช้ ซึ่งแตกต่างจากในต่างประเทศ (อาทิ สวีเดน) และยังไม่จำแนกความแตกต่างระหว่างการลาป่วย (sick leave) กับการลาเนื่องจากประสบอุบัติเหตุ (disability leave)

4 ขณะที่ศึกษาวิจัย แต่ ณ ปีงบประมาณ 2562 มีการประกาศใช้แผนปฏิบัติการแห่งชาติด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (NAP) แล้ว

ส่วนที่ 4 การกำกับดูแลในทางปฏิบัติ บทเรียนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การนำเสนอในส่วนนี้แสดง (1) เนื้อหาประมวลสรุปจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม และการจัดการประชุมรับฟังผลการศึกษาและระดมความคิดเห็นโครงการแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมสัตว์ปีก เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ศูนย์โฮมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร และ (2) การประมวล/เปรียบเทียบข้อมูลสถิติการตรวจแรงงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ปี 2556-2561 โดยพบว่า ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีกของไทยมีแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก และยังคงพบปัญหากรณีการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน

ส่วนที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ

โดยภาพรวม กฎหมายไทยโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนสากล และมีเพียงบางประเด็นที่ต้องปรับปรุงหรือยังไม่มีมาตรฐานไม่เท่าประเทศคู่แข่ง ในขณะที่ยังมีปัญหาหลัก คือ การปฏิบัติของภาคธุรกิจ และการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของแรงงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น โครงการศึกษาวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงหรือการจัดทำกฎหมาย/กฎ/ระเบียบ/ประกาศต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการเชื่อมโยงโครงสร้างของกฎหมายเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติเป็นสำคัญ

2) การขับเคลื่อนผลงานการศึกษารายงานสู่สังคม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ขับเคลื่อนผลงานการศึกษารายงานด้านสิทธิมนุษยชนให้องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่สนใจ รับทราบและนำผลการศึกษารายงานไปใช้ประโยชน์ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ (1) โครงการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่เรื่อง “การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนของชุมชนประมงพื้นที่อ่าวปัตตานี” (2) โครงการศึกษาวิจัยความเชื่อมโยงระหว่างสิทธิชุมชนกับทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ (3) โครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายหรือมาตรการเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของผู้สูงอายุ เผยแพร่สร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน โดยการนำเสนอผลการศึกษารายงานต่อหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี อุบลราชธานี และสตูล ศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุ จังหวัดสุพรรณบุรี ศูนย์ยุติธรรมชุมชนในเขตจังหวัดภาคกลาง ภายใต้สังกัดสำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ณ จังหวัดเพชรบุรี และต่อหน่วยงานภาควิชาการ และองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ กลุ่มผู้สูงอายุไร้รัฐไร้สัญชาติ จังหวัดเชียงราย และเชียงใหม่ สถาบันการศึกษาที่จัดทำบันทึกความเข้าใจร่วม (MOU) กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในจังหวัดขอนแก่น เพชรบุรี สงขลา และชลบุรี และนักวิชาการเครือข่ายคนพิการ จังหวัดนครปฐม

3.1.7 การส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการความสัมพันธ์และความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ หน่วยงานของสหประชาชาติ และองค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ ตลอดจนหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของต่างประเทศสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ความร่วมมือกับคณะกรรมการประจำสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน (Treaty bodies) และสถาบันสิทธิมนุษยชนในระดับต่าง ๆ

1) ความร่วมมือด้านการจัดทำรายงานการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย รวมถึงให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ทำให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนให้ดียิ่งขึ้น ในปี 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำรายงานคู่ขนานตามพันธกรณีระหว่างประเทศ จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

1.1) รายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: CERD) โดยมีเนื้อหาในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- พัฒนาการเชิงบวกที่สำคัญของไทยเกี่ยวกับมาตรการทั่วไปในการปฏิบัติตามอนุสัญญา CERD เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 และมาตรา 70 ที่บัญญัติถึงความเสมอภาคของบุคคล และการส่งเสริมรวมถึงให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2557-2561 ที่ได้กำหนดแผนของกลุ่มผู้ไร้รัฐ กลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มผู้แสวงหาที่พักพิงหรือผู้หนีภัยการสู้รบไว้เป็นการเฉพาะ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2559 ที่ได้อนุมัติแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและคนไร้รัฐในประเทศไทย และการถอนข้อสงวน ข้อ 4 ของอนุสัญญา CERD เรื่อง การประณามการโฆษณาชวนเชื่อ การเผยแพร่ความคิดและการกระทำที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับความเหนือกว่าทางเชื้อชาติ

- สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุไร้สัญชาติและกลุ่มคนไร้สัญชาติที่ไม่ได้เกิดในราชอาณาจักร แต่มีความกลมกลืนกับสังคมไทย และปัญหาการถูกจำหน่ายรายชื่อและรายการบุคคลทางทะเบียนราษฎรของชาวบ้านในอำเภอแม่แตงและอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

- สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย เช่น กลุ่มชาติพันธุ์กระเหรี่ยงและชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมบนพื้นที่สูงของประเทศไทย โดยเฉพาะทางภาคเหนือและภาคตะวันตกที่ได้รับผลกระทบต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมอันเป็นผลจากการประกาศเขตป่าสงวนและเขตอุทยานทับซ้อนที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน กลุ่มชนเผ่ามณีในจังหวัดตรัง พัทลุง และสตูลที่ประสบปัญหาการใช้ชีวิตและความเป็นอยู่หลายด้าน เช่น แหล่งอาหารไม่เพียงพอต่อการยังชีพและการไม่มีสถานะทางทะเบียนจึงทำให้ไม่ได้รับสวัสดิการจากภาครัฐ

- สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของกลุ่มคนไทยเชื้อสายมลายู เช่น การมักถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐสงสัยว่าให้การสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมในขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ปัญหาการถูกทรมานโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปัญหาการไร้สัญชาติในพื้นที่ดังกล่าว อันเนื่องมาจากการตรวจสอบของทางราชการที่ไม่แจ้งเกิด การถูกทอดทิ้งและการขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการรับรองสถานะทางทะเบียน

- สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของกลุ่มแรงงานข้ามชาติ เช่น ปัญหาการค้ามนุษย์และปัญหาเด็กที่เป็นบุตรของแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยไม่ถูกกฎหมาย ที่อาจมีความเสี่ยงที่จะกลายเป็นเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ

- สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้อพยพผู้แสวงหาที่พักพิง เช่น ผลกระทบจากการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของชาวโรฮิงจาจากเมียนมาและบังกลาเทศที่เข้าเมืองโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ปัญหาความแออัดของชาวโรฮิงจาที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในห้องกักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และปัญหาเด็กผู้อพยพที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเนื่องจากเดินทางมากับบิดามารดา

- ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีต่อรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้น เช่น การพิจารณาสำรวจจำนวนผู้สูงอายุไร้สัญชาติและคนไร้สัญชาติที่ไม่ได้เกิดในราชอาณาจักร แต่มีความกลมกลืนกับสังคมไทย การเร่งตรวจสอบสาเหตุของการจำหน่ายชื่อบุคคลออกจากทะเบียนราษฎร การทำความเข้าใจกับคนไทยพลัดถิ่นเกี่ยวกับกระบวนการยื่นคำขอคืนสัญชาติตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 การยุติการจับกุมกลุ่มชาติพันธุ์กระเหรี่ยงและชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม การเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้ชาวมานีได้เข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ ตามแนวทางของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี 2553 เรื่องการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกระเหรี่ยงและเมื่อเดือนสิงหาคม 2553 เรื่องการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล การติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐต่อคนไทยเชื้อสายมลายูให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย

อย่างเคร่งครัด การทบทวนการประกาศใช้พระราชบัญญัติ กฎอัยการศึก พุทธศักราช 2457 และพระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยควรบังคับใช้เท่าที่จำเป็น และในระยะเวลาที่จำกัดเท่านั้น การส่งเสริมให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่ป้องกันการลักลอบนำแรงงาน จากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานในประเทศไทย อย่างไม่ถูกต้อง การเร่งพิจารณากระบวนการคัดกรองคนเข้าเมือง ผิดกฎหมายตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560 และการพิจารณาแก้ไขปัญหาคาความแออัดของ ห้องกักและจัดให้มีระบบการรักษาพยาบาลผู้ต้องกัก ที่เจ็บป่วยอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2561 คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม ต่อร่างรายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญา CERD เพื่อจะได้ดำเนินการปรับปรุงร่างรายงานดังกล่าวตาม ความเห็นที่ได้จากการสัมมนาก่อนส่งให้คณะกรรมการ ประจำอนุสัญญา CERD พิจารณาควบคู่กับรายงาน ที่จัดทำโดยรัฐบาลต่อไป

1.2) รายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child-CRC) ประกอบด้วยเนื้อหาที่สำคัญ ดังนี้

- มาตรการทั่วไปเพื่อรองรับการดำเนินการ ตามอนุสัญญา CRC เช่น แผนปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์คุ้มครองเด็ก แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน แห่งชาติ ความคืบหน้าการแก้ไขอายุขั้นต่ำในการสมรส และอายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญา ร่างพระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. และกลไกการทำงานของคณะกรรมการ ตามมาตรา 14 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

- สิทธิพลเมือง เช่น การขอสถานะหรือสัญชาติ ของเด็กไร้รัฐ การจดทะเบียนเกิดของเด็กกลุ่มเสี่ยง มาตรการป้องกันหรือลดการเสียชีวิตของเด็กจากการ จมน้ำและอุบัติเหตุจราจร สถานการณ์เด็กที่ถูกกระทำ รุนแรง ระบบการให้ความคุ้มครองเด็กที่ถูกกระทำรุนแรง

ในสถานการณ์ต่าง ๆ และกลไกการติดตามดูแลเด็ก ในครอบครัว รวมทั้งการให้ความรู้เรื่องการสร้างวินัย เชิงบวกแก่ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษา

- สภาพแวดล้อมทางครอบครัว เช่น การส่งเสริมให้ พ่อแม่ตระหนักถึงความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูลูก มาตรการช่วยเหลือครอบครัวยากจนให้สามารถ เลี้ยงดูเด็กได้ และการจัดหาครอบครัวทดแทนให้แก่ เด็กที่ถูกทอดทิ้งรวมถึงแนวทางการตรวจสอบ ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานของสถาบันที่ให้การดูแลทางเลือกแก่เด็ก

- สุขภาพและสวัสดิการ เช่น การได้รับโภชนาการ ไม่เพียงพอของเด็กบางกลุ่มในบางพื้นที่ การเข้าถึง การศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียน ปัญหาเด็กออกจาก โรงเรียนกลางคัน การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การเข้าถึงการศึกษาของเด็กพิการ ปัญหาเด็กพิการ ที่ไม่มีสัญชาติไทยไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐได้ สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เด็กติดสารเสพติด และระบบประกันสุขภาพสำหรับแรงงานข้ามชาติ (เด็ก)

- มาตรการคุ้มครองพิเศษสำหรับเด็ก เช่น ปัญหาเด็กผู้อพยพที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาเด็ก ที่เป็นบุตรของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานในประเทศไทย ปัญหาเด็กเร่ร่อน เด็กในกระบวนการยุติธรรม เด็กที่ได้รับ ผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ปัญหาเด็กติดเกม กีฬามวยไทย ในเด็ก ปัญหาการขลิบอวัยวะเพศหญิงของเด็กหญิง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การค้าประเวณีเด็ก การท่องเที่ยวทางเพศในเด็กชาย และการแต่งงาน ของเด็ก (child marriage)

นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและภาคประชาสังคม จำนวน 2 ครั้ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการรับฟัง ความคิดเห็นดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงร่างรายงาน คู่ขนานก่อนส่งให้คณะกรรมการประจำอนุสัญญา CERD พิจารณาควบคู่กับรายงานที่จัดทำโดยรัฐบาลต่อไป

2) ความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเทศต่าง ๆ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้บริหารและบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เข้าร่วมประชุมตามกรอบความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมความร่วมมือกับพันธมิตรในเวทีระหว่างประเทศ ทั้งในกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับต่าง ๆ กลไกด้านสิทธิมนุษยชนของอาเซียนและหน่วยงานของสหประชาชาติเพื่อติดตามพัฒนาการที่สำคัญด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนตัวอย่างที่ดีในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนในประเด็นสำคัญที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน สรุปได้ดังนี้

2.1) ความร่วมมือกับพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Global Alliance of National Human Rights Institutions: GANHRI) โดยมีการประชุมที่สำคัญประกอบด้วย

• การประชุม GANHRI General Meeting

การประชุมประจำปีตามกรอบความร่วมมือกับพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Global Alliance of National Human Rights Institutions: GANHRI) เมื่อวันที่ 5-6 มีนาคม 2562 ณ สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส มีสาระสำคัญ ได้แก่ การรับรองการแก้ไขธรรมนูญของ GANHRI การรายงานผลการดำเนินงานของ GANHRI ในรอบปีที่ผ่านมา การรับรองสมาชิกแทนสมาชิกที่หมดวาระ รวมทั้งการเลือกตั้งประธานและเลขานุการของ GANHRI เพื่อทำหน้าที่ในวาระ 3 ปีข้างหน้า การรับทราบรายงานผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการว่าด้วยการประเมินสถานะ (Sub-Committee on Accreditation: SCA) ในรอบปีที่ผ่านมา และเป็นเวทีการพิจารณาวาระต่าง ๆ ที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

• การประชุม GANHRI Annual Conference

การประชุมประจำปี 2562 ของ GANHRI ในหัวข้อ “บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการส่งเสริมการนำข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัยเป็นระเบียบและปกติไปปฏิบัติใช้โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและมิติทางเพศของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ตลอดจนการติดตามประเมินผลและทบทวนข้อตกลงดังกล่าว” เนื่องจากปัจจุบันการโยกย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ ซึ่งมีจำนวนประชากรอพยพย้ายถิ่นข้ามประเทศขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาที่มีความซับซ้อน ส่งผลกระทบต่อทุกประเทศทั่วโลก โดยที่ประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถจัดการได้โดยลำพัง

รวมทั้งการติดตามความก้าวหน้าของรัฐบาลในการดำเนินการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้ง 23 ข้อของข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ (High-Level Intergovernmental Conference to Adopt The Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration: GCM) การสร้างความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการทำงานร่วมกันของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับภูมิภาค ตลอดจนบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเวทีโลกเพื่อพิจารณาประเด็นการโยกย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ และที่การร่วมกันจัดทำแถลงการณ์สุดท้ายเพื่อแสดงเจตนารมณ์และความมุ่งมั่นของสมาชิก GANHRI ต่อการสนับสนุนให้เกิดการนำไปปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ยังมีการประชุมเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่

1) การประชุมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยบทบาทหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการป้องกันสภาวะการณ์อันจะนำไปสู่การพลัดถิ่นภายในประเทศ (Workshop on the role of National Human Rights Institutions in preventing conditions leading to internal displacement) จัดขึ้นโดยความร่วมมือของ GANHRI UNHCR และ OHCHR ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ

การรวบรวมข้อมูลแนวปฏิบัติในการจัดการปัญหาการพลัดถิ่นภายในประเทศต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อประกอบจัดทำรายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษ (Special Rapporteur) ด้านสิทธิมนุษยชนของผู้พลัดถิ่น

2) การประชุมกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในแต่ละภูมิภาค ประกอบด้วย APF (Asia Pacific Forum) ENNHRI (European Network of National Human Rights Institutions) NANHRI (Network of African National Human Rights Institutions) และ RINDHCA (The Network of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights in the American Continent) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้รับทราบผลการดำเนินงานในช่วงครึ่งปีที่ผ่านมา และดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก

3) การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิสตรีเพื่อพิจารณาบทบาทรอบทิศทางของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั่วโลกที่ได้ร่วมกันลงนามรับรองในปฏิญญาอัมมาน (Amman Declaration) เมื่อปี 2555 ที่จะให้ความสำคัญและบูรณาการประเด็นสิทธิมนุษยชนของสตรีในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การประชุมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากทุกภูมิภาคมาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวทางการริเริ่มดำเนินการ ปัญหาอุปสรรคหรือข้อท้าทายที่ยังเหลืออยู่ และบทเรียนที่ตนได้รับตลอดจนการร่วมกันรวบรวมแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมสิทธิสตรีและสิทธิเด็กด้วยการดำเนินการภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีสภายใต้ 3 ประเด็นหลัก คือ 1) กลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมสิทธิสตรี 2) กลยุทธ์เพื่อการคุ้มครองสิทธิสตรี และ 3) การสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรมภายในสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเรื่องสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก

ประโยชน์ที่ได้รับ

1) การร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวทางการริเริ่มดำเนินการ ปัญหาอุปสรรคและการรวบรวมแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมสิทธิสตรีและสิทธิเด็กด้วยการดำเนินการภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีสใน 3 ด้านหลัก คือ การส่งเสริมสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก การคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก และการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรมภายในสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเรื่องสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก

2) การร่วมอภิปรายเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อการปฏิบัติใช้ GCM อย่างมีประสิทธิภาพและรับรองการจัดทำแถลงการณ์สุดท้ายเพื่อแสดงเจตนารมณ์และความมุ่งมั่นของสมาชิก GANHRI ต่อการสนับสนุนให้เกิดการนำ GCM ไปปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรม

3) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตลอดจนองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศอื่น ๆ

4) ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไทยในประเด็นการมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของ GANHRI

5) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถนำแนวปฏิบัติที่ดีจากการประชุมดังกล่าวมาใช้ในการเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ และพัฒนากระบวนการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อไป

2.2) ความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Asia Pacific Forum of National Human Rights Institutions: APF)

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

• การประชุมประจำปี ครั้งที่ 24 และการประชุมใหญ่
ทุก 2 ปี ของ APF ระหว่างวันที่ 3-5 กันยายน 2562
ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขาธิการ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่
เข้าร่วมการประชุมประจำปีของ APF โดยการประชุม
มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ที่เป็นสมาชิกที่มีอำนาจเต็ม (full member) ร่วมกัน
ตัดสินใจเชิงนโยบาย และทบทวนแผน และโครงการต่าง ๆ
ของ APF ในรอบปีที่ผ่านมา รับทราบถึงการตัดสินใจ
ในประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ของ APF รวมถึงเปิดโอกาส
ให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน
ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี สามารถแสดงความคิดเห็นต่อ
ประเด็นต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการเรียนรู้
ประสบการณ์การทำงานที่ดีจากสถาบันสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติอื่น ๆ ในภูมิภาค โดยมีวาระการประชุมที่สำคัญ
ประกอบด้วย

1) การประชุม Forum Councillors เป็นเวที
สำหรับรายงานผลการดำเนินงาน และนำเสนอรายงาน
ประจำปีในรอบปีที่ผ่านมาของประเทศสมาชิก APF
รวมถึงการรายงานความร่วมมือของสมาชิก APF
ในการทำหน้าที่ที่สำคัญในเวทีระหว่างประเทศ

2) การหารือร่วมกันระหว่าง APF กับเครือข่าย
องค์กรพัฒนาเอกชนในภูมิภาคเอเชียว่าด้วยสถาบัน
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (The Asian NGO network
on National Human Rights Institution: ANNI)
โดย ANNI ได้นำเสนอรายงานภาพรวมสถานการณ์
สิทธิมนุษยชนและการทำงานของสถาบันสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ในรอบปีที่ผ่านมา
รวมถึงการนำเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในเรื่องการทำงาน
ของ APF และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาค
เอเชีย-แปซิฟิก โดยเน้นประเด็นเรื่องความร่วมมือ
ในการทำงานร่วมกันระหว่าง APF กับภาคประชาสังคม

3) การนำเสนอผลการดำเนินงานที่เป็นแนวปฏิบัติ
ที่ดี (best practices-highlights for the period of
July 2018-June 2019) ประเด็นท้าทายและการถอด

บทเรียน (major challenge and lessons learnt)
ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิก APF
ช่วงเดือนกรกฎาคม 2561 ถึงเดือนมิถุนายน 2562
ประเด็นท้าทายและการถอดบทเรียนของสถาบัน
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิก APF จำนวน
25 ประเทศ ได้แก่ อัฟกานิสถาน บาห์เรน บังกลาเทศ
อินเดีย อินโดนีเซีย อิรัก จอร์แดน คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน
มาเลเซีย มัลดีฟส์ มองโกเลีย เมียนมาร์ เนปาล
นิวซีแลนด์ โอมาน ปาเลสไตน์ ฟิลิปปินส์ กาตาร์ ซามัว
ศรีลังกา ไทย ติมอร์-เลสเต เกาหลีใต้ และออสเตรเลีย
รวมถึงสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาค
เอเชีย-แปซิฟิกที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ จำนวน 2 ประเทศ
ได้แก่ ฟิจิ และตูวาลู

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้นำเสนอ
ผลการดำเนินงานที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 2 เรื่อง
ได้แก่ เรื่อง “การปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการสมัครงาน
กับบริษัทเอกชน และเรื่องสิทธิในชีวิตและร่างกาย
อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิผู้บริโภค กรณีคัดค้านการต่ออายุ
ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายพาราควอต” รวมถึง
ประเด็นท้าทายและการถอดบทเรียน จำนวน 1 เรื่อง
คือ “เรื่องสิทธิในเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย และสิทธิ
ในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ทหาร
ซ้อมทรมานบุคคลผู้ต้องสงสัยในระหว่างถูกควบคุมตัว”

4) การประชุมใหญ่ทุก 2 ปี ของ APF (2019 Biennial
Conference of the Asia Pacific Forum of National
Human Rights Institutions) การประชุมครั้งนี้เป็นการ
เสวนาภายใต้หัวข้อ “การต่อต้านการสร้างความเกลียดชัง
และการเลือกปฏิบัติ: ศักดิ์ศรีสำหรับทุกคน”
โดยผู้เข้าร่วมการประชุมประกอบด้วยผู้แทนจาก
สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก
หน่วยงานสหประชาชาติ สถานทูต หน่วยงานภาครัฐ
ของเกาหลีใต้ รวมถึงองค์กรภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง
ในการทำงานเกี่ยวกับการต่อต้านการสร้างความเกลียดชัง
และการเลือกปฏิบัติ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แสดง
วิสัยทัศน์และนำเสนอผลการดำเนินงานที่สำคัญ

ให้สถาบันสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ในภูมิภาค รวมทั้งผู้แทนองค์การระหว่างประเทศและภาคประชาสังคมที่เข้าร่วมประชุมได้รับทราบ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนของประเทศอื่น ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานของความร่วมมือระหว่างกันต่อไปในอนาคต

• การประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายความร่วมมือด้านการสื่อสารระหว่างสมาชิก APF (APF Communication Network)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายความร่วมมือด้านการสื่อสารระหว่างสมาชิก APF (APF Communications Network) ซึ่งจัดร่วมกันระหว่าง APF กับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของมองโกเลีย ระหว่างวันที่ 28-30 สิงหาคม 2562 ณ กรุงอุลานบาตอร์ ประเทศมองโกเลีย

การประชุมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งเป็นสมาชิก APF ได้มีโอกาสหารือในประเด็นท้าทายด้านการสื่อสาร (communication challenges) ที่แต่ละสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติที่ดี (best practices) ที่แต่ละสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตอบสนองต่อความท้าทายดังกล่าว และความร่วมมือในการจัดทำเนื้อหาเพื่อใช้สำหรับโครงการแบ่งปันเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมออนไลน์ (a shared social media project)

ประโยชน์ที่ได้รับ

บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานและตัวอย่างที่ดีของการทำงานสื่อสารประเด็นสิทธิมนุษยชนกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านการสื่อสารในสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ได้เรียนรู้สภาพปัญหาในการสื่อสารประเด็นสิทธิมนุษยชนร่วมกับเพื่อนสมาชิก และพัฒนาทักษะที่สำคัญในการทำงานด้านการสื่อสาร รวมถึงการนำเสนอผลงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะถูกคัดเลือกตามความสนใจของสมาชิกเครือข่ายเพื่อสะท้อนถึงความหลากหลายด้านบริบททางวัฒนธรรม แนวทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กรในภูมิภาค นอกจากนี้

ยังได้เรียนรู้จากการถอดบทเรียนของกรณีศึกษาและข้อคำถามต่าง ๆ ผ่านทางแอปพลิเคชัน FUSE เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน

• การประชุมเครือข่ายผู้บริหารระดับสูง (Senior Executive Officers Network: SEOs) ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (APF) ครั้งที่ 7 ระหว่างวันที่ 28-30 มกราคม 2562 ณ กรุงโตเกียว ประเทศกาตาร์

การประชุมมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่างเลขาธิการสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประเทศต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ตลอดจนการนำเสนอข้อเสนอแนะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น แนวทางการพัฒนา การเพิ่มช่องทางการสื่อสาร เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานและพัฒนาสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เข้าร่วมหารือ 3 เวที ได้แก่

1) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภาคประชาสังคม (CSOs) กับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2) การดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากภาครัฐกิจ

3) การเสริมสร้างขีดความสามารถในการทำงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อาทิ ความร่วมมือในอนาคตกรณีปัญหาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชนข้ามพรมแดน การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนของชาวโรฮิงจา แรงงานข้ามชาติ และประเด็นอื่น ๆ ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือทางด้านสิทธิมนุษยชนของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำงานและแนวทางการร่วมมือแก้ปัญหาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ประสบการณ์การทำงานที่ดีในการนำมิติทางเพศไว้ในกระแสหลัก (gender mainstream) ซึ่งมีทั้งมิติการจ้างงานและการคุกคามทางเพศ

2) ได้รวมอภิปรายและรับรองแนวคิดการสร้างกระบวนการต้นแบบในการทำงานที่เรียกว่า SMART (Strategic, Management adept, Achievement-focus, Reasonable and Timely)

3) มีโอกาสนำเสนอแนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายที่เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ของ SEOs

4) ได้รับทราบผลสำเร็จและความท้าทายของการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทยต่าง ๆ ในรอบปีที่ผ่านมา

5) ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในประเด็นที่ SEOs ให้ความสนใจร่วมกัน อาทิ การสร้างสมรรถนะให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้มแข็ง ความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับองค์กรเอกชน การติดตามตรวจสอบและการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ความท้าทายด้านงานบุคลากร การทำงานร่วมกับองค์กรเอกชนและภาคธุรกิจ

6) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอื่น ๆ

7) สามารถนำแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการองค์กรที่ได้รับทราบจากเวทีการประชุมมาประยุกต์ใช้ในการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2.3) กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia National Human Rights Institutions Forum: SEANF)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEANF) เนื่องด้วยตระหนักว่าความร่วมมือดังกล่าวจะเป็นช่องทางในการเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานระหว่างกัน รวมทั้งการสร้าง

เครือข่ายความร่วมมือให้เข้มแข็งเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่ในความสนใจหรือมีผลกระทบร่วมกัน

อันจะทำให้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 SEANF ได้จัดประชุมระดับเจ้าหน้าที่ (Technical Working Group Meeting: TWG) ดังนี้

- **การประชุมระดับเจ้าหน้าที่ (Technical Working Group: TWG) ครั้งที่ 1/2561** ระหว่างวันที่ 24-25 เมษายน 2562 ณ กรุงดิลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต เป็นการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานและกิจกรรมที่สำคัญของสมาชิก SEANF ภายหลังการประชุมประจำปีครั้งที่ 15 ระหว่างวันที่ 13-14 กันยายน 2561 ณ กรุงเทพมหานคร โดยสรุปสาระของการประชุมได้แก่ ความคืบหน้าในการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการถาวรของ SEANF การนำเสนอผลการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการของ SEANF (SEANF Action Plan ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ของ SEANF พ.ศ. 2560-2564 ของสมาชิก SEANF ผลการจัดงานเฉลิมฉลองการครบรอบ 70 ปีวันสิทธิมนุษยชนสากลของประเทศสมาชิก SEANF การนำเสนอในประเด็นว่าด้วยสิทธิของคนพิการและบุคคลหลากหลายทางเพศ การอภิปรายเกี่ยวกับข้อเสนอการพัฒนาศักยภาพและการพัฒนาช่องทางการสื่อสารของ SEANF ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ข้อเสนอการจัดสัมมนาระดับภูมิภาคของ SEANF ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ผลสำเร็จของการไต่สวนระดับชาติของ CHRP ในประเด็นว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แนวทางการปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัยเป็นระเบียบ และปกติ (Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration: GCM) โดยให้มีแผนปฏิบัติการในระดับภูมิภาคและระดับชาติ ความคืบหน้าในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติของฟิลิปปินส์ ข้อเสนอในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “Localising SDGs and NDCs gender equality and related monitoring system/accountability mechanism” ร่วมกับสถาบันราอูลออลเลนเบิร์ก ว่าด้วยกฎหมายสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรมในประเด็น

ว่าด้วยประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

- การประชุมระดับเจ้าหน้าที่ (Technical Working Group-SEANF) ครั้งที่ 2/2562 และการประชุมคู่ขนาน (Side-event Meeting) ระหว่างวันที่ 23-25 กรกฎาคม 2562 ณ กรุงดิลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต

- การประชุมระดับเจ้าหน้าที่ (Technical Working Group-TWG) ครั้งที่ 2/2562 เป็นการหารือที่ต่อเนื่องจากการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ (TWG SEANF) ครั้งที่ 1/2562 โดยมีวาระการประชุมที่สำคัญ ได้แก่ การรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานและกิจกรรมที่สำคัญของสมาชิก SEANF การนำเสนอกรอบแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพและการพัฒนาช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก SEANF การรายงานความคืบหน้าของการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการถาวรของ SEANF กิจกรรมของ SEANF ว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (SEANF Activity on Business and Human Rights) และประเด็นว่าด้วยสิทธิคนพิการ

- การประชุมคู่ขนาน (Side-event Meeting) 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ประสพการณ์ในการจัดการไต่สวนระดับชาติของ CHRP ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” และเรื่อง “ร่างแนวปฏิบัติของ SEANF ว่าด้วยการป้องกันการทรมานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (SEANF Guideline on Torture Prevention in South East Asia) โดยผู้แทนสมาคมป้องกันการทรมาน (Association for the Prevention of Torture-APT) ได้มานำเสนอร่างแนวปฏิบัติของ SEANF ว่าด้วยการป้องกันการทรมานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (SEANF Guideline on Torture Prevention in South East Asia) ที่ได้จัดทำขึ้นโดยความร่วมมือระหว่าง SEANF กับ APT ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาสาระสำคัญและมีข้อเสนอแนะ อาทิ (1) การเน้นให้ความสำคัญและการกำหนดนิยามของคำว่า “ทรมาน” (torture) และ (2) ประเด็นการกำหนดให้การทรมานเป็นความผิดทางอาญา

- การประชุมสมัยพิเศษหรือการประชุมตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดขึ้นโดยสมาชิก SEANF ในปี 2562 จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) และเป้าหมายที่แต่ละประเทศกำหนดขึ้น (Nationally Determined Contributions-NDGs) สู่ระดับท้องถิ่น: ความเท่าเทียมทางเพศ และระบบเฝ้าระวังและกลไกความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง” (Localizing SDGs and NDCs: Gender Equality and Related Monitoring System/Accountability Mechanism) ระหว่างวันที่ 29-30 สิงหาคม 2562 ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ซึ่งการประชุมนี้ได้มีการหารือกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน การพัฒนาที่ยั่งยืนและสิ่งแวดล้อม เน้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนมาสู่การปฏิบัติ รวมทั้งประเด็นการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในการพัฒนาที่ยั่งยืนและสิ่งแวดล้อม และการมีระบบเฝ้าระวังและกลไกความรับผิดชอบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความร่วมมืออย่างเป็นระบบของทุกภาคส่วน ตลอดจนการสร้าง ความเข้มแข็งให้กับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้ส่งผลกระทบในทางบวกต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ที่ได้รับ

ความร่วมมือในกรอบของ SEANF ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนผลการปฏิบัติงานระหว่างสมาชิก SEANF การปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการร่วมกันในเรื่องที่ได้รับ การเห็นชอบร่วมกัน โดยมีประเด็นหลักที่สำคัญที่สุด คือ การจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการถาวรของ SEANF และการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของ SEANF ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ของ SEANF พ.ศ. 2560-2564 ของสมาชิก SEANF ทั้งนี้ ความร่วมมือในกรอบของ SEANF ถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมด รวมทั้ง เป็นการยกระดับมาตรฐานร่วมกันในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาคซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญ ในการร่วมกันแก้ไขหรือดำเนินการต่อปัญหาสิทธิมนุษยชน ที่ข้ามพรมแดนในระดับภูมิภาคต่อไป

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

2.4) ความร่วมมือกับกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน

กลไกการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในอาเซียนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย (1) กลไกหลักคือ คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights-AICHR) และ (2) กลไกเฉพาะเรื่อง ได้แก่ คณะกรรมาธิการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion of the Rights of Women and Children-ACWC) และคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการปฏิบัติให้เป็นไปตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของแรงงานต่างด้าว (ASEAN Committee to Implement the Declaration on the Protection and Promotion of the Rights of Migrant Workers-ACMW) ที่ผ่านมา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ความสำคัญกับความร่วมมือร่วมกับกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน เนื่องจากเป็นเวทีสำคัญที่จะได้มีการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในระดับภูมิภาคร่วมกับกลไกความร่วมมือของรัฐบาลในระดับภูมิภาค เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นในภูมิภาค เช่น องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ และภาควิชาการ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เข้าร่วมประชุมในกรอบความร่วมมือร่วมกับกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน ดังนี้

- การประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับผู้แทนไทยในคณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights: AICHR) และผู้แทนไทยในคณะกรรมาธิการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children: ACWC) ที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานและปัญหาสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย เช่น ปัญหาหมอกควันข้ามแดน (haze) ปัญหาการค้ามนุษย์ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาในระดับอาเซียนและความเป็นไปได้ที่จะร่วมมือกัน

ในกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต ซึ่งการประชุมครั้งนี้ถือเป็นการประชุมครั้งแรกระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้แทนไทยใน AICHR และ ACWC เพื่อสอดคล้องกับวาระที่ประเทศไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน โดยทั้งสองฝ่ายคาดหวังว่าความร่วมมือจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งระหว่างกันในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายต่อไป

- การสัมมนาของ AICHR ว่าด้วยการเข้าถึงความยุติธรรม (AICHR Forum on Access to Justice) การสัมมนาเพื่อปรึกษาหารือในระดับภูมิภาค โดยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษาวิจัยเฉพาะประเด็นในระดับภูมิภาค จำนวน 3 เรื่อง ที่ AICHR ได้ดำเนินการประกอบด้วย (1) “สิทธิในชีวิต: การคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ถูกกลโหดประหารชีวิต” (2) เรื่อง “ความช่วยเหลือทางกฎหมาย” และ (3) “ความยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน เน้นความสำคัญในประเด็นการสอบปากคำเด็กที่ขัดต่อกฎหมาย” ซึ่งเป็นเวทีสำคัญที่ได้มีการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในระดับภูมิภาคที่เกี่ยวกับการประเด็นการเข้าถึงความยุติธรรมในภูมิภาคอาเซียน

- การประชุมหารือระหว่างภูมิภาคของ AICHR ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (AICHR Interregional Dialogue: Sharing Good Practice on Business and Human Rights) เป็นเวทีการประชุมสำคัญที่ได้มีการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในระดับภูมิภาคที่เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคอาเซียนและภูมิภาคอื่นทั่วโลก ขณะเดียวกัน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีผลดำเนินการที่เป็นความก้าวหน้าอย่างยิ่งและเป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีในประเด็นที่เกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชนจำนวนมากที่ได้รับความสนใจจากที่ประชุม

ประโยชน์ที่ได้รับ

ความร่วมมือกับกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียนในปี 2562 เป็นเวทีสำคัญที่ได้มีการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในระดับภูมิภาคที่เกี่ยวกับการประเด็นการเข้าถึงความยุติธรรมในภูมิภาคอาเซียน

และการแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับประเด็นความก้าวหน้าของการดำเนินการตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนทั่วโลก บทบาทของอาเซียนที่เกี่ยวกับหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคอาเซียนและทั่วโลก ความก้าวหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการห่วงโซ่อุปทาน และการตรวจสอบความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนที่รอบด้าน มุมมองที่เกี่ยวกับเพศและธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนและบทบาทของสถาบันควบคุมการลงทุน ความก้าวหน้าของหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนนอกภูมิภาคอาเซียน ข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค และประเด็นที่เกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชน หันส่วนเพื่อการเปลี่ยนแปลง

3.1.8 การบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กร

1) ผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร (ICT)

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และโครงการอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการให้บริการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนี้

1.1) การพัฒนาระบบ/กลไก/บุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดหาครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ดังนี้

- การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนพร้อมอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ เพื่อทดแทนเครื่องเดิมซึ่งจะรองรับระบบปฏิบัติการเทคโนโลยีใหม่ ๆ หลากประเภทที่ผลิต

ออกสู่ตลาดได้ อีกทั้ง หน่วยจัดเก็บข้อมูลและหน่วยความจำ (RAM) ในเครื่องคอมพิวเตอร์เสมือนเครื่องเดิมก็ได้ถูกใช้งานจนเหลือพื้นที่น้อยมาก ไม่สามารถรองรับระบบงานที่จะพัฒนาขึ้นในอนาคตได้ เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายเสมือนที่ได้รับการทดแทนนอกจากจะสามารถรองรับการติดตั้งระบบปฏิบัติการรุ่นใหม่ และรองรับการพัฒนาระบบงานโดยใช้โปรแกรมประยุกต์ที่หลากหลายในปัจจุบัน และยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านความเร็วในการรับส่งข้อมูล และการประมวลผลตลอดจนสามารถปรับการตั้งค่าต่าง ๆ ได้ทำให้มีความยืดหยุ่น ระบบงานต่าง ๆ มีเสถียรภาพรองรับจำนวนผู้ใช้งานได้มากขึ้น

- การจัดหาอุปกรณ์และซอฟต์แวร์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็วทันเวลา สำหรับภารกิจการสื่อสารองค์กรเพื่อติดตามประมวล และวิเคราะห์ข่าว และเผยแพร่มาตรการในการส่งเสริมและการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้สามารถดำเนินงานได้ทันต่อสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในประเทศไทย รวมถึงภารกิจการกลั่นกรองรายงานผลการตรวจสอบหรือพิจารณาและร่างข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติงานให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- การจัดหาเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card Reader) เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการบริการประชาชน ทั้งในส่วนงานรับเรื่องร้องเรียนและงานบริการอื่น ๆ สำหรับการเตรียมความพร้อมสำหรับยกเลิกการใช้เอกสารสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน (No copy) และเพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐผ่านระบบ Linkage Center

1.2) การพัฒนาศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดตั้งศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน ห้องสมุดเฉพาะด้านสิทธิมนุษยชนแห่งแรกของประเทศไทย เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมความรู้และข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะการสื่อสาร

เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย รวมทั้งการนำเสนอผลงานสำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อสาธารณชนอย่างถูกต้องและทั่วถึงที่เปิดให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ให้สามารถมาใช้บริการศึกษาความรู้ สืบค้นข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ด้านสิทธิมนุษยชนให้กับคนไทยได้มากขึ้น และนำข้อมูลความรู้ไปใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องในการปฏิบัติตน ปกป้องสิทธิ ตลอดจนช่วยเหลือเกื้อกูลบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เพื่อให้เราอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและเกิดความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง เพราะเราเชื่อว่าความรู้เป็นพลังสำคัญที่จะช่วยปกป้องสิทธิมนุษยชน ภายในศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน ได้จัดสรรพื้นที่ใช้สอยให้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อผู้มาใช้บริการในการสืบค้นข้อมูล คำแนะนำด้านสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้เพื่อตอบโจทย์ยุคดิจิทัล และนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ได้เปิดให้บริการผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งมีทั้งเว็บไซต์ ไลน์ ยูทูบ และเฟสบุ๊ก ในการกระจายองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ไม่มีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงและสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ตลอด 24 ชั่วโมง

ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชนได้พัฒนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคม/เครือข่าย/โครงการต่าง ๆ เช่น

- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนสุทธานุ สยามบรมราชกุมารี
- เครือข่ายความร่วมมือสารนิเทศด้านกฎหมายและการเมืองการปกครอง (Thai Law Politics)
- โครงการจัดเก็บเอกสารฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection) โครงการภายใต้การพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

- ความร่วมมือด้านการบริหารจัดการห้องสมุด และศูนย์ข้อมูลของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนกับ Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law: RWI

- โครงการระบบสื่อสารออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ทางไกลเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558

ปัจจุบันศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชนมีทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับด้านสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย หนังสือทั่วไป หนังสืออ้างอิง รายงานประจำปี รายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ สารคดีและภาพยนตร์ วารสาร และนิตยสาร และสิ่งพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวนทั้งสิ้น 14,346 รายการ โดยผู้ให้บริการสามารถสืบค้นสารสนเทศได้ผ่านทางเว็บไซต์ ทั้งนี้ สถิติในภาพรวมของศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชนมีรายละเอียด ดังนี้

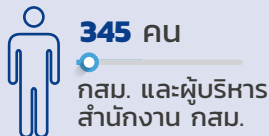
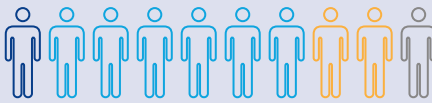
- ผู้เข้าใช้บริการ จำนวน 5,671 คน จำแนกเป็นบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน 3,696 คน คิดเป็นร้อยละ 65 บุคคลทั่วไป จำนวน 1,363 คน คิดเป็นร้อยละ 24 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้บริหาร จำนวน 345 คน ร้อยละ 6 และผู้เยี่ยมชม จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 5 มีผู้เข้าใช้บริการเฉลี่ย 24 คนต่อวัน

- การยืมทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 7,868 รายการ และให้บริการตอบคำถามและสนับสนุนการค้นคว้า จำนวน 1,093 ครั้ง

- ผู้เข้าใช้บริการผ่านเว็บไซต์ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน จำนวน 3,983,290 ครั้ง มีผู้เข้าใช้บริการเฉลี่ย 16,528 ครั้งต่อวัน

- สมาชิกติดตามข่าวสารผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจ ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน www.facebook.com/Nhrclibrary จำนวน 1,579 คน และ @NHRCLibrary จำนวน 167 คน

ผู้ให้บริการศูนย์สารสนเทศฯ
5,671 คน

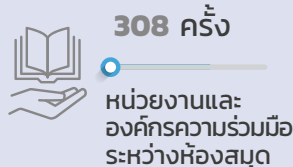
บริการผ่านเว็บไซต์
3,983,290 ครั้ง

บริการตอบคำถาม
และช่วยการค้นคว้า
1,093 ครั้ง

การยืมทรัพยากรสารสนเทศ **7,868 รายการ**

จำนวนทรัพยากรสารสนเทศ **14,346 รายการ**

สิ่งพิมพ์
สำนักงาน กสม.
2,167 รายการ

หนังสือ
10,656 รายการ

วารสาร/นิตยสาร
และหนังสือพิมพ์
114 ชื่อเรื่อง

สื่ออิเล็กทรอนิกส์
519 รายการ

วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย
890 รายการ

@ryv7616j (NHRCLibrary)
ผู้ติดตาม 167 คน

www.facebook.com/Nhrclibrary/
ผู้ติดตาม 1,579 คน

นอกจากนี้ ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชนยังได้มีการจัดกิจกรรมการอบรม และการบรรยายแนะนำศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย

1) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สิทธิส่วนบุคคลในงานห้องสมุดและจดหมายเหตุ” เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลและพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานห้องสมุดและจดหมายเหตุ รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินงานด้านสารสนเทศ และการประสานงานเป็นเครือข่ายระหว่างห้องสมุด รวมทั้งส่งเสริมการใช้บริการศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่รู้จัก โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาจาก 42 หน่วยงาน จำนวน 110 คน

2) การบรรยายและแนะนำศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน จำนวน 13 คณะ 267 คน ดังนี้

- เครือข่ายสิทธิเด็กประเทศไทยในกิจกรรม Girls Take Over จำนวน 60 คน
- อาจารย์และนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จำนวน 16 คน
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 50 คน

บทที่
1

บทที่
2

บทที่
3

บทที่
4

บทที่
5

ภาค
ผนวก

- อาจารย์และนักเรียนจากโรงเรียนนานาชาติคอนคอร์เดีย จำนวน 6 คน
- ข้าราชการในโครงการพัฒนานักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ (มปร.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ จำนวน 2 คน
- ผู้อำนวยการกองแผนงาน และเจ้าหน้าที่กรมที่ดิน จำนวน 2 คน
- คณะยุวชนประชาธิปไตย รุ่นที่ 1 ประจำปี 2562 และเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในโครงการส่งเสริมและสนับสนุนความเป็นพลเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้อยืน จำนวน 65 คน
- ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและเจ้าหน้าที่กลุ่มงานห้องสมุดและพิพิธภัณฑสถาน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำนวน 6 คน
- นักศึกษาในโครงการค่ายปลูกฝังต้นกล้าประชาธิปไตย ในหัวข้อ ปลูกกล้าประชาธิปไตย ในใจคน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 22 คน
- นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสิทธิมนุษยชนสำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 1 สถาบันพระปกเกล้า จำนวน 13 คน
- ผู้เข้าร่วมงานสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง สิทธิส่วนบุคคลในงานห้องสมุดและจดหมายเหตุ จำนวน 6 คน
- นักศึกษาฝึกงาน สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 8 คน
- นักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี จำนวน 11 คน

1.3) ผลงานจดหมายเหตุสิทธิมนุษยชน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดตั้งจดหมายเหตุสิทธิมนุษยชน เพื่อรวบรวมเอกสาร บริหารจัดการดูแลเอกสาร และเก็บรักษาเอกสารด้านสิทธิมนุษยชนที่แสดงถึงประวัติความเป็นมา และหลักฐานการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้รับการประเมินว่าสมควรจัดเก็บเป็นเอกสารจดหมายเหตุตามหลักวิชาชีพจดหมายเหตุและเป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อแสดงให้เห็นความมีธรรมาภิบาลรวมทั้งให้บริการและเผยแพร่เอกสารจดหมายเหตุเพื่อเป็นความรู้ ประวัติศาสตร์ขององค์กร ตลอดจนเพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและการอ้างอิงในอนาคตให้แก่บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประชาชนทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ดังนี้

1) โครงการศึกษาประวัติการดำเนินงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ 3

2) การติดตามผลการปฏิบัติงานตามคู่มือหมวดหมู่และตารางกำหนดอายุการเก็บเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผลจากการดำเนินงานดังกล่าว สำนักจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร ได้มอบเกียรติบัตรให้กับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้ดำเนินการจัดทำตารางกำหนดอายุการเก็บเอกสารราชการตามพระราชบัญญัติจดหมายเหตุแห่งชาติ พ.ศ. 2556 จนแล้วเสร็จและมีการประกาศใช้ เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2562 ในการประชุมสัมมนา เรื่อง “พระราชบัญญัติจดหมายเหตุแห่งชาติ พ.ศ. 2556: การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม” ณ โรงแรมปรีnce พาเลซ กรุงเทพมหานคร

3) การจัดทำคู่มือการทำลายและการส่งมอบเอกสารที่มีคุณค่า/เอกสารประวัติศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2) ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีการดำเนินการตามภารกิจด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มพูนและเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรให้สามารถรองรับการปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในลักษณะการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม การจัดการฝึกอบรม/การพัฒนาบุคลากรโดยดำเนินการเอง และการดำเนินการร่วมกับองค์กรเครือข่าย การส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรที่จัดโดยหน่วยงานภายนอกซึ่งมีผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

2.1) การพัฒนาและจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความจำเป็น โดยได้มีการพัฒนาและจัดหลักสูตรการฝึกอบรม จำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่

- หลักสูตรการฝึกอบรม “ปลูกพลังสร้างแรงบันดาลใจ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการพัฒนาทักษะที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ โดยมีกรอบการพัฒนาศักยภาพใน 3 ประเด็น ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างแนวคิดและทักษะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการเรียนรู้การปลูกสร้างแรงบันดาลใจให้กับตนเองพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม “หลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่” เพื่อให้หลักสูตรการฝึกอบรมมีเนื้อหาและรูปแบบวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทขององค์กร ตลอดจนเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการจัดทำแนวทางการดำเนินงานและมีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบด้วย การทบทวนผลการดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตร พนักงานเจ้าหน้าที่ รุ่นที่ 1 เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร จัดการสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Discussion) โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมการสนทนา ได้แก่ ผู้ผ่านการฝึกอบรม รุ่นที่ 1 คณะทำงานจัดทำร่างหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะ และนำไปพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรที่จะมีจัดการฝึกอบรมในปีต่อไป โดยได้มีการนำเสนอรายละเอียดหลักสูตรต่อที่ประชุมกรรมการบริหารสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพร้อมนำเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งได้ให้ความเห็นชอบหลักสูตรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2.2) การพัฒนาบุคลากรในโครงการ/หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของบุคลากรที่จำเป็นต่อการบริหารและปฏิบัติงาน รวมถึงเป็นการยกระดับขีดความสามารถและศักยภาพให้สามารถรองรับการดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการทั้งสิ้นจำนวน 2 โครงการ ดังนี้

• การพัฒนาบุคลากรในโครงการ/หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของบุคลากรที่จำเป็นต่อการบริหารและปฏิบัติงาน รวมถึงเป็นการยกระดับขีดความสามารถและศักยภาพให้สามารถรองรับการดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการทั้งสิ้นจำนวน 2 โครงการ ดังนี้

- การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “สิทธิมนุษยชนและประเด็นกฎหมายธุรกิจ การค้า การลงทุนที่เกี่ยวข้อง” จำนวน 2 รุ่น มีผู้เข้าอบรม จำนวน 100 คน
- การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน: การตรวจสอบและการป้องกันการทุจริต คอร์รัปชันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” มีผู้เข้าอบรม จำนวน 47 คน

• โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน “ปลูกพลังสร้างความสำเร็จ” ประกอบด้วย หลักสูตรย่อย จำนวน 3 หลักสูตร ได้แก่ 1) เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมีผู้ผ่านการฝึกอบรม 108 คน 2) การบริหารงานสู่การขับเคลื่อนองค์กรที่ประสบความสำเร็จ มีผู้ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 55 คน และ 3) การสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน มีผู้ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 114 คน

2.3) การพัฒนาบุคลากรโดยการส่งเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรที่จัดโดยหน่วยงานภายนอกเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากร และสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจ ตลอดจนการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นของบุคลากรระดับบริหาร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้จัดส่งบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมร่วมกับหน่วยงานภายนอกจำนวน 60 โครงการ/หลักสูตร รวม 76 คน

ทั้งนี้ในการส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรของหน่วยงานภายนอกถือเป็นการพัฒนาบุคลากรที่มีความสำคัญจำเป็น โดยเฉพาะหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับวิชาชีพเฉพาะ เช่น การเงิน พัสดุ ตรวจสอบภายใน เทคโนโลยีระดับสูง เป็นต้น เนื่องจากเป็นความรู้และทักษะเฉพาะด้าน การส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมภายนอกจากผู้เชี่ยวชาญย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรม และคุ้มค่าด้านการบริหารงบประมาณ

3.2 บทวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

3.2.1 บทวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้นำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) มาใช้เป็นเครื่องมือการบริหารจัดการที่มีมาตรฐานและพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และสะท้อนให้เห็นถึงระดับการพัฒนาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์โดยคำนึงถึงค่านิยมหลัก (core-values) 11 ประการ ดังนี้

- (1) การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์
- (2) ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน
- (3) การเรียนรู้ขององค์กรและของระดับบุคลากร

- (4) การให้ความสำคัญกับบุคลากรและเครือข่าย
- (5) ความสามารถในการปรับตัว
- (6) การมุ่งเน้นอนาคต
- (7) การสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรม
- (8) การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง
- (9) ความรับผิดชอบต่อสังคม
- (10) การมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์และการสร้างคุณค่า
- (11) มุมมองในเชิงระบบ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ศึกษาและวิเคราะห์เกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) และประเมินตนเองตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ จำนวน 7 หมวด ได้แก่ หมวด 1 การนำองค์กร หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ หมวด 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล หมวด 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินการในหมวด 7 ผลลัพธ์ การดำเนินการ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงองค์กรเพื่อวางแผนการดำเนินงานในปีถัดไป โดยสรุปผลการดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมินองค์กร ทั้ง 7 หมวด ดังนี้

หมวด 1 การนำองค์กร

ผู้บริหารมีวิธีการนำองค์กรโดยกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน พร้อมทั้งผลักดันให้มีการจัดทำค่านิยมองค์กรที่กระตุ้นและสนับสนุนความคิดริเริ่มของบุคลากรให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่นำไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์ร่วมกัน และผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจซึ่งมีความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญทั้งจากปัจจัยภายในประเทศ และปัจจัยภายนอกประเทศ โดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “เป็นสถาบันอิสระในการร่วมสร้างสังคมให้เคารพสิทธิมนุษยชน” เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงการเฝ้าระวังและรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก เนื่องจากผู้บริหารได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาองค์กรด้วยการ

เสริมสร้างค่านิยมองค์กรจึงได้ผลักดันค่านิยมองค์กรคือ “RIGHTS” มาใช้เป็นแนวทางและหลักการร่วมกันในการปฏิบัติงานให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายองค์กร ภายใต้แนวความคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งจากฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรมีคณาคนเก่ง และคนคุณภาพ ร่วมสร้างสังคมให้เคารพสิทธิมนุษยชนและมีการสื่อสารให้บุคลากรรับทราบพร้อมก็นำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และร่วมสร้างบรรยากาศการทำงานที่สอดคล้องประสานกันผ่านการประชุมสำนักงาน และการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก และไลน์ของสำนักงานอย่างสม่ำเสมอ และเพื่อให้ยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมผู้บริหารได้ถ่ายทอดตัวชี้วัดขององค์กรสู่หน่วยงานและระดับบุคคล เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกันอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารมีการวางระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นรายเดือน/รายไตรมาส มีการเปิดพื้นที่รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการประชุมผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ เช่น ไลน์ เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานสั่งการ แก้ไขปัญหา และปรับปรุงการปฏิบัติงานได้อย่างทันท่วงที

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ประกาศเจตจำนงสุจริตของผู้บริหาร และจัดทำแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 และแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยผู้บริหารมีความมุ่งมั่นต่อการประพฤติตนตามหลักธรรมาภิบาลที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน กล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์ โปร่งใส ตรวจสอบได้เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ มีความมุ่งมั่นต่อการประพฤติตามหลักนิติธรรม ความโปร่งใส และจริยธรรม และมีการสร้างสิ่งแวดล้อมในองค์กรเพื่อส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักธรรมาภิบาลอันเป็นแบบอย่างของผู้นำที่ดี

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

3.2 ผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางและวิธีการกำกับดูแลองค์กรที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อ การปฏิบัติงานขององค์กร ความรับผิดชอบต่อเงิน และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ผ่านการประชุมผู้บริหารสำนักงาน มีการเร่งรัดการปฏิบัติงานและการเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 3 และเปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบได้ชี้แจงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่ไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อบรรเทาหรือแนวทางในการแก้ไข ปัญหาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้สำนักงานมีระบบการควบคุมภายในและแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงาน ที่คำนึงถึงผลกระทบทางลบจากการดำเนินงานตามพันธกิจ เช่น การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ข่าวที่คาดว่าจะมีผลกระทบทางลบต่อองค์กร การชี้แจงกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นธรรม โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้กำหนดแนวปฏิบัติในการให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ข่าว รวมถึงการจัดทำแนวทางการชี้แจงหรือการจัดทำรายงานข้อเท็จจริงในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นธรรม โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์สิทธิมนุษยชน และชี้แจงรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและเผยแพร่ให้แก่ประชาชนทราบ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ 1) รายงานสรุปสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนทั่วโลก ครั้งที่ 29 ประจำปี 2562 (World Report 2019) ขององค์กรฮิวแมนไรตส์ วอตช์ (Human Rights Watch: HRW) เผยแพร่เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2562 และ 2) รายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนประจำปี 2561 (Country Reports on Human Rights Practices for 2018) ของกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกา เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2562

หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ครอบคลุมตามกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ โดยการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งภายใน (7S) และภายนอก (PESTEL) ความท้าทายขององค์กรทั้งทางด้านพันธกิจ ด้านปฏิบัติงานบุคลากร และความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาใช้ประกอบการวางแผน โดยได้มีการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้อง (SWOT Analysis) เป็นการประเมินจากจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรซึ่งเป็นปัจจัยภายใน (Internal Factors) โดยใช้หลักการ The McKinsey 7S Framework ซึ่งเป็นการวิเคราะห์องค์กรใน 7 มิติ ได้แก่ โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ การบริหารจัดการ บุคลากร ทักษะ ระบบการทำงาน และค่านิยม และการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก (External Factors) การวิเคราะห์ถึงโอกาสและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานและความคาดหวังในอนาคต เพื่อหามาตรการที่เกี่ยวข้องและแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ผ่านการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นและถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติในระดับมีแผนปฏิบัติการประจำปีที่สุดคล้องเชื่อมโยงกับการกำหนดและสื่อสารทิศทางของผู้บริหาร และความท้าทายที่สำคัญขององค์กร นำประเด็นความท้าทายการดำเนินงานตามภารกิจที่มาจากประเด็นปัญหาหรือพื้นที่ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ความสำคัญมาขับเคลื่อนในระดับแผนปฏิบัติการประจำปีให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม เช่น ประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน การเข้าถึงกระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมและคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองสถานะบุคคลและสิทธิความเป็นพลเมือง การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน มีการถ่ายทอดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่สำคัญสู่ระดับหน่วยงานและระดับบุคคล มีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2562 ระดับโครงการ/กิจกรรม และ

จัดทำเป็นรายงานผลการปฏิบัติงานและการเบิกจ่ายงบประมาณเสนอต่อผู้บริหารและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทุก 6 เดือน เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และให้คำแนะนำรวมถึงนโยบายในการปฏิบัติงานในปีงบประมาณถัดไป

หมวด 3 การมุ่งเน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ความสำคัญกับประชาชนผู้รับบริการและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายกันอย่างเหมาะสมตามกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มผ่านช่องทางหลัก คือ แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการปฏิบัติงานของสำนักงานฯ ได้แก่ การส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การให้บริการสารสนเทศด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับภารกิจการจัดทำสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศ มีช่องทางการรับฟังความคิดเห็นผ่านการประชุม หนังสือราชการ โดยสำนักงานฯ จะรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการ และการให้บริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และในอนาคตสำนักงานฯ ได้วางแผนการพัฒนาสายด่วนของศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์และบริการอื่น ๆ ให้มีความทันสมัยและเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ตลอด 24 ชั่วโมง

หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งคณะทำงานให้พิจารณา วิเคราะห์ และกลั่นกรองตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจหลัก และภารกิจสนับสนุนของสำนักงานที่ตอบสนองวิสัยทัศน์และพันธกิจ ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สอดคล้องเชื่อมโยงไปในแนวทางเดียวกันจากระดับยุทธศาสตร์ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถ่ายทอดไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปี ผลผลิตตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี โดยตัวชี้วัดที่สำคัญของสำนักงานที่ใช้

ในการติดตามความก้าวหน้า ประกอบด้วย 1) ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2) ตัวชี้วัดตามผลผลิตงบประมาณ และ 3) ตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี โดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีการติดตามความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงาน และนำเสนอรายงานความก้าวหน้า/ผลการปฏิบัติงานและการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานในการประชุมผู้บริหารสำนักงาน หนังสือเวียน และเว็บไซต์สำนักงาน และสรุปผลการดำเนินงานรอบ 6 เดือน และ 12 เดือน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้นำผลการปฏิบัติงานและการเบิกจ่ายงบประมาณเมื่อสิ้นปีงบประมาณ มาพิจารณาทบทวนเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เช่น การพัฒนาตัวชี้วัดด้านมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ที่เกี่ยวกับกรอบระยะเวลาในการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน การพัฒนาตัวชี้วัดด้านความร่วมมือกับพันธมิตรในเวทีระหว่างประเทศเชื่อมโยงกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

เพื่อประโยชน์ในการแบ่งปันความรู้ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรในระดับสำนักและกลุ่มงาน เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีการจัดประชุมเพื่อคัดเลือกองค์ความรู้ในแต่ละประเด็น ยุทธศาสตร์ประจำปีงบประมาณ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสำนักงานฯ เพื่อการถ่ายทอดความรู้ และทักษะจากผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เช่น กฎหมายและกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เทคนิคการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เทคนิคการปฏิบัติงานสื่อสารและประชาสัมพันธ์องค์กร และมีการจัดทำคู่มือ/องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานฯ มีการจัดทำรายงานสรุปความรู้จากการที่บุคลากรภายในหน่วยงานไปอบรมหรือสัมมนาภายนอกหน่วยงาน และนำเผยแพร่ในรูปแบบเอกสาร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคล เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้การ

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

เรียนรู้ไม่ถูกจำกัดอยู่แค่ภายในห้องเรียนเท่านั้น เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามาช่วยทำให้การเรียนรู้ผ่านช่องทางดิจิทัลและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น สำนักงานจึงได้ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้และอบรมผ่านหลักสูตรออนไลน์เพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ชุดหลักสูตรการเขียนหนังสือราชการ หลักสูตรการวางแผนกลยุทธ์ และการวิเคราะห์โครงการ ชุดหลักสูตรการพัฒนากระบวนการทัศน์ และหลักสูตรการเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2561-2565 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้มีการขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การวิเคราะห์อัตรากำลัง การทบทวนเกณฑ์การประเมินผลงานที่เข้มข้น โดยกำหนดตัวชี้วัดระดับบุคคล ในส่วนของผลสัมฤทธิ์ของงานและค่าเป้าหมายให้มีความท้าทายเพิ่มขึ้น การสร้างนวัตกรรมด้านทรัพยากรบุคคลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรบุคคลให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน การสร้างค่านิยมองค์กร และจัดทำรายงานผลการบริหารทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับภารกิจ หน้าที่และอำนาจขององค์กรที่มุ่งเน้นการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานฯ ได้วางระบบการสรรหาและพัฒนาบุคลากรที่โปร่งใสและเป็นธรรมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะของตำแหน่งที่สรรหาและพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ความสำคัญกับปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน โดยจัดประชุมรับฟังและการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากร

เกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมสนับสนุนการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย สุขภาพ อนามัย และสวัสดิการของบุคลากร เช่น การสำรวจและปรับปรุงสถานที่ทำงานให้สะดวกและเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน การสลับเวลาการปฏิบัติราชการ การดูแลบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย การแต่งเครื่องแบบข้าราชการ การซ้อมดับเพลิงและอพยพหนีภัย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้มีการดำเนินงานเพื่อดูแลปัจจัยสภาพแวดล้อมและกำหนดนโยบายที่สนับสนุนการทำงานของบุคลากร เช่น การออกระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการประกันภัยในพื้นที่เสี่ยงภัย พ.ศ. 2562 การประกาศมาตรการการสลับเวลาการปฏิบัติราชการ การประกาศนโยบายการปฏิบัติงานนอกสถานที่เพื่อหลีกเลี่ยงวิกฤติการณ์มลภาวะฝุ่น PM 2.5

หมวด 6 การมุ่งเน้นระบบการปฏิบัติการ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนดผลผลิต การบริการ และกระบวนการทำงานที่สำคัญของสำนักงานฯ โดยพิจารณาถึงข้อกำหนดที่สำคัญ มาตรฐานการปฏิบัติงานของกระบวนการทำงานที่สอดคล้องกับพันธกิจ ยุทธศาสตร์และความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ จำนวน 2 ผลผลิต ได้แก่ 1) ผลผลิตการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และ 2) ผลผลิตการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยมีข้อกำหนดที่สำคัญของผลผลิต เช่น ผลผลิตการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนมีการแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน มีการจัดทำแผนการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2560-2565 มีการแต่งตั้งคณะทำงานสื่อสารองค์กร ผลผลิตการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีการออกระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2561 โดยกำหนดระยะเวลาของกระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจน มุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการวัดความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของกระบวนการที่สอดคล้องกับผลผลิต การบริการ และกระบวนการที่สำคัญและชัดเจนในแต่ละกระบวนการ เพื่อลดความผิดพลาดในการทำงานล่าช้า และความสูญเสียต่าง ๆ จากการทำงาน เช่น คู่มือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ คู่มือการปฏิบัติงานเรื่องการใช้ประโยชน์ของกลไกสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านทรัพยากรบุคคล และได้จัดทำตัวชี้วัดให้สอดคล้องตามกระบวนการที่สำคัญของสำนักงาน โดยระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี คำรับรองการปฏิบัติการประจำปี การประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคลเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

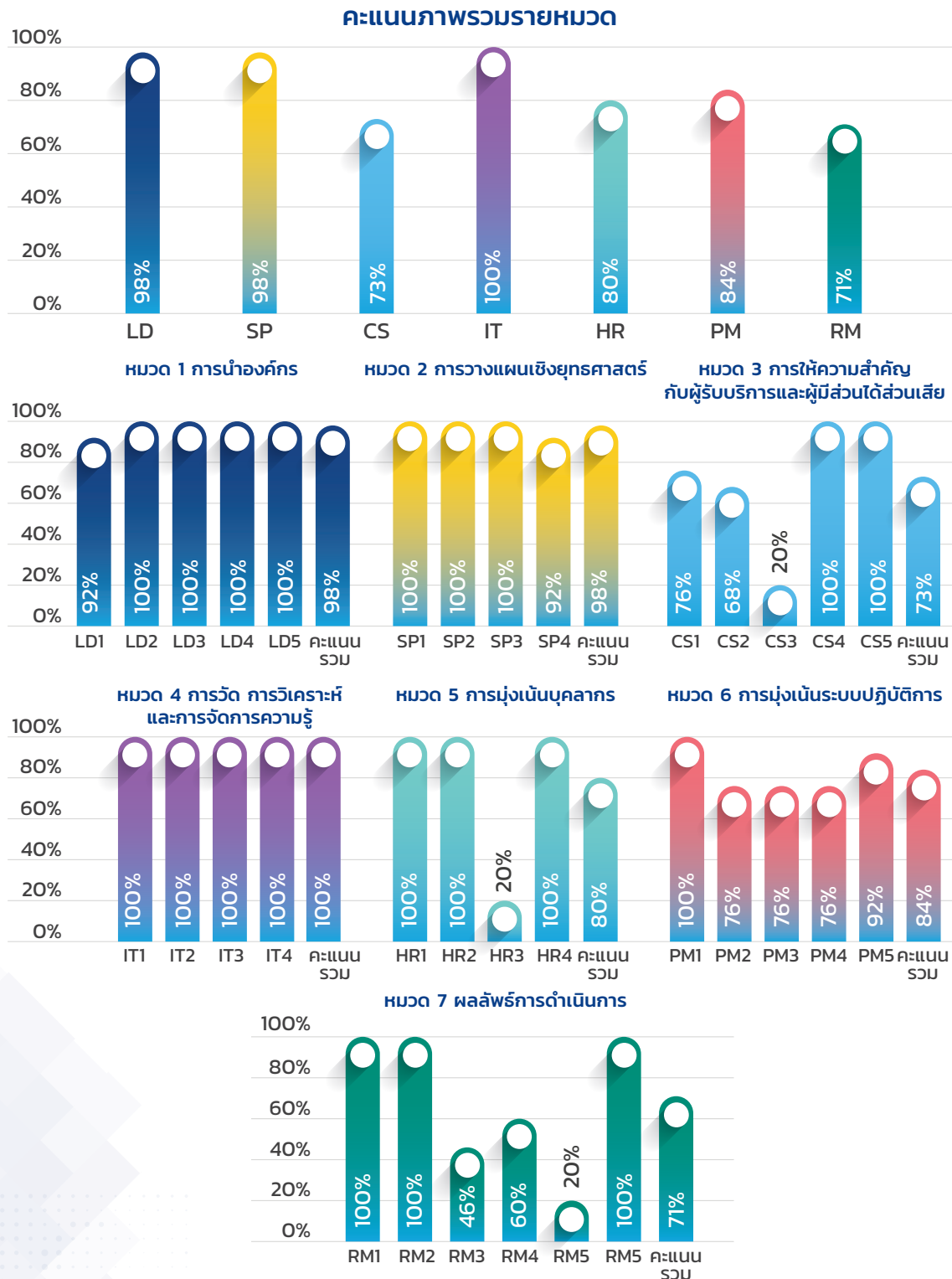
หมวด 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ

ตัวชี้วัดผลลัพธ์		เกณฑ์การให้คะแนน					ผลงาน	คะแนน
7.1 ผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพและการบรรลุพันธกิจ		1	2	3	4	5		
RM 1	ร้อยละความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิรูปราชการของส่วนราชการ	65	70	75	80	85	86.66 %	5.00
RM 2	ร้อยละความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดคำรับรองการปฏิบัติราชการมิติด้านประสิทธิภาพการปฏิรูปราชการ	65	70	75	80	85	84.90 %	4.98
ผลลัพธ์การดำเนินการด้านประสิทธิภาพและการบรรลุพันธกิจ							คะแนนเฉลี่ย	4.99
7.2 ผลลัพธ์ด้านการให้ความสำคัญผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		1	2	3	4	5		
RM 3	ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	65	70	75	80	85	90.12 %	5.00
ผลลัพธ์การดำเนินการด้านประสิทธิภาพและการบรรลุพันธกิจ							90.12 %	5.00
7.3 ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร		1	2	3	4	5		
RM 4	ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล	60	70	80	90	100	86.00 %	3.60
RM 5	ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนสร้างความผูกพันของบุคลากร	60	70	80	90	100	0.00 %	1.00
ผลลัพธ์การดำเนินการด้านประสิทธิภาพและการบรรลุพันธกิจ							คะแนนเฉลี่ย	2.30
7.4 ผลลัพธ์ด้านการนำองค์การ และการกำกับดูแลส่วนราชการ		1	2	3	4	5		
RM 6	ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน (ITA)	1	2	3	4	5	81.98 %	5.00
RM 7	ร้อยละความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการนำองค์การของผู้บริหาร	65	70	75	80	85	0.00 %	1.00
ผลลัพธ์การดำเนินการด้านประสิทธิภาพและการบรรลุพันธกิจ							คะแนนเฉลี่ย	3.00
7.5 ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงิน และการเติบโต		1	2	3	4	5		
RM 8	ร้อยละการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวม	80	85	90	95	100	87.00 %	2.40
ผลลัพธ์การดำเนินการด้านประสิทธิภาพและการบรรลุพันธกิจ							87.00 %	2.40
7.6 ผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการ		1	2	3	4	5		
RM 9	ร้อยละความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดของกระบวนการที่สำคัญ	65	70	75	80	85	90.47 %	5.00
RM 10	ร้อยละความสำเร็จเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักความสำเร็จจากผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้	80	85	90	95	100	100.00 %	5.00
ผลลัพธ์การดำเนินการด้านประสิทธิภาพและการบรรลุพันธกิจ							คะแนนเฉลี่ย	5.00
ผลลัพธ์การดำเนินการ		คะแนนรวม		22.69		คะแนนเฉลี่ย		3.78

3.2.2 สรุปผลคะแนนจากการประเมินองค์กรด้วยตนเอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน ฉบับที่ 2

สรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐานฉบับที่ 2 พบว่าสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีผลการดำเนินงานดังแสดงได้จากกราฟสรุปผลคะแนนจากการประเมินองค์กรด้วยตนเอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ตามแผนภาพที่ 9 ดังนี้

แผนภาพที่ 9 กราฟสรุปผลคะแนนจากการประเมินองค์กรด้วยตนเอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ที่มา: กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

บทที่

4

ปัญหา อุปสรรค
และข้อเสนอแนะ

หัวข้อ :

4.1 ปัญหา อุปสรรค

4.2 ข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

4.1 ปัญหา อุปสรรค

4.1.1 ปัญหา อุปสรรคด้านการจัดสรรงบประมาณ สำหรับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในการ สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึง ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (5) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (5) ในการสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา 27 (1) และ (3) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับบุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมและเผยแพร่ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของแต่ละบุคคลที่ทัดเทียมกัน และการเคารพในสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่นซึ่งอาจแตกต่างในทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและศาสนา ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีภารกิจในด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งมีจำนวนมากและมีความหลากหลาย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป โดยต้องพัฒนารูปแบบ แนวทางในการสร้างเสริมความตระหนักด้านสิทธิมนุษยชน การจัดทำสื่อเผยแพร่องค์ความรู้

ด้านสิทธิมนุษยชนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย สามารถสร้างความตระหนัก เผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

ในทางปฏิบัติปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ สำหรับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจดังกล่าวโดยตรง แต่ได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างจำกัดรวมไว้ในรายการการฝึกอบรมและประชาสัมพันธ์ ทั้งที่กิจกรรมเพื่อการสร้างเสริมความตระหนัก ด้านสิทธิมนุษยชน ไม่ใช่กิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ ทำให้ต้องแบ่งสรรงบประมาณในส่วนนี้สำหรับการดำเนินการกิจสนับสนุนในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย ประกอบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามรายการข้างต้นมีจำนวนค่อนข้างน้อยอยู่แล้ว จึงเป็นข้อจำกัดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจหลักตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560

4.1.2 ปัญหา อุปสรรคด้านกฎหมาย ในกรณี ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควร ดำเนินการไต่ถาม ประณิษยนอมข้อพิพาท ในด้านสิทธิมนุษยชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบ และรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอมาตรการ หรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไข

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

การละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเฝ้าระวังผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการแก้ไขปัญหากรณีการร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น ตามหลักการปารีสว่าด้วยสถานะและหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (The Paris Principles Relating to National Human Rights Institutions: The Paris Principles) กำหนดว่า หน้าที่ที่จำเป็นของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรครอบคลุมถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือและปรองดอง โดยใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 บัญญัติให้คณะกรรมการอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระหว่าง การพิจารณาตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อให้คู่กรณีทำความเข้าใจเพื่อประนีประนอมและแก้ไข ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ไม่ได้บัญญัติให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงานไว้ ทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่มีหน้าที่และอำนาจที่จะดำเนินการไกล่เกลี่ย อันเป็นหน้าที่และอำนาจที่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพึงมี ตามหลักการปารีส

4.1.3 ปัญหา อุปสรรคด้านการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(1) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ในช่วงที่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่กรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติเหลือเพียง 3 คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 246 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 8 บัญญัติให้คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการ จำนวน 7 คน ต่อมาปรากฏว่า ในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้มีกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติลาออกจากการอยู่ปฏิบัติหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 60 ทำให้มีผู้ปฏิบัติหน้าที่กรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติเหลือเพียง 3 คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2562 จนถึงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ทำให้ไม่อาจดำเนินการประชุมและลงมติเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ได้ทำให้มีเรื่อง ค้างการพิจารณาเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ที่สำคัญ ได้แก่ การพิจารณามีมติรับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณา การพิจารณารายงานผลการตรวจสอบการละเมิด สิทธิมนุษยชน ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการ ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน การพิจารณาให้ความเห็นชอบ ร่างเอกสารแนวปฏิบัติ แลกเปลี่ยน ภายใต้กรอบ ความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การพิจารณา ให้ความเห็นชอบรายงานความสอดคล้องกับหลักการปารีส และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดส่งให้แก่ฝ่ายเลขานุการของ คณะอนุกรรมการประเมินสถานะ (Sub-committee on Accreditation: SCA) ในเครือข่ายพันธมิตรสถาบัน สิทธิมนุษยชนแห่งชาติระดับโลก (Global Alliance of National Human Rights Institutions: GANHRI) รวมทั้ง การพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติในฐานะองค์กรกลางการบริหารงานบุคคล

(2) การไม่ได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วนและเป็นไปตาม กรอบระยะเวลาในการจัดทำรายงานผลการประเมิน สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (2) และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา 26 (2) ประกอบมาตรา 40 กำหนดหน้าที่ และอำนาจของ กสม. ในการจัดทำรายงานผลการ ประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ซึ่งการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ ดังกล่าวนี้นี้ ต้องรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล

ด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีกระบวนการทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐและภาคประชาสังคมที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้อง กับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนแต่ละด้าน โดยมีการ จัดสัมมนา รับฟังความเห็น การมีหนังสือขอข้อมูล สถานการณ์สิทธิมนุษยชน สถิติและผลการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดทำรายงาน ผลการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน โดยพบว่า ในภาพรวมได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม พบข้อเท็จจริงว่า ในการจัด สัมมนา รับฟังความเห็นต่อร่างรายงานผลการประเมิน สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2562 มีบางหน่วยงานไม่ได้จัดส่งผู้แทนเข้าร่วม การสัมมนา รวมทั้งในการขอข้อมูลเป็นหนังสือ มีบางหน่วยงานไม่ตอบกลับ และบางหน่วยงานไม่จัดส่ง ข้อมูลภายในกำหนดระยะเวลา นอกจากนี้ ยังปรากฏ ปัญหาเกี่ยวกับช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูล โดยหน่วยงาน ส่วนใหญ่จัดเก็บข้อมูลตามปีงบประมาณ แต่รายงาน ผลการประเมินสถานการณ์ฯ เป็นการจัดทำรายงาน ตามปีปฏิทิน จึงส่งผลให้ได้ข้อมูลในการจัดทำรายงาน ไม่ครบถ้วนเท่าที่ควร

4.1.4 ปัญหาอุปสรรคด้านแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อเทียบกับมาตรฐานสากลของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีส

(1) **หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ไม่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีส**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (4) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (4) และมาตรา 44 บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชี้แจง และรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

ในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการตั้งข้อสังเกตจากเครือข่ายองค์กรทั้งในประเทศและระหว่างประเทศว่า หน้าที่และอำนาจดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหน้าที่และหลักความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีส อีกทั้งรัฐมีกลไกและทรัพยากรที่จะดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้อยู่แล้ว ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้กำหนดแนวทางการพิจารณารายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ต้องจัดทำคำชี้แจงตามหน้าที่และอำนาจข้างต้นไว้ ดังนี้

- 1) เป็นรายงานที่กล่าวถึงสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในภาพรวมหรือมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนในวงกว้าง มิใช่การรายงานข่าวทั่วไปหรือรายงานอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกัน
- 2) ไม่เป็นรายงานที่มีลักษณะเป็นการเสนอความเห็นของผู้เขียน
- 3) ไม่เป็นรายงานที่จัดทำโดยหน่วยงานของสหประชาชาติซึ่งมีกระบวนการปรึกษาหารือกับรัฐบาลก่อนการเผยแพร่รายงานแล้ว
- 4) เป็นรายงานที่มีเนื้อหาข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม อันอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย
- 5) ไม่เป็นกรณีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการขององค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานของรัฐหรือเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว
- 6) การชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรเป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบการจัดทำรายงาน และข้อเสนอแนะต่าง ๆ หรือข้อเท็จจริงอื่นที่เป็นที่รับทราบกันโดยทั่วไป
- 7) ในการชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจพิจารณาให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับพัฒนาการสำคัญที่เกิดขึ้นหลังจากช่วงเวลาที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่การสร้างความเข้าใจ

ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชน
ในประเทศไทยของสาธารณชน

- 8) ในการชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง
เพื่อดำเนินการให้ทันต่อสถานการณ์

(2) การที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถูกลดสถานะจากเอ เป็นบี มีที่มาจากปัจจัยที่อยู่นอกเหนือ จากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ

ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำรายงานความสอดคล้องกับหลักการปารีสและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดส่งให้ฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการประเมินสถานะ (SCA) ในเครือข่ายพันธมิตรสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระดับโลก (GANHRI) เพื่อประกอบการพิจารณาทบทวนสถานะอันเนื่องมาจากการที่ SCA เสนอให้ลดสถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากสถานะเอ (หมายถึง สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่สอดคล้องกับหลักการปารีส) เป็นบี (หมายถึง สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่สอดคล้องกับหลักการปารีสเพียงบางส่วน) ในการเข้ารับการทบทวนสถานะ (re-accreditation) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2558 โดย SCA เห็นว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังไม่ได้แก้ไขอย่างเพียงพอและเป็นรูปธรรมในเรื่องการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (selection and appointment) ความคุ้มกันและความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ (functional immunity and independence) และการตอบสนองต่อประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนอย่างทันท่วงที ซึ่งการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งความคุ้มกันและความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่นั้นเป็นเรื่องที่ต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีหน้าที่และอำนาจแก้ไขกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เองโดยตรงแต่ผู้เกี่ยวข้องบางส่วนอาจได้รับทราบข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนจึงมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนว่า การถูกลดสถานะมีสาเหตุจากผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือปัจจัยอื่นที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถแก้ไขได้ แต่ไม่ได้ดำเนินการแก้ไข

ทั้งที่การถูกลดสถานะนั้นมีที่มาจากปัจจัยด้านกฎหมายที่อยู่นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจนทำให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและความคุ้มกันการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นสาเหตุของการถูกลดสถานะตามความเห็นของ คณะอนุกรรมการประเมินสถานะ (SCA) ไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 แล้ว

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 คณะรัฐมนตรีโดยสำนักงบประมาณ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. และสภาผู้แทนราษฎรควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยคำนึงถึงการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (5) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (5) ในการสร้างเสริมความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายโดยจำแนกวงเงินที่จะจัดสรรสำหรับการสร้างเสริมความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นการกีดกันหน้าที่และอำนาจหลักของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติออกจากงบประมาณที่จะจัดสรรในรายการการฝึกอบรมและประชาสัมพันธ์ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

4.2.2 รัฐสภาควรพิจารณาให้การสนับสนุนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ให้มีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอันสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ตามหลักการปารีสยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเพิ่มเติม บทบัญญัติกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจในการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในระหว่างพิจารณาตรวจสอบการละเมิด สิทธิมนุษยชน เพื่อให้คู่กรณีทำความตกลงเพื่อ ประนีประนอมและแก้ไขปัญหการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542

4.2.3 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กร เอกชนด้านสิทธิมนุษยชน ควรร่วมกับคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการพัฒนาระบบการจัดเก็บ ข้อมูล และฐานข้อมูลด้านการส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนให้ครบถ้วน รอบด้าน ทันต่อสถานการณ์ และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลการดำเนินการดังกล่าว ในเชิงโครงสร้างกระบวนการบริหารจัดการ และ ผลการดำเนินการทั้งในระดับผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcome) รวมถึงผลกระทบ (impact) ซึ่งเป็น ข้อมูลสำคัญในการจัดทำรายงานผลการประเมิน สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศว่ามี พัฒนาการมากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามพันธกรณี ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทย เป็นภาคีหรือไม่ อย่างไร

4.2.4 หน่วยงานและองค์กรที่รับผิดชอบการสรรหา และ แต่งตั้ง กรรมการ สิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ควรดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติที่ครบจำนวนตามองค์ประกอบของคณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้ สามารถดำเนินการประชุมและลงมติเกี่ยวกับการ ดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560

4.2.5 หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรนำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมาย ที่หลากหลายที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้จัดทำขึ้น ไปใช้ประโยชน์ในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนของแต่ละ หน่วยงาน และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ รายวิชาพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน บทบาท หน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กลไก การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและการเยียวยา ตามหลักการปารีสและพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 รวมถึงบทบาทในด้านความร่วมมือระหว่าง ประเทศในด้านสิทธิมนุษยชนในฐานะที่เป็นสถาบัน สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่าย พันธมิตรสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระดับโลก (GANHRI) และต้องเข้ารับการทบทวนสถานะ โดยคณะอนุกรรมการประเมินสถานะ (SCA) ภายใต้กรอบ ความร่วมมือระหว่างประเทศดังกล่าว

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

บทที่

5

รายงานงบการเงิน
สำนักงาน
คณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

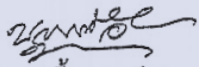
งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

		(หน่วย : บาท)	
	หมายเหตุ	2562	2561
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	56,176,317.82	55,330,028.17
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	-	1,356,420.00
วัสดุคงเหลือ		2,315,586.23	2,531,610.26
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	7	324,311.12	89,347.26
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		<u>58,816,215.17</u>	<u>59,307,405.69</u>
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	8	20,720,717.41	21,979,656.24
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	9	5,357,122.84	5,748,315.23
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		<u>26,077,840.25</u>	<u>27,727,971.47</u>
รวมสินทรัพย์		<u>84,894,055.42</u>	<u>87,035,377.16</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

 (นางสาวสุวิภา เลอเลิศศักดิ์ดา)
 ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลัง

 (นายบุญเกื้อ สมนึก)
 รองเลขาธิการ รักษาการแทน
 เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บทที่ 1

บทที่ 2

บทที่ 3

บทที่ 4

บทที่ 5

ภาคผนวก

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

งบแสดงฐานะการเงิน

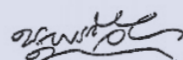
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	10	8,694,006.02	13,129,894.90
เงินรับฝากระยะสั้น	11	3,500,733.96	1,539,706.93
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		433,854.33	537,102.86
รวมหนี้สินหมุนเวียน		12,628,594.31	15,206,704.69
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินอุดหนุนการรับจากคลังระยะยาว		1,000,000.00	1,000,000.00
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	12	2,686,848.52	1,196,878.84
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		3,686,848.52	2,196,878.84
รวมหนี้สิน		16,315,442.83	17,403,583.53
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		68,578,612.59	69,631,793.63
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน		35,560,825.84	35,560,825.84
รายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	14	33,017,786.75	34,070,967.79
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		68,578,612.59	69,631,793.63

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

 (นางสาวสุวิภา เลอเลิศศักดิ์)
 ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลัง

 (นายบุญเกียรติ สมนึก)
 รองเลขาธิการ รักษาการแทน
 เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	15	247,944,711.75	239,388,352.78
รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค		374,230.39	428,764.96
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ		-	-
รวมรายได้		<u>248,318,942.14</u>	<u>239,817,117.74</u>
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	16	152,770,124.38	141,106,181.90
ค่าบำเหน็จบำนาญ	17	24,126,560.05	18,923,582.96
ค่าตอบแทน	18	322,500.00	168,900.00
ค่าใช้สอย	19	44,368,992.65	52,824,090.39
ค่าวัสดุ	20	6,747,560.98	8,301,074.33
ค่าสาธารณูปโภค	21	11,563,658.42	11,768,206.16
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	22	8,153,914.48	10,316,175.78
รวมค่าใช้จ่าย		<u>248,053,310.96</u>	<u>243,408,211.52</u>
รายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		<u>265,631.18</u>	<u>(3,591,093.78)</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางสาวสุวิภา เลอเลิศศักดิ์)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลัง

(นายบุญเกื้อ สมนึก)

รองเลขาธิการ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บทที่
1บทที่
2บทที่
3บทที่
4บทที่
5ภาค
ผนวก

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 17 เป็นส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ต่อมา พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ยกเลิก พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้วันที่ 13 ธันวาคม 2560 ตามมาตรา 47 กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ และมาตรา 48 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น
2. อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการและกรรมการ
3. ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นใดในด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนภารกิจและหน้าที่ของคณะกรรมการ
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่คณะกรรมการมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารรัฐประศาสนภักดี(อาคาร B) ชั้น 6 - 7 เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบรายจ่ายอื่น จำนวนเงิน 215,704,200.00 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 211,877,900.00 บาท) โดยแยกเป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน 134,052,700.00 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 78,651,500.00 บาท และค่าครุภัณฑ์ 3,000,000.00 บาท เพื่อใช้จ่ายในแผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ผลผลิตที่ 1 การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และผลผลิตที่ 2 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แผนงานบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม และแผนงานบุคลากรภาครัฐ (ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการจัดการภาครัฐ)

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในรายงานการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.3/ว 357 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561 เรื่อง รูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ

รอบระยะเวลาบัญชีเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป
หน่วยงานที่เสนอรายงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หมายเหตุ 3 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

ในระหว่างปีปัจจุบัน กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ที่จะมีผลใช้บังคับในงวดอนาคต โดยถือปฏิบัติกับรายงานการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2561 ดังนี้

- หลักการและนโยบายการบัญชีภาครัฐ
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนอรายงานการเงิน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 5 เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 13 เรื่อง สัญญาเช่า
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 14 เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 16 เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 17 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 31 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
- นโยบายการบัญชีภาครัฐ เรื่อง เงินลงทุน

ฝ่ายบริหารเชื่อว่ามาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ข้างต้น จะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่อรายงานการเงินในงวดที่นำมาถือปฏิบัติ

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

- เงินตราของราชการ เป็นเงินที่หน่วยงานได้รับจากรัฐบาลเพื่อทรงจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อยในการดำเนินงานของหน่วยงานตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ และต้องคืนให้รัฐบาลเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้เงิน แสดงไว้เป็นเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดซึ่งมีโดยตรงกันข้ามกับรายการเงินตราของราชการรับจากคลังภายใต้หัวข้อหนี้สินไม่หมุนเวียน

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด (ต่อ)

- รายการเทียบเท่าเงินสด ได้แก่ เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องซึ่งมีระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนให้เป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน เช่น เงินฝากประจำ บัตรเงินฝาก และตั๋วเงินที่มีวันถึงกำหนดภายใน 3 เดือน แสดงไว้เป็นรายการเทียบเท่าเงินสด

4.2 ลูกหนี้ระยะสั้น

ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ คือ จำนวนเงินในงบประมาณที่หน่วยงานจ่ายให้ข้าราชการ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการประจำประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อนุกรรมการ พนักงานราชการยืมเพื่อนำไปทอรองใช้จ่ายในการดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งอยู่ระหว่างรอรับชำระคืนหรือรอการส่งใบสำคัญขอใช้

4.3 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีความคงทนถาวร แสดงตามราคาทุนโดยวิธีเข้าก่อน - ออกก่อน (FIFO) เมื่อจัดซื้อจะบันทึกเป็นสินทรัพย์พร้อมจัดทำทะเบียนคุมวัสดุ ณ วันสิ้นงวดบัญชีจะตรวจนับจำนวนวัสดุที่คงเหลืออยู่และบันทึกรายการวัสดุที่ใช้ไปเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีนั้น

4.4 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคาร ทั้งอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่หน่วยงานมีกรรมสิทธิ์และไม่มีการมสิทธิ์ แต่หน่วยงานได้ครอบครองและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- อุปกรณ์ ได้แก่ ครุภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะรายการที่มีมูลค่าต่อหน่วยตั้งแต่ 5,000.00 บาท ขึ้นไป แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานที่กำหนด ดังนี้

ประเภทสินทรัพย์	อายุการใช้งาน (ปี)
- ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	20
- ครุภัณฑ์สำนักงาน	3, 10
- ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5
- ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	5
- เครื่องกำเนิดไฟฟ้า	20
- ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	4
- ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	5
- ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	10

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

4.4 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (ต่อ)

สำหรับสินทรัพย์ที่ได้มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558 เป็นต้นไป หน่วยงานได้เปลี่ยนแปลงอายุการใช้งาน ดังนี้

ประเภทสินทรัพย์	อายุการใช้งาน (ปี)	
	(เดิม)	(ใหม่)
- ครุภัณฑ์สำนักงาน	10	8
- ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	10	5
- ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง		

4.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม หน่วยงานฯ จะรับรู้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีมูลค่าตั้งแต่ 20,000.00 บาท ขึ้นไปเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน และกรณีที่มีการตรวจรับงานเป็นงวด ๆ จะบันทึกเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ระหว่างการพัฒนา เมื่อพัฒนาเสร็จและมีการตรวจรับงานเรียบร้อยแล้ว จึงโอนมาเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนประเภทโปรแกรมคอมพิวเตอร์

- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งาน 4 ปี

4.6 รายได้รอการรับรู้

รายได้รอการรับรู้ เป็นสินทรัพย์ที่หน่วยงานได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสินทรัพย์รับบริจาคโดยมีผู้มอบให้หน่วยงานไว้ใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งการได้รับเงินสดที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดในการใช้จ่ายเงิน ซึ่งหน่วยงานยังไม่อาจรับรู้รายได้

รายได้รอการรับรู้จะถูกทยอยตัดบัญชีเพื่อรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบและสมเหตุสมผลตลอดระยะเวลาที่จำเป็นเพื่อจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ทยอยรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับความช่วยเหลือหรือบริจาค

4.7 รายได้จากงบประมาณ

- รายได้จากเงินงบประมาณ หน่วยงานรับรู้รายได้เงินงบประมาณตามที่ยื่นคำขอเบิกเงินงบประมาณและได้รับการโอนเงินงบประมาณจากกรมบัญชีกลาง

- รายได้จากงบประมาณงบกลาง รับรู้รายได้เมื่อได้รับโอนเงินจากกรมบัญชีกลางตามที่ยื่นคำขอเบิกเข้าบัญชีเงินฝาก รวมทั้งการเบิกจ่ายตรงจากกรมบัญชีกลาง

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

4.8 รายได้แผ่นดิน

รายได้แผ่นดินเป็นรายได้ที่หน่วยงานไม่สามารถนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงาน รับรู้เมื่อเกิดรายได้ด้วยยอดสุทธิหลังจากหักส่วนที่จัดสรรเป็นเงินนอกงบประมาณตามที่ได้รับการยกเว้น รายได้แผ่นดินและรายได้แผ่นดินนำส่งคลังไม่ต้องแสดงเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน แต่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นรายงานแยกต่างหาก

4.9 รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค

รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค ได้แก่ รายได้จากเงินช่วยเหลือและเงินบริจาค กรณีที่ไม่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการใช้ รับรู้เป็นรายได้ทั้งจำนวนเมื่อได้รับเงิน สำหรับกรณีที่มิใช่เงื่อนไขเป็นข้อจำกัดที่ต้องปฏิบัติตามในการใช้จ่ายเงิน หรือกรณีได้รับความช่วยเหลือและบริจาคเป็นสินทรัพย์ที่ให้ประโยชน์แก่หน่วยงานเกินหนึ่งปี จะทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นเกิดขึ้น หรือเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับตลอดอายุของสินทรัพย์นั้น

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินสดในมือ	1,067.96	1,356.99
เงินทรองราชการ	1,000,000.00	1,000,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	51,740,583.86	52,863,571.24
เงินฝากคลัง	3,434,666.00	1,465,099.94
รวม เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	56,176,317.82	55,330,028.17

เงินสดในมือ เป็นเงินสดและเช็คธนาคาร นอกจากส่วนที่หน่วยงานถือไว้เพื่อใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานปกติตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานแล้ว ยังรวมถึงส่วนที่หน่วยงานได้รับไว้เพื่อรอนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมาย ซึ่งไม่สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานได้

เงินทรองราชการ เป็นเงินที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลักย่อยในหน่วยงานตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทรองราชการ พ.ศ. 2547 ซึ่งจะต้องส่งคืนคลังเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้จ่าย ยอดคงเหลือสิ้นปีประกอบด้วย เงินสด เงินฝากธนาคาร และใบสำคัญที่เบิกจากเงินทรองราชการแล้วรอเบิกชดเชย

เงินฝากคลัง เป็นเงินที่หน่วยงานฝากไว้กับกระทรวงการคลังภายใต้ข้อกำหนดตามกฎหมาย โดยไม่มีดอกเบี้ย ซึ่งสามารถเบิกถอนได้เมื่อต้องการใช้จ่ายตามรายการที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ระบุข้อจำกัดในการใช้จ่าย

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด (ต่อ)

เงินฝากคลัง จำนวน 3,434,666.00 บาท (ปีงบประมาณ 2561 จำนวน 1,465,099.94 บาท) เป็นเงินนอกงบประมาณที่มีข้อจำกัดในการใช้จ่ายเพื่อจ่ายต่อไปให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่นตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในกฎหมายอันเป็นที่มาของเงินฝากคลังก่อนนั้น หน่วยงานไม่สามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานตามปกติได้ แต่มีหน้าที่ถือไว้เพื่อจ่ายตามวัตถุประสงค์ของเงินฝากคลัง ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินประกันของและเงินประกันสัญญา	1,139,966.00	1,395,144.00
เงินประกันผลงาน	-	69,955.94
เงินค่าธรรมเนียมสมัครสอบ	2,294,700.00	-
รวม เงินฝากคลัง	3,434,666.00	1,465,099.94

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	-	1,356,420.00
รวม ลูกหนี้ระยะสั้น	-	1,356,420.00

ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ ณ วันสิ้นปี แยกตามอายุหนี้ ดังนี้

				(หน่วย : บาท)
ลูกหนี้เงินยืม ในงบประมาณ	ยังไม่ถึงกำหนด ชำระและการส่ง ใช้ใบสำคัญ	ถึงกำหนดชำระ และการส่งใช้ ใบสำคัญ	เกินกำหนดชำระ และการส่งใช้ ใบสำคัญ	รวม
2561	1,356,420.00	-	-	1,356,420.00

หมายเหตุ 7 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	290,311.12	55,347.26
เงินมัดจำและเงินประกันการใช้ทรัพย์สิน	34,000.00	34,000.00
รวม สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	324,311.12	89,347.26

หมายเหตุ 8 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

		(หน่วย : บาท)
	2562	2561
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	12,189,412.62	11,698,365.62
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	4,217,562.39	3,616,275.88
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า - สุทธิ	<u>7,971,850.23</u>	<u>8,082,089.74</u>
ครุภัณฑ์	94,679,297.39	93,565,699.36
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ครุภัณฑ์	81,930,430.21	79,668,132.86
ครุภัณฑ์ - สุทธิ	<u>12,748,867.18</u>	<u>13,897,566.50</u>
รวม ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	<u>20,720,717.41</u>	<u>21,979,656.24</u>

หมายเหตุ 9 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

		(หน่วย : บาท)
	2562	2561
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	26,896,757.24	25,140,887.24
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม - โปรแกรมคอมพิวเตอร์	21,629,514.40	19,482,452.01
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ - สุทธิ	<u>5,267,242.84</u>	<u>5,658,435.23</u>
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ระหว่างพัฒนา	89,880.00	89,880.00
รวม สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	<u>5,357,122.84</u>	<u>5,748,315.23</u>

หมายเหตุ 10 เจ้าหนี้ระยะสั้น

		(หน่วย : บาท)
	2562	2561
เจ้าหนี้ค่าซื้อสินค้าและบริการ	4,708,541.70	7,919,935.07
เจ้าหนี้รายจ่ายประเภททุน	2,830,150.00	2,093,146.33
เจ้าหนี้อื่น	1,062,074.32	1,103,644.80
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	93,240.00	2,013,168.70
รวม เจ้าหนี้ระยะสั้น	<u>8,694,006.02</u>	<u>13,129,894.90</u>

หมายเหตุ 11 เงินรับฝากกระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินประกันของและเงินประกันสัญญา	1,161,466.00	1,419,644.00
เงินประกันผลงาน	-	69,955.94
เงินสมทบผู้ประกันตน	43,500.00	48,750.00
เงินค่าไฟฟ้าร้านค้า	290.32	804.40
เงินค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ (ส่วนเกินสิทธิ์)	777.64	273.59
เงินค่าบัตรเครดิต (ส่วนเกินสิทธิ์)	-	279.00
เงินค่าธรรมเนียมสมัครสอบ	2,294,700.00	-
รวม เงินรับฝากกระยะสั้น	3,500,733.96	1,539,706.93

เงินประกันของและเงินประกันสัญญา จำนวน 1,161,466.00 บาท และเงินค่าธรรมเนียมสมัครสอบ จำนวน 2,294,700.00 บาท ฝากไว้ในบัญชีเงินฝากคลัง จำนวน 3,434,666.00 บาท (ตามหมายเหตุ 5) และเงินฝากสถาบันการเงิน จำนวน 21,500.00 บาท

หมายเหตุ 12 หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
รายได้รอการรับรู้		
- ครุภัณฑ์	2,246,527.52	756,557.84
- เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ	440,321.00	440,321.00
รวม หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	2,686,848.52	1,196,878.84

เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ จำนวน 440,321.00 บาท เป็นเงินที่ได้รับการสนับสนุนจาก APF ประเทศออสเตรเลีย เพื่อดำเนินโครงการศึกษาเชิงปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์และผู้พลัดถิ่นภายในประเทศในระหว่างปี 2546 – 2552 จำนวน 853,645.00 บาท สำนักงานฯ ได้รับเงินสนับสนุนดังกล่าวเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2551 ฝากไว้ในบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาราชเทวี ชื่อบัญชีเงินสนับสนุนงานด้านสิทธิมนุษยชน เลขที่บัญชี 030-0-10671-8 การดำเนินโครงการดังกล่าวเสร็จสิ้นในปี 2552 มีการเบิกจ่ายเงิน จำนวน 413,324.00 บาท คงเหลือ จำนวน 440,321.00 บาท ปัจจุบันเงินคงเหลือดังกล่าว สำนักงานฯ นำฝากไว้ในบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาศูนย์ราชการฯ แจ้งวัฒนะ ชื่อบัญชี เงินสนับสนุนงานด้านสิทธิมนุษยชน เลขที่บัญชี 955-0-00349-3

หมายเหตุ 13 ภาระผูกพัน

13.1 ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน

สำนักงานฯ ในฐานะผู้เช่ามีจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้ ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	8,472,504.00	8,725,788.00
รวม	8,472,504.00	8,725,788.00

ภาระผูกพันตามสัญญา ระยะเวลาเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี รายละเอียดสัญญา ดังนี้

1. สัญญาเช่ารถยนต์ สัญญาเลขที่ 74/2560 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2560 เช่ารถยนต์ประจำตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน 1 คัน สัญญาสิ้นสุด 30 กันยายน 2564 ภาระผูกพันตามสัญญา จำนวนเงิน 731,880.00 บาท

2. สัญญาเช่ารถยนต์ สัญญาเลขที่ 76/2560 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2560 เช่ารถยนต์ประจำตำแหน่งประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน 1 คัน และเช่ารถยนต์ประจำตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน 2 คัน สัญญาสิ้นสุด 30 กันยายน 2564 ภาระผูกพันตามสัญญาจำนวนเงิน 5,085,312.00 บาท

3. สัญญาเช่ารถยนต์ สัญญาเลขที่ 75/2562 ลงวันที่ 16 มกราคม 2562 เช่ารถยนต์นั่งส่วนบุคคล จำนวน 1 คัน และรถยนต์โดยสารส่วนบุคคล ขนาด 12 ที่นั่ง จำนวน 2 คัน สัญญาสิ้นสุด 30 กันยายน 2566 ภาระผูกพันตามสัญญา จำนวน 2,655,312.00 บาท

13.2 ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ

หน่วยงานมีภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ไม่เกิน 1 ปี	7,825,645.10	4,049,939.25
รวม	7,825,645.10	4,049,939.25

หมายเหตุ 14 รายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
รายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสะสมต้นงวด	34,070,967.79	(4,023,303.78)
ปรับปรุงรายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	(1,318,812.22)	(15,624.73)
	32,752,155.57	(4,038,928.51)
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาด	-	41,700,990.08
	32,752,155.57	37,662,061.57
รายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิงวดนี้	265,631.18	(3,591,093.78)
รายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสะสมปลายงวด	33,017,786.75	34,070,967.79

หมายเหตุ 15 รายได้จากงบประมาณ

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น :-		
- ค่าใช้จ่ายบุคลากร	134,052,700.00	133,105,500.00
- ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	78,651,500.00	78,772,400.00
- ค่าครุภัณฑ์	3,000,000.00	-
รวม รายได้จากงบรายจ่ายอื่น	215,704,200.00	211,877,900.00
รายได้จากงบกลาง	32,240,511.75	27,510,452.78
รวม รายได้จากงบประมาณ	247,944,711.75	239,388,352.78

หมายเหตุ 16 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินเดือน	76,856,234.34	64,957,731.20
ค่าล่วงเวลา	83,100.00	136,480.00
เงินประจำตำแหน่ง	8,313,435.50	7,424,334.84
ค่าตอบแทน	54,975,898.01	56,360,503.82
ค่าจ้างลูกจ้างตามสัญญาจ้าง	697,870.97	870,000.00
ค่าตอบแทนเหมาจ่ายรถประจำตำแหน่ง	1,512,600.00	1,636,800.00
ค่ารักษาพยาบาล	6,287,243.70	5,908,957.15
เงินช่วยการศึกษาบุตร	201,659.25	230,267.00

หมายเหตุ 16 ค่าใช้จ่ายบุคลากร (ต่อ)

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
เงินชดเชย กบข.	1,036,611.50	979,058.27
เงินสมทบ กบข.	1,554,917.25	1,468,587.40
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	568,791.00	605,145.00
เงินสมทบกองทุนเงินทดแทนประกันสังคม	26,931.00	-
ค่าเช่าบ้าน	558,804.00	528,317.22
ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ	96,027.86	-
รวม ค่าใช้จ่ายบุคลากร	152,770,124.38	141,106,181.90

หมายเหตุ 17 ค่าบำเหน็จบำนาญ

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
บำนาญ	17,096,874.72	13,452,457.23
เงินช่วยค่าครองชีพ	518,880.00	518,880.00
บำเหน็จดำรงชีพ	2,634,218.05	1,400,000.00
ค่ารักษาพยาบาล	2,885,107.28	3,527,245.73
เงินช่วยการศึกษาบุตร	25,000.00	25,000.00
บำเหน็จอื่น	966,480.00	-
รวม ค่าบำเหน็จบำนาญ	24,126,560.05	18,923,582.96

หมายเหตุ 18 ค่าตอบแทน

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ค่าตอบแทนอื่น	322,500.00	168,900.00
รวม ค่าตอบแทน	322,500.00	168,900.00

หมายเหตุ 19 ค่าใช้สอย

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	5,602,723.71	10,870,851.51
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	5,967,058.64	8,607,166.66
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	634,349.88	944,746.49
ค่าจ้างเหมาบริการ	20,352,123.59	17,519,920.96
ค่าธรรมเนียม	195,430.98	16,520.20
ค่าจ้างที่ปรึกษา	3,208,088.75	4,400,698.75
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	2,150,250.00	2,885,833.00
ค่าเช่าทรัพย์สิน	3,520,407.98	3,069,151.00
ค่าโฆษณาและประชาสัมพันธ์	574,940.00	1,009,200.00
ค่าใช้สอยอื่น	2,163,619.12	3,500,001.82
รวม ค่าใช้สอย	44,368,992.65	52,824,090.39

หมายเหตุ 20 ค่าวัสดุ

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ค่าวัสดุ	6,627,385.28	8,235,784.32
ค่าครุภัณฑ์มูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์	120,175.70	65,290.01
รวม ค่าวัสดุ	6,747,560.98	8,301,074.33

หมายเหตุ 21 ค่าสาธารณูปโภค

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
ค่าไฟฟ้า	8,444,774.76	7,976,538.42
ค่าน้ำประปา	24,267.60	24,267.60
ค่าโทรศัพท์	953,371.39	1,002,004.98
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	1,352,721.67	1,561,863.16
ค่าบริการไปรษณีย์	788,523.00	1,203,532.00
รวม ค่าสาธารณูปโภค	11,563,658.42	11,768,206.16

หมายเหตุ 22 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

		(หน่วย : บาท)
	2562	2561
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	601,286.51	584,918.28
ครุภัณฑ์	5,405,565.58	7,490,831.71
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	2,147,062.39	2,240,425.79
รวม ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	<u>8,153,914.48</u>	<u>10,316,175.78</u>

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 รายงานรายได้แผ่นดิน
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

	(หน่วย : บาท)	
	2562	2561
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายได้แผ่นดิน – นอกจากภาษี	3,056,966.30	18,332,449.45
รายได้แผ่นดินจัดเก็บสุทธิ	3,056,966.30	18,332,449.45
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง	3,056,966.30	18,332,449.45
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	-	-
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ	-	-

รายได้แผ่นดิน – นอกจากภาษี จำนวนเงิน 3,056,966.30 บาท ประกอบด้วย

รายได้แผ่นดิน – นอกจากภาษี		
รายได้ดอกเบี้ย	442,171.55	414,821.29
รายได้อื่น	2,614,794.75	17,917,628.16
รวม รายได้แผ่นดิน - นอกจากภาษี	3,056,966.30	18,332,449.45

บทที่
1

บทที่
2

บทที่
3

บทที่
4

บทที่
5

ภาค
ผนวก

ภาคผนวก

ประกาศ

แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามประกาศลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๒ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งคณะ พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระการดำรงตำแหน่งในปี พุทธศักราช ๒๕๕๘ ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติเห็นชอบให้ผู้ซึ่งมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำนวนเจ็ดคน และบุคคลทั้งเจ็ดคนได้ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว

อาศัยอำนาจ ...

บทที่
1

บทที่
2

บทที่
3

บทที่
4

บทที่
5

ภาค
ผนวก

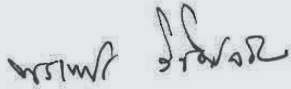
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๒๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

๑. นายวิส ดิงสมิตร	เป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒. นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๓. นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔. นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕. นางอังคณา นีละไพจิตร	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๖. นางเตือนใจ ดีเทศน์	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๗. นายชาติชาย สุธงศาฤกษ์	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป	

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

เป็นปีที่ ๗๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(นายพรเพชร วิชิตชลชัย)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คำชี้แจงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๒

กรณีรายงานสรุปสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยขององค์กรฮิวแมน ไรท์ส วอทช์

ตามที่องค์กรฮิวแมน ไรท์ส วอทช์ (Human Rights Watch : HRW) เผยแพร่รายงานสรุปสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนทั่วโลก ครั้งที่ ๒๙ ประจำปี ๒๕๖๒ (World Report 2019) ซึ่งมีการนำเสนอสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๖๑ อยู่หลายประเด็น นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) พิจารณาแล้วเห็นว่า รายงานดังกล่าวมีการระบุข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยที่อาจไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม กสม. จึงได้ตรวจสอบเพื่อชี้แจงหรือรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องต่อกรณีตามรายงานข้างต้น เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ตามหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๔) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๔) และมาตรา ๔๔ ดังนี้

ในภาพรวม กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า รายงานสรุปสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทยขององค์กรฮิวแมน ไรท์ส วอทช์ ประจำปี ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นรายงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ในช่วงปี ๒๕๖๑ ได้นำเสนอเนื้อหาหลายประการที่เป็นประเด็นเดียวกับที่ปรากฏในรายงานฉบับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีบางเรื่องที่ กสม. ได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่ามิใช่ข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมและได้มีการชี้แจงไปแล้ว ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการบังคับบุคคลให้สูญหายและการทรมาน กรณีเหตุการณ์ประท้วงทางการเมืองในปี ๒๕๕๓ การแก้ไขกฎหมายที่ทำให้ กสม. ขาดความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ กรณีความรุนแรงและการปฏิบัติที่มีขอบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรณีนโยบายปราบปรามยาเสพติด ทั้งนี้ ในประเด็นดังกล่าว กสม. ขอยืนยันข้อมูลตามคำชี้แจงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๑^๑

สำหรับเนื้อหาในรายงานสรุปสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ประจำปี ๒๕๖๑ ส่วนอื่น ๆ นั้น กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า มีบางเรื่องที่ยังมีข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม จึงได้ทำการตรวจสอบและจัดทำคำชี้แจง รวมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นดังกล่าวดังนี้

^๑ โปรดดูรายละเอียดที่ <http://www.nhrc.or.th/NHRC-Work/Statements-Press-Releases-Open-Letters/Statements/คำชี้แจงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ-ที่-1-2562.aspx>

๑. เสรีภาพในการแสดงออก

๑.๑ กรณีที่รายงานว่า รัฐบาลชะลอการยกเลิกมาตรการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมอย่างเข้มงวด ทั้งที่มีการประกาศให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แล้ว

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ ได้มีคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๒๒/๒๕๖๑ เรื่อง การให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งมีผลให้ยกเลิกคำสั่งหัวหน้า คสช. จำนวนหลายฉบับ รวมทั้งการยกเลิกความผิดฐานมั่วสุมหรือชุมนุมทางการเมืองเกินกว่า ๕ คนขึ้นไปตามข้อ ๑๒ ของคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓/๒๕๕๘ ทำให้ประชาชนและพรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป และปัจจุบันก็มีการเลือกตั้งแล้ว

๑.๒ กรณีที่รายงานว่านักเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยอย่างน้อย ๑๓๐ คน ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดถูกดำเนินคดีในข้อหาชุมนุมอย่างผิดกฎหมาย และบางคนถูกดำเนินคดีในข้อหา ยุยงปลุกปั่นจากการเรียกร้องอย่างสงบ ให้รัฐบาลทหารจัดการเลือกตั้งโดยไม่ให้มีการชะลอออกไป และให้ยกเลิกมาตรการจำกัดเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดยทันที

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๒๒/๒๕๖๑ ดังกล่าวข้างต้น ได้ยกเลิกคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓/๒๕๕๘ ข้อ ๑๒ ทำให้ศาลจำหน่ายคดีในข้อหาชุมนุมทางการเมืองตั้งแต่ ๕ คน ขึ้นไป นอกจากนี้ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย พบว่า ในบางกรณีที่รัฐสกัดกั้นการชุมนุม ผู้จัดการชุมนุมได้ขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดีเพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เช่น การจัดกิจกรรม “We Walk...เดินมิตรภาพ” ของเครือข่ายประชาชน People Go Network เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๑ ซึ่งศาลได้มีคำสั่งมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการปิดกั้น ขัดขวางการใช้เสรีภาพในการชุมนุมภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย รวมทั้งให้ดำเนินการใช้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ดูแลการชุมนุมสาธารณะและรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยเคร่งครัด^๒ เป็นผลให้กิจกรรมดังกล่าวสามารถดำเนินการได้จนแล้วเสร็จ เป็นต้น

๒. ผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย และแรงงานข้ามชาติ

๒.๑ กรณีที่รายงานว่ามี การจับและควบคุมตัวผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยกว่า ๒๐๐ คน จากเวียดนาม กัมพูชา และปาकिสถานในท้องกักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่มีสภาพเลวร้าย มีการแยกเด็กกว่า ๕๐ คน ออกจากพ่อแม่

^๒ คำสั่งศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขดำที่ ๑๕๔/๒๕๖๑ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑. สืบค้นจาก <https://enlawfoundation.org/newweb/wp-content/uploads/InjunctionOrder-WewalkPeopleGo-AdminCourt.pdf>

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในประเด็นแยกเด็กออกจากบิดามารดาว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MoU) เรื่องการกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๒ เพื่อไม่ให้มีการคุมขังเด็กในท้องักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองตามนโยบายของรัฐบาล การจัดทำ MoU มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและแนวทางปฏิบัติงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการไม่กักตัวเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีไว้ในสถานกักตัวฯ โดยจะจัดให้เด็กและมารดาอยู่ในบ้านพักเด็กและครอบครัวของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรืออยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม และหามาตรการในการช่วยเหลือในระยะยาว และจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้มีระบบคัดกรองคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการจัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดกรองและคุ้มครองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิสำเนาได้ พ.ศ.

๒.๒ กรณีที่รายงานว่าสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย (NFAT) ซึ่งมีอิทธิพลได้รับณรงค์ต่อต้านการให้สัตยาบันและการดำเนินงานตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๘๘ ว่าด้วยการทำงานในภาคประมง ซึ่งจะให้ความคุ้มครองอย่างเพียงพอกับคนงานประมงที่เสี่ยงภัย

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๘๘ ว่าด้วยการทำงานในภาคประมงแล้วเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๒ และจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓ การให้สัตยาบันอนุสัญญาดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยมีพันธกรณีต้องดำเนินการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิแรงงานในภาคประมงตามที่กำหนดในอนุสัญญาฯ และต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่อนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาดังกล่าว

๒.๓ กรณีที่รายงานว่ากระทรวงการต่างประเทศสหรัฐจัดให้ประเทศไทยอยู่ใน Tier 2 ในรายงานประจำปีว่าด้วยการค้ามนุษย์ และคณะมนตรียุโรปได้แสดงข้อกังวลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์และแรงงานบังคับในเรือประมงไทย โดยได้ให้ใบเหลืองกับประเทศไทย ซึ่งเป็นสัญญาณเตือนว่าอาจมีการคว่ำบาตรทางการค้าเนื่องจากการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และขาดการควบคุม (IUU fishing)

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ สหภาพยุโรปได้ประกาศปลดสถานะใบเหลืองของภาคประมงไทย เพื่อแสดงการยอมรับต่อความก้าวหน้าของการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU fishing) ของไทย

จึงชี้แจงมาเพื่อทราบทั่วกัน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒

คำชี้แจงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ที่ ๒/๒๕๖๒

กรณีการรายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนประจำปี ๒๕๖๑ ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา

ตามที่กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้เผยแพร่เอกสารรายงานการปฏิบัติ
ด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี ๒๕๖๑ (Country Reports on Human Rights Practices for 2018)
ซึ่งมีการนำเสนอสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๖๑ นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) พิจารณาแล้วเห็นว่า รายงานดังกล่าว
มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยที่อาจไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม
และเห็นควรจัดทำคำชี้แจงหรือรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ตาม
หน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๔) และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๔)
และมาตรา ๔๔ โดยในรายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนฉบับนี้ ในส่วนของประเทศไทยแบ่งเนื้อหาออกเป็น
๗ หมวด มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยที่อาจไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ซึ่งควร
ชี้แจงในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. หมวด ๒ การเคารพลัทธิเสรีภาพของพลเมือง

กรณีที่รายงานว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้เสรีภาพ
ในการชุมนุมอย่างสงบ ซึ่งต้องเป็นไปตามข้อจำกัดของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บังคับใช้เพื่อ “คุ้มครอง
ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อ
คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น” อย่างไรก็ตาม คำสั่ง คสช. ที่ประกาศใช้ภายใต้มาตรา ๔๔ ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และยังมีผลบังคับใช้ภายใต้
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ยังคงห้ามการชุมนุมทางการเมืองของบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปและกำหนดบทลงโทษ
ผู้ที่สนับสนุนการชุมนุมทางการเมืองใด ๆ ก็ตาม

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ หัวหน้าคณะรักษา
ความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วย ได้มีคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๒๒/๒๕๖๑ เรื่องการ
ให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ยกเลิกคำสั่งหัวหน้า คสช. จำนวนหลายฉบับ^๑

^๑ ตามอำนาจในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖๕

รวมทั้งการยกเลิกความผิดฐานมั่วสุมหรือชุมนุมทางการเมืองเกินกว่าห้าคนขึ้นไปตามข้อ ๑๒ ของคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓/๒๕๕๘ ทำให้ประชาชนและพรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป และหลังจากการยกเลิกคำสั่งฉบับนี้มีข้อมูลว่าศาลยุติธรรมและศาลทหารมีคำพิพากษายกฟ้องและจำหน่ายคดีความผิดฐานชุมนุมทางการเมืองเกินกว่าห้าคนแล้วจำนวนหนึ่ง^๒

๒. หมวด ๕ ทำหน้าที่ของรัฐบาลต่อการสืบสวนโดยองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรเอกชน
ในประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กรณีที่ยูเอ็นรายงานว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับคำร้อง ๒๒๕ เรื่อง นับตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๐ จนถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ในจำนวนนี้มี ๓๖ เรื่องเกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา การกระทำความผิดโดยตำรวจ กลุ่มสิทธิมนุษยชนยังคงวิพากษ์วิจารณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ไม่ยื่นฟ้องร้องผู้กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยตนเองหรือในนามของผู้ร้องเรียน

ขอชี้แจงว่าตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ มีเรื่องร้องเรียนที่ กสม. รับเป็นคำร้อง จำนวน ๒๓๒ เรื่อง^๓ ในจำนวนนี้มีกรณีข้อกล่าวหาว่าเป็นการกระทำความผิดโดยตำรวจ จำนวน ๙ เรื่อง ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและจัดทำเป็น รายงานผลการตรวจสอบฯ เรียบร้อยแล้ว จำนวน ๕ เรื่อง และอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง จำนวน ๔ เรื่อง^๔

ในประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ยื่นฟ้องร้องผู้กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยตนเองหรือในนามของผู้ร้องเรียนนั้น ขอชี้แจงว่า พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ได้กำหนดให้ กสม. มีหน้าที่ และอำนาจในการฟ้องคดีแทนผู้ร้องเรียน แต่ให้ร้องทุกข์กล่าวโทษแทนผู้เสียหายซึ่งเป็นไปตามตรา ๓๗ ของ

^๒ เช่น เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒ ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งจำหน่ายคดีกรณีแกนนำกลุ่ม นปช. ๑๙ คน ซึ่งถูกฟ้องเนื่องจากจัดกิจกรรมเปิดศูนย์ปราบโกงประชามติที่ห้างบิ๊กซีลาดพร้าว และเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ศาลทหาร ขอนแก่นมีคำสั่งจำหน่ายคดีกรณีนักกิจกรรมกลุ่มดาวดินสองคนชูป้ายคัดค้านการรัฐประหาร ตั้งแต่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เป็นต้น สืบค้นจาก <https://freedom.ilaw.or.th/node/657>

^๓ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ กสม. ได้ตรวจสอบและจัดทำรายงานแล้วเสร็จจำนวน ๒๒๙ เรื่อง

^๔ เรื่องร้องเรียนที่ กสม. รับเป็นคำร้องจำนวน ๒๓๒ เรื่อง มีกรณีข้อกล่าวหาว่าเป็นการกระทำความผิดโดยตำรวจ จำนวน ๙ เรื่อง ดังนี้

(๑) คำร้องที่ ๓๙๘/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

(๒) คำร้องที่ ๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๑

(๓) คำร้องที่ ๑๓๓/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑

(๔) คำร้องที่ ๑๖๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๑

(๕) รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๑๔๒/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๑

(๖) รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๑๖๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๑

(๗) รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๒๖๖/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๑

(๘) รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๓๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

(๙) รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๒๗๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญาและผู้เสียหายไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมายมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ กสม. ได้ออกแนวปฏิบัติในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญาแล้วเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

จึงชี้แจงมาเพื่อทราบทั่วกัน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ การจัดทำคำชี้แจงต่อรายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนประจำปี ๒๕๖๑ ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ได้หยุดชะงักลง เนื่องจากเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ มีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติบางคนลาออก ทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีกรรมการเหลือเพียง ๓ คน เป็นเหตุให้ไม่สามารถเปิดประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดได้แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการชั่วคราวจำนวน ๔ คน ทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถเปิดประชุมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาเห็นชอบคำชี้แจงฉบับนี้ในการประชุมเมื่ออังคารวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

Office of the National Human Rights Commission of Thailand

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 6-7

120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ : 0-2141-3874 โทรสาร : 0-2143-9566

E-Mail : library@nhrc.or.th, nhrc.library@gmail.com

SCAN ME

9 786168 274071